

**UCHWAŁA NR XL/226/2017
RADY MIEJSKIEJ W KŁODAWIE**

z dnia 30 czerwca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017 - 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz.446 z późn. zm.) w związku z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” (Minister Infrastruktury i Rozwoju, sierpień 2016 rok) i „Zasadami Programowania i Wsparcia Rewitalizacji w Ramach WRPO 2014+” oraz Uchwały Nr XXX/166/2016 Rady Miejskiej w Kłodawie z dnia 28 października 2016 r. uchwala się co następuje:

- § 1. 1. Przyjmuje się Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017- 2023.
2. Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017- 2023 stanowi Załącznik do niniejszej Uchwały.
- § 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Kłodawy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kłodawie

Grzegorz Siwiński

PROGRAM REWITALIZACJI

Gminy Kłodawa na lata 2017-2023

Kłodawa, 2017

Niniejsze opracowanie powstaje dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Fundusz Spójności

OPRACOWALI:

mgr inż. Dariusz Kałużny

inż. Daria Jarońska

mgr Katarzyna Korzeniewska

mgr Justyna Tomczak

ADRES BIURA:

NUVARRO Sp. z o. o.

ul. Reymonta 23, Posada

62-530 Kazimierz Biskupi

tel. (63) 233 00 15

e-mail: biuro@nuvarro.pl

www.nuvarro.pl

Podziękowania

Dziękujemy Gminnemu Zespołowi ds. Rewitalizacji na czele z Przewodniczącą – Panią Beatą Kołodą, dzieciom i młodzieży z kłódawskich Szkół, w szczególności młodzieży z Gimnazjum nr 1 im. Św. Jana Pawła II w Kłodawie i młodzieży ze Szkoły Podstawowej nr 2 im. Białych Górników w Kłodawie, Radnym Rady Miejskiej w Kłodawie, pracownikom Urzędu Miasta i Gminy w Kłodawie i pozostałych jednostek organizacyjnych Gminy Kłodawa oraz wszystkim uczestnikom spotkań, warsztatów, społecznych forum i debaty za wkład merytoryczny i wsparcie w trakcie prac nad Programem Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023.

To dzięki Państwa pracy i zaangażowaniu mógł powstać ten ważny dla naszej społeczności i dla procesów rewitalizacji dokument.

SPIS TREŚCI

Spis treści.....	4
1. WSTĘP	5
2. DEFINICJE	8
3. METODOLOGIA	13
4. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	15
5. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH	35
5.1. Podsumowanie sfery społecznej	35
5.2. Podsumowanie sfery gospodarczej	39
5.3. Podsumowanie sfery przestrzenno-funkcjonalnej	41
5.4. Podsumowanie sfery technicznej	45
5.5. Podsumowanie sfery środowiskowej	47
6. DELIMITACJA	50
7. ZAŁOŻENIA PR	82
7.1. Wizja i misja PR	82
7.2. Cele PR	83
7.2.1. CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	83
8. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE I POZOSTAŁE	85
9. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE	115
10. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI	121
11. USPOŁECZNIENIE	134
12. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU	147
12.1. Wdrażanie i monitoring	147
12.2. Aktualizacja	151
13. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	152
14. SPIS RYSUNKÓW	153
15. SPIS TABEL	154

1. WSTĘP

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu, takich, jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferze społeczno-gospodarczej. W takiej sytuacji szczególnego znaczenia nabierać zaczęły planowanie oraz realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, obejmujących sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną, a tym samym odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów danego obszaru.

Na potrzeby projektowania i wdrażania interwencji w ramach procesu rewitalizacji, współfinansowanych środkami Unii Europejskiej, rewitalizację należy rozumieć jako: *„wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji”¹.*

Podstawowym narzędziem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych jest *plan/program rewitalizacji*, który w tym przypadku jest opracowywany oraz przyjmowany przez samorząd lokalny w drodze uchwały na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446). Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji opracowany został również na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Ponadto w LPR uwzględniono wymogi wynikające z Zasad programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+. Jest to wieloletni program działań zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju poprzez optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań i wzmacnianie lokalnych potencjałów. Objęcie danego obszaru programem rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy

¹ 1. „Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 – Założenia”, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014, s. 4.

unijne oraz krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Proces rewitalizacji prowadzony jest przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, przedstawicieli samorządu terytorialnego i mieszkańców gminy). Szczególny nacisk kładziony jest na zaangażowanie lokalnej społeczności, czyli osoby, których w szczególności dotyczą planowane działania.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 stanowi spójny dokument strategiczny mający na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowane obszary gminy poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny, środowiskowy i kulturowy), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Rewitalizacja Gminy koncentruje się na 5 głównych obszarach:

- a. gospodarczym – rozpowszechnianie i ułatwianie aktywności gospodarczej;
- b. społecznym – działania koncentrujące się na zapobieganiu patologiom i wykluczeniu społecznemu (marginalizacji, bezrobociu, ubóstwu) oraz mające na celu wzrost poziomu integracji mieszkańców gminy;
- c. przestrzenno-funkcjonalnym – w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, w tym: zaplanowano inwestycje w zakresie budowy elementów małej infrastruktury rekreacyjnej, zagospodarowania obszarów stanowiących miejsca rozrywki i integracji dla mieszkańców;
- d. technicznym – zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych;
- e. środowiskowym – brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska oraz występowanie wyrobów zawierających azbest.

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego

lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że programy rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i zjawisk kryzysowych.

Dzięki wdrożeniu Programu Rewitalizacji zwiększy się atrakcyjność gospodarcza Gminy Kłodawa, a co za tym idzie stworzona zostanie szansa do tworzenia nowych podmiotów gospodarczych oraz miejsc pracy. Ponadto wdrożenie działań zaplanowanych w PR pozwoli na rozwój kulturalno-społeczny gminy, a co za tym idzie na przeciwdziałanie wykluczeniu kulturalnemu mieszkańców gminy.

Objęcie danego obszaru PR będzie stanowiło podstawę do ubiegania się o dofinansowanie poszczególnych przedsięwzięć w ramach funduszy zewnętrznych w tym środków Unii Europejskiej.

2. DEFINICJE

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnej zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego,

otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Rewitalizacja jest prowadzona zgodnie z zasadami zawartymi w Umowie Partnerstwa, a w szczególności z zasadami polityki przestrzennej zawartymi w rozdziale 1.5.4 UP.

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- c. przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 2, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji – inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji).

Projekt rewitalizacyjny – projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 Ustawy *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów (zawierający listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji) albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji (zawierający charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową), zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego

z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Komplementarność przestrzenna – oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziałował na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa – oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziałował na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna – oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.

Komplementarność międzyokresowa – oznacza konieczność dokonania rozeznania, analizy i krytycznej oceny oraz sformułowania wniosków na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji. W oparciu o dokonane analizy zasadne jest zadbanie o uzupełnianie (dopełnianie) przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym) realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie.

Komplementarność źródeł finansowania – w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

3. METODOLOGIA

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy w pracach nad PR, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za przeprowadzenie procesu konsultacji społecznych, warsztatów, diagnozy, badań ankietowych oraz opracowanie dokumentu pn. Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023.

Etapy prac nad PR obejmowały następujące działania:

1. Podjęcie dnia 28 października 2016 roku przez Radę Miejską w Kłodawie uchwały w sprawie przystąpieniu do sporządzenia Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2016-2025 [Uchwała Nr XXX/166/2016 Rady Miejskiej w Kłodawie dnia 28 października 2016 roku].

2. Zarządzenie Burmistrza Kłodawy z dnia 6 października 2016 roku w sprawie ustanowienia Pełnomocnika ds. Rewitalizacji [Zarządzenie Nr 75/2016 Burmistrza Kłodawy z dnia 6 października 2016 roku].

3. Zarządzenie Burmistrza Kłodawy z dnia 9 stycznia 2017 roku w sprawie powołania Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji [Zarządzenie Nr 4/2017 Burmistrza Kłodawy z dnia 9 stycznia 2017 roku].

3. Zorganizowano i przeprowadzano dwa spotkania warsztatowe, a także siedem spotkań informacyjnych dla różnych grup społecznych, mających na celu poznanie opinii na temat uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, aktualnych potrzeb oraz przyszłych kierunków rozwoju Gminy Kłodawa oraz propozycji projektów i zadań rewitalizacyjnych, które mogłyby zostać ujęte w PR.

4. Przeprowadzenie badań ankietowych i diagnozy obecnej sytuacji w gminie Kłodawa w celu wyznaczenia obszarów problemowych oraz wskazania działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze, tj.: pozyskanie danych statystycznych i rejestrowych nt. sytuacji Gminy Kłodawa.

5. Zbieranie oraz opracowanie bazy fiszek projektowych składanych przez mieszkańców oraz podmioty działające na obszarze gminy Kłodawa w zakresie propozycji projektów do realizacji na terenie zdegradowanych obszarów gminy.

6. Opracowanie i zredagowanie projektu Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 zgodnie z wypracowanymi ustaleniami przez ekspertów zewnętrznych.

7. Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektów zaproponowanych w Programie Rewitalizacji wraz z wysłuchaniem uwag i wniosków oraz uwzględnieniem ich w PR (jedna debata i jedno forum społeczne). Na forum społecznym i debacie społecznej obecni byli: członkowie Rady Miejskiej, Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji, przedstawiciele gminy, zaproszeni goście, uczniowie gimnazjów, przedsiębiorcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych.

8. Przeprowadzenie konsultacji społecznych Projektu PR podczas spotkania z Radą Miejską, przedstawicielami gminy, zaproszonymi gośćmi oraz poprzez wywieszenie Projektu PR na stronie www Urzędu Miasta i Gminy.

8. Przeprowadzenie konferencji podsumowującej.

10. Odstąpienie od przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania Programu na środowisko wraz z udziałem społeczeństwa na podstawie Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.).

11. Uchwalenie Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu lokalnego, instytucji publicznych, przedsiębiorców i pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Kłodawie, przy współudziale ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców gminy, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji.

4. OPIS POWIĄZAŃ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Program Rewitalizacji jest jednym z narzędzi realizujących strategię rozwoju gminy, w związku z czym proces rewitalizacji powinien stanowić element całościowej wizji rozwoju gminy. Poniżej przedstawiono powiązania niniejszego dokumentu z celami wdrażanej polityki krajowej, regionalnej i lokalnej.

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020, aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 wpisuje się w następujące cele w obszarze:

- Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo
 - Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli;
- Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka
 - Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki,
 - Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego,
 - Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych,
 - Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko;
- Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna
 - Cel III.1. Integracja społeczna,
 - Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Jest ona także podstawowym dokumentem wyznaczającym ramy polityki regionalnej Polski do roku 2020. Według wizji Strategii w 2020 roku polskie regiony stanowiąc będą lepsze miejsce do życia dzięki podniesieniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram gospodarczo-społecznych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse realizacji aspiracji i możliwości jednostek i wspólnot lokalnych. Polskie regiony będą silniejsze gospodarczo, lepiej zintegrowane gospodarczo, społecznie i przestrzennie oraz bardziej samorządne w wyniku procesu decentralizacji i szerszego urzeczywistniania zasady partnerstwa i subsydiarności. Realizacja wizji będzie możliwa poprzez osiągnięcie głównego celu strategii, którym jest efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Realizacji celu strategicznego służyć będą trzy cele: 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych, 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

W ramach celu 2. ujęto cel operacyjny 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. W Polsce znajduje się wiele obszarów które, pomimo znacznej na tle innych jednostek terytorialnych zamożności, utraciły w ostatnich latach, na skutek zmian społeczno-gospodarczych, możliwości wzrostu i kreowania zatrudnienia z powodu upadku tradycyjnego przemysłu, gwałtownej zmiany koniunktury na wytwarzane produkty i usługi, degradacji środowiska przyrodniczego czy też powiązanej z tymi procesami degradacji infrastruktury, w tym mieszkaniowej, a także dużego odpływu ludności. Do najważniejszych zagadnień, które powinny być brane pod uwagę przy projektowaniu i realizacji działań restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych będą należały działania: wsparcie jakości kapitału ludzkiego, modernizacja struktury gospodarczej, wspierające nadrobienie zaległości w zakresie infrastruktury technicznej, wspierające modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej o znaczeniu

subregionalnym, wsparcie kompleksowych programów rewitalizacyjnych obejmujących zagadnienia infrastrukturalne, gospodarcze i społeczne.

Działania w ramach tego obszaru problemowego polityki regionalnej będą prowadzone na podstawie lokalnych programów rewitalizacji.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 jest zgodny z następującymi celami:

- Strategiczny cel polityki regionalnej: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym;
- Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”);
- Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

3. *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*

Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.

W dokumencie wskazano, na nadrzędną ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju, z której wyprowadzono wprost zasady planowania publicznego. Wśród nich należy wymienić: zasadę racjonalności ekonomicznej, zasadę preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę, zasadę przezorności ekologicznej i zasadę kompensacji ekologicznej.

Zasada preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę oznacza w szczególności intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na nowe tereny. W praktyce zasada ta przeciwdziała rozpraszaniu zadań inwestycyjnych, przyczynia się do efektywnego wykorzystania przestrzeni zurbanizowanej, chroniąc jednocześnie przestrzeń wewnątrz miast przed dewastowaniem (zasada odnosi się do recyklingu przestrzeni).

Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Kłodawa na lata 2017-2023 wpisuje się w następujące cele:

- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów – w ramach tego celu zaplanowano działanie 2.3.2. Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast. W punkcie tym ustalono, że działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórному zagospodarowaniu, dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.
- Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
- Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

4. Krajowa Polityka Miejska 2023

Strategicznym celem krajowej polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Uszczegółowieniem powyższego celu strategicznego jest pięć celów szczegółowych, spójnych z celami postawionymi w dokumentach strategicznych Polski oraz Unii Europejskiej, kreujących miasto / tereny zurbanizowane konkurencyjne, silne, spójne, zwarte i zrównoważone, sprawne.

Do roku 2020 proponuje się następujące cele krajowej polityki miejskiej:

- I. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.
- II. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.
- III. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację degradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.
- IV. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia.
- V. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 jest zgodny z celami nr I, III, IV i V, ponieważ celem działań w zakresie rewitalizacji jest zmiana strukturalna danego obszaru – nie tylko poprawa jakości życia i walorów estetycznych, ale przede wszystkim przywrócenie na nim aktywności gospodarczej i społecznej.

5. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Dokument ten opiera się na koncepcji polegającej na budowaniu kapitału ludzkiego w pięciu etapach życia:

1. wczesne dzieciństwo,
2. edukacja szkolna,
3. edukacja na poziomie wyższym,
4. aktywność zawodowa, uczenie się dorosłych i rodzicielstwo,
5. starość.

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 jest zgodny z następującymi celami:

- Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia;

- Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

6. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Dokument powstał w odpowiedzi na jedno z kluczowych wyzwań rozwojowych, zidentyfikowanych w raporcie „Polska 2030”. W Strategii kapitał społeczny rozumiany jest jako wynikająca z zaufania oraz obowiązujących norm i wzorów postępowania, zdolność do mobilizacji i łączenia zasobów, która sprzyja kreatywności oraz wzmacnia wolę współpracy i porozumienia w osiąganiu wspólnych celów.

Ze względu na szeroki zakres pojęcia kapitału społecznego, SRKS jest dokumentem horyzontalnym i wieloaspektowym, a jego przygotowanie wymagało współpracy i zaangażowania wielu partnerów.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 wpisuje się w:

- Cel szczegółowy 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- Cel szczegółowy 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;
- Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

7. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej

W dokumencie tym określono kluczowe kierunki interwencji publicznej mające służyć kształtowaniu jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce. Zapisane w KPRES cele, wynikające z nich działania oraz spodziewane rezultaty zostały sformułowane w oparciu o diagnozę sektora ekonomii społecznej przy uwzględnieniu aktualnego kontekstu politycznego, społecznego i gospodarczego w Polsce

i w Unii Europejskiej. Przyjęte założenia, konstrukcja i treść dokumentu sprawiają, iż KPRES jest dokumentem otwartym na zjawiska i procesy, jakie mogą zajść w bliższej i dalszej perspektywie, a mające potencjalny wpływ na rozwój ekonomii społecznej.

Dzięki szerokim konsultacjom dokumentu oraz udziałowi w jego tworzeniu przedstawicieli różnych środowisk i sektorów, KPRES w sposób kompleksowy określa i definiuje działania państwa oraz interesariuszy, służące rozwojowi ekonomii społecznej w Polsce, mające na celu wzrost jej znaczenia w tworzeniu i realizacji polityk publicznych.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 wpisuje się w cel główny, który brzmi: Do roku 2020 podmioty ekonomii społecznej staną się ważnym elementem aktywizacji osób w trudnej sytuacji oraz dostarczycielem usług użyteczności publicznej działającym we wspólnotach samorządowych.

8. Umowa Partnerstwa

To najważniejszy dokument określający strategię inwestowania nowej puli funduszy europejskich w ramach polityki spójności, wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybołówstwa. W dokumencie tym wyróżniono cztery priorytety, na których skupiać się będzie wydatkowanie unijnych środków. Są to:

- otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom;
- spójność społeczna i aktywność zawodowa;
- infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu zatrudnienia;
- środowisko i efektywne zarządzanie zasobami.

Postanowienia Umowy Partnerstwa zostały ujęte w 5 częściach. W pierwszej opisane zostały rozwiązania zapewniające zgodność dokumentu ze Strategią Europa 2020. W tej części omówiono także główne potrzeby rozwojowe kraju. Uwzględniając zróżnicowanie terytorialne, dotychczasowe doświadczenia i wnioski z ewaluacji ex ante dokonano analizy potrzeb w kontekście realizacji celów rozwojowych kraju i regionów.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 odnosi się do następujących celów tematycznych:

- Cel tematyczny 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK (EFRR);
- Cel tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW);

- Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami (FS, EFRR);
- Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników (EFS, EFRR);
- Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem (EFS, EFRR);
- Cel tematyczny 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (EFS, EFRR).

9. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia

Głównym celem dokumentu jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań. Ma on promować ideę „powrotu do miast” – zwartych w zabudowie, ograniczających emisyjność, charakteryzujących się dbałością o zieloną infrastrukturę i jednocześnie przyjaznych mieszkańcom. Horyzont czasowy dokumentu to 2022 rok. Wyznaczenie go związane jest z jednej strony z dużymi środkami dostępnymi dla Polski z budżetu UE na lata 2014-2020 (przewiduje się, że na szeroko rozumianą rewitalizację będzie to nie mniej niż 25 mld zł), a z drugiej umożliwi zbudowanie mocnych podstaw dla krajowych instrumentów, po jego zakończeniu. Zgodnie z NPR dobrze prowadzona rewitalizacja powinna być: kompleksowa poprzez zmiany w różnych sferach życia mieszkańców miasta – społecznej (np. edukacja, aktywizacja społeczna), kulturowej, gospodarczej (np. promowanie samozatrudnienia, ułatwienia w zakładaniu działalności gospodarczej), przestrzennej (np. remonty, działania infrastrukturalne dla tworzenia przyjaznego, bezpiecznego otoczenia) czy środowiskowej, zintegrowana poprzez współpracę i uporządkowanie działań różnych podmiotów (aby np. techniczna poprawa warunków zamieszkania na obszarach kryzysowych zawsze szła w parze z działaniami społecznymi adresowanymi do mieszkańców), prowadzona w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także przez nią samą), skoncentrowana terytorialnie, co oznacza, że powinna odnosić się do konkretnego zdegradowanego obszaru, a nie punktowych działań.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 wpisuje się w główny cel dokumentu.

10. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Jest to dokument strategiczny, wyznaczający główne kierunki rozwoju regionu. To podstawowe narzędzie prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej. Strategia stanowi ważny element polityki regionalnej – uwzględnia zapisy dokumentów krajowych (np. Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego, Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, strategie sektorowe i inne dokumenty rządowe powiązane z rozwojem regionalnym) oraz zasady europejskiej polityki regionalnej. Jej konstrukcja opiera się na fundamentach poprzedniego dokumentu. Istotą proponowanych zmian jest założenie, że wzmacniać rozwój regionu można jedynie przy równoczesnym rozwoju wszystkich części Wielkopolski zarówno biegunów wzrostu, jak i obszarów problemowych, a przede wszystkim przez wzmacnianie wzajemnie korzystnych relacji między nimi. Efektem takiego podejścia jest modyfikacja celów strategii, w swej istocie obejmujących podobne, jak poprzednio sfery, polegająca na ich uszczegółowieniu i na zaadresowaniu do konkretnych typów obszarów, borykających się ze swymi specyficznymi problemami.

Należy podkreślić, że w szczególności PR odnosi się do celu operacyjnego 5.4. Wsparcie terenów wymagających restrukturyzacji, odnowy i rewitalizacji. Wybrane obszary, tereny województwa wymagają szczególnego wsparcia ze względu na ich niewłaściwe funkcje. Dotyczy to szczególnie terenów przemysłowych, powojсковych, poeksploatacyjnych, pokomunikacyjnych i wydobywczych oraz dzielnic miast będących w zastoju. Wymaga to budowy kompleksowych programów odnowy obejmujących inwestycje w infrastrukturę techniczną i społeczną, projekty aktywizacji gospodarczej, czy edukacyjne. Wsparciu powinny podlegać przede wszystkim programy opracowywane przez samorządy lokalne. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- Kompleksowe, zintegrowane programy rewitalizacji obejmujące instrumenty stosowane w ramach innych celów, ukierunkowane na specyficzną sytuację na tych obszarach;
- Modernizacja oraz lepsze wykorzystanie linii wąskotorowych regionu dla potrzeb turystyki.

PR Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 swoimi celami i kierunkami działań wpisuje w kierunki działań Strategii, w szczególności w „Kompleksowe, zintegrowane programy rewitalizacji obejmujące instrumenty stosowane w ramach innych celów, ukierunkowane na specyficzną sytuację na tych obszarach”.

Cel 5.4. realizowany będzie poprzez działania w trzech obszarach: Mieszkańcy (Integracja mieszkańców i włączenie społeczne, Aktywizacja młodzieży, Aktywizacja osób starszych), Przestrzeń (Rewitalizacja przestrzeni publicznych, Rewaloryzacja terenów zabytkowych, Rewitalizacja terenów zielonych) i Budynki (Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej, Modernizacja budynków zabytkowych).

11. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

Został on przyjęty przez Sejmik Województwa w kwietniu 2010 roku. Jest to opracowanie wyrażające podstawowe priorytety planistyczne dla kształtowania rozwoju przestrzennego Wielkopolski w najważniejszych jego aspektach – ochrony przyrody, transportu i infrastruktury oraz rozwoju osadnictwa. Ich realizacja nastąpi na szczeblu samorządu gminnego, w tym również poprzez lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Celem określonym w dokumencie jest zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców. Realizacja tego celu opiera się na dwóch celach szczegółowych:

- Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku, m.in. poprzez restrukturyzację obszarów o ograniczonym potencjale rozwojowym;
- Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa.

W kierunkach rozwoju województwa rewitalizacja została przewidziana dla strefy intensywnych procesów urbanizacyjnych. W strefie tej znalazł się Poznań wraz z gminami przyległymi do miasta, a także obszar łączący miasta Kalisz i Ostrów Wielkopolski oraz Konin, Leszno, Piła i Gniezno. Zgodnie z tym dokumentem celem rozwoju jest kształtowanie zrównoważonej struktury przestrzennej, uwzględniającej duży popyt na tereny budowlane, przy ograniczonym zasobie wolnych terenów. Istotne jest wykorzystanie przestrzeni zurbanizowanych, które wymagają rewitalizacji lub zmiany funkcji (tereny poprzemysłowe i pomilitarne), jak również koncentracja zabudowy i ochrona walorów środowiska przyrodniczego. Ponadto o rewitalizacji i rekultywacji wspomina się w kontekście zachowania równowagi w środowisku przyrodniczym na terenach pokopalnianych.

Ponadto w sferze dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego mowa jest o potencjalnych pasmach rozwoju, które zakładają rozwój oparty o obecne tendencje i zjawiska występujące w przestrzeni. Dla tych sfer najważniejsze jest przygotowanie formalne i techniczne oraz aktywność lokalnych społeczności.

Dla strefy intensywnej gospodarki rolnej charakterystyczne jest to, że obszary te, związane z intensywnym rolnictwem, opartym o najlepsze w regionie gleby i wymagają one ochrony szczególnie w obszarach podmiejskich. Celem zasadniczym gospodarki przestrzennej w tych strefach jest ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej najwyższej jakości, poprzez ograniczanie wyłączenia ich spod użytkowania rolniczego i poprawę jakości gleb. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych najwyższej jakości powinny być prowadzone z uwzględnieniem wymogów ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Obszarami, gdzie procesy te będą przebiegać w sposób najbardziej dynamiczny, są obszary zurbanizowane, szczególnie w pobliżu dużych ośrodków miejskich regionu oraz obszary położone w pobliżu węzłów komunikacyjnych. Istotne są działania ograniczające zanieczyszczenie gleb i naruszanie ich stosunków wodnych oraz przeciwdziałanie erozji, przede wszystkim na obszarach położonych przy krawędziach dolin rzecznych. Tereny te stanowią zaplecze żywnościowe oraz bazę surowcową dla przemysłu rolno-spożywczego, którego rozwój winien być preferowany głównie w ramach tej strefy. Na terenach intensywnie użytkowanych rolniczo konieczne jest zwiększenie powierzchni zadrzewień śródpolnych i zakrzewień z użyciem gatunków rodzimych. Należy również zachować dziedzictwo kulturowe, chronić walory krajobrazu obszarów wiejskich, a także dążyć do podniesienia atrakcyjności terenów wsi.

Ponadto Kłodawa zaliczana jest do Wschodniego Obszaru Problemowego. W obszarze tym występują konflikty pomiędzy powierzchnią eksploatacją węgla brunatnego i produkcją energii elektrycznej, a wysokimi walorami rekreacyjnymi tego terenu. Obszar ten obejmuje powiat koniński oraz gminy powiatów: tureckiego (Turek, Brudzew, Przykona, Władysławów), kolskiego (Koło, Kościelec, Kłodawa, Osiek Mały, Babiak) i słupeckiego (gmina wiejska Słupca, Ostrowite, Powidz). Teren górniczy w ujęciu perspektywy eksploatacyjnej obejmuje około 150 tys. ha. Znaczące przeobrażenia środowiska związane z obecną eksploatacją węgla widoczne są nie tylko w morfologii terenu (pojawienie się pagórków o wysokości kilkudziesięciu metrów i zagłębień do 75 m), ale przede wszystkim w zmianie stosunków wodnych. Zmiany te mają charakter wielkoprzestrzenny i pociągają ze sobą przeobrażenia w pozostałych komponentach środowiska przyrodniczego, w tym m.in. powodują powstanie rozległych lejów depresyjnych w piętrze czwarto- i trzeciorzędowym, których widocznym skutkiem jest: zanikanie wody w studniach, zmniejszenie wydajności czynnych ujęć wód podziemnych lub konieczność ich likwidacji,

zmiana naturalnej sieci hydrograficznej i reżimu hydrologicznego istniejących cieków i zbiorników powierzchniowych (osuszenie obszarów podmokłych, małych jezior i stawów, wahania stanów wód w jeziorach oraz trwałe obniżenie poziomu zwierciadła w niektórych z nich), zmiana w ilościach, rozmiarach bądź zanik szaty roślinnej (np. zmiana niektórych siedlisk leśnych, szczególnie w borach świeżych), przesuszenie niektórych rodzajów gleb pod wpływem obniżenia wód gruntowych, a tym samym zmniejszenie plonów. Przemysł wydobywczy i energetyczny intensywnie wpływa na jakość środowiska przyrodniczego. O walorach Wschodniego Obszaru Problemowego świadczy duży udział terenów objętych ochroną prawną. Występuje tu 7 rezerwatów, 2 parki krajobrazowe, 4 obszary chronionego krajobrazu oraz 6 obszarów Natura 2000. Jednak prawidłowo przeprowadzona rekultywacja terenu, przekształconego przez eksploatację węgla może spowodować, że obszar ten stanie się bardzo atrakcyjny dla rekreacji. Istotne będzie zaplanowanie działań dla opracowania i wdrożenia strategii rozwoju rekreacji na tym obszarze. Wykorzystanie istniejącej infrastruktury przemysłowej oraz pokładów soli w Kłodawie stanowić powinno podstawę dla rozwoju bazy turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej obszaru. Wyczerpanie się złóż surowca będzie wymagać w perspektywie 40 lat przygotowania tego regionu do przedstawienia gospodarki opartej na energetyce i górnictwie na wielofunkcyjne kierunki rozwoju i określenia jego przyszłości w oparciu o sektor usługowy. Ważne też będzie stworzenie nowych podstaw dla podtrzymania funkcjonowania istniejącego przemysłu energetycznego i oparciu go na innych nośnikach energii, zarówno istniejących w regionie jak i zewnętrznych. Dla realizacji tego celu ważne jest wdrożenie strategii wykorzystania istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej Wschodniego Obszaru Problemowego. Należą do nich w szczególności istniejące sieci przesyłowe wraz z urządzeniami technicznymi, infrastruktura komunalna dostosowana do charakteru regionu, wysoko wykwalifikowana kadra techniczna i zarządzająca, specjalistyczne szkolnictwo zawodowe oraz zawodowe szkoły wyższe. Przywrócenie terenom pokopalnianym wartości użytkowej, a przede wszystkim równowagi w środowisku przyrodniczym, polegać powinno na ich rekultywacji i rewitalizacji. Rekompensatą strat poniesionych przez środowisko przyrodnicze tego rejonu jest przyjęcie odpowiedniego kierunku rekultywacji, uwzględniającej relacje ze środowiskiem przyrodniczym i planowanym wykorzystaniem terenu. Rewitalizacji technicznej powinna towarzyszyć rewitalizacja funkcjonalna. Określenie nowego sposobu zagospodarowania powinno w maksymalnym

stopniu wykorzystywać lokalny potencjał oraz możliwości swobodnego kształtowania rzeźby terenu.

Kłodawa zalicza jest również do sfery wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego. Działania na tych terenach powinny prowadzić do pobudzenia aktywności gospodarczej i społecznej tych terenów. Za priorytety działań uznaje się: wspieranie inicjatyw lokalnych, zmierzających do poprawy standardów życia oraz likwidację bezrobocia, pomoc w ubieganiu się o środki na inwestycje, w tym szczególnie te związane z gospodarką komunalną oraz komunikacją, działania na rzecz wzrostu innowacyjności, w tym szczególnie tworzenie platform współpracy między ośrodkami naukowymi a działami gospodarki wdrażającymi nowoczesne technologie, zwiększanie dostępności do usług, w tym szczególnie nauki i szkolnictwa wyższego, zachęcanie do inwestowania oraz wykorzystywania lokalnego potencjału ludzkiego, zmianę systemu gospodarowania w rolnictwie mającą wpływ na wzrost efektywności produkcji rolnej, zmniejszenie liczby osób utrzymujących się z rolnictwa poprzez wspieranie polityki społecznej, dążącej do przekwalifikowania i zmiany zawodu, kierowanie bezpośrednie środków finansowych wspomagających lokalne budżety gmin.

12. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

Jest on instrumentem realizującym zadania zmierzające do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Unii Europejskiej przez inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. W ramach WRPO 2014+ wymieniono 10 osi priorytetowych, które określają główne kierunki wsparcia Funduszy Europejskich. W uszczegółowieniu dokumentu wskazano, że w Wielkopolsce skala degradacji fizycznej, gospodarczej i społecznej części obszarów jest znacząca. W mniejszych miastach regionu istnieją znaczne obszary charakteryzujące się zdegradowaną zabudową, zdekapitalizowaną infrastrukturą techniczną, ograniczoną dostępnością transportową, koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. W dużych miastach regionu istnieją niekiedy całe dzielnice z zaznaczającymi się różnymi przejawami niedostosowania do standardów współczesności oraz znacznym stopniem degradacji zabudowy, przestrzeni publicznej, wyposażenia w elementy infrastruktury technicznej. Sytuacjom tym towarzyszą często zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców tych obszarów. Także znaczna część obszarów wiejskich Wielkopolski objęta jest występowaniem zjawisk degradacji społeczno-gospodarczej i fizycznej. Działania inwestycyjne, finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego mogą być powiązane z działaniami realizowanymi w ramach Osi Priorytetowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizację projektów rewitalizacyjnych w ramach Działania 9.2 Rewitalizacja obszarów problemowych wspomagać mogą także projekty komplementarne, realizowane w ramach innych Działań finansowanych z EFRR, m.in. w zakresie promowania przedsiębiorczości w ramach Działania 1.3, modernizacji energetycznej budynków w Działaniu 3.2, promowania strategii niskoemisyjnych i zrównoważonego transportu miejskiego w Działaniu 3.3, ochrony i rozwoju dziedzictwa kulturowego w Działaniu 4.4, inwestycji w drogi lokalne w ramach Działania 5.1.

Instrumentem służącym koordynacji podejmowanych przez beneficjentów przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą kompleksowe lokalne programy rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Wynikające z takich programów zintegrowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne i restrukturyzacyjne powinny prowadzić do wszechstronnej zmiany oblicza poddanych rewitalizacji obszarów, przede wszystkim w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców. Obszary rewitalizowane będą wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych, z uwzględnieniem stopnia nasilenia problemów społecznych na danym obszarze, głównie związanych z deprawacją materialną i społeczną mieszkańców danego obszaru. Ponadto przedsięwzięcia infrastrukturalne finansowane z EFRR powinny być powiązane z realizacją celów w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Tworzone przez jednostki samorządu terytorialnego programy rewitalizacji będą musiały być zgodne z odpowiednimi wytycznymi IZ WRPO 2014+ w tym obszarze, wydanymi na podstawie właściwych wytycznych Ministerstwa Rozwoju oraz zgodnymi z Narodowym Planem Rewitalizacji.

13. Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025

Strategia rozwoju jest dokumentem wyznaczającym najistotniejsze kierunki rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Określa wizję, misję, założone obszary i cele strategiczne oraz pola operacyjne, jak również wskazuje na otwarte kierunki rozwoju. Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025 została opracowana w oparciu o perspektywę wizji regionu w 2020 r. i Polski do 2030 r., podkreślając jego specyfikę i wskazując na indywidualne rozwiązania, odpowiednie do jego charakterystyki, wyzwań i potrzeb. Strategia jest dokumentem pomocnym przy realizacji wyznaczonych perspektywicznych kierunków rozwoju regionu, dążeniu do osiągnięcia najważniejszych celów.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 jest zgodny z wymienionymi w tabeli celami strategicznymi poprzez swoje cele i kierunki działań. Powiązanie celów Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025 z PR przedstawia tabela poniżej.

Tabela 1. Powiązanie Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2014-2021 z PR

Cel Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025	Powiązane cele Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023	Powiązane kierunki działań Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023
Wykorzystanie przewag lokalizacyjnych, wsparcie rolnictwa, przedsiębiorczości i zatrudnienia	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych
	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
Poprawa dostępności komunikacyjnej i wzrost bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych
	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
Wysoka jakość kapitału ludzkiego	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych
Wzrost poziomu integracji mieszkańców i zwiększenie zaangażowania w rozwój lokalny	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych
	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
	Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych
Ochrona i przyjazne wykorzystanie potencjału dziedzictwa przyrody i zasobów naturalnych	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
	Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych

Podniesienie estetyki przestrzeni publicznej i uporządkowanie ładu przestrzennego	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
	Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych

Źródło: opracowanie własne

14. Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Kłodawa na lata 2015-2025

Misją i celem nadrzędnym samorządu gminnego jest prowadzenie długofalowej polityki zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, której efektem końcowym jest wzrost jakości życia mieszkańców. Zgodnie z ustawą o samorządzie terytorialnym zadaniem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Strategia rozwoju stanowi źródło informacji o stanie danej gminy. Pełni także funkcję bazy danych dla potencjalnych przedsiębiorców zainteresowanych ulokowaniem inwestycji na danym terenie.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 jest zgodny z wymienionymi w tabeli celami strategicznymi poprzez swoje cele i kierunki działań. Powiązanie celów Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Kłodawa na lata 2015-2025 z PR przedstawia tabela poniżej.

Tabela 2. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Kłodawa na lata 2014-2021 z PR

Cel Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Kłodawa lata 2015-2025	Powiązane cele Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023	Powiązane kierunki działań Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023
Rozwój gospodarczy, infrastrukturalny i społeczny gminy Kłodawa tworzy dla obywateli miejsce, gdzie chce się żyć i realizować swoje plany życiowe	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych
	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
	Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych

Źródło: opracowanie własne

15. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Kłodawa

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy jest dokumentem o charakterze strategicznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania. Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie stanowią jednak podstawy prawnej do wydawania decyzji administracyjnych. W projekcie Studium zweryfikowano strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, rozpoznano i zaktualizowano potrzeby mieszkańców zdiagnozowanych na podstawie złożonych wniosków.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 jest zgodny z wymienionymi w tabeli celami strategicznymi poprzez swoje cele i kierunki działań. Powiązanie celów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Kłodawa z PR przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3. Powiązanie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Kłodawa z PR

Cel Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Kłodawa	Powiązane cele Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023	Powiązane kierunki działań Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023
Wzmocnienie roli miasta Kłodawa jako ośrodka centrotwórczego oraz atrakcyjnego miejsca do inwestowania i zamieszkania	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ) Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych 2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych
Podniesienie jakości życia mieszkańców przez zwiększenie dostępu do infrastruktury (m.in. rozwój sieci kanalizacji, gazowniczej) oraz organizacja zespołów zabudowy jako miejsc przyjaznych mieszkańcom	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ) Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych

Uporządkowanie i poprawa struktury urbanistycznej gminy. Zdefiniowanie zasad rozwoju zabudowy w celu utworzenia czytelnych układów funkcjonalnoprzestrzennych i podniesienia ładu przestrzennego	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ) Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych
Ochrona dziedzictwa kulturowego, służąca utrwalaniu tożsamości mieszkańców gminy	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ) Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych
Poprawa jakości środowiska, ochrona jego zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
Wykorzystanie potencjału turystycznego gminy oraz wykreowanie atrakcyjnych miejsc rekreacji i wypoczynku	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych
	Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)	2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych
	Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych

Źródło: opracowanie własne

16. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2008-2013

Dokument ten pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskazuje obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych

i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 jest zgodny z wymienionymi w tabeli celami strategicznymi poprzez swoje cele i kierunki działań. Powiązanie celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2008-2013 z PR przedstawia tabela poniżej.

Tabela 4. Powiązanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2008-2013 z PR

Cel Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2008-2013	Powiązane cele Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023	Powiązane kierunki działań Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023
Redukowanie zjawisk bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ) Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych 2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych
Zintegrowany system pomocy rodzinie w kryzysie	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych
Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ) Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych 2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych
Rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne 1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych
Zwiększanie jakości świadczonej pomocy	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania	1.1. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne

w oparciu o partnerską współpracę z organizacjami pozarządowymi	w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)	1.2. Aktywizacja młodzieży 1.3. Aktywizacja osób starszych 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej 3.2. Modernizacja budynków zabytkowych
--	--	--

Źródło: opracowanie własne

5. DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Dokładna diagnoza zjawisk kryzysowych w gminie Kłodawa stanowi Załącznik nr 1 do Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023. Poniżej zostało przedstawione podsumowanie problemów i potencjałów w każdej z pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

5.1. PODSUMOWANIE SFERY SPOŁECZNEJ

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące problemy:

- spadek liczby mieszkańców – o 382 osoby, w ciągu 5 lat;
- średni wiek mieszkańców wynosi 40,7;
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym;
- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym;
- aż 10,7% mieszkańców gminy to wdowy/wdowcy;
- ujemny przyrost naturalny wynoszący -41;
- współczynnik dynamiki demograficznej wynosi 0,73 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju;
- saldo migracji wewnętrznych wynosi -37;
- 53,20% mieszkańców miasta Kłodawa jest w wieku produkcyjnym, a 28,06% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa;
- przy wielu ulicach w Kłodawie mieszka więcej osób w wieku poprodukcyjnym niż przedprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa;
- w 2016 roku odnotowano więcej zgonów niż urodzeń;
- bezrobocie (446 osób = 3,40% mieszkańców);
- wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2014 r. to 9,0% – najwięcej w powiecie kolskim, średnia dla powiatu to 8,9%. Choć w 2015 r. wskaźnik ten wynosił 7,3% to nadal utrzymuje się na wysokim poziomie;

- udział kobiet w strukturze osób bezrobotnych to 67,93%, gdzie w powiecie kolskim – 58,8%, a w województwie wielkopolskim – 57,7%;
- wielu mieszkańców gminy ma status osoby długotrwale bezrobotnej (284 osoby), 93 osoby bezrobotne nie skończyły jeszcze 25 roku życia, a 80 osób ma powyżej 50 lat;
- 1072 osoby korzystają z pomocy ośrodka pomocy społecznej (8,16% ogółu mieszkańców);
- duża liczba gospodarstw domowych korzysta z pomocy społecznej z powodu niskiego dochodu;
- poniżej kryterium dochodowego są aż 284 gospodarstwa domowe (879 osób);
- z pomocy społecznej korzysta się głównie z powodu: bezrobocia, długotrwałej i ciężkiej choroby, niepełnosprawności, potrzeby ochrony macierzyństwa, ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu, przemocy w rodzinie;
- z zasiłku okresowego w 2015 roku w gminie Kłodawa skorzystało 180 osób, z czego 141 osób z powodu bezrobocia, 27 z powodu długotrwałej choroby i 16 z powodu niepełnosprawności;
- w 2014 roku w powiecie kolskim z pomocy społecznej najwięcej osób korzystało w gminie Babiak (15,2%), a na czwartym miejscu była gmina Kłodawa (10,4%). Pozostałe siedem gmin miały niższe wskaźniki;
- w 2012 r. największą ilość środków na pomoc społeczną w całym powiecie kolskim przeznaczała gmina Kłodawa. Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2012 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca to w gminie Kłodawa 547 złotych. Kolejna jest gmina Przedecz ze wskaźnikiem 165,96 złotych;
- liczba rodzin, które otrzymują pomoc finansową z OPS z tytułu problemów alkoholowych ulega tendencji zwyżkowej;
- liczba zgłoszeń, jak i liczba osób nadużywających alkoholu zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększyła się w ostatnich latach;
- istnienie problemu przemocy – liczba Niebieskich Kart to 18;
- ogólny spadek liczby uczniów;
- brak miejsc w przedszkolach;

- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych uważa, że szczególnym wsparciem powinny zostać objęte osoby długotrwale bezrobotne, osoby młode do 30 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby starsze;
- mieszkańcy nisko ocenili poziom ofert aktywizacji dla trudnej młodzieży i seniorów oraz słaby stopień funkcjonowania wolontariatu;
- najwięcej problemów społecznych zlokalizowanych jest na Placu Wolności i Osiedlu Górniczym. Rejony te pojawiają się zarówno w statystykach (np. większa ilość osób w wieku poprodukcyjnym niż w wieku przedprodukcyjnym, najwięcej zgonów, najwięcej osób długotrwale bezrobotnych), jak i w wywiadach (wskazanie przez Dyrektora OPS Placu Wolności, ul. Bohaterów Września 1939 r. i Kardynała Stefana Wyszyńskiego jako ulic z nagromadzeniem problemów społecznych takich, jak: alkoholizm, bezrobocie, bezradność, problemy wychowawcze, starzenie się społeczeństwa);
- wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Kłodawa wskazują, że mieszkańcy również zwracają uwagę na wymienione wyżej tereny. Większość z nich jako tereny, które powinny zostać poddane rewitalizacji wskazuje: Plac Wolności, Osiedle Górnicze i Park Górnika. Zdaniem Kłodawian występują tam następujące problemy społeczne: starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, słaba integracja lokalnej społeczności, alkoholizm. Pojawiają się też: słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami, kradzieże, ubóstwo, bezradność – trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów, przemoc w rodzinie, narkomania i wypadki.

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- w gminie Kłodawa zawarto w 2015 roku więcej małżeństw niż średnia dla województwa wielkopolskiego i kraju;
- w 2015 roku spadła liczba bezrobotnych – po raz pierwszy od 2011 roku;
- liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalała od roku 2013 (9,1%) do roku 2015 (7,3%);
- młodzież w gminie w zdecydowanej większości nie sięga po dopalacze;
- wskaźnik wykrywalności przestępstw wynosił w 2015 roku 87,4%;

- ilość wszczęć postępowań oraz stwierdzonych przestępstw w latach 2013-2015 zmalała prawie o połowę;
- maleje liczba kradzieży z włamaniem oraz kradzieży;
- na terenie gminy Kłodawa znajdują się liczne placówki oświatowe oferujące edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym;
- baza edukacyjna na terenie gminy Kłodawa pozwala na otwieranie nowych kierunków odpowiadających zapotrzebowaniu ze strony inwestorów i gospodarki;
- wzrost liczby dzieci w przedszkolach i szkołach podstawowych;
- wzrasta liczba absolwentów techników, kształcących w kierunkach poszukiwanych przez pracodawców;
- ważna rola licznych organizacji społecznych;
- wprowadzenie i realizacja, a także zaangażowanie mieszkańców w budżet obywatelski;
- duża aktywność Gminnego Ośrodka Kultury i znaczny wzrost liczby organizowanych przez GOK imprez;
- wzrost liczby czytelników zbiorów bibliotek;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania pozytywnie oceniane są: poczucie bezpieczeństwa, jak i szybkości działania policji i straży pożarnej, wyposażenie szkół, zajęcia pozalekcyjne i biblioteki oraz działanie opieki społecznej, obiektów kultury, NGO w dziedzinie kultury, istniejących świetlic i dbałość o dziedzictwo kulturowe oraz dostępność ofert kulturalno-rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych.

5.2. PODSUMOWANIE SFERY GOSPODARCZEJ

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące problemy:

- mieszkańcy oceniają warunki do prowadzenia działalności gospodarczej jako mało sprzyjające;
- brak wyszkolonych pracowników na rynku lokalnym;
- brak pracy i szkoleń zawodowych;
- niska dostępność do terenów do prowadzenia działalności gospodarczej;
- Kłodawa to obszar o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych;
- Kłodawa to obszar o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe, o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, miasta;
- Kłodawa to obszar tracący dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania za najbardziej zaniedbane mieszkańcy uznali przedsiębiorczość, kursy zawodowe, rolnictwo oraz lokalne produkty i usługi;
- według mieszkańców pieniądze pochodzące z dotacji unijnych należy przeznaczyć na: nowe inwestycje, dofinansowanie prywatnych firm, w których mieszkańcy znajdą zatrudnienie, organizowanie kursów kwalifikacyjnych, warsztatów, szkoleń, na rozwój produktu lokalnego i agroturystyki;
- według mieszkańców na rozwój gminy wpłynie: utworzenie miejsc pracy, aktywizacja mieszkańców, podniesienie wiedzy i kwalifikacji mieszkańców, edukacja w zakresie przedsiębiorczości, rolnictwo i przetwórstwo. Preferowanymi kierunkami rozwoju gminy były: rolnictwo, przemysł/strefy gospodarcze oraz turystyka;
- z badań ankietowych przeprowadzonych wśród Kłodawian wynika, że największymi problemami gospodarczymi w Kłodawie są: wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców, niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy i niewystarczająca ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami. Rzadziej wymieniano: niewystarczającą ilość organizacji pomagających w znalezieniu pracy / przekwalifikowaniu, niewystarczające

wsparcie dla małych i średnich firm, zbyt skomplikowane procedury biurowe i niewystarczającą ilość terenów inwestycyjnych. Informacje te odzwierciedlają także statystyki ilości zawieszonych firm w mieście Kłodawa.

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące potencjały:

- wzrost wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym;
- wzrastająca liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz malejąca liczba wyrejestrowań firm;
- badanie ankietowe przeprowadzone przez Lokalną Grupę Działania „Solna Dolina” wśród mieszkańców gminy Kłodawa w 2015 roku wskazuje, że mieszkańcy jako sprzyjające ocenili warunki do prowadzenia działalności rolniczej;
- rozwój bazy noclegowej oraz gastronomicznej;
- wzrost turystów korzystających z bazy noclegowej oraz wzrost liczby udzielonych noclegów.

5.3. PODSUMOWANIE SFERY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące problemy:

- zużycie wody w ciągu roku przez jednego mieszkańca kształtuje się na poziomie 33,4 m³ i wzrasta od roku 2013. Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Kłodawie, stan ten jest prawdopodobnie spowodowany zmianą sposobu opomiarowania zużycia wody z rozliczeń ryczałtowych na rozliczenia wg. licznikowego zużycia oraz ze względu na wzrost zużycia wody na utrzymanie przydomowych ogrodów spowodowany zwiększeniem osiedlania się mieszkańców w domach jednorodzinnych;
- 90,3% ogółu ludności korzysta z instalacji wodociągowej. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten to 93,4%;
- stan infrastruktury sieci wodociągowej na terenie miasta Kłodawa wymaga modernizacji lub wymiany, sieć wodociągowa na Starówce pochodzi z l. 60.-70. i stworzona została w przestarzałej technologii (rury azbestocementowe szkodliwe dla zdrowia oraz żeliwne charakteryzujące się dużą awaryjnością), ponadto konieczna jest wymiana przyłączy wodociągowych w rejonie Starówki, gdzie są one przestarzałe i wymagają modernizacji;
- inwentaryzacja wykazała także bardzo zły stan infrastruktury wodociągowej w rejonie Osiedla Górniczego, gdzie infrastruktura wymaga modernizacji w 100%;
- 43,6% ogółu ludności korzysta z instalacji kanalizacyjnej. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten to 45,9%;
- W kamienicach w rejonie Starówki istnieją fatalne warunki sanitarne, polegające na występowaniu jednej wspólnej łazienki dla wielu lokatorów budynku;
- zaledwie 0,5 km zewnętrznej sieci ciepłowniczej jest wykonana w technologii preizolowanej; stan sieci jest zły, a gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym;
- na terenie gminy Kłodawa nie ma sieci gazowej i dystrybucja gazu nie jest prowadzona;
- mimo zmniejszenia natężenia ruchu na drogach, ich stan techniczny ulega degradacji i wymaga ciągłych napraw;
- brak rozwiniętej infrastruktury pieszo-rowerowej (ścieżki rowerowe nie występują);

- infrastruktura służąca użyteczności publicznej w mieście Kłodawa jest w złym stanie i wymaga modernizacji;
- odnośnie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich w kierunkach ich zagospodarowania, działania podejmowane w odniesieniu do tych zabytków wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania za najbardziej zaniedbane mieszkańcy uznali zagospodarowanie przestrzeni publicznej oraz infrastrukturę sportową;
- fundusze pochodzące z dotacji unijnych według mieszkańców należy przeznaczyć na: świetlice, boiska, kanalizację, oświetlenie drogi, siłownie zewnętrzne, miejsca rekreacji;
- na terenie gminy Kłodawa według jej mieszkańców brakuje usług związanych z: ochroną zdrowia i opieką społeczną, z opieką nad osobami starszymi, z rolnictwem i przetwórstwem, z rekreacją, kulturą i sportem. Mieszkańcy negatywnie oceniają też: jakość techniczną dróg wraz z infrastrukturą, niewystarczającą ilość połączeń komunikacji zbiorowej, niski stopień skanalizowania, niewystarczające zagospodarowanie centrów wsi, brak parkingów i oświetlenie ciągów komunikacyjnych, brak pomocy medycznej w nocy, brak lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych, słaby stopień wykonania niezbędnych badań i działań edukacyjnych dotyczących zdrowia;
- wyniki badań ankietowych mieszkańców Kłodawy wskazują, że koncentracja problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występuje wokół Placu Wolności, Osiedla Górniczego. Problemami, które wskazują Kłodawianie są: niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych, niska estetyka otoczenia, zły stan infrastruktury około drogowej, niewystarczająca infrastruktura gazowa, zdewastowane, opuszczone tereny, zły stan zabytków, zły stan nawierzchni dróg. Ankietowani rzadziej wymieniali: niewystarczającą infrastrukturę kanalizacyjną, kulturalno-rekreacyjną i sportową oraz słaby rozwój usług i handlu. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na słabo rozwiniętą bazę turystyczno-wypoczynkową, niewystarczającą infrastrukturę wodociągową i niski stopień poczucia bezpieczeństwa. W ankietach najczęściej pojawiał się postulat

renowacji budynku byłego ratusza (Plac Wolności), który mógłby stać się miejscem spotkań zarówno młodzieży, jak i dorosłych i osób starszych.

*Rysunek 1. Były ratusz i budynek po Komisariacie Policji, Plac Wolności w Kłodawie
Źródło: Opracowanie własne (wizja lokalna grudzień 2016)*

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące potencjały:

- gmina Kłodawa w całości objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego;
- gmina w swojej ofercie posiada tereny inwestycyjne i nieruchomości przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne, pod aktywizację gospodarczą, pod zabudowę wielorodzinną, zabudowę siedliskową, usługi komercyjne;
- w sieć wodociągową wyposażone są wszystkie miejscowości w gminie Kłodawa;
- skanalizowanie Miasta Kłodawa w ok. 95%, wskazany jest dalszy rozwój kanalizacji, który przyczyni się do eliminacji zbiorników bezodpływowych, a jednocześnie wyeliminuje zagrożenie skażenia gleby ściekami;
- gmina Kłodawa posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne;
- czas przejazdu do największych miast wojewódzkich mieści się w granicy do 2 godzin;
- przez gminę Kłodawa przebiega linia kolejowa łącząca Berlin z Moskwą oraz trasy autobusowe;
- w odległości 20 km znajduje się węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A2 oraz w odległości 50 km węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A1;
- na terenie gminy istnieje dostęp do usług telekomunikacyjnych – możliwość przyłączenia telefonii stacjonarnej i korzystanie z telefonii komórkowej;

- na terenie gminy dostęp do Internetu nie jest w żaden sposób ograniczony;
- w rejestrze zabytków publikowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa znalazły się liczne miejsca występujące na terenie gminy Kłodawa;
- największą atrakcją regionu jest Kłodawska Podziemna Trasa Turystyczna;
- gmina Kłodawa wraz z sześcioma innymi gminami podjęła wspólną inicjatywę pod nazwą „Centralny Łuk Turystyczny”;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych pozytywnie ocenia: dostępność aptek, atrakcyjne położenie, istniejącą sieć wodociągową, potencjał turystyczny, dostępność terenów rekreacyjnych i placów zabaw oraz imprez sportowo-rekreacyjnych.

5.4. PODSUMOWANIE SFERY TECHNICZNEJ

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące problemy:

- najwięcej budynków powstało w latach 1945-1970;
- stan infrastruktury budynków zlokalizowanych w mieście Kłodawa znajduje się w złym stanie, np. budynki przy Placu Wolności, znajdujące się pod ochroną konserwatorską i pustostany;
- od 2011 roku wzrasta liczba mieszkań socjalnych. Jest to efektem zwiększającego się zapotrzebowania na tego typu mieszkania;
- infrastruktura zabudowy wielorodzinnej wymaga remontów, np. Osiedle Górnicze;
- w budynkach zlokalizowanych przy Placu Wolności występują wspólne dla kilku mieszkań toalety i łazienki;
- na obiektach będących w administrowaniu gminy lub jej jednostek nie ma zlokalizowanych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych;
- potencjał gminy w obrębie odnawialnych źródeł energii nie jest wykorzystany;
- na terenie gminy Kłodawa nie jest zlokalizowana żadna biogazownia, ale biorąc pod uwagę korzystne warunki panujące na terenie gminy i zmiany prawne dotyczące instalacji wykorzystujących OZE należy dążyć do wspierania instalacji tego typu na terenie gminy;
- Kłodawianie w sferze technicznej zwracają uwagę na problemy związane z: złym stanem estetycznym otoczenia, złym stanem infrastruktury wokół budynków publicznych, niewystarczającą ilością inwestycji w odnawialne źródła energii, niewystarczającym dostępem do nowoczesnych technologii informacyjnych, zbyt małą ilością mieszkań socjalnych, złym stanem budynków mieszkalnych i zbyt małą liczbą mieszkań.

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- 85,2% mieszkań w mieście wyposażonych jest w centralne ogrzewanie. Dla powiatu kolskiego po raz kolejny wskaźnik ten jest niższy dla miast (84,2%);
- na terenie gminy zlokalizowane są elektrownie wiatrowe;

- gmina Kłodawa zlokalizowana jest na terenie o stosunkowo wysokiej prędkości wiatru w ciągu roku. Na tle Polski, gmina Kłodawa ma duże predyspozycje do wykorzystania energii pochodzącej z siły wiatru;
- gmina Kłodawa znajduje się w części wysokiego promieniowania słonecznego. Potencjał energii słonecznej istniejący w gminie Kłodawa klasyfikuje się jako III stopień (w skali IV-stopniowej). Takie natężenie promieniowania słonecznego zapewnia ekonomiczne przetwarzanie promieni w energię użyteczną;
- gmina ta jest położona w obszarze o wysokiej temperaturze wód podziemnych, która sięga do 80°C, co rekomenduje montaż np. gruntowych pomp ciepła na terenie gminy;
- gmina Kłodawa o charakterze gminy miejsko-wiejskiej ma duże predyspozycje do produkcji biomasy i biogazu. Na terenie gminy występują bowiem nadwyżki słomy pochodzącej ze zbóż, istnieją duże tereny ugorów i odłogów, które można zagospodarować pod uprawę roślin wysokoenergetycznych;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych pozytywnie ocenia: dostęp do Internetu i zasięg telefonii komórkowej.

5.5. PODSUMOWANIE SFERY ŚRODOWISKOWEJ

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące problemy:

- zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych, przyrost powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych;
- wskaźnik lesistości gminy wynosi 4%, a w powiecie kolskim 11,7%;
- końcowe zużycie energii w roku bazowym wyniosło 332 146,22 MWh;
- całkowita emisja CO₂ do atmosfery w roku bazowym wyniosła 107 214,98 tCO₂;
- grupa społeczeństwo konsumuje blisko 98,14% energii na terenie gminy oraz emituje blisko 97,23% ilość dwutlenku węgla;
- największe zużycie energii występuje w transporcie prywatnym (180 752,02 MWh), który stanowi bliski 54,42% zużytej energii na terenie gminy Kłodawa. Na drugim miejscu znajduje się sektor gospodarstw domowych, który w ogólnym bilansie stanowi 21,58% zużytej energii;
- największą emisję zanotowano przy wykorzystaniu węgla kamiennego (29 147,21 tCO₂, co stanowi blisko 27% całkowitej emisji na terenie gminy);
- w 2013 roku mieszkańiec gminy zużył około 25,01 MWh rocznie, a tym samym wyprodukował około 8,07 tCO₂/rok;
- na terenie gminy Kłodawa odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu;
- głównym nośnikiem ciepła jest węgiel, natomiast do najczęściej stosowanych kotłów należą kotły węglowe z podajnikiem oraz kotły węglowe rusztowe. Spalanie niskiej jakości paliw w niskosprawnych urządzeniach grzewczych jest głównym źródłem emisji niskiej, której nasilenie obserwuje się w sezonie grzewczym;
- w roku 2015 monitoringiem została objęta JCWP Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej, której stan wód określono jak zły, a w 2013 roku monitoringiem została objęta JCWP Orłówka, również charakteryzująca się złym stanem wód;
- gmina Kłodawa zlokalizowana jest w obszarze jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 43, oznaczonej europejskim kodem PLGW650043, która charakteryzuje się słabym stanem chemicznym (stan na 2015 r.) oraz słabym stanem ilościowym (stan na 2012 r.);

- problemem jednostki jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród presji antropogenicznych występujących w obrębie jednostki wymienia się również presję związaną z odwadnianiem kopalń węgla brunatnego i obszary narażone na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego;
- wody podziemne w punktach kontrolnych zostały zaklasyfikowane do klasy III – wody zadawalającej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny), IV – wody niezadawalającej jakości (2 punkty pomiarowo-kontrolne), V – wody złej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny);
- do unieszkodliwienia pozostało 4 127,231 Mg wyrobów zawierających azbest;
- Kłodawianie (w badaniu ankietowym) wskazują na następujące problemy środowiskowe: złe gospodarowanie odpadami, zły stan powietrza atmosferycznego, występowanie azbestu i zły stan wód. Źle oceniane były też: niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione, zły klimat akustyczny – hałas oraz zły stan gleb. Problemy środowiskowe przedstawia wykres poniżej. Mieszkańcy zwracają uwagę na wypalanie śmieci w piecach oraz wyrzucanie śmieci do rowów;

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące potencjały:

- przyrost powierzchni gruntów leśnych i zadrzewionych;
- gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów;
- na terenie gminy wdrożono także system zbiórki przeterminowanych lekarstw w aptekach oraz zużytych baterii w szkołach i jednostkach użyteczności publicznej;
- w gminie organizowane są mobilne zbiórki zużytej folii rolniczej, worków po nawozach oraz opakowań po środkach ochrony roślin, zużytego oleju silnikowego;
- 94% zebranych zmieszanych odpadów komunalnych podlega różnym procesom przetwarzania;
- natężenie ruchu na odcinkach drogi krajowej nr 92 oraz wojewódzkiej nr 263 przebiegających przez teren gminy Kłodawa zmniejszyło się (z wyjątkiem odcinka dr. woj. nr 263 relacji Kłodawa – Gr. miasta Kłodawa, gdzie odnotowano wzrost);

- na odcinkach dróg przebiegających przez teren gminy Kłodowa ŚDR wynosi poniżej 8 200 pojazdów na dobę, co oznacza, iż nie powodują one negatywnego oddziaływania akustycznego na znacznych obszarach;
- na terenie gminy hałas przemysłowy nie stanowi zagrożenia;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2015 roku wyniósł 72,43%;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych pozytywnie ocenia środowisko naturalne gminy oraz dobry i bardzo dobry odbiór odpadów komunalnych.

6. DELIMITACJA

W celu ustalenia na jakim obszarze Miasta i Gminy Kłodawa następuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, a wraz z nimi współwystępują negatywne zjawiska gospodarcze lub środowiskowe lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne, poszczególnym zjawiskom problemowym przypisano odpowiadające im wskaźniki statystyczne. Punktem odniesienia terytorialnego był podział gminy na sołectwa i miasto Kłodawę, a następnie podział miasta na ulice (każda ulica to odrębna jednostka analityczna). Uznanie danego zjawiska za problemowe, biorąc pod uwagę twarde dane statystyczne, następowało w przypadku stwierdzenia wartości powyżej lub poniżej średniej dla gminy lub miasta (w zależności od charakteru zjawiska). Dodatkowo została wskazana wartość „zbliżone do średniej”. Wartość ta wskazywała niewielkie odchylenie danej liczbowej od średniej dla gminy i w związku z tym nie mogła ona zostać zaliczona ani do przedziału „poniżej średniej” ani „powyżej średniej”. Zastosowana metoda delimitacji zapewnia, że wybór będzie adekwatny i obiektywny.

Rysunek poniżej przedstawia przyjęty do delimitacji podział gminy na sołectwa i miasto Kłodawę. Podział nastąpił według ogólnoprzyjętego podziału gminy na sołectwa.

Rysunek 2. Podział gminy Kłodawa
Źródło: opracowanie własne

Tabela 5. Jednostki gminy do delimitacji

Sołectwo	Powierzchnia [ha]	% udział powierzchni w stosunku do gminy	Liczba ludności
Bierzwienna Długa	548,5006	4,25	353
Bierzwienna Długa-Kolonia	501,3305	3,89	510
Bierzwienna Krótka	382,6179	2,97	244
Cząstków	642,9332	4,99	578
Dąbrówka	210,6867	1,63	113
Dębina	546,5139	4,24	291
Dzióbin	412,4685	3,20	235
Głogowa	434,4975	3,37	182
Górki	301,3921	2,34	199
Janczewy	367,2293	2,85	119
Kobylata	469,1677	3,64	161
Korzecznik	483,4959	3,75	202
Krzykosy	504,5433	3,91	310
Leszcze	336,1270	2,61	203
Luboniek	459,4859	3,56	352
Łązek	393,2197	3,05	191
Łubno	140,9383	1,09	brak danych
Okoleniec	273,3285	2,12	159
Podgajew	252,5815	1,96	386
Pomarzany Fabryczne	483,0488	3,75	443
Rgielew	367,1344	2,85	282
Rycerzew	341,3822	2,65	153
Rysiny-Kolonia	572,0962	4,44	302
Słupczka	296,8823	2,30	104
Tarnówka	186,9495	1,45	187
Wólka Czepowa	704,3699	5,46	141
Zbójno	398,1017	3,09	128
SUMA	11011,02		6528
MIASTO KŁODAWA	575,5854	4,46	6568

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Wskaźniki wybrane do delimitacji zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 6. Wskaźniki użyte na potrzeby wyznaczenia granic obszarów kryzysowych w gminie

Wskaźnik	Opis wskaźnika
Sfera społeczna	
Depopulacja	Dynamika zmian ludności – zgony i wymeldowania w poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Starzenie się społeczeństwa	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))

Bezrobocie	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Ubóstwo	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Sfera gospodarcza	
Niski stopień przedsiębiorczości	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – poniżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – powyżej średniej gminnej (lepiej)) i liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Nagromadzenie obiektów zabytkowych	Liczba zabytków w poszczególnych sołectwach i w mieście (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej)) <i>Zabytki są w stanie wymagającym renowacji, a co za tym idzie mają znaczenie jako wskaźnik. Mimo, iż obecność obiektów zabytkowych na danym terenie świadczy o jego potencjale historycznym/kulturowym to powoduje ona również konieczność zwiększenia nakładów finansowych na utrzymanie stanu technicznego tych obiektów, ale także ogranicza realizację pewnych inwestycji.</i>
Wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną	Wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną (-1 – niewyposażone w infrastrukturę kanalizacyjną, 1 – wyposażone w infrastrukturę kanalizacyjną)
Sfera techniczna	
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	Liczba budynków wybudowanych przed 1989 r. będących w Administracji Zarządu Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie. (- 1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))
Sfera środowiskowa	
Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest	Ilość wyrobów zawierających azbest na danym terenie (-1 – powyżej średniej gminnej (gorzej), 0 – zbliżone do średniej gminnej, 1 – poniżej średniej gminnej (lepiej))

Źródło: opracowanie własne

Szczegółowy opis każdego ze wskaźników w odniesieniu do sytuacji w gminie został przedstawiony w dalszej części rozdziału.

DEPOPULACJA

W ramach wskaźnika depopulacji danego obszaru przeanalizowano liczbę wymeldowań i zgonów na danym obszarze w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy. Najsilniej problemu depopulacji w odniesieniu do największej ilości zgonów na 1000 mieszkańców doświadczają sołectwo Bierzwienna Długa i miasto Kłodawa, ale w mieście zgonów jest prawie 4 razy więcej. Najsilniej problemu depopulacji w odniesieniu do największej ilości wymeldowań na 1000 mieszkańców doświadczają sołectwa Bierzwienna Długa, Bierzwienna Długa-Kolonia, Częstków, Krzykosy, Luboniek i miasto Kłodawa. W mieście Kłodawa problem depopulacji w odniesieniu do zgonów na 1000 mieszkańców najbardziej widoczny jest w przy ul. Barbary, Bohaterów Września 1939 r., Cegielnianej, Dąbskiej, Górniczej, Henryka Dąbrowskiego, Józefa Grzymskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Łęczyckiej, Przedeckiej, Toruńskiej, Władysława Jagiełły i Władysława Kapicy. W odniesieniu do wymeldowań na 1000 mieszkańców w mieście nagorzej wypadają obszary przy ul. Al. 1000-lecia, Bohaterów Września 1939 r., Świętego Ducha i Warszawskiej.

Tabela 7. Liczba zgonów i wymeldowań w gminie Kłodawa w 2016 r.

Sołectwo	Zgony	Zgony na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,35	Wymeldowania	Wymeldowania na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,11
Bierzwienna Długa	7	0,53	-1	4	0,31	-1
Bierzwienna Długa-Kolonia	5	0,38	0	4	0,31	-1
Bierzwienna Krótka	4	0,31	0	0	0,00	1
Częstków	2	0,15	1	7	0,53	-1
Dąbrówka	1	0,08	1	0	0,00	1
Dębina	2	0,15	1	0	0,00	1
Dzióbin	4	0,31	0	0	0,00	1
Głogowa	1	0,08	1	1	0,08	0
Górki	2	0,15	1	0	0,00	1
Janczewy	2	0,15	1	0	0,00	1
Kobylata	2	0,15	1	2	0,15	0
Korzecznik	0	0,00	1	1	0,08	0
Krzykosy	2	0,15	1	3	0,23	-1
Leszcze	3	0,23	1	0	0,00	1
Luboniek	4	0,31	0	5	0,38	-1
Łązek	5	0,38	0	1	0,08	0
Łubno	0	0,00	1	0	0,00	1
Okoleniec	3	0,23	1	2	0,15	0
Podgajew	3	0,23	1	0	0,00	1

Pomarzany Fabryczne	3	0,23	1	0	0,00	1
Rgielew	0	0,00	1	1	0,08	0
Rycerzew	1	0,08	1	0	0,00	1
Rysiny-Kolonia	2	0,15	1	0	0,00	1
Słupeczka	4	0,31	1	2	0,15	0
Tarnówka	2	0,15	1	2	0,15	0
Wólka Czepowa	4	0,31	1	2	0,15	0
Zbójno	1	0,08	1	0	0,00	1
SUMA	69			37		
MIASTO KŁODAWA	58	4,43	-1	5	0,38	-1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

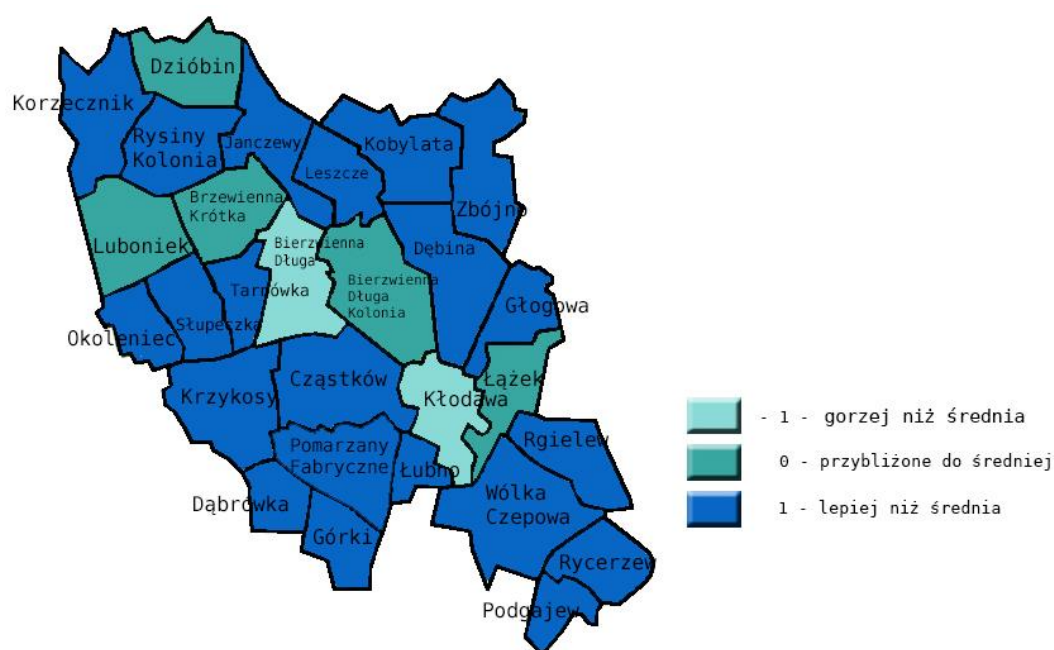
Tabela 8. Liczba zgonów i wymeldowań w mieście Kłodawa w 2016 r.

Ulica	Zgony	Zgony na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,12	Wymeldowania	Wymeldowania na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,01
11 listopada	0	0,00	1	0	0,00	0
3 Maja	1	0,15	0	0	0,00	0
Adama Mickiewicza	0	0,00	1	0	0,00	0
Adama Rustejki Pińkiewicza	0	0,00	1	0	0,00	0
Akademii Krakowskiej	1	0,15	0	0	0,00	0
Al. 1 Maja	1	0,15	0	0	0,00	0
Al. 1000-lecia	1	0,15	0	1	0,15	-1
Al. Tadeusza Kościuszki	0	0,00	1	0	0,00	0
Armii Krajowej	1	0,15	0	0	0,00	0
Barbary	3	0,46	-1	0	0,00	0
Bierwieńska	0	0,00	1	0	0,00	0
Bohaterów Września 1939 r.	7	1,07	-1	2	0,30	-1
Bolesława Prusa	0	0,00	1	0	0,00	0
Cegielniana	2	0,30	-1	0	0,00	0
Dąbska	4	0,61	-1	0	0,00	0
Dolna	0	0,00	1	0	0,00	0
Elizy Orzeszkowej	1	0,15	0	0	0,00	0
Górnicza	6	0,91	-1	0	0,00	0
Gruntowa	0	0,00	1	0	0,00	0
Harcerska	0	0,00	1	0	0,00	0
Henryka Dąbrowskiego	2	0,30	-1	0	0,00	0
Jarzębinowa	0	0,00	1	0	0,00	0
Jasna	0	0,00	1	0	0,00	0

Jaśminowa	0	0,00	1	0	0,00	0
Józefa Grzymskiego	2	0,30	-1	0	0,00	0
Juliana Tuwima	0	0,00	1	0	0,00	0
Juliusza Słowackiego	0	0,00	1	0	0,00	0
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	3	0,46	-1	0	0,00	0
Klonowa	0	0,00	1	0	0,00	0
Kolska	0	0,00	1	0	0,00	0
Kościelna	0	0,00	1	0	0,00	0
Krępa	0	0,00	1	0	0,00	0
Krótką	0	0,00	1	0	0,00	0
Leona Kruczkowskiego	0	0,00	1	0	0,00	0
Lipowa	0	0,00	1	0	0,00	0
Łąkowa	1	0,15	0	0	0,00	0
Łęczycka	2	0,30	-1	0	0,00	0
Marii Dąbrowskiej	0	0,00	1	0	0,00	0
Niezlomnych	0	0,00	1	0	0,00	0
Nowa	0	0,00	1	0	0,00	0
Ogrodowa	1	0,15	0	0	0,00	0
Pl. Wolności	0	0,00	1	0	0,00	0
Polna	0	0,00	1	0	0,00	0
Powstańców Wielkopolskich	1	0,15	0	0	0,00	0
Poznańska	1	0,15	0	0	0,00	0
Przedeczka	2	0,30	-1	0	0,00	0
Rawity Witanowskiego	0	0,00	1	0	0,00	0
Rolnicza	0	0,00	1	0	0,00	0
Różana	0	0,00	1	0	0,00	0
Sędziwoja z Czechła	0	0,00	1	0	0,00	0
Solna	0	0,00	1	0	0,00	0
Sportowa	0	0,00	1	0	0,00	0
Spółdzielcza	0	0,00	1	0	0,00	0
Stanisława Staszica	0	0,00	1	0	0,00	0
Stefana Żeromskiego	0	0,00	1	0	0,00	0
Stodólna	0	0,00	1	0	0,00	0
Strażacka	0	0,00	1	0	0,00	0
Szkolna	0	0,00	1	0	0,00	0
Świętego Ducha	1	0,15	0	1	0,15	-1
Targowa	0	0,00	1	0	0,00	0
Toruńska	3	0,46	-1	0	0,00	0
Traktorowa	1	0,15	0	0	0,00	0
Warszawska	0	0,00	1	1	0,15	-1
Wąska	0	0,00	1	0	0,00	0
Wiejska	0	0,00	1	0	0,00	0
Władysława Broniewskiego	0	0,00	1	0	0,00	0

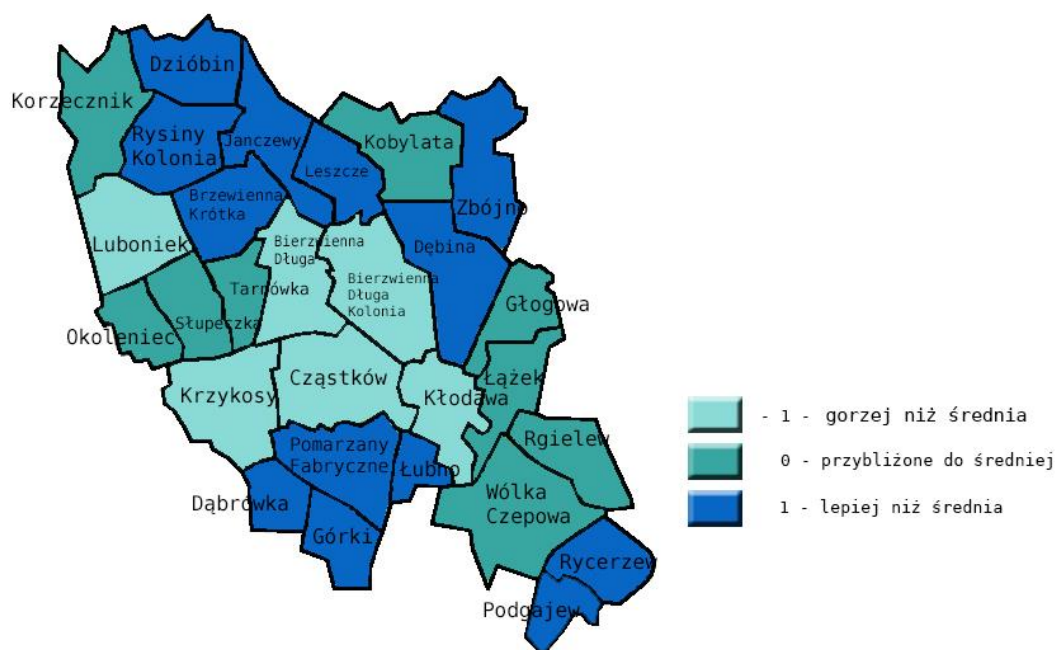
Władysława Jagiełły	6	0,91	-1	0	0,00	0
Władysława Kapicy	3	0,46	-1	0	0,00	0
Własna	0	0,00	1	0	0,00	0
Włocławska	0	0,00	1	0	0,00	0
Wrzosowa	0	0,00	1	0	0,00	0
Wspólna	0	0,00	1	0	0,00	0
Wyżynna	0	0,00	1	0	0,00	0
Zagórnicka	0	0,00	1	0	0,00	0
Zawodnia	1	0,15	0	0	0,00	0
Zielona	0	0,00	1	0	0,00	0
SUMA	58			5		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Rysunek 3. Rozkład przestrzenny problemu największej ilości zgonów w gminie Kłodawa

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 4. Rozkład przestrzenny problemu największej ilości wymeldowań w gminie Kłodawa
Źródło: opracowanie własne

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Wskaźnik starzenia się społeczeństwa został wyrażony liczbą osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety po 60. roku życia i mężczyźni po 65. roku życia) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy. Wskaźnik starzenia się pozwala ocenić sytuację demograficzną danego terenu i wskazać możliwości rozwojowe danego społeczeństwa. Najsilniej obciążonymi demograficznie obszarami w gminie Kłodawa jest miasto Kłodawa. W samej Kłodawie najbardziej obciążone są obszary przy ul. 3 Maja, Al. 1 Maja, Armii Krajowej, Barbary, Bohaterów Września 1939 r., Cegielnianej, Dąbskiej, Górniczej, Henryka Dąbrowskiego, Józefa Grzymskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Łęczyckiej, Ogrodowej, Poznańskiej, Przedeckiej, Toruńskiej, Warszawskiej, Władysława Jagiełły i Władysława Kapicy.

Tabela 9. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Kłodawa w 2016 r.

Sołectwo	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Wiek poprodukcyjny na 1000 mieszkańców	
Bierzwienna Długa	2632	200,98	1
Bierzwienna Długa-Kolonia			
Bierzwienna Krótka			
Cząstków			
Dąbrówka			
Dębina			
Dzióbin			
Głogowa			
Górki			
Janczewy			
Kobylata			
Korzecznik			
Krzykosy			
Leszcze			
Luboniek			
Łązek			
Łubno			
Okoleniec			
Podgajew			
Pomarzany Fabryczne			
Rgielew			
Rycerzew			
Rysiny-Kolonia			
Słupeczka			
Tarnówka			
Wólka Czepowa			
Zbójno			
MIASTO KŁODAWA	1843	133,09	-1
W mieście Kłodawa mieszka połowa mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym			

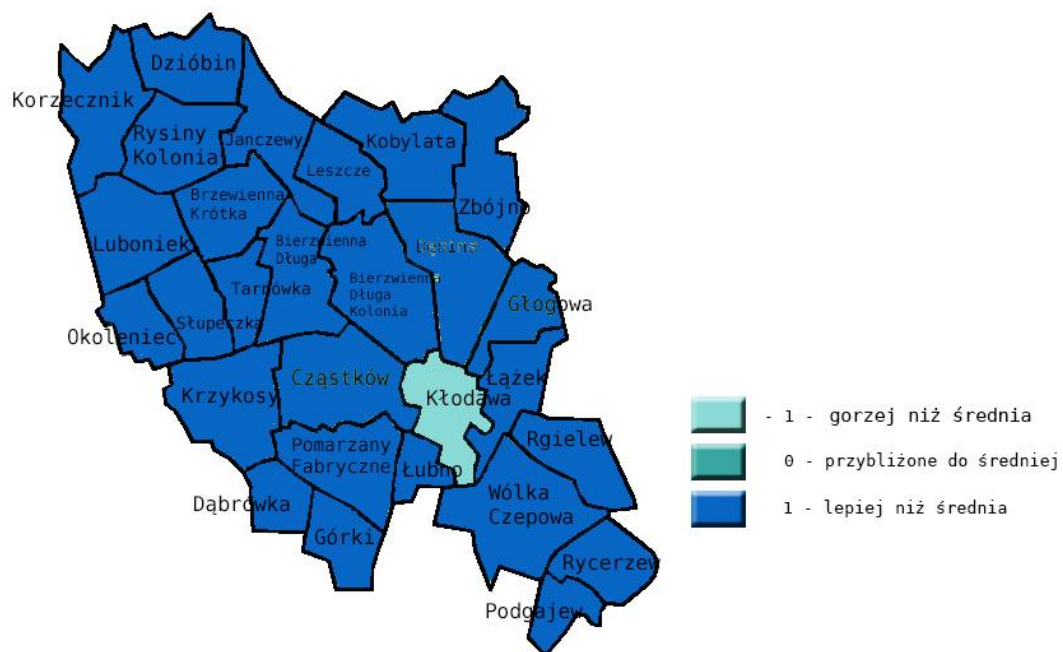
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Tabela 10. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w mieście Kłodawa w 2016 r.

Ulica	Liczba ludności	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 2,47	Wiek poprodukcyjny	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 3,69
11 listopada	24	0,15	-1	4	0,61	1
3 Maja	154	2,44	0	59	8,98	-1
Adama Mickiewicza	11	0,30	-1	5	0,76	1
Adama Rustejki Pińkiewicza	38	1,07	-1	12	1,83	1
Akademii Krakowskiej	71	1,37	-1	20	3,05	0
Al. 1 Maja	213	9,14	1	43	6,55	-1
Al. 1000-lecia	84	3,05	1	16	2,44	0
Al. Tadeusza Kościuszki	4	0,30	-1	-	-	1
Armii Krajowej	220	4,87	1	87	13,25	-1
Barbary	156	5,33	1	38	5,79	-1
Bierzwieńska	37	1,07	-1	7	1,07	1
Bohaterów Września 1939 r.	1022	25,88	1	320	48,72	-1
Bolesława Prusa	4	0,15	-1	-	-	1
Cegielniana	165	5,33	1	36	5,48	-1
Dąbska	149	4,42	1	37	5,63	-1
Dolna	18	0,61	-1	3	0,46	1
Elizy Orzeszkowej	90	1,98	-1	10	1,52	1
Górnicza	400	9,90	1	103	15,68	-1
Gruntowa	84	3,65	1	15	2,28	1
Harcerska	45	0,76	-1	16	2,44	0
Henryka Dąbrowskiego	210	6,09	1	64	9,74	-1
Jarzębinowa	5	0,00	-1	-	-	1
Jasna	4	0,00	-1	2	0,30	1
Jaśminowa	24	0,46	-1	1	0,15	1
Józefa Grzymańskiego	303	8,68	1	112	17,05	-1
Juliana Tuwima	18	0,30	-1	11	1,67	1
Juliusza Słowackiego	7	0,15	-1	2	0,30	1
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	315	8,83	1	106	16,14	-1
Klonowa	48	1,67	-1	13	1,98	1
Kolska	62	1,67	-1	19	2,89	0
Kościelna	52	1,22	-1	12	1,83	1
Krępa	17	0,61	-1	2	0,30	1
Krótką	16	0,46	-1	6	0,91	1
Leona Kruczkowskiego	44	1,22	-1	17	2,59	0

Lipowa	27	1,52	-1	7	1,07	1
Łąkowa	68	2,28	0	13	1,98	1
Łęczyska	151	3,65	1	48	7,31	-1
Marii Dąbrowskiej	34	0,46	-1	11	1,67	1
Niezlomnych	18	0,30	-1	9	1,37	1
Nowa	13	0,15	-1	1	0,15	1
Ogrodowa	95	2,89	1	28	4,26	-1
Pl. Wolności	79	1,83	-1	17	2,59	0
Polna	119	3,96	1	26	3,96	0
Powstańców Wielkopolskich	44	1,22	-1	10	1,52	1
Poznańska	69	2,13	-1	27	4,11	-1
Przedeca	154	5,02	1	42	6,39	-1
Rawity Witanowskiego	13	0,00	-1	1	0,15	1
Rolnicza	37	1,37	-1	8	1,22	1
Różana	7	0,30	-1	2	0,30	1
Sędziwoja z Czechła	38	1,07	-1	7	1,07	1
Solna		0,00	-1	-	-	1
Sportowa	6	0,30	-1	2	0,30	1
Spółdzielcza	46	0,91	-1	20	3,05	0
Stanisława Staszica	44	1,22	-1	12	1,83	1
Stefana Żeromskiego	21	0,15	-1	9	1,37	1
Stodólna	5	0,15	-1	0	0,00	1
Strażacka	3	0,15	-1	0	0,00	1
Szkolna	93	2,89	1	16	2,44	0
Świętego Ducha	52	1,83	-1	11	1,67	1
Targowa	15	0,15	-1	7	1,07	1
Toruńska	112	3,35	1	34	5,18	-1
Traktorowa	72	1,67	-1	22	3,35	0
Warszawska	154	3,81	1	46	7,00	-1
Wąska	4	0,00	-1	-	-	1
Wiejska	6	0,00	-1	2	0,30	1
Władysława Broniewskiego	19	0,91	-1	7	1,07	1
Władysława Jagiełły	163	4,57	1	54	8,22	-1
Władysława Kapicy	389	14,77	1	89	13,55	-1
Własna	4	0,15	-1	-	-	1
Włocławska	40	1,22	-1	10	1,52	1
Wrzosowa	21	0,76	-1	7	1,07	1
Wspólna	11	0,61	-1	-	-	1
Wyżynna	62	1,67	-1	16	2,44	0
Zagórnicka	2	0,00	-1	1	0,15	1
Zawodnia	125	3,96	1	18	2,74	0
Zielona	19	0,91	-1	5	0,76	1
SUMA	6568			1843		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Rysunek 5. Rozkład przestrzenny największej ilości osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Kłodawa
Źródło: opracowanie własne

BEZROBOCIE

Wskaźnik poziomu bezrobocia wyraża liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kole w 2016 roku na 1000 mieszkańców gminy. Zjawisko wysokiego bezrobocia stanowi kluczową barierę i zagrożenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego lokalnych społeczności, będąc źródłem napięć i konfliktów społecznych. W gminie Kłodawa najsilniejsze bezrobocie występuje w mieście Kłodawa i sołectwie Częstków. W samej Kłodawie największe bezrobocie widoczne jest przy ul. 3 Maja, Al. 1 Maja, Al. 1000-lecia, Armii Krajowej, Barbary, Bohaterów Września 1939 r., Dąbskiej, Górniczej, Henryka Dąbrowskiego, Józefa Grzymskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Łęczyckiej, Przedeckiej, Warszawskiej, Władysława Jagiełły, Władysława Kapicy i Zawodniej.

W tabelach poniżej zaprezentowano jednostki, w których bezrobocie występuje.

Tabela 11. Rozkład bezrobotnych w gminie Kłodawa według miejsc zamieszkania w 2016 r.

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych	Bezrobotni na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,95	Liczba osób długotrwale bezrobotnych
Częstków	23	1,76	-1	17
Dąbrówka	7	0,53	1	4
Janczewy	7	0,53	1	6
Korzecznik	9	0,69	1	5
Luboniek	9	0,69	1	6
Pomarzany Fabryczne	13	0,99	0	9
Rgielew	11	0,84	1	10
Tarnówka	9	0,69	1	3
SUMA	88			60
MIASTO KŁODAWA	262	20,01	-1	169

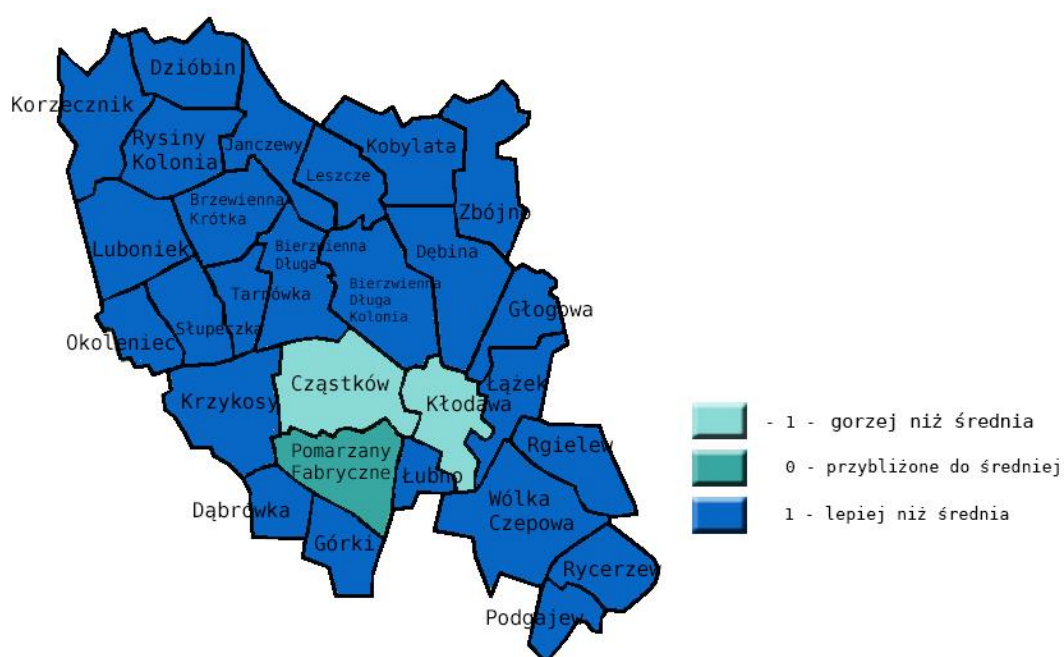
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kole

Tabela 12. Rozkład bezrobotnych w gminie Kłodawa według miejsc zamieszkania w 2016 r.

Ulica	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,38
3 Maja	5	0,76	-1
Al. 1 Maja	17	2,59	-1
Al. 1000-lecia	5	0,76	-1
Armii Krajowej	6	0,91	-1
Barbary	5	0,76	-1
Bohaterów Września 1939 r.	31	4,72	-1
Dąbska	12	1,83	-1
Elizy Orzeszkowej	7	1,07	-1

Górnica	16	2,44	-1
Henryka Dąbrowskiego	6	0,91	-1
Józefa Grzymskiego	13	1,98	-1
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	19	2,89	-1
Łęczycka	9	1,37	-1
Przedeczka	7	1,07	-1
Warszawska	6	0,91	-1
Władysława Jagiełły	6	0,91	-1
Władysława Kapicy	8	1,22	-1
Zawodnia	12	1,83	-1
SUMA	262		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kole

Rysunek 6. Rozkład przestrzenny największej ilości bezrobotnych w gminie Kłodawa

Źródło: opracowanie własne

UBÓSTWO

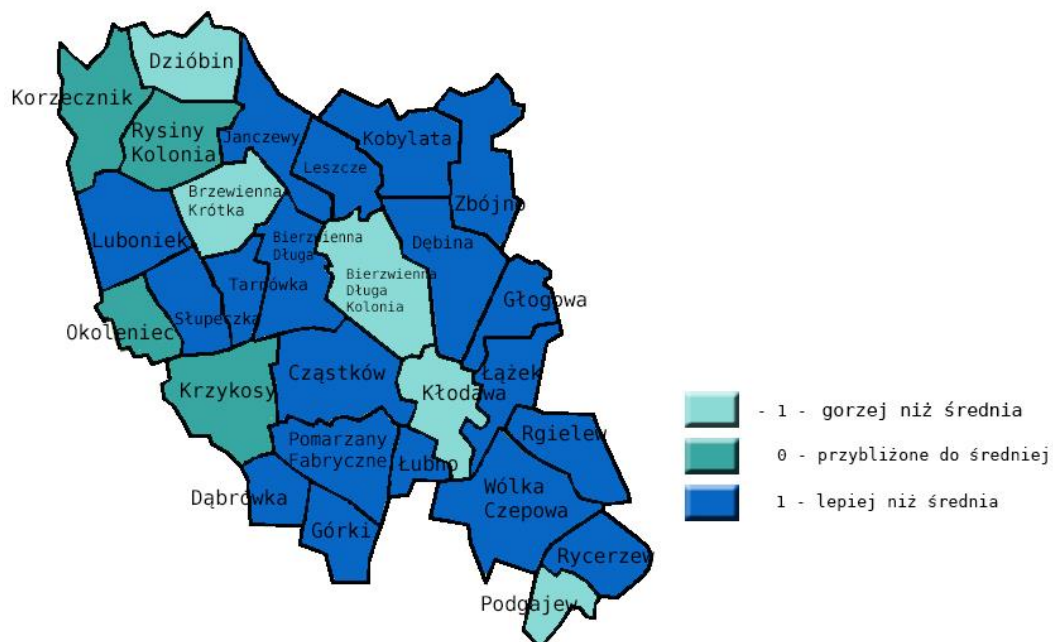
Wskaźnik ubóstwa obejmuje liczbę rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy. Pozwala on na dokonanie przybliżonej oceny stopnia zubożenia ludności oraz skali występowania problemów społecznych na danym obszarze. W gminie Kłodawa najwyższym wskaźnikiem ubóstwa charakteryzują się obszary sołectw Bierzwienna Długa-Kolonia, Bierzwienna Krótka, Dzióbin, Podgajew i miasta Kłodawa, lecz w samym mieście Kłodawa liczba korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest 10 razy większa niż w pozostałych sołectwach. Jak przyznaje Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie w mieście Kłodawa największa liczba rodzin pobierających pomoc społeczną zamieszkuje przy ul. Plac Wolności, Warszawskiej, Bohaterów Września 1939 r., Górniczej i Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Tabela 13. Liczba przyznanych zasiłków w gminie Kłodawa w 2016 r.

Sołectwo	liczba osób korzystających z pomocy	liczba osób korzystających z pomocy na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 2,92
Bierzwienna Długa Kolonia	47	3,59	-1
Bierzwienna Długa	31	2,37	1
Bierzwienna Krótka	48	3,67	-1
Cząstków	8	0,61	1
Dąbrówka	2	0,15	1
Dębina	9	0,69	1
Dzióbin	43	3,28	-1
Głogowa	0	0,00	1
Górki	11	0,84	1
Janczewy	20	1,53	1
Kobylata	3	0,23	1
Krzykosy	39	2,98	0
Korzecznik	35	2,67	0
Leszcze	7	0,53	1
Łuboniek	28	2,14	1
Łązek	4	0,31	1
Łubno	1	0,08	1
Okoleniec	39	2,98	0
Podgajew	44	3,36	-1
Pomarzany Fabryczne	27	2,06	1
Rgielew	21	1,60	1
Rysiny-Kolonia	35	2,67	0
Ryczew	9	0,69	1
Słupeczka	11	0,84	1
Tarnówka	29	2,21	1
Wólka	12	0,92	1

Zbójno	1	0,08	1
SUMA	564		
Miasto Kłodawa	508	38,79	-1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie

Rysunek 7. Rozkład przestrzenny problemu ubóstwa w gminie Kłodawa

Źródło: opracowanie własne

NISKI STOPIEŃ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Wskaźnik niskiego poziomu przedsiębiorczości został wyrażony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy oraz liczbą zawieszonych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców gminy. Wskaźnik ten świadczy o aktywności gospodarczej mieszkańców, której brak towarzyszy zwykle obszarom zdegradowanym. Najniższym poziomem przedsiębiorczości, jeśli chodzi o ilość zarejestrowanych firm, charakteryzują się obszary sołectw: Bierzwienna Długa, Bierzwienna Krótka, Dębina, Dąbrówka, Dzióbin, Głogowa, Górki, Janczewy, Kobylata, Korzecznik, Krzykosy, Leszcze, Luboniek, Łązek, Łubno, Okoleniec, Podgajew, Pomarzany Fabryczne, Rgielew, Rycerzew, Rysiny-Kolonia, Słupczka, Tarnówka i Wólka Czepowa. Największa ilość zawieszonych firm ma swoją siedzibę w sołectwie Dębina i mieście Kłodawa. W mieście Kłodawa najmniej firm zarejestrowanych jest przy ul. 11 listopada, 3 Maja, Adama Mickiewicza, Adama Rustejki Pińkiewicza, Akademii Krakowskiej, Al. 1 Maja, Al. 1000-lecia, Armii Krajowej, Barbary, Bierzwieńskiej, Gruntowej, Harcerskiej, Henryka Dąbrowskiego, Jarzębinowej, Jaśminowej, Józefa Grzyskiego, Juliusza Słowackiego, Kolskiej, Krótkiej, Leona Kruczkowskiego, Łąkowej, Łęczyckiej, Nowej, Ogrodowej, Polnej, Powstańców Wielkopolskich, Rawity Witanowskiego, Różanej, Sędziwoja z Czechła, Solnej, Spółdzielczej, Stanisława Staszica, Stodólnej, Szkolnej, Świętego Ducha, Traktorowej, Wąskiej, Wiśniowej, Władysława Broniewskiego, Władysława Jagiełły, Własnej, Włocławskiej, Wrzosowej, Wspólnej, Wyżynnej, Zawodniej i Zielonej. Najwięcej zawieszonych firm ma swoją siedzibę przy ul. 3 Maja, Al. 1 Maja, Al. 1000-lecia, Bohaterów Września 1939 r., Cegielnianej, Dąbskiej, Elizy Orzeszkowej, Górniczej, Jarzębinowej, Józefa Grzyskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Kolskiej, Kościelnej, Krępej, Nowej, Plac Wolności, Traktorowej, Warszawskiej, Władysława Jagiełły, Władysława Kapicy, Wyżynnej i Zawodniej.

Tabela 14. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Kłodawa w 2016 r.

Sołectwo	Liczba firm	Liczba firm na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 1,51	Liczba zawieszonych firm	Liczba zawieszonych firm na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,14
Bierzwienna Długa	9	0,69	-1	1	0,08	1
Bierzwienna Długa-Kolonia	22	1,68	1	1	0,08	1
Bierzwienna Krótka	5	0,38	-1	0	0,00	1

Cząstków	16	1,22	-	2	0,15	0
Dębina	11	0,84	-1	3	0,23	-1
Dąbrówka	4	0,31	-1	1	0,08	1
Dzióbin	6	0,46	-1	0	0,00	1
Głogowa	6	0,46	-1	2	0,15	0
Górki	3	0,23	-1	0	0,00	1
Janczewy	2	0,15	-1	0	0,00	1
Kobylata	4	0,31	-1	0	0,00	1
Korzecznik	10	0,76	-1	0	0,00	1
Krzykosy	7	0,53	-1	0	0,00	1
Leszcze	8	0,61	-1	1	0,08	1
Luboniek	10	0,76	-1	0	0,00	1
Łązek	7	0,53	-1	1	0,08	1
Łubno	0	0,00	-1	0	0,00	1
Okoleniec	5	0,38	-1	0	0,00	1
Podgajew	7	0,53	-1	0	0,00	1
Pomarzany Fabryczne	10	0,76	-1	1	0,08	1
Rgielew	8	0,61	-1	0	0,00	1
Rycerzew	4	0,31	-1	0	0,00	1
Rysiny- Kolonia	12	0,92	-1	1	0,08	1
Słupczka	1	0,08	-1	1	0,08	1
Tarnówka	4	0,31	-1	0	0,00	1
Wólka Czepowa	12	0,92	-1	1	0,08	1
Zbójno	4	0,31	-1	0	0,00	1
MIASTO KŁODAWA	355	27,11	1	36	2,75	-1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

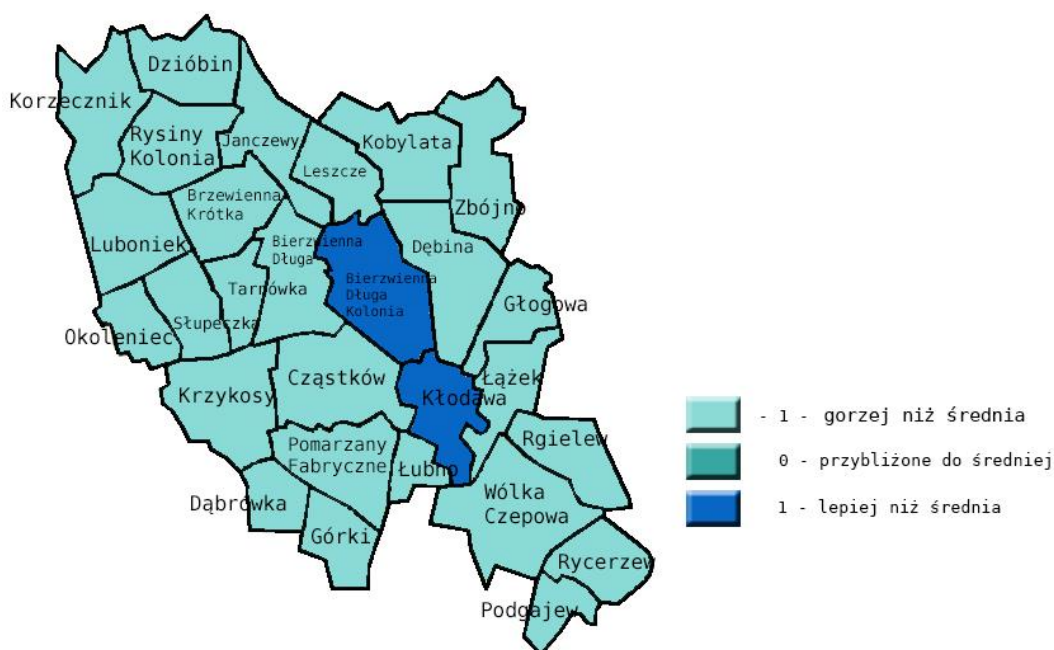
Tabela 15. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w mieście Kłodawa w 2016 r.

Ulica	Liczba firm	Liczba firm na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 1,10	Liczba zawieszonych firm	Liczba zawieszonych firm na 1000 mieszkańców	Podział względem średniej równej 0,07
11 listopada	4	0,61	-1	0	0,00	1
3 Maja	3	0,46	-1	1	0,15	-1
Adama Mickiewicza	3	0,46	-1	0	0,00	1
Adama Rustejki Pińkiewicza	2	0,30	-1	0	0,00	1
Akademii Krakowskiej	1	0,15	-1	0	0,00	1
Al. 1 Maja	4	0,61	-1	1	0,15	-1
Al. 1000-lecia	4	0,61	-1	1	0,15	-1
Al. Tadeusza Kościuszki	8	1,22	1	0	0,00	1
Armii Krajowej	3	0,46	-1	0	0,00	1
Barbary	2	0,30	-1	0	0,00	1
Bierzwieńska	4	0,61	-1	0	0,00	1
Bohaterów Września 1939 r.	23	3,50	1	6	0,91	-1
Cegielniana	15	2,28	1	1	0,15	-1

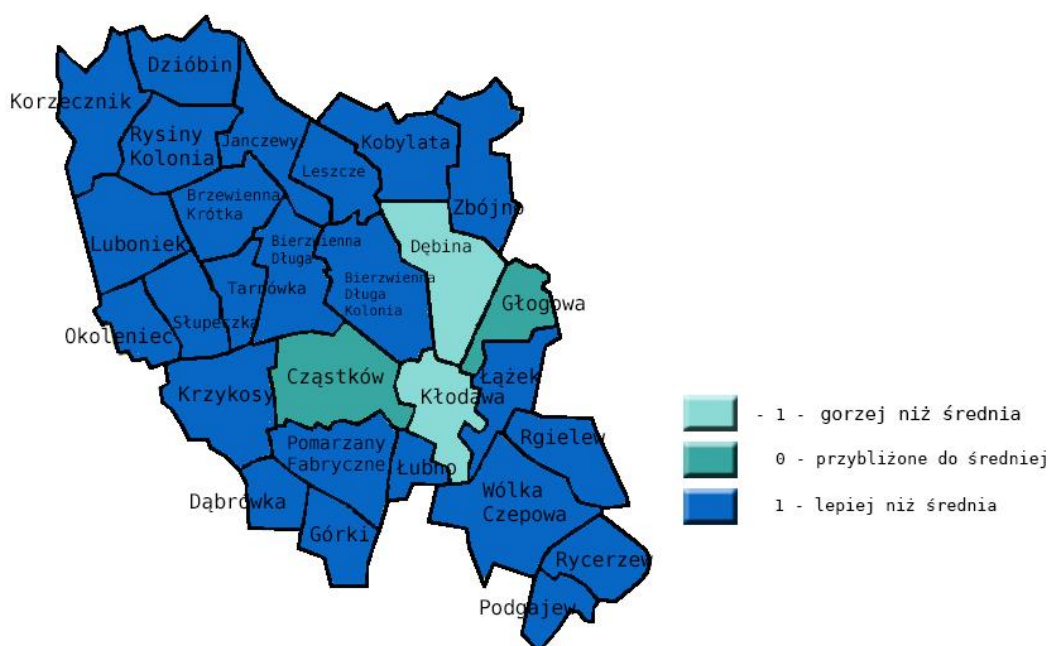
Dąbska	31	4,72	1	2	0,30	-1
Elizy Orzeszkowej	7	1,07	0	2	0,30	-1
Górnica	12	1,83	1	2	0,30	-1
Grunтова	5	0,76	-1	0	0,00	1
Harcerska	1	0,15	-1	0	0,00	1
Henryka Dąbrowskiego	6	0,91	-1	0	0,00	1
Jarzębinowa	1	0,15	-1	1	0,15	-1
Jaśminowa	2	0,30	-1	0	0,00	1
Józefa Grzymskiego	6	0,91	-1	1	0,15	-1
Juliusza Słowackiego	1	0,15	-1	0	0,00	1
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	28	4,26	1	2	0,30	-1
Kolska	4	0,61	-1	1	0,15	-1
Kościelna	12	1,83	1	3	0,46	-1
Krępa	4	0,61	-1	1	0,15	-1
Krótką	1	0,15	-1	0	0,00	1
Leona Kruczkowskiego	1	0,15	-1	0	0,00	1
Łąkowa	3	0,46	-1	0	0,00	1
Łęczycka	6	0,91	-1	0	0,00	1
Nowa	3	0,46	-1	1	0,15	-1
Ogrodowa	2	0,30	-1	0	0,00	1
Pl. Wolności	14	2,13	1	2	0,30	-1
Polna	2	0,30	-1	0	0,00	1
Powstańców Wielkopolskich	2	0,30	-1	0	0,00	1
Poznańska	11	1,67	1	0	0,00	1
Przedeczka	11	1,67	1	0	0,00	1
Rawity Witanowskiego	4	0,61	-1	0	0,00	1
Różana	1	0,15	-1	0	0,00	1
Sędziwoja z Czechła	2	0,30	-1	0	0,00	1
Solna	2	0,30	-1	0	0,00	1
Spółdzielcza	3	0,46	-1	0	0,00	1
Stanisława Staszica	4	0,61	-1	0	0,00	1
Stodólna	1	0,15	-1	0	0,00	1
Szkolna	2	0,30	-1	0	0,00	1
Świętego Ducha	1	0,15	-1	0	0,00	1
Toruńska	8	1,22	1	0	0,00	1
Traktorowa	2	0,30	-1	2	0,30	-1
Warszawska	35	5,33	1	3	0,46	-1
Wąska	1	0,15	-1	0	0,00	1
Wiśniowa	1	0,15	-1	0	0,00	1
Władysława Broniewskiego	1	0,15	-1	0	0,00	1
Władysława Jagiełły	3	0,46	-1	1	0,15	-1
Władysława Kapicy	15	2,28	1	1	0,15	-1

Własna	1	0,15	-1	0	0,00	1
Włocławska	2	0,30	-1	0	0,00	1
Wrzosowa	1	0,15	-1	0	0,00	1
Wspólna	2	0,30	-1	0	0,00	1
Wyżynna	5	0,76	-1	1	0,15	-1
Zawodnia	5	0,76	-1	1	0,15	-1
Zielona	1	0,15	-1	0	0,00	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Rysunek 8. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w gminie Kłodawa – aktywne firmy
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 9. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w gminie Kłodawa – zawieszane firmy
Źródło: opracowanie własne

NAGROMADZENIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH

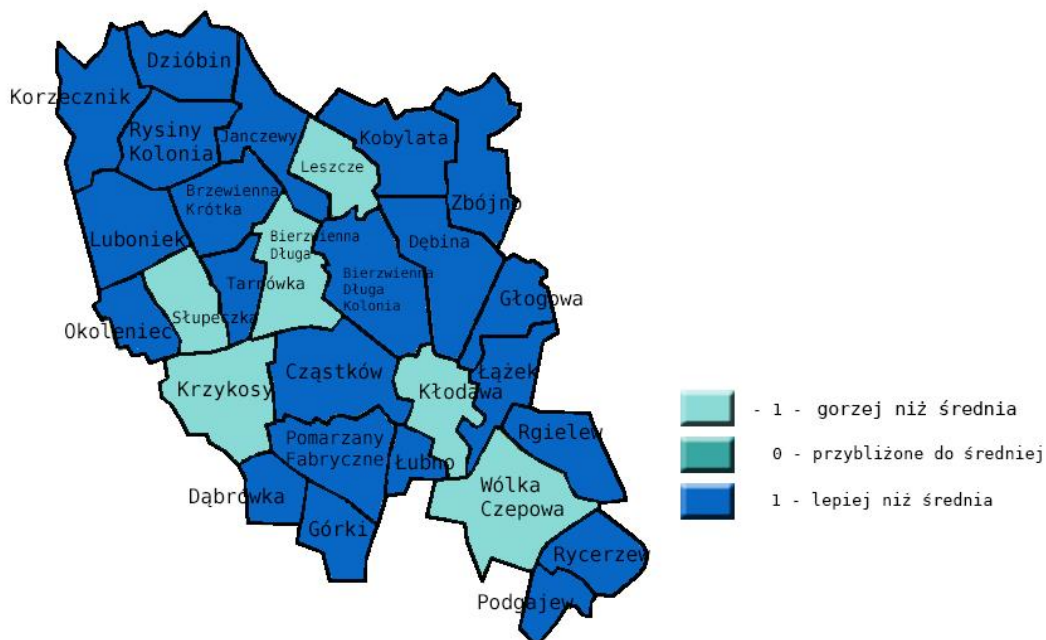
Wskaźnik nagromadzenia obiektów zabytkowych został wyrażony liczbą zabytków w poszczególnych sołectwach i w mieście Kłodawa. Analiza liczby zabytków stanowi zwykle uzupełnienie dla wskaźników społeczno-gospodarczych i świadczy o konieczności objęcia danego obszaru rewitalizacją w celu ochrony zabytków. Zabytki są w stanie wymagającym renowacji, a co za tym idzie mają znaczenie jako wskaźnik. Mimo, iż obecność obiektów zabytkowych na danym terenie świadczy o jego potencjale historycznym/kulturowym to powoduje ona również konieczność zwiększenia nakładów finansowych na utrzymanie stanu technicznego tych obiektów, ale także ogranicza realizację pewnych inwestycji. Szczegółowa analiza tego tematu znajduje się w Diagnostyce Zjawisk Kryzysowych dla Gminy Kłodawa. Nagromadzenie obiektów zabytkowych najsilniej widoczne jest w mieście Kłodawa oraz w sołectwach Bierzwienna Długa, Krzykosy, Leszcze, Słupieczka i Wólka Czepowa. W mieście Kłodawa nagromadzenie zabytków występuje w obszarze Starówki.

Tabela 16. Liczba zabytków w gminie Kłodawa w 2016 r.

Sołectwo	Liczba zabytków	Podział względem średniej równej 1,68
Bierzwienna Długa	4	-1
Bierzwienna Długa-Kolonia	1	1
Bierzwienna Krótka	1	1
Cząstków	0	1
Dębina	1	1
Dąbrówka	0	1
Dzióbin	1	1
Głogowa	0	1
Górki	0	1
Janczewy	0	1
Kobylata	0	1
Korzecznik	0	1
Krzykosy	5	-1
Leszcze	2	-1
Luboniek	2	1
Łązek	0	1
Łubno	0	1
Okoleniec	1	1
Podgajew	0	1
Pomarzany Fabryczne	1	1
Rgielew	1	1
Rycerzew	1	1
Rysiny-Kolonia	1	1
Słupieczka	2	-1
Tarnówka		1

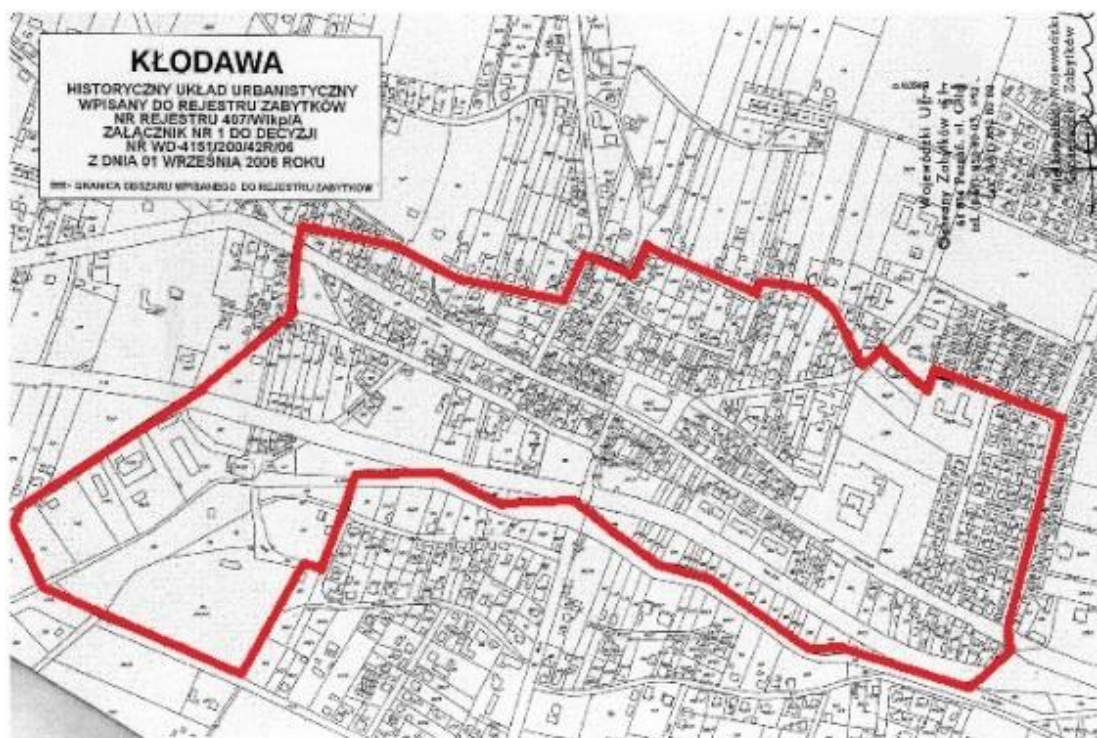
Wólka Czepowa	5	-1
Zbójno		1
MIASTO KŁODAWA	18	-1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Rysunek 10. Rozkład przestrzenny największej liczby zabytków w gminie Kłodawa

Źródło: opracowanie własne

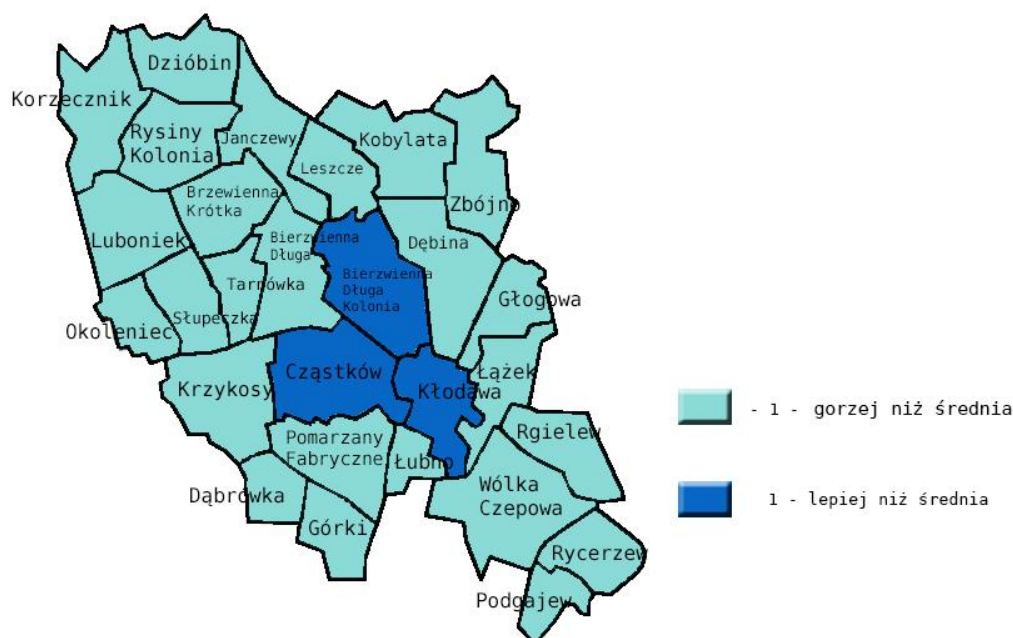

Rysunek 11. Historyczny układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków

Źródło: GEZ, Karta adresowa zabytku nieruchomego

WYPOSAŻENIE W INFRASTRUKTURĘ KANALIZACYJNĄ

Wskaźnik wyposażenia w infrastrukturę kanalizacyjną został wyrażony podziałem na miejsca wyposażone i niewyposażone w infrastrukturę kanalizacyjną w 2016 roku. Analiza warunków mieszkaniowych stanowi zwykle uzupełnienie dla wskaźników społeczno-gospodarczych i świadczy o poziomie degradacji przestrzennej. W gminie Kłodawa w sieć kanalizacyjną nie są wyposażone następujące sołectwa: Bierzwienna Długa, Bierzwienna Krótka, Dębina, Dąbrówka, Dzióbin, Głogowa, Górki, Janczewy, Kobylata, Krzykosy, Korzecznik, Leszcze, Luboniek, Łązek, Łubno, Okoleniec, Podgajew, Pomarzany Fabryczne, Rgielew, Rysiny Kolonia, Rycerzew, Słupczka, Tarnówka, Wólka Czepowa i Zbójno.

Rysunek 12. Rozkład przestrzenny wyposażenia w sieć kanalizacyjną na terenie gminy Kłodawa
Źródło: opracowanie własne

DEGRADACJA STANU TECHNICZNEGO OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

Degradacja stanu technicznego budynku zaprezentowana została poprzez wskaźnik liczby budynków wybudowanych przed 1989 rokiem będących w Administracji Zarządu Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie. Gmina Kłodawa nie posiada spisu i podziału budynków komunalnych wg. dat ich budowy dla terenu całej gminy. Spis ten został sporządzony dla samego miasta Kłodawa, ponieważ tam jest ich najwięcej. Analiza warunków mieszkaniowych stanowi zwykle uzupełnienie dla wskaźników społeczno-gospodarczych i świadczy o poziomie degradacji przestrzennej. Najstarszymi budynkami w gminie charakteryzuje się miasto Kłodawa, gdzie te wybudowane przed 1918 rok stanowią 98,33% łącznej liczby budynków. Najwięcej z nich zlokalizowanych jest w obszarze Osiedla Górniczego. Średnia wyliczona została poprzez wszystkich budynków na 2 obszary: $60 : 2 = 30$.

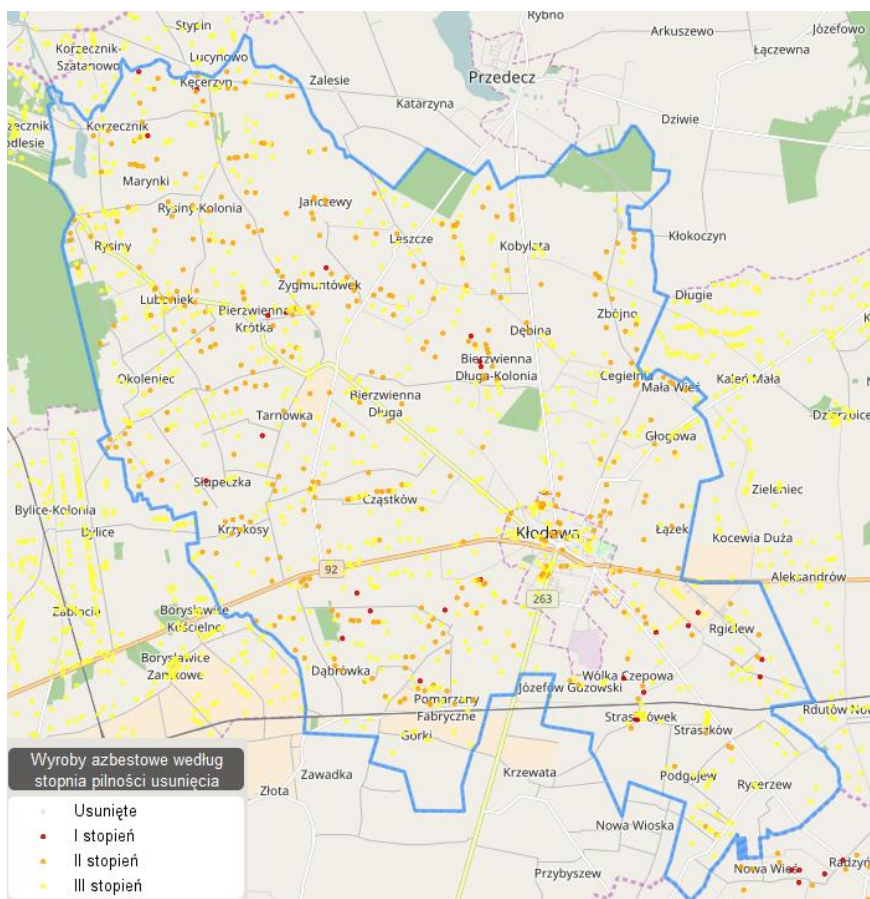
Tabela 17. Liczba budynków w Administracji Zarządu Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie w 2016 r.

Rok budowy	Ilość budynków	Rodzaj budynku	Budynki Starówka	Budynki Osiedle Górnicze
Przed 1918	2	mieszkalne	1	1
1918-1944	7	mieszkalne	5	2
1918-1944	7	gospodarcze	5	2
1945-1970	32	mieszkalne	1	31
1971-1978	7	mieszkalne	6	1
1979-1988	4	mieszkalne	0	4
1989-2002	1	mieszkalne	0	1
2003-2013	-	-	-	-
2013-2015	-	-	-	-
RAZEM	60	-	18	42
ŚREDNIA	30		1	-1

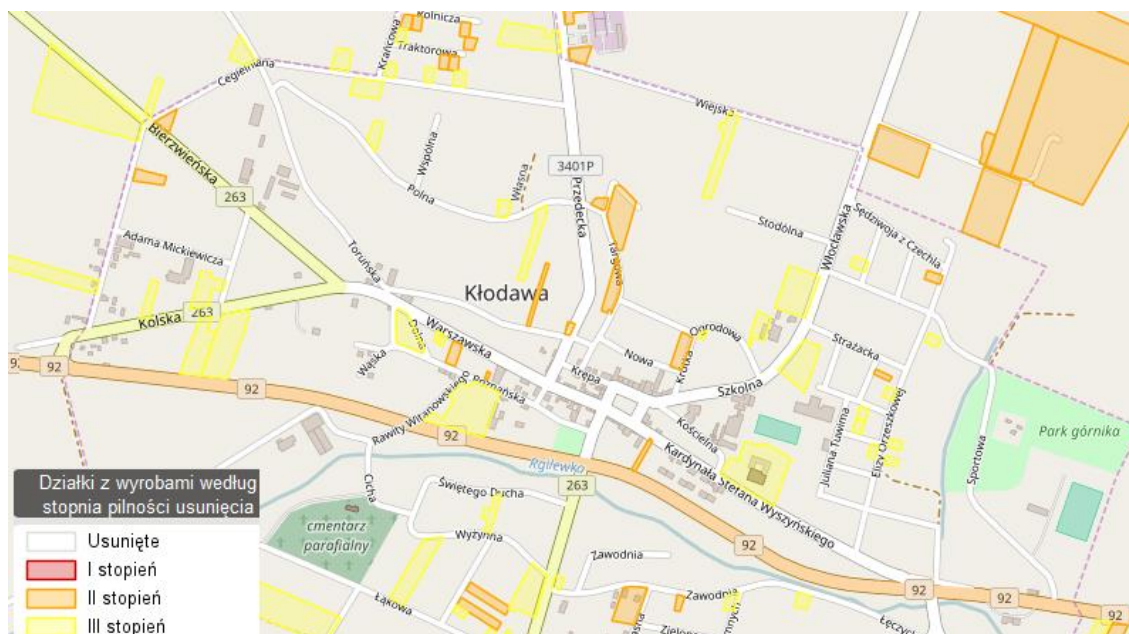
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

NAGROMADZENIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w gminie staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji. Jako wskaźnik w sferze środowiskowej została wybrana ilość wyrobów zawierających azbest na danym terenie. W gminie Kłodawa najwięcej wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych jest w mieście Kłodawa, w rejonie Starówki. Gmina nie posiada aktualnych danych ilościowych. Przeprowadzona w 2014 roku inwentaryzacja wykazała, iż na terenie gminy Kłodawa znajduje się 375 202,84 m² wyrobów zawierających azbest co stanowi około 4 127,23 Mg tego wyrobu, z czego 178 048,64 kg w miejscowości Kłodawa. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji (na podstawie spisu z natury) stwierdzono, iż na terenie gminy Kłodawa występują wyroby zawierające azbest w postaci: płyt falistych azbestowo-cementowych występujących na pokryciach dachowych i elewacjach budynków mieszkalnych oraz budynków zabudowy gospodarczej w 1 699 lokalizacjach; płyt płaskich azbestowo-cementowych występujących na pokryciach dachowych i elewacjach budynków mieszkalnych oraz budynków zabudowy gospodarczej w 74 lokalizacjach. Obecnie dostępne są jedynie mapy z Bazy Azbestowej Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju zaznaczeniem wyrobów według pilności usunięcia, które należy porównywać.

Rysunek 13. Rozkład przestrzenny nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w gminie Kłodawa
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 14. Działki z wyrobami zawierającymi azbest wg stopnia pilności w rejonie obszaru zdegradowanego
Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

Obszary zdegradowane wyznaczone zostały na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w pięciu sferach. Za obszar zdegradowany należy uznać sołectwo lub miasto, a następnie obszary, które w sferze społecznej odznaczają się największą ilością negatywnych zjawisk (powyżej lub poniżej średniej w zależności od wskaźnika) i co najmniej jednym wskaźnikiem gorszym od średniej w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej).

Tabela 18. Zestawienie problemów w gminie Kłodawa

Sołectwo	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa	Suma
Bierzwienna Długa	-1	0	-2	1	1	-1
Bierzwienna Długa-Kolonia	2	2	2	1	1	8
Bierzwienna Krótka	2	0	0	1	1	4
Cząstków	1	-1	2	1	1	4
Dębina	5	-2	0	1	1	5
Dąbrówka	5	0	0	1	1	7
Dzióbin	2	0	0	1	1	4
Głogowa	4	-1	0	1	1	5
Górki	5	0	0	1	1	7
Janczewy	5	0	0	1	1	7
Kobylata	4	0	0	1	1	6
Korzecznik	3	0	0	1	1	5
Krzykosy	2	0	-2	1	1	2
Leszcze	5	0	-2	1	1	5
Luboniek	2	0	0	1	1	4
Łązek	3	0	0	1	1	5
Łubno	5	0	0	1	1	7
Okoleniec	3	0	0	1	1	5
Podgajew	3	0	0	1	1	5
Pomarzany Fabryczne	4	0	0	1	1	6
Rgielew	4	0	0	1	1	6
Rycerzew	4	0	0	1	1	6
Rysiny-Kolonia	5	0	0	1	1	7
Słupeczka	4	0	-2	1	1	4
Tarnówka	4	0	0	1	1	6
Wólka Czepowa	4	0	-2	1	1	4
Zbójno	5	0	0	1	1	7
MIASTO KŁODAWA	-5	0	0	-1	-1	-7

Źródło: opracowanie własne

W gminie Kłodawa obszarem zdegradowanym, który cechuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk społecznych jest miasto Kłodawa. Występuje tam nagromadzenie problemów społecznych (depopulacja, starzenie się społeczeństwa, duży wskaźnik bezrobocia

i ubóstwa), ale także przestrzenno-funkcjonalnych (duża ilość zabytków), technicznych (duża ilość budynków wybudowanych przed 1989 r.) oraz środowiskowych (nagromadzenie wyrobów zawierających azbest).

Tabela 19. Zestawienie problemów w mieście Kłodawa

Ulica	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa	Suma
11 listopada	2	0	1	1	1	5
3 Maja	-2	0	-1	1	1	-1
Adama Mickiewicza	2	0	1	1	1	5
Adama Rustejki Pińkiewicza	2	0	1	1	1	5
Akademii Krakowskiej	0	0	1	1	1	3
Al. 1 Maja	-2	-2	1		1	-2
Al. 1000-lecia	-2	-2	1	1	1	-1
Al. Tadeusza Kościuszki	2	2	-1	1	1	5
Armii Krajowej	-2	0	-1	1	1	-1
Barbary	-3	0	1	1	1	0
Bierzwieńska	2	0	1	1	1	5
Bohaterów Września 1939r.	-5	0	-1	1	1	-4
Bolesława Prusa	2	1	1	1	1	6
Cegielniana	-2	0	1	1	1	1
Dąbska	-3	0	1	1	1	0
Dolna	2	1	1	1	1	6
Elizy Orzeszkowej	0	-1	1	1	-1	0
Górnicza	-4	0	-1	1	1	-3
Grunтова	2	0	1	1	1	5
Harcerska	1	0	1	1	1	4
Henryka Dąbrowskiego	-3	0	-1	1	1	-2
Jarzębinowa	2	-2	1	1	1	3
Jasna	2	1	1	1	1	6
Jaśminowa	2	0	1	1	1	5
Józefa Grzymańskiego	-3	-2	-1	1	1	-4
Juliana Tuwima	2	1	1	1	1	6
Juliusza Słowackiego	2	0	1	1	1	5
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	-4	0	1	-1	-1	-5
Klonowa	2	1	1	1	1	6
Kolska	1	-2	1	1	-1	0
Kościelna	2	0	1	-1	-1	1
Krępa	2	-2	1	-1	1	1
Krótką	2	0	1	1	1	5

Leona Kruczkowskiego	1	0	1	1	1	4
Lipowa	2	1	1	1	1	6
Łąkowa	1	0	1	1	-1	2
Łęczyska	-3	0	1	1	1	0
Marii Dąbrowskiej	2	1	1	1	1	6
Niezlomnych	2	1	1	1	1	6
Nowa	2	-2	1	-1	1	1
Ogrodowa	-1	0	1	1	1	2
Pl. Wolności	0	0	-1	-1	-1	-3
Polna	1	0	1	1	1	4
Powstańców Wielkopolskich	1	0	1	1	-1	2
Poznańska	-1	2	1	-1	1	2
Przedeczka	-3	2	1	-1	1	0
Rawity Witanowskiego	2	0	1	1	1	5
Rolnicza	2	1	1	1	1	6
Różana	2	0	1	1	1	5
Sędziwoja z Czechła	2	0	1	1	1	5
Solna	2	0	1	1	1	5
Sportowa	2	1	1	1	1	6
Spółdzielcza	1	0	1	1	1	4
Stanisława Staszica	2	0	1	1	1	5
Stefana Żeromskiego	2	1	1	1	1	6
Stodólna	2	0	1	1	1	5
Strażacka	2	1	1	1	1	6
Szkolna	1	0	1	-1	1	2
Świętego Ducha	0	0	1	1	1	3
Targowa	2	1	1	-1	-1	2
Toruńska	-2	2	1	1	1	3
Traktorowa	0	-2	1	1	1	1
Warszawska	-3	0	1	-1	1	-2
Wąska	2	0	1	1	1	5
Wiejska	2	1	1	1	1	6
Władysława Broniewskiego	2	0	1	1	1	5
Władysława Jagiełły	-3	0	-1	1	1	-2
Władysława Kاپicy	-3	-2	-1	1	1	-4
Własna	2	0	1	1	1	5
Włocławska	2	0	1	1	1	5
Wrzosowa	2	0	1	1	1	5
Wspólna	2	0	1	1	1	5
Wyżynna	1	0	1	1	1	4
Zagórnicka	2	-2	1	1	1	3
Zawodnia	-1	-2	1	1	1	0
Zielona	2	0	1	1	1	5

Źródło: opracowanie własne

W samym mieście obszary Osiedla Górniczego (ul. Bohaterów Września 1939 r., Józefa Grzymskiego, Armii Krajowej, Górnicza, 3 Maja, Władysława Jagiełły, Henryka Dąbrowskiego, Władysława Kapicy, Aleja 1000-lecia) oraz Starówki (ul. Plac Wolności, Warszawska, Poznańska, Kardynała Stefana Wyszyńskiego), negatywnie odznaczają się na tle pozostałych części miasta. W obszarze Starówki i Osiedla Górniczego występuje również równoczesne nagromadzenie problemów w sferze gospodarczej (niski stopień przedsiębiorczości widoczny w najmniejszej liczbie zarejestrowanych firm i największej liczbie zawieszonych firm), technicznej (degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych), przestrzenno-funkcjonalnej (nagromadzenie obiektów zabytkowych) i środowiskowej (nagromadzenie wyrobów zawierających azbest).

Na wskazanych obszarach realizowane były także projekty w ramach budżetu obywatelskiego, co również wskazuje na konieczność objęcia tych terenów rewitalizacją. Mieszkańcy gminy Kłodawa, oprócz uwzględnienia wyżej wymienionych obszarów w budżecie obywatelskim, wskazywali na nie w badaniu ankietowym, jako na obszary, które powinny zostać objęte Programem Rewitalizacji. Dodatkowo zwracano uwagę na Park Górnika, który także został objęty obszarem rewitalizacji. Park Górnika jest miejscem ważnym dla mieszkańców Kłodawy. Od kilku lat inwestują w jego odnowę poprzez działania w ramach budżetu obywatelskiego. Park ten został również wskazany w badaniu ankietowym jako miejsce, które wymaga rewitalizacji. Ponadto wiele projektów aktywizujących mieszkańców realizowanych ma być w Parku Górnika ze względu na to, że mieszkańcy czują przywiązanie do tego miejsca i chcą swoje aktywności realizować właśnie tam.

Na wskazanych obszarach występują następujące problemy:

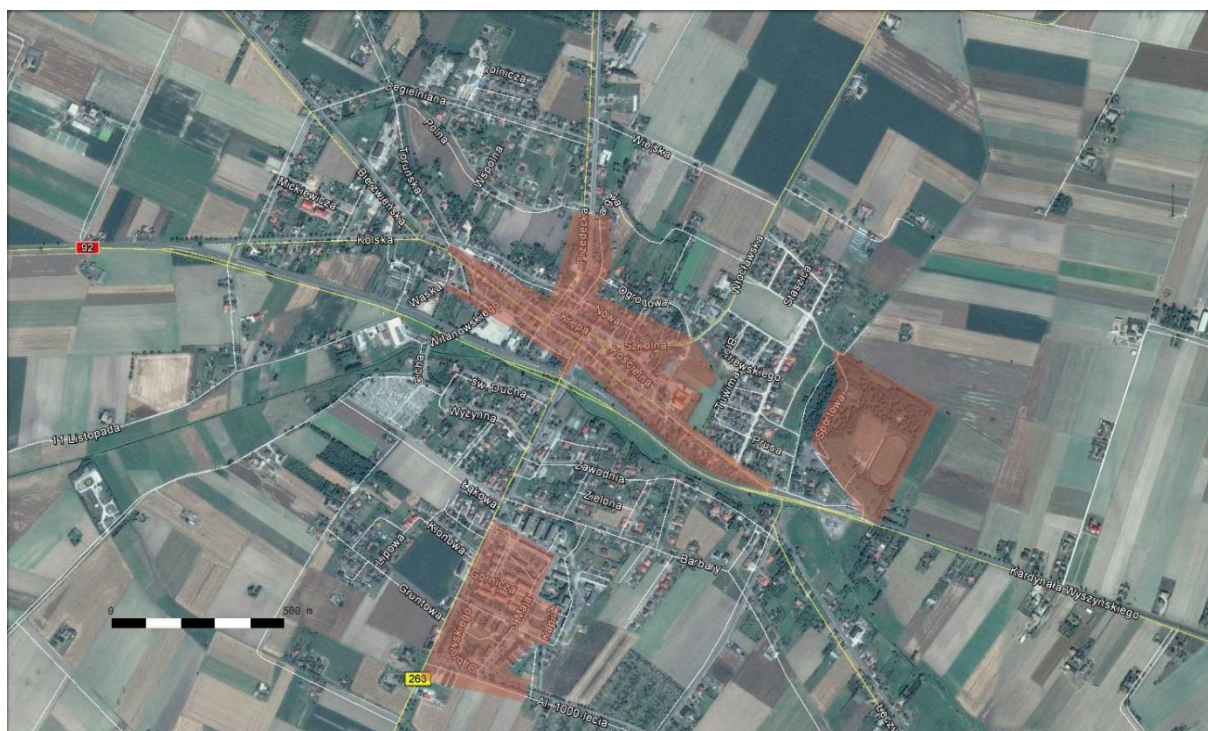
- Najwięcej zgonów w mieście Kłodawa nastąpiło przy ul. Barbary, Bohaterów Września 1939 r., Cegielnianej, Dąbskiej, Górniczej, Henryka Dąbrowskiego, Józefa Grzymskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Łęczyckiej, Przeddeckiej, Toruńskiej, Władysława Jagiełły i Władysława Kapicy;
- najwięcej wymeldowań w mieście Kłodawa nastąpiło przy ul. Al. 1000-lecia, Bohaterów Września 1939 r., Świętego Ducha i Warszawskiej;
- najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje przy ul. 3 Maja, Al. 1 Maja, Armii Krajowej, Barbary, Bohaterów Września 1939 r., Cegielnianej, Dąbskiej, Górniczej, Henryka Dąbrowskiego, Józefa Grzymskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego,

Łęczyckiej, Ogrodowej, Poznańskiej, Przedeckiej, Toruńskiej, Warszawskiej, Władysława Jagiełły i Władysława Kapicy;

- największe bezrobocie widoczne jest przy ul. 3 Maja, Al. 1 Maja, Al. 1000-lecia, Armii Krajowej, Barbary, Bohaterów Września 1939 r., Dąbskiej, Górniczej, Henryka Dąbrowskiego, Józefa Grzymskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Łęczyckiej, Przedeckiej, Warszawskiej, Władysława Jagiełły, Władysława Kapicy i Zawodniej;
- w mieście Kłodawa największa liczba rodzin pobierających pomoc społeczną zamieszkuje przy ul. Plac Wolności, Warszawskiej, Bohaterów Września 1939 r., Górniczej i Kardynała Stefana Wyszyńskiego;
- w mieście Kłodawa najmniej firm zarejestrowanych jest przy ul. 11 listopada, 3 Maja, Adama Mickiewicza, Adama Rustejki Pińkiewicza, Akademii Krakowskiej, Al. 1 Maja, Al. 1000-lecia, Armii Krajowej, Barbary, Bierzwieńskiej, Gruntowej, Harcerskiej, Henryka Dąbrowskiego, Jarzębinowej, Jaśminowej, Józefa Grzymskiego, Juliusza Słowackiego, Kolskiej, Krótkiej, Leona Kruczkowskiego, Łąkowej, Łęczyckiej, Nowej, Ogrodowej, Polnej, Powstańców Wielkopolskich, Rawity Witanowskiego, Różanej, Sędziwoja z Czechła, Solnej, Spółdzielczej, Stanisława Staszica, Stodólnej, Szkolnej, Świętego Ducha, Traktorowej, Wąskiej, Wiśniowej, Władysława Broniewskiego, Władysława Jagiełły, Własnej, Włocławskiej, Wrzosowej, Wspólnej, Wyżynnej, Zawodniej i Zielonej;
- najwięcej zawieszonych firm ma swoją siedzibę przy ul. 3 Maja, Al. 1 Maja, Al. 1000-lecia, Bohaterów Września 1939 r., Cegielnianej, Dąbskiej, Elizy Orzeszkowej, Górniczej, Jarzębinowej, Józefa Grzymskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Kolskiej, Kościelnej, Krępej, Nowej, Plac Wolności, Traktorowej, Warszawskiej, Władysława Jagiełły, Władysława Kapicy, Wyżynnej i Zawodniej;
- w mieście Kłodawa nagromadzenie zabytków występuje w obszarze Starówki;
- najstarszymi budynkami w gminie charakteryzuje się miasto Kłodawa, gdzie te wybudowane przed 1918 rok stanowią 98,33% łącznej liczby budynków. Najwięcej z nich zlokalizowanych jest w obszarze Osiedla Górniczego;
- w gminie Kłodawa najwięcej wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych jest w mieście Kłodawa, w rejonie Starówki.

W związku z powyższym obszary Starówki (ul. Plac Wolności, Warszawska, Poznańska, Przedecka, Krępa, Targowa, Kościelna, Nowa, Szkolna, Kardynała Stefana Wyszyńskiego), Osiedla Górniczego (ul. Bohaterów Września 1939 r., Józefa Grzymskiego, Armii Krajowej, Górnicza, 3 Maja, Władysława Jagiełły, Henryka Dąbrowskiego, Władysława Kapicy, Aleja 1000-lecia) i Parku Górnika zostały wybrane obszarami przeznaczonymi do rewitalizacji. Powierzchnia wyznaczonych obszarów to 48,3 ha, czyli 0,37% powierzchni całej gminy, a więc obszary rewitalizacji nie przekraczają 20% powierzchni gminy Kłodawa. Liczba mieszkańców wyznaczonych obszarów to 3 916 osób, czyli 29,902% mieszkańców całej gminy. Wg wytycznych Ministerstwa Rozwoju, obszar rewitalizacyjny nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy, a więc obszary rewitalizacji w mieście Kłodawa wpisują się w wyżej wymienione Wytyczne.

Obszar wskazany do rewitalizacji przedstawiają mapy poniżej.

Rysunek 15. Obszar rewitalizacji w gminie Kłodawa – *Starówka, Park Górnika i Osiedle Górnicze*
Źródło: opracowanie własne

7. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

7.1. WIZJA I MISJA PROGRAMU REWITALIZACJI

Wizja to zobrazowanie stanu docelowego, opis przyszłego kompleksowego wizerunku społecznego, gospodarczego i przestrzennego obszaru rewitalizowanego stanowiący uzasadnienie doboru zasadności przyjętych zintegrowanych celów strategicznych, które chce się osiągnąć realizując program rewitalizacji.

Przeprowadzona diagnoza uzupełniona konsultacjami społecznymi wskazuje, że Gmina Kłodawa posiada potencjał, dzięki któremu można będzie poniższą wizję rewitalizacji i wynikające z niej cele zrealizować.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy obszaru rewitalizacji określono następującą wizję:

„Miasto Kłodawa obszarem zapewniającym możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego, sprzyjającym aktywizacji i integracji społeczeństwa, w pełni wykorzystującym walory zabytkowe, historyczne i kulturowe, stwarzające mieszkańcom dogodne warunki życia”

Misja Programu Rewitalizacji to realistyczne sformułowanie filozofii, celów i zasad rozwoju. Uwzględniając zmieniającą się sytuację w otoczeniu, możliwości rozwojowe i oczekiwania mieszkańców, misję Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 sformułowano następująco:

Misją programu rewitalizacji jest kompleksowa odnowa przestrzenna, techniczna, gospodarcza i społeczna wyznaczonego do rewitalizacji obszaru miasta. Wprowadzenie nowych funkcji, wzmocnienie spójności przestrzennej, ożywienie relacji międzyludzkich, poprawa ładu przestrzennego istotnie wpłyną na jakość życia mieszkańców.

7.2. CELE PROGRAMU REWITALIZACJI

Cele rewitalizacji są odpowiedzią na potrzeby zidentyfikowane w diagnozie obszaru rewitalizacji. Aby wyznaczona wizja została zrealizowana w jak najdokładniejszym zakresie wyznaczone zostały cele rewitalizacji i kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk. Cele rewitalizacji będą niezmiennie do końca obowiązywania Programu. Istotą Programu Rewitalizacji jest zaplanowanie i wdrożenie działań, których realizacja ma na celu usuwanie przyczyn degradacji obszaru gminy oraz tworzenie warunków do jej zrównoważonego rozwoju. Poniżej przedstawiono cel główny oraz cele szczegółowe i kierunki działań, wyznaczone w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023, które wpłyną na rozwiązanie problemów wskazanych na obszarze rewitalizacji.

CEL GŁÓWNY: Ożywienie obszaru rewitalizacji w mieście Kłodawa poprzez działania prowadzone w sposób zintegrowany w sferze społecznej, przestrzennej, technicznej, gospodarczej i środowiskowej, zmierzające do zrównoważonego rozwoju Gminy Kłodawa.

7.2.1. CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)

- 1.4. Integracja mieszkańców i włączenie społeczne
- 1.5. Aktywizacja młodzieży
- 1.6. Aktywizacja osób starszych

Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)

- 2.1. Rewitalizacja przestrzeni publicznych
- 2.2. Rewaloryzacja terenów zabytkowych
- 2.3. Rewitalizacja terenów zielonych

Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)

- 3.1. Modernizacja budynków i obiektów użyteczności publicznej
- 3.2. Renowacja budynków zabytkowych

8. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE I POZOSTAŁE

Założenia Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 określone w poprzednim rozdziale zmierzają do poprawy warunków życia mieszkańców gminy, nadania nowych funkcji społecznych i gospodarczych istniejącym obiektom, poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznej i ulepszonych wizerunku miasta. Będą one realizowane poprzez system wzajemnie wzmacniających się przedsięwzięć.

FISZKA PROJEKTOWA I

Nazwa przedsięwzięcia	STADION SPORTOWY – ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW REKREACYJNO-SPORTOWYCH
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Stadion sportowy w Kłodawie, ul. Sportowa 2
Zakres realizowanych zadań	- montaż siłowni zewnętrznej; - montaż drewnianej wiaty oraz grilla betonowego; - wykonanie z kostki brukowej placu do fitness oraz do ćwiczeń nordic-walking, a także wykonanie alejki spacerowej nordic-walking wokół budynku; - rewitalizacja trybun stadionu; - wykonanie bieżni lekkoatletycznej; - montaż nowych ławek oraz remont już istniejących; - wymiana ogrodzenia z bramą wjazdową oraz furtkami; - wykonanie parkingu w strefie przed stadionem – powierzchnia 700 m²;
Opis stanu istniejącego	Stadion sportowy w Kłodawie jest wielofunkcyjnym obiektem, który wymaga zagospodarowania strefy rekreacyjno-integracyjnej. Brak jest siłowni zewnętrznej, która mogłaby umożliwić wszystkim w gminie, niezależnie od wieku i umiejętności, dostęp do atrakcyjnej formy aktywności fizycznej na świeżym powietrzu. Jako że jest to obiekt sportowy, wymaga nawierzchni, która będzie charakteryzowała się stabilnością i doskonałymi właściwościami amortyzującymi. Sympatycy aktywnego spędzania czasu w gminie Kłodawa uprawiają nordic-walking, w związku z tym potrzebują alejki spacerowej, aby „marsz po zdrowie” był bezpieczną i przyjemną formą spędzania czasu. Na terenie Kłodawy brakuje bezpiecznych

	miejsc do korzystania z tego typu rekreacji, a zainteresowanie tym sposobem spędzania wolnego czasu grupy defaworyzowanej wspomogłoby ich aktywizację. Potomstwo tej grupy będzie mogło bezpiecznie korzystać z urządzeń zabawowych, zaś ich rodzice będą mogli uprawiać nordic-walking. Ta forma rekreacji trafia również do osób pracujących zawodowo, gdzie po godzinach spędzonych w pracy będą mogli czynnie wypoczywać na świeżym powietrzu. Kolejna grupa, która wykazuje zapotrzebowanie na takie miejsce to seniorzy, którzy poprzez sport mogą zadbać o swoją kondycję i zdrowie. Wykorzystanie ścieżki do nordic-walking pozwoli na integrację wszystkich grup społecznych i zahamuje podziały międzypokoleniowe. Na terenie stadionu brakuje, także placu do fitness, który będzie zapobiegał tworzeniu się zagłębień (problem z zaleganiem wody; tworzy się błoto uniemożliwiające swobodne wykonywanie ćwiczeń i korzystanie z urządzeń). Mieszkańcy bardzo dobrze wiedzą, co jest potrzebne w ich otoczeniu i dlatego, aby zapewnić im godne warunki i rozwój, potrzebna jest bieżnia lekkoatletyczna na terenie stadionu. Służyłaby ona głównie młodzieży, ale każda inwestycja, która służy młodzieży jest inwestycją podwójną – po pierwsze podnosi prestiż miasta, a po drugie jest inwestycją w przyszłość. Stadion jest miejscem, gdzie rozgrywa się wiele meczy i zawodów sportowych. Zawodnikom potrzebna jest dopingująca obecność kibiców. Obecnie brakuje parkingu w strefie przed stadionem, a trybuny wymagają gruntownego remontu. Wymiana ogrodzenia oraz montaż i remont ławek zwiększą atrakcyjność miejsca w szczególności dla osób, które częściej muszą odpoczywać, np. seniorów, matek z dziećmi, osób niepełnosprawnych.
Szacowana wartość	1 000 000,00 zł

Źródła finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program LEADER Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych Środki Ministerstwa Sportu i Turystyki Środki własne Gminy Kłodawa Budżet Obywatelski
Prognozowane rezultaty	- zwiększenie kontaktów międzyludzkich – integracja międzypokoleniowa; - polepszenie kondycji psychicznej i fizycznej; - budowa prestiżu Gminy Kłodawa; - uruchomienie bodźca do aktywności życiowej: motywacja do wychodzenia z domu, kondycja fizyczna i psychiczna; - poprawa jakości życia mieszkańców; - poczucie bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców; - wspieranie warunków integracji i odbudowy więzi społecznych; - podniesienie atrakcyjności terenu; - duża satysfakcja w postaci zadowolonych mieszkańców w tym dzieci; - stadion sportowy zaszczepi miłość do sportu, zrobi duże wrażenie i zachęci do dalszej aktywizacji mieszkańców gminy Kłodawa. Miasto to nie tylko nowe budynki w strefie kultury, a przede wszystkim zadowoleni i dumni mieszkańcy, którzy stanowią o jego sile.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- powierzchnia sportowej infrastruktury po rewitalizacji – m², - liczba odwiedzających stadion – liczba osób, - liczba imprez odbywających się na tym terenie – sztuka, - powierzchnia zrewitalizowanego terenu – m², - liczba elementów sportowej infrastruktury – sztuka, - liczba elementów małej architektury – sztuka, - liczba elementów wyposażenia stadionu – sztuka.

Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)
---	--

FISZKA PROJEKTOWA II

Nazwa przedsięwzięcia	REWALORYZACJA TERENÓW ZIELONYCH I ZAGOSPODAROWANIE TERENU PARKU GÓRNIKA
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Park Górnika w Kłodawie, ul. Sportowa 2
Zakres realizowanych zadań	- rewitalizacja istniejącej strzelnicy (poprawienie wałów, uporządkowanie zieleni na wałach i wokół strzelnicy, ogrodzenie strzelnicy z bramą wjazdową, budowa zadaszenia nad stanowiskami strzeleckimi, budowa drewnianego kulochwyty); - rewitalizacja alejek (budowa i utwardzanie dotychczasowych nawierzchni przystosowanych do uprawiania różnych sportów, a także przyjazne dla osób niepełnosprawnych, dla wózków dziecięcych, rolkarzy, cyklistów, jazdy na hulajnogach); - zakup i montaż oświetlenia i monitoringu; - dalsze porządkowanie zieleni oraz nasadzenia krzewów kwitnących; - oczyszczanie stawów i przystosowanie ich do funkcji rekreacyjnych (alejki wokół stawu, ławki i pomosty); - stworzenie miejsca piknikowego;
Opis stanu istniejącego	W chwili obecnej Park Górnika należy do jednych z bardziej zdegradowanych miejsc na mapie Kłodawy. Wymaga on nie tylko rewitalizacji przestrzeni, ale skierowania na niego uwagi mieszkańców, aby swoją aktywność fizyczną i społeczną przenieśli z domów do parku. Park miałby stać się miejscem integracji społecznej, kreowania kultury fizycznej, a także wymiany międzypokoleniowych doświadczeń. Ponadto w Kłodawie potrzebne jest miejsce, gdzie mieszkańcy, i ci starsi, i ci młodszy mogliby odpoczywać, spacerować, spotykać się i spędzać czas także z małymi dziećmi. W parku nie brakuje pięknych, starych drzew, ale jest to

	jedyny większy teren zielony w gminie Kłodawa, który należy pielęgnować.
Szacowana wartość	500 000,00 zł
Źródła finansowania	Środki własne Gminy Kłodawa Budżet Obywatelski
Prognozowane rezultaty	- poprawa jakości życia mieszkańców; - poprawa bezpieczeństwa na strzelnicy; - zabezpieczenie strzelnicy przed dewastacją; - poprawa warunków treningowych dla zawodników; - stworzenie warunków do integracji i odbudowy więzi społecznych; - zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców gminy; - stworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży: spacerowanie, integracja, odpoczynek; - spełnienie i radość dzieci, które kochają przyrodę; Park jest idealnym miejscem do wyciszenia i urozmaiconego, aktywnego wypoczynku pośród urokliwych pejzaży i gęstej roślinności. Z pewnością będzie to miejsce o niezwykłych walorach krajobrazowych i przyrodniczych, które poprawią wizerunek Gminy Kłodawa.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- liczba odwiedzających – liczba osób, - liczba imprez odbywających się na tym terenie w roku – sztuka, - powierzchnia zrewitalizowanego terenu – m², - długość utwardzonych ścieżek, alejek – m, - liczba nowych nasadzeń – sztuka, - liczba elementów małej architektury – sztuka, - liczba elementów wyposażenia – sztuka, - powierzchnia rewitalizacji terenów zielonych – m².
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)

	Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)
--	---

FISZKA PROJEKTOWA III

Nazwa przedsięwzięcia	GIMNASTYKA W PARKU GÓRNIKA
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Park Górnika w Kłodawie, ul. Sportowa 2
Zakres realizowanych zadań	- ćwiczenia sportowe, - zajęcia fitness, - zumba, aerobik, - rajd rowerowy, - zajęcia taneczne, - zajęcia hobbystyczne / rękodzieło, - spotkania integracyjne.
Opis stanu istniejącego	W chwili obecnej Park Górnika należy do jednych z bardziej zdegradowanych miejsc na mapie Kłodawy. Wymaga on nie tylko rewitalizacji przestrzeni, ale skierowania na niego uwagi mieszkańców, aby swoją aktywność fizyczną i społeczną przenieśli z domów do parku. Park miałby stać się miejscem integracji społecznej, kreowania kultury fizycznej, a także wymiany międzypokoleniowych doświadczeń. Ponadto w Kłodawie potrzebne jest miejsce, gdzie mieszkańcy, i ci starsi, i ci młodszy mogliby odpoczywać, spacerować, spotykać się i spędzać czas także z małymi dziećmi.
Szacowana wartość	40 000,00 zł
Źródła finansowania	Środki własne Gminy Kłodawa Budżet Obywatelski

Prognozowane rezultaty	- poprawa jakości życia mieszkańców; - zwiększenie aktywności seniorów; - rozwój zainteresowań, - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- listy obecności – liczba osób biorących udział w zajęciach, - ankiety, - sondaż, - liczba zorganizowanych wydarzeń – sztuka, - dokumentacja fotograficzna.
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY)

FISZKA PROJEKTOWA IV

Nazwa przedsięwzięcia	STARÓWKA – ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Plac Wolności, Kłodawa
Zakres realizowanych zadań	- prace wodno-kanalizacyjne i drogowe – modernizacja i częściowa wymiana instalacji wodociągowej rozdzielczej (ok. 350 m), modernizacja i częściowa wymiana instalacji kanalizacyjnej deszczowej (ok. 200 m), długość dróg (Plac Wolności ok. 300 m, przyległa ul. Kościelna ok. 200 m); - wymiana chodników i nawierzchni w zasięgu całego Placu – ok. 1500 m²; - demontaż starego pomnika poległych i montaż pamiątkowej tablicy na terenie Placu Wolności; - montaż mini tężni solankowej z mini fontanną wokół tężni; - usunięcie części drzew, nasadzenie krzewów kwitnących i kwiatów; - montaż małej architektury – ławki, klomby, donice, kwietniki; - wymiana oświetlenia na nawiązujące tematycznie do wieku „Starówki”.
Opis stanu istniejącego	Na terenie Starówki odnotowuje się bardzo dużo ubytków w nawierzchni ulic i chodników, co wpływa niekorzystnie na bezpieczeństwo, jak również na estetykę samego centrum. Realizacja projektu wychodzi naprzeciw tym problemom, a modernizacja dróg w obszarze starówki wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawę dostępności do centrum, które niemal w całości należy do niewątpliwych atrakcji turystycznych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym oraz przyczyni się do zwiększenia poziomu ochrony dziedzictwa kulturowego tego obszaru. Ponadto

	centralne położenie z niefunkcjonalnym układem komunikacyjnym nie stanowi potencjału tego obszaru. Istniejący stan oświetlenia, ławek i innych elementów oraz obecność zniszczonego, wysokiego pomnika zagrażającego bezpieczeństwu wpływają na brak estetyki, atrakcyjności centralnego Placu miasta, gdzie z tych względów zanika działalność gospodarcza a sam teren „Starówki” znalazł się w Krajowym Systemie Zagrożeń Bezpieczeństwa z 6 zgłoszeniami na dzień 27 kwietnia 2017 r. Dodatkowo istniejący stan urządzeń wodno-kanalizacyjnych jest niewystarczający do planowanego zapotrzebowania.
Szacowana wartość	2 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych Budżet Obywatelski
Prognozowane rezultaty	- stworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży: seanse kinowe, plenerowe koncerty, czy przedsięwzięcia kulturalne; - poprawa jakości życia mieszkańców; - zaangażowanie młodzieży i wszystkich mieszkańców gminy Kłodawa w wydarzenia kulturalne, tj. spektakle uliczne, koncerty plenerowe, projekcje filmów i inne; - aktywizacja kulturalna i integracja mieszkańców; - wzmocnienie tożsamości lokalnej i poczucia przynależności do miejsca zamieszkania; - rozszerzenie możliwości organizacji imprez kulturalnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, a tym samym zwiększenie potencjału turystycznego;

	- pobudzenie strefy gospodarczej w szczególności w kamienicach wokół Placu Wolności (inicjatywy tworzenia kawiarni, lodziarni, restauracji i innych działalności); - wsparcie osób chcących założyć działalność gospodarczą; - tężnia z solanką z soli kłodawskiej będzie wykładnią charakterystyki regionu, promocją bogactw naturalnych i dziedzictwa Kłodawy, a także miejscem integracji.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- protokół odbioru, - liczba elementów małej architektury – sztuka, - liczba elementów wyposażenia – sztuka, - powierzchnia rewitalizacji terenów zielonych – m², - liczba wydarzeń, imprez zorganizowanych na tym terenie w roku – sztuka.
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)

FISZKA PROJEKTOWA V

Nazwa przedsięwzięcia	ROZBUDOWA MIEJSKIEGO CENTRUM REKREACJI I TERENÓW PRZYLEGŁYCH
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Teren przy Szkole Podstawowej nr 1 oraz przy Kościele w Kłodawie
Zakres realizowanych zadań	- utworzenie i uporządkowanie przestrzeni Miejskiego Centrum Rekreacji w zakresie parkingów, chodników, wprowadzenie stylizowanego oświetlenia, zmiana organizacji ruchu (budowa parkingu) – powierzchnia budowy parkingu ok. 1500 m²; - przygotowanie terenu pod zagospodarowanie placu zabaw dla dzieci: wyznaczenie miejsca na piaskownicę z daszkiem, wielofunkcyjny plac zabaw Wickey Robin's Tree House, huśtawkę z dwoma siedziskami, bujaki sprężynowe, huśtawkę równoważnię, karuzelę tarczową z siedziskiem i ławeczki oraz montaż urządzeń; - organizacja imprez sportowych i kulturalnych.
Opis stanu istniejącego	Miejskie Centrum Rekreacji to teren przy Szkole Podstawowej nr 1 (obecnie Gimnazjum nr 1). Po realizacji projektu będzie to ogólnodostępny teren rekreacji z dużym placem linarium, ławkami, zielenią, bieżnią do nordic- walking oraz terenem zielonym na pikniki szkolne i różnych innych NGO. W związku z tym parking to nieodzowny element Centrum Rekreacji, ponieważ dzięki niemu każdy będzie mógł wybrać dogodny i bezpieczny dla siebie miejsce postoju. W okolicy Miejskiego Centrum Rekreacji trudno o miejsca parkingowe z uwagi na duży ruch uliczny. Teren jest ogrodzony i dzięki temu bezpieczny, a więc można tam ulokować plac zabaw, a w pobliżu nie ma miejsc zabaw dla dzieci.
Szacowana wartość	750 000,00 zł

Źródła finansowania	Środki organizacji pozarządowych Budżet Obywatelski
Prognozowane rezultaty	- poprawa jakości życia mieszkańców; - aktywizacja mieszkańców; - poprawa funkcjonalności, estetyki i wyglądu Miejskiego Centrum Rekreacji; - zwiększenie potencjału turystycznego; - bezpieczeństwo ruchu drogowego, poprawa dostępności do centrum i funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego; - zagospodarowanie terenu dla dzieci umożliwi aktywne i radosne spędzanie czasu wolnego dzieciom w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, które od września 2017 roku będą uczęszczać do istniejącej obok szkoły.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- protokół odbioru, - liczba elementów małej architektury – sztuka, - liczba elementów wyposażenia – sztuka, - powierzchnia rewitalizacji terenów – m², - liczba wydarzeń, imprez zorganizowanych w parku w roku – sztuka.
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)

FISZKA PROJEKTOWA VI

Nazwa przedsięwzięcia	REWITALIZACJA GMINNEJ KAMIENICY NA RYNKU
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Kamienica, Plac Wolności 3 w Kłodawie
Zakres realizowanych zadań	- zmiana funkcji obiektu na funkcję kulturalną i społeczną; - wystawy, prezentacje, spotkania poświęcone historii Kłodawy; - dostosowanie kamienicy do osób niepełnosprawnych, osób starszych i rodzin z dziećmi; - wykonanie niezbędnych prac modernizacyjnych (remont schodów, dachu, łazienki); - zakup i montaż interaktywnych tablic informacyjnych; - odnowa sali i przystosowanie do funkcji wystawowo-konferencyjno-integracyjnej.
Opis stanu istniejącego	W Kłodawie nie ma miejsca, gdzie można byłoby wyeksponować materiały i fotografie związane z historią i tradycją historyczną miasta. Nie ma miejsca na wystawy i ekspozycje, a odnowiona kamienica byłaby miejscem, który poprzez historyczny układ urbanistyczny, pasuje na stworzenie interaktywnych tablic informujących o historii Gminy Kłodawa. Kamienica przy Rynku to zaniedbana przestrzeń publiczna z brakiem miejsc do aktywności społecznej, kulturalnej co wpływa na pogłębianie się negatywnych zjawisk społecznych oraz wykluczenie społeczne. Obecnie w budynku znajdują się siedziby różnych organizacji społecznych, więc trzeba stworzyć im warunki do pracy.
Szacowana wartość	300 000,00 zł

Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojaskowych Europejski Fundusz Społeczny, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 7.1.2 Aktywna integracja
Prognozowane rezultaty	- poprawa jakości życia mieszkańców; - godne miejsce na wyeksponowanie materiałów i fotografii będących historią i tradycją historyczną miasta; - jedno z miejsc odwiedzanych przez gości i turystów; - wzmacnianie i rozwijanie tożsamości poprzez odkrywanie potencjału kultury miejsca; - wzmocnienie więzi rodzinnych i społecznych poprzez spotkania podczas festiwali, festynów, imprez plenerowych; - budowa tożsamości lokalnej; - aktywizacja mieszkańców poprzez czynny udział w atrakcjach kulturowych; - poprawa wiedzy o regionie; - poprawa estetyki i wyglądu Gminy Kłodawa; - poprawa warunków dla pracy NGO.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- protokół odbioru, - liczba elementów wyposażenia – sztuka, - liczba wydarzeń, imprez zorganizowanych w roku – sztuka, - liczba osób biorących udział w wydarzeniach – liczba osób.
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)

FISZKA PROJEKTOWA VII

Nazwa przedsięwzięcia	ODNOWA SKWERU PRZY UL. WYSZYŃSKIEGO
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Skwer przy ul. Wyszyńskiego w Kłodawie
Zakres realizowanych zadań	- wymiana ławek; - nasadzenie zieleni; - montaż wiaty przystankowej oraz stojaków na rowery; - montaż gabloty z mapą Gminy i atrakcjami.
Opis stanu istniejącego	Istniejący skwerek jest pierwszym placem zieleni witającym przyjezdnych od strony wschodniej i południowo- wschodniej. Znajduje się tam grupa krzewów i drzew oraz miniatura szybu kłodawskiej Kopalni Soli. Zlokalizowanych jest tam także kilka starych ławek bez oparc. Skwer powinien stanowić swego rodzaju wizytówkę, wobec czego powinien być estetyczny, uporządkowany oraz zachęcający do odwiedzenia miasta. Na chwilę obecną taki nie jest- brakuje krzewów ozdobnych, brak jakiegokolwiek tablicy informacyjnej a stan ławek wskazuje na ich zużycie.
Szacowana wartość	20 000,00 zł
Źródła finansowania	Budżet obywatelski
Prognozowane rezultaty	- skwer stanie się miejscem rekreacji mieszkańców; - skwer jako jedna z wizytówek miasta dla przejeżdżających, - miejsce odpoczynku, np. w czasie wycieczek rowerowych, do Parku Górnika, - miejsce integracji mieszkańców.

Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- protokół odbioru, - liczba elementów małej architektury – sztuka, - liczba elementów wyposażenia – sztuka, - powierzchnia rewitalizacji terenów – m².
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)

FISZKA PROJEKTOWA VIII

Nazwa przedsięwzięcia	WYKORZYSTANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PRZY BLOKACH NA OSIEDLU GÓRNICZYM
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Osiedle Górnicze, Kłodawa
Zakres realizowanych zadań	- doposażanie placów zabaw przy ul. Kościuszki oraz na Placu 3 Maja; - zakup i montaż boiska do siatkówki plażowej i nowych ławek na Placu 3 Maja; - uporządkowanie miejsc składowania odpadów komunalnych (budowa osiedlowych, zamykanych wiat śmietnikowych do przechowywania pojemników na śmieci; klucze dla mieszkańców) - rewitalizacja terenów wokół bloków na Osiedlu Górniczym (odnowa parkingów, terenów zielonych i przyblokowych placów zabaw); - częściowa wymiana instalacji wodociągowej rozdzielczej oraz kanalizacyjnej – długość instalacji wodociągowej ok. 1000 m, długość instalacji kanalizacyjnej sanitarnej ok. 600 m, długość instalacji kanalizacyjnej deszczowej ok. 500 m; - rozszerzenie monitoringu.
Opis stanu istniejącego	Na Osiedlu Górniczym odnotowuje się brak efektywnego zagospodarowania przestrzeni , co wpływa niekorzystnie na estetykę samego centrum. Realizacja projektu wychodzi naprzeciw tym problemom: budowa przyblokowych placów zabaw wpłynie na podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i komfortu rodziców; rozszerzenie monitoringu znacznie przyczyni się do zwiększenia poziomu ochrony dziedzictwa kulturowego tego obszaru. Wobec tego należy zadbać o czystość na terenie osiedla poprzez wybudowanie wiat śmietnikowych, które pozwolą na uporządkowanie kwestii odpadów komunalnych stałych w bezpośredniej okolicy domów,

	mieszkań i zakładów pracy. Istniejący stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jest zły ze względu na wiek i czas użytkowania (część pochodzi z lat powojennych i była dostosowana do małej zabudowy wobec czego jakość i wydajność jest dziś niewystarczająca) – konieczna będzie wymiana na nowoczesną i ekologiczną infrastrukturę.
Szacowana wartość	1 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program LEADER Budżet Obywatelski Środki Wielkopolskiego Funduszu Ochrony Środowiska
Prognozowane rezultaty	- zwiększenie aktywności fizycznej mieszkańców gminy; - stworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży: spacerowanie, integracja, odpoczynek; - poprawa jakości życia mieszkańców; - poczucie bezpieczeństwa i komfortu rodziców, dzięki budowie placu zabaw; - spełnienie i radość dzieci.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- protokół odbioru, - protokoły odbioru wykonanych robót wodno-kanalizacyjnych, - liczba elementów małej architektury – sztuka, - liczba elementów wyposażenia – sztuka, - powierzchnia rewitalizacji terenów zielonych – m².
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)

FISZKA PROJEKTOWA IX

Nazwa przedsięwzięcia	REMONT BOISKA WIELOFUNKCYJNEGO
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Boisko przy Szkole Podstawowej nr 2 w Kłodawie
Zakres realizowanych zadań	- budowa wielofunkcyjnego boiska o nawierzchni poliuretanowej (boisko do piłki ręcznej, boisko do siatkówki, kort tenisowy) a także o nawierzchni z trawy syntetycznej (boisko do piłki nożnej) – powierzchnia boiska ok. 1 300 m²; - wykorzystanie obiektu do organizowania imprez sportowych i zabaw dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym także imprez integracyjnych oraz realizacji zadań edukacyjnych dla młodzieży szkolnej z zakresu wychowania fizycznego – zostaną zorganizowane szkolne turnieje piłki nożnej oraz innych dyscyplin sportowych. Planowane jest również wykorzystanie obiektu do pozalekcyjnych zajęć sportowych; - zagospodarowanie terenu zielonego wokół boiska – powierzchnia przeznaczona do zagospodarowania to ok. 200 m²; - wykonanie oświetlenia boiska.
Opis stanu istniejącego	Boisko powstało w 2008 roku i ze względu na ogólnodostępny charakter wymaga remontu nawierzchni oraz terenu wokół. Planowane jest wykorzystanie obiektu oraz zielonego terenu wokół boiska do rekreacji i integracji oraz aktywizacji. Planuje się tu spotkania seniorów, dzieci i młodzieży na boisku, spotkania z Policją poprawiające bezpieczeństwo, pikniki szkolne. Można przypuszczać, że inwestycja ta przyczyni się do wyeliminowania zagrożenia wśród dzieci i młodzieży powstawania wad postawy, przyciągania społeczności do aktywnego wypoczynku i wykorzystania czasu wolnego, nawiązania kontaktów z innymi grupami sportowymi

	sąsiednich gmin, co może skutkować zwiększonymi kontaktami społecznymi i aktywnością dzieci i młodzieży. Inwestycja zapewne spowoduje także rozwój sportów indywidualnych i rekreacji.
Szacowana wartość	200 000,00 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojaskowych Środki własne Gminy Kłodawa Budżet Obywatelski
Prognozowane rezultaty	- poprawa warunków sportowo-rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych; - aktywizacja dzieci i młodzieży; - integracja mieszkańców gminy; - ochrona zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców; - stworzenie miejsc integracji społecznej, rekreacji i edukacji; - zwiększenie aktywności sportowej mieszkańców gminy poprzez organizowanie fachowych spotkań sportowych, naukę warsztatu co poprawi samozadowolenie, wpłynie na podwyższenie umiejętności i wiedzy; - stworzenie miejsca atrakcyjnego rekreacyjnie, które przyczyni się do likwidacji istotnych problemów społecznych i przywróci ład rewitalizowanej przestrzeni; - powstanie ogólnodostępnego, nowoczesnego obiektu sportowego przyczyni się do poprawy funkcjonalności, estetyki i wygody użytkowania tego miejsca; - podniesienie jakości życia mieszkańców.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do	- protokół odbioru, - liczba elementów małej architektury – sztuka, - liczba elementów wyposażenia – sztuka, - powierzchnia rewitalizacji terenów – m²,

celów rewitalizacyjnych	- liczba wydarzeń, imprez zorganizowanych w roku – sztuka.
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Cel 2. Kształtowanie przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom (PRZESTRZEŃ)

Listę Projektów Uzupełniających tworzą działania, którym przypisano mniejszą skalę oddziaływania bądź brak jest szczegółów ich realizacji, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji.

FISZKA PROJEKTOWA X – PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY

Nazwa przedsięwzięcia	RATUSZ PRZYSZŁYM CENTRUM SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Dawny posterunek policji, ul. Barbary 16 w Kłodawie
Zakres realizowanych zadań	- rewitalizacja Ratusza; - ochrona dziedzictwa kulturowego i dostosowanie obiektu zabytkowego na cele kultury i turystyki; - roboty budowlane, konserwatorskie i restauratorskie oraz dostosowanie zabytkowego obiektu Ratusza do pełnienia nowych funkcji społecznych tj. obsługa ruchu kulturalnego, centrum informacji kulturalnej, czy centrum promocji ofert branży turystycznej i usługowej Gminy Kłodawa; - stworzenie stałej oferty różnorodnych zajęć artystycznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych (powstanie sali muzealnej); - zagospodarowanie terenu wokół obiektu – powierzchnia to ok. 200 m²; - stworzenie dogodnych warunków do rozwoju i promocji kultury; - rozszerzenie możliwości organizacji imprez kulturalnych poprzez dostosowanie infrastruktury; - prowadzenie gastronomii np. baru mlecznego, przygotowanie tanich posiłków, prowadzenie kawiarni z cateringiem imprez w Kłodawie; - prace porządkowe, szczególnie zaopiekowanie się centrum miasta;

	- prace opiekuńcze związane z osobami starszymi; - centrum aktywizacji zawodowej bezrobotnych z terenu gminy – organizacja spotkań z pracodawcami i przedstawicielami Urzędu Pracy, warsztatów, szkoleń, doradztwo zawodowe; - stworzenie i realizacja kompleksowych działań aktywizująco-integracyjnych.
Opis stanu istniejącego	Obiekt murowany, zbudowany ok. 1820 roku. Elewacja frontowa jest trójosiowa z balkonem wspartym na czterech kolumnach. Obecny Ratusz pełnił funkcję posterunku policji do jesieni 2015, kiedy to oddano do użytku nowy budynek przeznaczony dla tej formacji. Budynek wymaga gruntownych remontów. Jako że mieści się w centrum Kłodawy, stanowi wizytówkę miasta, o czym świadczy herb miasta umieszczony w schodkowym szczycie budynku.
Szacowana wartość	2 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych Europejski Fundusz Społeczny, Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny Działanie 7.1.2 Aktywna integracja Środki własne Gminy Kłodawa
Prognozowane rezultaty	- integracja i aktywizacja mieszkańców gminy Kłodawa; - stworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży; - poprawa jakości życia mieszkańców; - zaangażowanie młodzieży i wszystkich mieszkańców gminy w wydarzenia kulturalne; - wzmocnienie tożsamości lokalnej i poczucia przynależności do miejsca zamieszkania; - swobodny dostęp do dóbr i usług kulturalnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym;

	- zwiększenie potencjału turystycznego; - przywrócenie estetyki centrum Gminy Kłodawa i zachęcenie mieszkańców do przebywania w nim, a gości do odwiedzania.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- protokół odbioru, - liczba elementów wyposażenia – sztuka, - liczba wystaw – sztuka, - liczba osób biorących udział w zajęciach – liczba osób, - liczba obsługiwanych wydarzeń, imprez w roku – sztuka; - liczba zajęć dla bezrobotnych – sztuka.
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)

FISZKA PROJEKTOWA XI – PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY

Nazwa przedsięwzięcia	REWITALIZACJA KAMIENIC
Podmiot zgłaszający i realizujący projekt	Gmina Kłodawa
Lokalizacja	Plac Wolności w Kłodawie
Zakres realizowanych zadań	- remont elewacji kamienic - remont dachów, tynków zewnętrznych, klatek schodowych i schodów (wewnętrznych i zewnętrznych), wymiana okien i drzwi, inne prace dotyczące remontu budynków i ich kompleksowej rewitalizacji; - dostosowanie pomieszczeń do prowadzenia działalności gospodarczej;
Opis stanu istniejącego	Kamienice zlokalizowane na Placu Wolności w większości zostały zbudowane w okresie międzywojennym lub powojennym. Ich stan jest bardzo zły: odpadający tynk z elewacji zewnętrznych, zniszczone schody wewnątrz budynków, nieremontowane od lat dachy, brak łazienek.
Szacowana wartość	5 000 000,00 zł
Źródła finansowania	Środki własne Gminy Kłodawa Budżety właścicieli nieruchomości, w tym także przedsiębiorców Fundusze Unii Europejskiej
Prognozowane rezultaty	Odnowa zasobów kamienic pozwoli na poprawę wizerunku centrum Kłodawy oraz będzie współgrać z planowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi obejmującymi Plac Wolności oraz Ratusz. Odnowa zabytkowych kamienic z pewnością przyciągnie uwagę mieszkańców, przedsiębiorców i turystów, co wpłynie na rozwój tego obszaru. Zachowany jednolity zespół urbanistyczny z sięgającą średniowiecza zabudową pozwoli na poprawę jakości życia mieszkańców, stanie się

	miejszem skupiającym całą społeczność lokalną uwzględniając zarówno potrzeby młodych jak i starszych osób. Takie działania mogą przyczynić się do wzrostu przedsiębiorczości i poprawy sytuacji lokalnych firm, dzięki czemu mieszkańcy będą częściej i chętniej pozyskiwać środki na rozwój działalności i doskonalenie swoich umiejętności. Młodzi ludzie poznają kierunki, które rozwijać będą lokalną gospodarkę i przyczynią się tym samym do obniżenia poziomu bezrobocia w gminie. Podkreślenia wymaga również fakt, iż nowe rozwiązania przyspieszą decyzję właścicieli o przeprowadzeniu remontu co przyczyni się do polepszenia estetyki miasta na uwzględnionym obszarze. Rewitalizacja ta ma również na celu wsparcie finansowe dla właścicieli nieruchomości , które zahamuje dalszą degradację miejskiej zabudowy. Wszystkie te działania zaowocują integracją międzypokoleniową, zapobieganiem dyskryminacji i rozwojem kreatywności.
Sposób ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacyjnych	- rejestracja działalności gospodarczych na wskazanym obszarze, - ilość wniosków o zwolnienia z podatku na podstawie Uchwały NR XXXVII/218/2017 RADY MIEJSKIEJ W KŁODAWIE z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości – w ramach pomocy de minimis – budynków lub ich części zlokalizowanych w Kłodawie na obszarze historycznego układu urbanistycznego – obszaru wpisanego do rejestru zabytków przy ulicach: Plac Wolności, Kościelna, Krępa, Krótka, Poznańska do nr 6, Przedecka do nr 10, Szkolna, Warszawska od nr 38, Wyszyńskiego do nr 50.
Powiązanie z celami rewitalizacji	Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania w zakresie integracji i aktywizacji społecznej (MIESZKAŃCY) Cel 3. Zmiana lub nadanie nowych funkcji budynkom i obiektom (BUDYNKI)

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 zawiera projekty zintegrowane, ponieważ zakłada się, że dwa projekty finansowane będą z dwóch środków funduszy europejskich – Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Są to projekty: Rewitalizacja Gminnej Kamienicy na Rynku, Ratusz przyszłym centrum społeczno-gospodarczym. Ponadto inne projekty, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 z założenia będą finansowane w następujący sposób:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – Stadion sportowy – zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych, Starówka – zagospodarowanie przestrzeni publicznej, Remont boiska wielofunkcyjnego;
- Środki własne Gminy Kłodawa – Stadion sportowy – zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych, Wykorzystanie i zagospodarowanie przestrzeni przy blokach na Osiedlu Górniczym, Starówka – zagospodarowanie przestrzeni publicznej, Rewaloryzacja terenów zielonych i zagospodarowanie terenu Parku Górnika, Gimnastyka w Parku Górnika, Rozbudowa Miejskiego Centrum Rekreacji i Terenów przyległych, Remont boiska wielofunkcyjnego, Ratusz przyszłym centrum społeczno-gospodarczym, Rewitalizacja kamienic, Odnowa Skweru przy ul. Wyszyńskiego;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program LEADER – Stadion sportowy – zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych, Wykorzystanie i zagospodarowanie przestrzeni przy blokach na Osiedlu Górniczym;
- Środki samorządu powiatowego, publiczne, środki prywatne.

9. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Zabezpieczenia finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m.in. ze środków Unii Europejskiej. Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji Programu Rewitalizacji obejmują:

- środki Unii Europejskiej – m.in. fundusze strukturalne i inwestycyjne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania;
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania;
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe;
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych.

Tabela 20. Indykatywne ramy finansowe

Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres czasowy	Szacunkowy koszt	Planowane źródło finansowania
Stadion sportowy – zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych	Gmina Kłodawa	2017-2023	1 000 000,00	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego WRPO 2014+ Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych; Środki Własne Gminy Kłodawa; Budżet Obywatelski; Środki Ministerstwa Sportu i Turystyki; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program LEADER
Rewaloryzacja terenów zielonych i zagospodarowanie terenu Parku Górnika	Gmina Kłodawa	2017-2023	500 000,00	Środki Własne Gminy Kłodawa; Budżet Obywatelski
Gimnastyka w Parku Górnika	Gmina Kłodawa	2017-2023	40 000,00	Środki Własne Gminy Kłodawa; Budżet Obywatelski

Starówka – zagospodarowanie przestrzeni publicznej	Gmina Kłodawa	2017-2023	2 000 000,00	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, WRPO 2014+ Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, poprzemysłowych i powojсковych; Budżet Obywatelski
Rozbudowa Miejskiego Centrum Rekreacji i terenów przyległych	Gmina Kłodawa	2017-2023	750 000,00	Środki Organizacji Pozarządowych; Budżet Obywatelski
Rewitalizacja Gminnej Kamienicy na Rynku	Gmina Kłodawa	2017-2023	300 000,00	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, WRPO 2014+ Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, poprzemysłowych i powojсковych; Europejski Fundusz Społeczny, WRPO 2014+ Działanie 7.1.2 Aktywna integracja
Odnowa Skweru przy ul. Wyszyńskiego	Gmina Kłodawa	2017-2023	20 000,00	Budżet Obywatelski
Wykorzystanie i zagospodarowanie przestrzeni przy blokach na Osiedlu Górniczym	Gmina Kłodawa	2017-2023	1 000 000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program LEADER; Budżet Obywatelski;

				Środki Wielkopolskiego Funduszu Ochrony Środowiska
Remont boiska wielofunkcyjnego	Gmina Kłodawa	2017-2023	200 000,00	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, WRPO 2014 + Działanie 9.2 Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych; Środki Własne Gminy Kłodawa; Budżet Obywatelski
Ratusz przyszłym centrum społeczno-gospodarczym	Gmina Kłodawa	2017-2023	2 000 000,00	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, WRPO 2014+ Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojkowych; Europejski Fundusz Społeczny, WRPO 2014+ Działanie 7.1.2 Aktywna integracja; Środki własne Gminy Kłodawa
Rewitalizacja kamienic	Gmina Kłodawa	2017-2023	5 000 000,00	Środki własne Gminy Kłodawa, Środki właścicieli nieruchomości, w tym także przedsiębiorców; Fundusze Unii Europejskiej

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21. Szacunkowy podział kosztów

Nazwa przedsięwzięcia	Europejski Fundusz Społeczny	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Środki własne Gminy Kłodawa	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Budżet Obywatelski	Środki finansowe Ministerstwa Sportu i Turystyki	Wielkopolski			SUMA
							Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Środki organizacji pozarządowych	Środki właścicieli prywatnych	
Stadion sportowy – zagospodarowanie terenów rekreacyjno- sportowych	0,00	0,00	200 000,00	100 000,0	0,00	700 000,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00
Rewaloryzacja terenów zielonych i zagospodarowanie terenu Parku Górnika	0,00	0,00	100 000,00	0,00	300 000,00	0,00	100 000,00	0,00	0,00	500 000,00
Gimnastyka w Parku Górnika	10 000,00	0,00	0,00	10 000,00	15 000,00	0,00	0,00	5 000,00	0,00	40 000,00
Starówka – zagospodarowanie przestrzeni publicznej	0,00	1 500 000,00	300 000,00	0,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000 000,00
Rozbudowa Miejskiego Centrum Rekreacji i terenów przyległych	0,00	0,00	250 000,00	200 000,00	250 000,00	0,00	0,00	50 000,00	0,00	750 000,00

Rewitalizacja Gminnej Kamienicy na Rynku	0,00	200 000,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300 000,00
Odnowa Skweru przy ul. Wyszyńskiego	0,00	0,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20 000,00
Wykorzystanie i zagospodarowanie przestrzeni przy blokach na Osiedlu Górniczym	0,00	0,00	450 000,00	50 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00
Remont boiska wielofunkcyjnego	0,00	0,00	50 000,00	0,00	50 000,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	200 000,00
Ratusz przyszłym centrum społeczno-gospodarczym	300 000,00	1 000 000,00	500 000,00	0,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000 000,00
Rewitalizacja kamienic	0,00	3 000 000,00	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 500 000,00	5 000 000,00
SUMA	310 000,00	5 700 000,00	2 470 000,00	360 000,00	1 515 000,00	800 000,00	100 000,00	55 000,00	1 500 000,00	12 810 000,00

Źródło: opracowanie własne

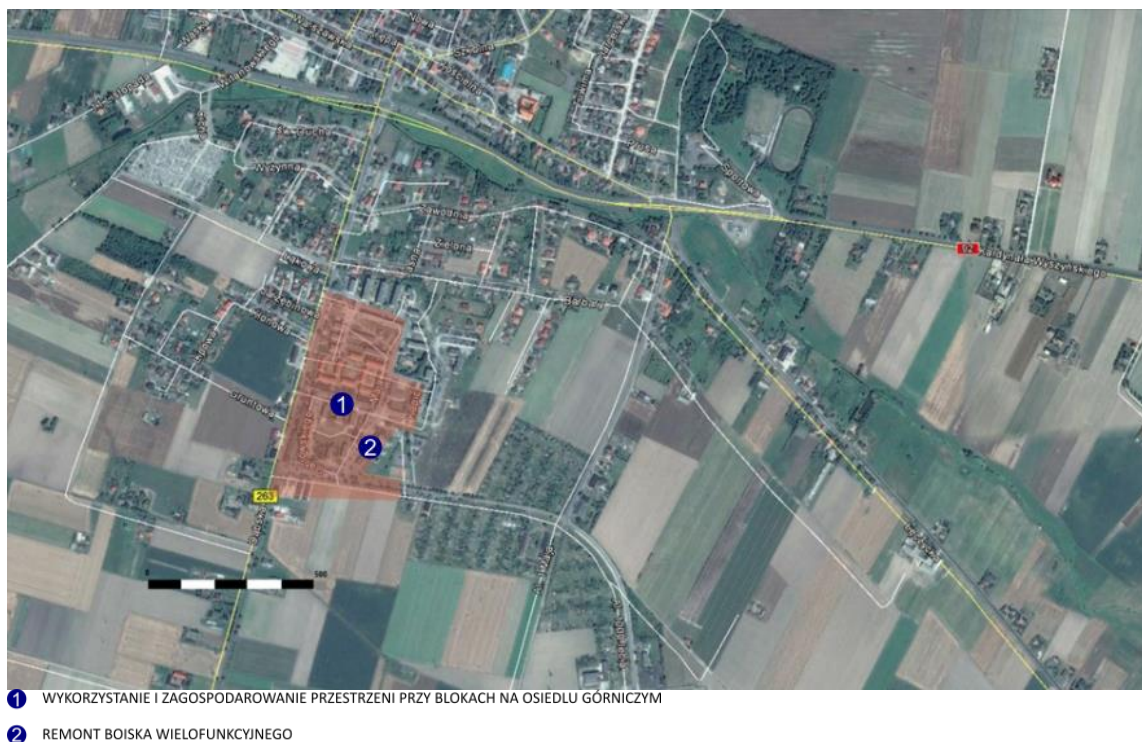
10. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Głównym celem zapewnienia powiązań pomiędzy poszczególnymi zadaniami, projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi jest efektywniejsze wykorzystanie potencjału przestrzeni rewitalizowanej oraz przede wszystkim potencjału społeczności, mieszkańców, którzy są użytkownikami tej przestrzeni. Komplementarność ma doprowadzić do efektu synergii również w wymiarze proceduralno-instytucjonalnym tj. zarządzania wdrażaniem programu rewitalizacji oraz w wymiarze finansowym tj. lepszym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Komplementarność przestrzenna

Wymóg zachowania komplementarności przestrzennej w Programie Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 został spełniony poprzez skoncentrowanie projektów i działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar do rewitalizacji zostały wyznaczone na podstawie pogłębionej analizy wskaźnikowej oraz po zasięgnięciu opinii przedstawicieli władz lokalnych i zainteresowanych środowisk, w tym mieszkańców gminy. Wszystkie projekty zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego programu skupiają się na obszarze rewitalizowanym i zostały tak zaplanowane, by kompleksowo poprawiać stan całego obszaru rewitalizowanego, a także wpływać korzystnie na sytuację społeczno-gospodarczą gminy. Bowiem główny obszar rewitalizacji w gminie to obszar śródmiejski – obszar Placu Wolności wraz z okalającymi go ulicami i przyległym, zielonym terenem Parku Górnika i Osiedlem Górniczym, które wymagają intensywnych działań rewitalizacyjnych, przede wszystkim z uwagi na niską jakość życia mieszkańców obszaru i postępującą degradację społeczną. Obszar ten ma również znaczenie strategiczne i kluczowe dla promocji i rozwoju turystycznego gminy. Skoncentrowanie działań na tym obszarze pozwoli znacznie podnieść jakość i poziom życia w całej gminie, zapobiegając postępującej pauperyzacji mieszkańców obszaru, a przede wszystkim ucinając mechanizm reprodukcji biedy i związanego z nią biernego stylu życia. Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji są odpowiedzią na główne problemy rewitalizowanych obszarów. Część z nich dotyczy działań podejmowanych dla przestrzeni lub obiektów użyteczności publicznej, co znacznie poszerza grupę odbiorców działań. Będą to w pierwszej kolejności

mieszkańcy obszaru, ale również mieszkańcy całej gminy, regionu, a w przypadku turystyki osoby z całego kraju i z zagranicy. Realizacja zaplanowanych działań zapobiegnie przenoszeniu się istniejących problemów na inne obszary gminy. Cykliczna analiza uwarunkowań życia mieszkańców gminy pozwoli monitorować skuteczność i efektywność zaplanowanego procesu rewitalizacyjnego oraz sprawdzać czy pozostałe obszary gminy nie są zagrożone degradacją.

Rysunek 16. Komplementarność przestrzenna – Osiedle Górnicze
Źródło: opracowanie własne

- 1 STADION SPORTOWY - ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW REKREACYJNO-SPORTOWYCH
- 2 REWALORYZACJA TERENÓW ZIELONYCH I ZAGOSPODAROWANIE TERENU PARKU GÓRNIKA
- 3 GIMNASTYKA W PARKU GÓRNIKA
- 4 STARÓWKA - ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ
- 5 ROZBUDOWA MIEJSKIEGO CENTRUM REKREACJI I TERENÓW PRZYLEGŁYCH
- 6 REWITALIZACJA GMINNEJ KAMIENICY NA RYNKU
- 7 ODNOWA SKWERU PRZY UL. WYSZYŃSKIEGO
- 8 REWITALIZACJA KAMIENIC
- 9 RATUSZ PRZYSZŁYM CENTRUM SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM

*Rysunek 17. Komplementarność przestrzenna – Starówka i Park Górnik
Źródło: opracowanie własne*

Komplementarność problemowa

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w Programie Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 są ze sobą wzajemnie powiązane i wzajemnie się dopełniają tematycznie. Głównym problemem na obszarze rewitalizowanym jest niska jakość życia mieszkańców w dużej mierze będąca wynikiem niskiego kapitału społecznego i ludzkiego, stąd postępująca przez lata degradacja infrastruktury technicznej. Dlatego zaplanowane zadania infrastrukturalne dotyczą przede wszystkim renowacji, przebudowy i adaptacji zniszczonych budynków i przestrzeni użyteczności publicznej, które mają służyć przede wszystkim mieszkańcom obszaru. Planuje się bowiem prowadzenie w tych obiektach i przestrzeniach działań o charakterze społecznym (w tym integracyjnym, aktywizującym mieszkańców, edukacyjnym i kulturalnym) oraz działań pozwalających

stworzyć przestrzeń dla usług, dając szansę rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Projekty zostały zaplanowane w taki sposób, by równocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Remont, modernizacja infrastruktury technicznej posłużą zarówno podniesieniu jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ład przestrzennego i estetyki przestrzeni i przyczynią się również do poprawy jakości środowiska naturalnego. W projektach zapisano również spodziewane efekty oraz zapisano, jak ma wyglądać obszar po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych. Zakładane cele uspoólniono ze strategicznymi decyzjami władz gminy. Gmina sfinalizowała proces opracowania Strategii Rozwoju Gminy Kłodawa na lata 2017-2023, co pozwoliło połączyć wyniki obu tych procesów i ująć je w planowaniu procesu rewitalizacji dla gminy. Działania rewitalizacyjne powiązane są również z innymi strategicznymi kierunkami rozwojowymi Gminy Kłodawa, m.in. poprzez wykazanie zbieżności celów PR z kluczowymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi. Zatem warunek komplementarności problemowej został spełniony.

Tabela 22. Komplementarność problemowa

PROJEKTY	SFERA SPOŁECZNA	SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA
STADION SPORTOWY – ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW REKREACYJNO - SPORTOWYCH					
REWALORYZACJA TERENÓW ZIELONYCH I ZAGOSPODAROWANIE TERENU PARKU GÓRNIKA					
GIMNASTYKA W PARKU GÓRNIKA					
WYKORZYSTANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PRZY BŁOKACH NA OSIEDLU GÓRNICZYM					
STARÓWKA – ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ					
ROZBUDOWA MIEJSKIEGO CENTRUM REKREACJI I TERENÓW PRZYŁĘGŁYCH					
REWITALIZACJA GMINNEJ KAMIENICY NA RYNKU					
REMONT BOISKA WIELOFUNKCYJNEGO					
ODNOWA SKWERU PRZY UL. WYSZYŃSKIEGO					
RATUSZ PRZYSZŁYM CENTRUM SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM					
REWITALIZACJA KAMIENIC					

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu Rewitalizacji jest Urząd Miasta i Gminy w Kłodawie w ramach działania Zespołu ds. Rewitalizacji oraz Pełnomocnika ds. Rewitalizacji. W zespole zasiadają przedstawiciele organu wykonawczego, stanowiącego, przedstawiciele kluczowych jednostek organizacyjnych gminy, jednostek pomocniczych oraz przedstawiciele strony społecznej – reprezentanci organizacji społecznych i przedsiębiorcy. Taki skład Zespołu zapewni skuteczne zarządzanie wdrażaniem programu rewitalizacji oraz pozwoli na zintegrowanie i uspołnienie procesu planowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji lokalnych polityk publicznych w gminie. Udział strony społecznej wzmocni na etapie zarządczym element partycypacji procesu. W system zarządzania będą zaangażowani również lokalni partnerzy z sektorów: publicznych, społecznych i gospodarczych. Zespół ds. Rewitalizacji w sprawach istotnych będzie komunikował się z interesariuszami, mając na uwadze całościowy system realizacji procesu rewitalizacji. Będzie również odpowiedzialny za opracowanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych będących w gestii miasta i gminy. Dla uzyskania jak największej efektywności poszczególnych projektów i przedsięwzięć ich realizacja oraz koordynowanie ich wdrażaniem zostanie zlecane merytorycznym jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje. np. zadania inwestycyjne będą realizowane przy współpracy Referatu rozwoju, inwestycji, budownictwa i zamówień publicznych, zadania społeczne będą realizowane przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Komplementarność międzyokresowa

Program Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 zachowuje ciągłość programową procesu rewitalizacji. Projekty i przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją kontynuację w obecnym dokumencie. Wcześniej w mieście Kłodawa realizowane były następujące projekty:

- Budowa kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej w mieście Kłodawa – w 2006 roku Gmina Kłodawa otrzymała nagrodę w wysokości 50 tysięcy zł pozyskaną w VII edycji Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni środowisku” w kategorii „Gmina przyjazna środowisku”. Kwota ta została przeznaczona na opracowanie dokumentacji na budowę kanalizacji w starej części miasta. Powiodły się też starania o dofinansowanie inwestycji ze środków europejskich. Prace rozpoczęły się na początku sierpnia 2008 roku i były realizowane w trzech etapach. Objęły one zlewnie ulic: Barbary, Zawodniej, Zielonej, Jasnej, Św. Ducha, Wyżynnej, Powstańców Wlkp, Gruntowej, Lipowej, Polnej i częściowo m. Częstków. Dodatkowo wybudowano prawie 400 m nowych przyłączy i jeden kolektor. Skuteczne okazały się zabiegi samorządowców znad Rgilewki w zakresie dofinansowania zadania. Już pod koniec 2008 r było wiadomo, że na planowaną kanalizację Kłodawa otrzyma ponad 2,8 mln zł ze środków europejskich w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 Działanie 3.4 Gospodarka wodno-ściekowa Priorytet III Środowisko Przyrodnicze;
- Wiek to nie bariera – międzypokoleniowe spotkania z aktywnością – Stowarzyszenie „Solna Dolina” w 2016 roku realizowało projekt dofinansowany ze środków Programu Rządowego na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020. W ramach Projektu realizowane były: Warsztaty/spotkania (spotkania z lekarzem i specjalistą ds. żywienia, warsztaty ze zdrowego żywienia, warsztaty nordic-walking, warsztaty Fitness, warsztaty w zakresie opieki nad osobami starszymi, warsztaty komputerowe), wycieczki (3 wyjazdy grupowe 2-dniowe do Wrocławia i Kotliny Kłodzkiej), spotkania integracyjne (rozgrywki międzypokoleniowe, rajd rowerowy, spotkanie integracyjne);
- Rozbudowa i przebudowa gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Kłodawa – przygotowanie dokumentacji – projekt dofinansowany w ramach I osi priorytetowej –

Gospodarka wodno-ściekowa – Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013;

- Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica Środowiskowa w Kłodawie – generalny remont, który zrealizowany został w ramach Resortowego Programu Dofinansowania Standardów Placówek Wsparcia Dziennego. Na ten cel Gmina Kłodawa otrzymała dotację w wysokości 31 525 zł. Dzięki realizacji projektu przeprowadzono remont obiektu oraz zakupiono wyposażenie, między innymi nową chłodziarkę, meble kuchenne, meble świetlicowe – stoły i krzesła dla dzieci, biurka i fotele do komputerów, zestaw komputerowy oraz tablicę obrotowo-jezdną. Wzbogacona została również oferta programowa placówki poprzez zwiększenie ilości zajęć, realizowanych już wcześniej, jak i nowych form edukacyjnych. Tak wyposażona oraz wyremontowana świetlica pozwala na organizację wielu nowych i atrakcyjnych dla dzieci zajęć. Planowane jest wydłużenie godzin pracy świetlicy, co pozwoli na opiekę nad większą ilością dzieci.
- Przebudowa drogi gminnej Pomarzany – Kłodawa (cmentarz) – usunięcie drzew, krzaków i pni, roboty rozbiórkowe elementów dróg, roboty ziemne w wykopie i nasypie, przebudowa przepustów pod koroną drogi, przebudowa przepustów pod zjazdami, odtworzenie i oczyszczenie rowów, odcinkowe wykonanie z profilowaniem i dogęszczeniem koryta drogowego, wykonanie podbudowy z mieszanki kamiennej, wykonanie w-wy wiążącej z betonu asfaltowego (jezdnia i część zjazdów), ułożenie w-wy nawierzchni z betonu asfaltowego (jezdnia i część zjazdów), wykonanie nawierzchni kamiennej na poboczach i części zjazdów, roboty wykończeniowe, wykonanie oznakowania pionowego. Zadanie dofinansowane ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 na operacje typu Budowa lub modernizacja dróg lokalnych w ramach poddziałania Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii.
- Darmowe kursy zawodowe w oddziale ośrodka szkoleniowego w Kłodawie przy ul. Kościelnej 15 (budynek Gimnazjum Nr 1) – kursy zawodowe górnicze w zawodzie (Górnik eksploatacji podziemnej), kursy operatorów maszyn budowlanych i drogowych w zawodzie (Mechanik maszyn i urządzeń drogowych), wykonywanie i naprawa maszyn, urządzeń i narzędzi w zawodzie (Ślusarz – Mechanik);

- Budowa i rozbudowa ul. Barbary w Kłodawie wraz z usunięciem kolizji telekomunikacyjnej – wykonanie nawierzchni jezdni z kostki brukowej szarej wraz z obustronnymi chodnikami i przebudowa odcinka sieci telekomunikacyjnej należących do operatora Orange Polska S.A. i INEA S.A.;
- Remont chodnika na ulicy Wyszyńskiego – remont odcinka chodnika o dł. 103,30 na ulicy Wyszyńskiego w Kłodawie;
- Przebudowa nawierzchni ulic Grzymskiego i Armii Krajowej – remont nawierzchni w/w ulic polegał na wykonaniu nowej warstwy ścieralnej nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych AC11S o grubości 4 cm po zagęszczeniu wraz z częściową wymianą krawężników betonowych;
- w ramach programu Infrastruktura i Środowisko Gmina Kłodawa wspólnie z Zakładem Wodociągów i Kanalizacji w latach 2016-2020 będzie realizowała pięć inwestycji: rozbudowa i modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Pomarzanach, rozbudowa i modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Kłodawie, budowa kanalizacji sanitarnej z przepompownią w Pomarzanach, budowa kanalizacji sanitarnej w ulicy Łęczyckiej w Kłodawie, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w rejonie ulicy Kościuszki w Kłodawie;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kłodawie – remont budynku gminnego gminny, w którym swoją siedzibę ma Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej”. Środki na remont budynku oraz wyposażenie pochodziły z: Budżetu Obywatelskiego 2016, dotacja z budżetu gminy Kłodawa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatu kolskiego. W budynku prowadzone są rehabilitacje zawodowe, społeczne i ogólnorozwojowe. W warsztacie działają 4 pracownice: komputerowa, ekologiczna, artystyczna z elementami dramy i muzykoterapii oraz sala rehabilitacji ruchowej;
- Renowacja i konserwacja architektury oraz zabytków ruchomych XVIII-wiecznego Pokarmelickiego Zespołu Klasztornego w Kłodawie – finansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 -2013, Priorytet VI: Turystyka i środowisko kulturowe, Działanie: 6.2. Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, współfinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Tabela 23. Komplementarność międzyokresowa

PROJEKTY ZREALIZOWANE W OSTATNICH LATACH	PROJEKTY PLANOWANE NA LATA 2017-2023										
	STARÓWKA – ZAGOSPO- DAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	RATUSZ PRZYSZŁYM CENTRUM SPOŁĘCZNO- GOSPODARCZYM	REWITALIZACJA GMINNEJ KAMIENICY NA RYNKU	REWITA- LIZACJA KAMIENIC	ODNOWA SKWERU PRZY UL. WYSZY- ŃSKIEGO	ROZBUDOWA MIEJSKIEGO CENTRUM REKREACJI I TERENÓW PRZYŁĘ- GŁYCH	WYKORZYSTANIE I ZAGOSPODA- ROWANIE PRZESTRZENI PRZY BŁOKACH NA OSIEDLU GÓRNICZYM	REMONT BOISKA WIELOFUNKCY- JNEGO	STADION SPORTOWY – ZAGOSPODA- ROWANIE TERENÓW REKREACYJNO - SPORTOWYCH	REWALORYZACJA TERENÓW ZIELONYCH I ZAGOSPODA- ROWANIE TERENU PARKU GÓRNIKA	GIMNASTYKA W PARKU GÓRNIKA
Budowa kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej w mieście Kłodawa											
Wiek to nie bariera – międzypokoleniowe spotkania z aktywnością											
Rozbudowa i przebudowa gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Kłodawa											
Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica Środowiskowa w Kłodawie											
Przebudowa drogi gminnej Pomarzany – Kłodawa (cmentarz)											
Darmowe kursy zawodowe w oddziale ośrodka szkoleniowego											

w Kłodawie przy ul. Kościelnej 15 (budynek Gimnazjum Nr 1)											
Remont chodnika na ulicy Wyszyńskiego											
Przebudowa nawierzchni ulic Grzymskiego i Armii Krajowej											
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kłodawie											
Renowacja i konserwacja architektury oraz zabytków ruchomych XVIII-wiecznego Pokarmelickiego Zespołu Klasztoru w Kłodawie											

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 będą finansowane z różnych źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – Stadion sportowy – zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych, Starówka – zagospodarowanie przestrzeni publicznej, Rewitalizacja Gminnej Kamienicy na Rynku, Remont boiska wielofunkcyjnego, Ratusz przyszłym centrum społeczno-gospodarczym;
- Europejskiego Funduszu Społecznego – Rewitalizacja Gminnej Kamienicy na Rynku, Ratusz przyszłym centrum społeczno-gospodarczym;
- Środki własne Gminy Kłodawa – Stadion sportowy – zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych, Wykorzystanie i zagospodarowanie przestrzeni przy blokach na Osiedlu Górniczym, Starówka – zagospodarowanie przestrzeni publicznej, Rewaloryzacja terenów zielonych i zagospodarowanie terenu Parku Górnika, Gimnastyka w Parku Górnika, Rozbudowa Miejskiego Centrum Rekreacji i Terenów przyległych, Remont boiska wielofunkcyjnego, Ratusz przyszłym centrum społeczno-gospodarczym, Rewitalizacja kamienic, Odnowa Skweru przy ul. Wyszyńskiego;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program LEADER – Stadion sportowy – zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych, Wykorzystanie i zagospodarowanie przestrzeni przy blokach na Osiedlu Górniczym;
- Środki samorządu powiatowego, publiczne, środki prywatne

W szczególności nacisk kładziony będzie na Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Wielkopolskiego 2014-2020, Działanie 9.2. Rewitalizacja miast i ich dzielnic, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych. Projekty, które zostały wskazane w fiskach projektowych wzajemnie się uzupełniają i łączą, stąd konieczne jest finansowanie ich z różnych źródeł – biorąc pod uwagę części inwestycyjne, jak i części nastawione bezpośrednio na wsparcie mieszkańców. Wykluczone zostało przy tym ryzyko podwójnego dofinansowania. Taki sposób finansowania gwarantuje możliwie najkorzystniejsze uzyskanie efektów dla obszaru rewitalizacji. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość stymulowania endogenicznych (lokalnych) źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, szczególnie przy założeniu wzmacniania lokalnej przedsiębiorczości oraz organizacji społecznych.

Tabela 24. Komplementarność źródeł finansowania

PROJEKTY PLANOWANE NA LATA 2017-2023	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA			
	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Społeczny	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Środki Własne Miasta i Gminy Kłodawa
STADION SPORTOWY – ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW REKREACYJNO - SPORTOWYCH				
REWALORYZACJA TERENÓW ZIELONYCH I ZAGOSPODAROWANIE TERENU PARKU GÓRNIKA				
GIMNASTYKA W PARKU GÓRNIKA				
WYKORZYSTANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PRZY BŁOKACH NA OSIEDLU GÓRNICZYM				
STARÓWKA – ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ				
ROZBUDOWA MIEJSKIEGO CENTRUM REKREACJI I TERENÓW PRZYLEGŁYCH				
REWITALIZACJA GMINNEJ KAMIENICY NA RYNKU				
REMONT BOISKA WIELOFUNKCYJNEGO				
ODNOWA SKWERU PRZY UL. WYSZYŃSKIEGO				
RATUSZ PRZYSZŁYM CENTRUM SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM				
REWITALIZACJA KAMIENIC				

Źródło: opracowanie własne

11. USPOŁECZNIE

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego. Gmina Kłodawa starała się, aby wszelkie działania, ustalenia i decyzje oparte były na dialogu społecznym i partycypacji. W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących sektor gospodarczy, samorządowy i organizacji pozarządowych założono ustalenie stałego systemu komunikacji Zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami. Zaangażowani oni byli w następujące działania:

- badania ankietowe,
- przygotowanie diagnozy i jej opiniowanie,
- spotkania warsztatowe,
- spotkania informacyjne,
- forum społeczne,
- debata społeczna,
- zgłaszanie projektów, które ich zdaniem powinny zostać włączone w Program Rewitalizacji.

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

W grudniu 2016 roku zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy Kłodawa, które dotyczyło potrzeb rewitalizacyjnych. Szczególną uwagę kładziono na wypowiedzi osób młodych oraz seniorów. Wyniki badań ankietowych zostały ujęte w diagnozie zjawisk kryzysowych w gminie Kłodawa. Ankieta została również zamieszczona na stronie internetowej gminy Kłodawa.

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

W ramach diagnozy zorganizowano również spotkanie z organizacjami pozarządowymi, które działają na terenie gminy Kłodawa i znają problemy lokalnej społeczności.

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

Również w grudniu 2016 roku odbyło się spotkanie warsztatowe w Gimnazjum nr 1 im. Świętego Jana Pawła II w Kłodawie, w którym wzięli udział uczniowie. Kolejne spotkanie warsztatowe odbyło się w marcu 2017 roku i uczestniczyli w nim seniorzy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Kłodawie. Spotkania miały na celu zaangażowanie lokalnej społeczności, zapewnienie partycypacji społecznej w projekcie, wsluchanie się w ich potrzeby. Spotkania warsztatowe pozwoliły określić jakie oczekiwania mają osoby starsze, których w tej chwili w gminie przybywa oraz młodzież, która w tym momencie nie widzi perspektyw na dalszy pobyt w gminie. Spotkania warsztatowe przyczyniły się do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

rewitalizacja.klodawa.eu/trwaja-warsztaty-oraz-spotkania-informacyjne/

Szukaj

☆

TRWAJĄ WARSZTATY ORAZ SPOTKANIA INFORMACYJNE...

 kłodawa Marzec 13, 2017 **Brak komentarzy**

Trwają warsztaty oraz spotkania informacyjne przeprowadzane jako działania przygotowawcze do opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa. Wszystkie działania przeprowadzane są przez eksperta- pana Dariusza Kałużnego z Firmy NUVARRO Sp. z o. o., przy udziale członków Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji.

Warsztaty i spotkania mają na celu omówienie opracowanej Diagnozy Zjawisk Kryzysowych dla Gminy Kłodawa oraz zaangażowanie lokalnej społeczności- w tym w szczególności mieszkańców, podmioty publiczne i prywatne, przedsiębiorców, młodzież oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych- w tworzenie Programu Rewitalizacji. Działania te pozwalają wsluchać się w potrzeby przyszłych interesariuszy Programu oraz mają za zadanie ostateczne wskazanie obszarów kryzysowych i zdegradowanych a także obszarów, które wymagają szczególnej interwencji.

MENU

- Aktualności
- Zapytania ofertowe
- Kontakt

Szukaj ...

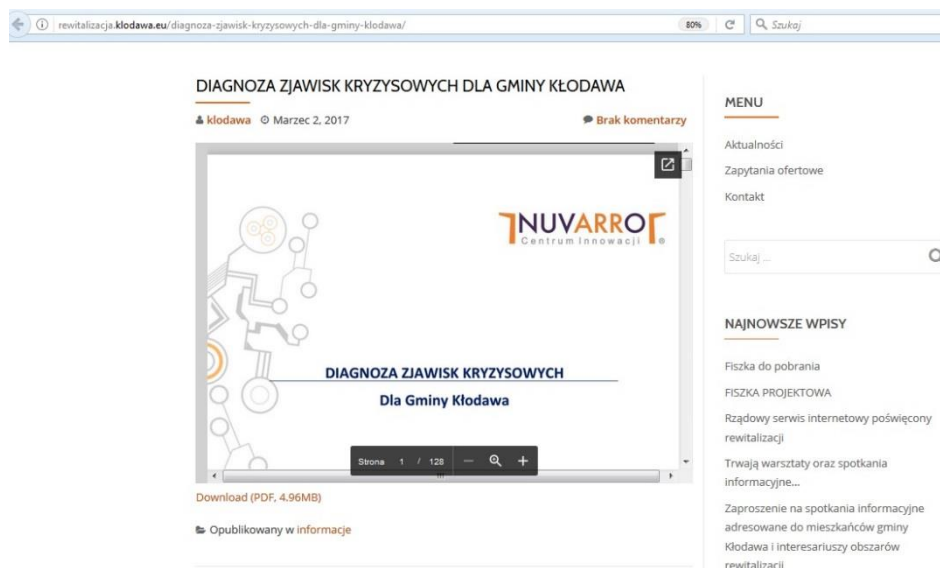
NAJNOWSZE WPISY

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

Mieszkańcy zaangażowani byli również w proces opiniowania diagnozy zjawisk kryzysowych.

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

W siedmiu spotkaniach informacyjnych wzięli udział zarówno samorządowcy, jak i uczniowie Gimnazjum nr 1 im. Świętego Jana Pawła II w Kłodawie i Szkoły Podstawowej nr 2 w Kłodawie (luty 2017 r.), uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Kłodawie (marzec 2017 r.), organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy z terenu gminy Kłodawa (marzec 2017 r.) oraz wszyscy chętni mieszkańcy (marzec 2017 r.). Każde spotkanie miało na celu przedstawienie zgromadzonych danych, omówienie diagnozy oraz wyników badań ankietowych, omówienie obszarów zdegradowanych oraz wyznaczonych obszarów rewitalizacji tak, aby każdy zainteresowany rewitalizacją mieszkaniem gminy mógł uzyskać potrzebne informacje oraz złożyć uwagi i wnioski.

[Strona](#) | [RSS](#) | [Mapa serwisu](#) | [Plan Miasta](#) | [Kontakt](#)

[ŻYCIE W KŁODAWIE](#)
[KULTURA](#)
[TURYSTYKA](#)
[GOSPODARKA](#)
[URZĄD I USŁUGI PUBLICZNE](#)

Życie w Kłodawie

- Aktualności
- Inwestycje
- Świat
- Rodzina i pomoc społeczna
- Portal Gminy - zabytki
- Historia
- Bezpieczeństwo
- Środowisko
- Plan i strategia rozwoju
- Komunikacja

System Elektronicznej Skrzynki Podawczej [wpisz](#)

ePUAP

i
Informator

Zaproszenie na spotkania informacyjne adresowane do mieszkańców gminy Kłodawa i interesariuszy obszarów rewitalizacji

poniedziałek, 06 marca 2017 14:27 Wykonany przez Administrator

Zaproszenie

Szanowni Państwo,

Serdecznie zapraszam na spotkania informacyjne adresowane do mieszkańców gminy Kłodawa i interesariuszy obszarów rewitalizacji, które odbędą się:

- Spotkanie dla przedsiębiorców i osób planujących prowadzenie działalności gospodarczej w dniu 9 marca (tj. czwartek) 2017 r. o godz. 13.00 w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Kłodawie, ul. Dąbska 17.
- Spotkanie dla przedstawicieli organizacji pozarządowych (NGO) oraz grup nieformalnych w dniu 9 marca (tj. czwartek) 2017 r. o godz. 15.00 w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Kłodawie, ul. Dąbska 17.

Spotkania informacyjne mają na celu przedstawienie opracowanej Diagnozy Zjawisk Kryzysowych dla Gminy Kłodawa oraz przedyskutowanie założeń do opracowywanego Programu Rewitalizacji, który jest niezbędny do pozyskiwania przez Gminę funduszy unijnych służących Jej rozwojowi.

Jeżeli macie Państwo pytania dotyczące poruszonych zagadnień proszę o kontakt z osobą prowadzącą sprawę: insp. Magdaleną Bawę, tel. 63 2780 622 wew.112 lub za pomocą poczty elektronicznej mbaw@kkladawa.wlkp.pl

Licząc na Państwa obecność pozostaję z wyrazami szacunku,

W imieniu Burmistrza Kłodawy- Roberta Olejniczaka
Pełniąca Funkcję Burmistrza Kłodawy

Dorota Gális

Gmina Kłodawa realizuje projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich pt. „Opracowanie Programu Rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kłodawa”

Celem projektu jest przygotowanie podstaw programowych i organizacyjnych dla uruchomienia kompleksowego procesu rewitalizacji w celu wyprowadzenia obszarów wymagających szczególnej interwencji ze stanów kryzysowych.

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

W kwietniu 2017 roku odbyły się forum społeczne oraz debata społeczna, które miały formę konsultacji społecznych. Miały one na celu omówienie i uzasadnienie realizacji zaproponowanych projektów na obszarach rewitalizacji. Uczestnicy debaty i forum poproszeni zostali również o przedstawienie swoich wniosków i uwag dotyczących przedstawionych projektów.

ZAPRASZAMY NA FORUM SPOŁECZNE I DEBATĘ SPOŁECZNĄ 27 KWIETNIA 2017 R. (CZWARTEK), GODZ. 10:00- 13:00

 kłodawa Kwiecień 21, 2017

 Brak komentarzy

Zapraszamy na Forum społeczne i Debatę społeczną, skierowane do całej społeczności mieszkańców gminy Kłodawa i interesariuszy obszarów rewitalizacji a także wszystkich osób zainteresowanych tematem.

27 kwietnia 2017 r. (czwartek), godz. 10:00- 13:00

Hala Sportowa przy Gimnazjum nr 1 im. Św. Jana Pawła II w Kłodawie

Ul. Kościelna 15, 62-650 Kłodawa

Działania te mają na celu przedyskutowanie założeń opracowywanego Programu Rewitalizacji, który jest niezbędny do rozwoju Kłodawy. Udział w proponowanych działaniach zaangażuje lokalną społeczność w wyznaczenie problemów i sposobów na ich rozwiązanie oraz ustalenie sposobu monitorowania i oceny realizacji Programu Rewitalizacji.

Gmina Kłodawa realizuje projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich pt.: „Opracowanie Programu Rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kłodawa”.

Celem projektu jest przygotowanie podstaw programowych i organizacyjnych dla uruchomienia kompleksowego procesu rewitalizacji w celu wyprowadzenia obszarów wymagających szczególnej interwencji ze stanów kryzysowych.

Zapraszamy na Forum społeczne i Debatę społeczną,

skierowane do całej społeczności mieszkańców gminy Kłodawa i interesariuszy obszarów rewitalizacji a także wszystkich osób zainteresowanych tematem.

27 kwietnia 2017 r. (czwartek), godz. 10:00- 13:00

Hala Sportowa przy Gimnazjum nr 1 im. Św. Jana Pawła II w Kłodawie

Ul. Kościelna 15, 62-650 Kłodawa

Działania te mają na celu przedyskutowanie założeń opracowywanego Programu Rewitalizacji, który jest niezbędny do rozwoju Kłodawy. Udział w proponowanych działaniach zaangażuje lokalną społeczność w wyznaczenie problemów i sposobów na ich rozwiązanie oraz ustalenie sposobu monitorowania i oceny realizacji Programu Rewitalizacji.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej

www.rewitalizacja.klodawa.eu

W imieniu Burmistrza Kłodawy- Roberta Olejniczaka
Pełniąca Funkcję Burmistrza Kłodawy
Dorota Galus

Unia Europejska
Fundusze Spójności

MENU

Aktualności

Zapytania ofertowe

Kontakt

Szukaj ...

NAJNOWSZE WPISY

Zapraszamy na Forum społeczne i Debatę społeczną 27 kwietnia 2017 r. (czwartek) godz. 10:00- 13:00

Fiszka do pobrania

FISZKA PROJEKTOWA

Rządowy serwis internetowy poświęcon rewitalizacji

Trwają warsztaty oraz spotkania informacyjne...

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

W maju 2017 roku w Gminnym Ośrodku Kultury odbyły się dwa spotkania informacyjne, których celem było przedstawienie projektu Programu Rewitalizacji i przedsięwzięć planowanych do realizacji oraz konsultacje społeczne w tym zakresie. Pierwsze z nich zorganizowane zostało dla Radnych Rady Miejskiej w Kłodawie, Radnych Rad Osiedli nr 1 i 2 oraz mieszkańców gminy Kłodawa, a drugie dla przedsiębiorców i osób planujących prowadzenie działalności gospodarczej.

Zaproszenie

Szanowni Państwo,

Serdecznie zapraszamy na spotkania informacyjne adresowane do Radnych Rady Miejskiej w Kłodawie, Radnych Rad Osiedli nr 1 i 2 oraz mieszkańców gminy Kłodawa, przedsiębiorców oraz wszystkich interesariuszy obszarów rewitalizacji.

Spotkania odbędą się:

- **Spotkanie dla Radnych Rady Miejskiej w Kłodawie, Radnych Rad Osiedli nr 1 i 2 oraz mieszkańców Kłodawy**
w dniu 19 maja (tj. piątek) 2017 r. o godz. 10.00
w Gminnym Ośrodku Kultury w Kłodawie, ul. Kościelna 5.
- **Spotkanie dla przedsiębiorców i osób planujących prowadzenie działalności gospodarczej**
w dniu 19 maja (tj. piątek) 2017 r. o godz. 13.30
w Gminnym Ośrodku Kultury w Kłodawie, ul. Kościelna 5.

Spotkania informacyjne mają na celu przedstawienie opracowanego Programu Rewitalizacji i przedsięwzięć planowanych do realizacji oraz konsultacje społeczne w tym zakresie. Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej www.rewitalizacja.klodawa.eu

Jeżeli mają Państwo pytania dotyczące poruszanych zagadnień proszę o kontakt z osobą prowadzącą sprawę: insp. Magdaleną Bawej, tel. 63 2730 622 wewn.112 lub za pomocą poczty elektronicznej mbawej@klodawa.wlkp.pl

Licząc na Państwa obecność pozostajemy z wyrazami szacunku,

W imieniu Burmistrza Kłodawy- Roberta Olejniczaka
Pełniący Funkcję Burmistrza Kłodawy- Dorota Galus
oraz
Członkowie Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji

Gmina Kłodawa realizuje projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich
pt. „Opracowanie Programu Rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kłodawa”
Celem projektu jest przygotowanie podstaw programowych i organizacyjnych dla uruchomienia kompleksowego procesu rewitalizacji w celu wyprowadzenia obszarów wymagających szczególnej interwencji ze stanów kryzysowych.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO ROZWOJU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

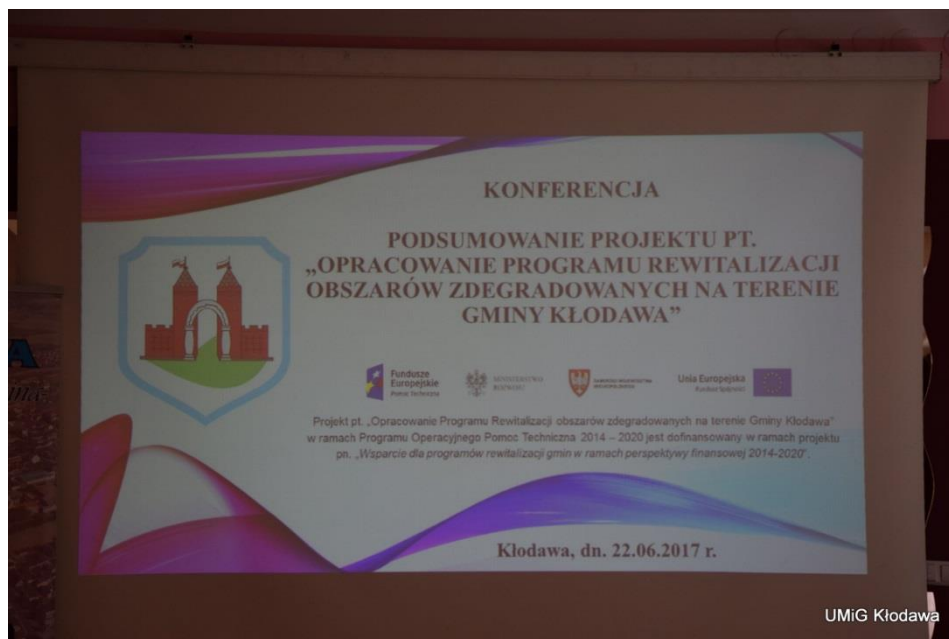
Unia Europejska
Fundusz Społeczny

www.mapadotacji.gov.pl

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

W dniu 22 czerwca 2017 roku w Domu Górnika w Kłodawie odbyła się konferencja podsumowująca projekt. Konferencję otworzyła Dorota Galus – Pełniąca Funkcję Burmistrza Kłodawy witając gości oraz krótko przedstawiając tematykę spotkania. Następnie Magdalena Bawej – Gminny Pełnomocnik ds. Rewitalizacji, przedstawiła prezentację dotyczącą założeń projektu. Po zakończeniu prezentacji wstąpiła Beata Kołuda – Przewodnicząca Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji. Zapoznała uczestników Konferencji z Gminnym Zespołem ds. Rewitalizacji oraz jego rolą w opracowywaniu Programu Rewitalizacji. Po tych wystąpieniach głos zabrał Dariusz Kałużny – Prezes Firmy NUVARRO Sp. z o. o. będącej wykonawcą usługi polegającej na opracowaniu Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa. Przedstawił on opracowaną Diagnozę Zjawisk Kryzysowych dla Gminy Kłodawa oraz przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji. Po części merytorycznej głos zabrali zaproszeni goście. Dyskutowano na temat możliwości realizacji zaplanowanych przedsięwzięć oraz dostępnych źródeł ich finansowania. Wspólnie uznano, że dzięki realizacji Programu Rewitalizacji Kłodawa może być obszarem zapewniającym możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego, sprzyjającym aktywizacji i integracji społeczeństwa, w pełni wykorzystującym walory zabytkowe, historyczne i kulturowe, stwarzające mieszkańcom dogodne warunki życia. Po części dyskusyjnej nastąpiło podsumowanie i zamknięcie konferencji.

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

Podsumowując, wśród interesariuszy biorących udział w opracowaniu Programu Rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kłodawa, na różnych etapach procesu, znaleźli się:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- mieszkańcy pozostałej części gminy;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta i gminy działalność gospodarczą;
- uczniowie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej z terenu gminy Kłodawa;
- seniorzy biorący udział w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku;
- pracownicy różnych jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego;
- przedstawiciele władzy publicznej;
- przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Podczas wszystkich wydarzeń zbierane były uwagi od mieszkańców, które następnie zostały uwzględnione w PR. Dotyczyły one wyboru obszarów zdegradowanych, ale także działań jakie podejmowane mają być na obszarach zdegradowanych.

Przy opracowywaniu Programu Rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Kłodawa zastosowano następujące formy uspołeczniania:

- informowanie – o przystąpieniu do opracowywania Programu Rewitalizacji, możliwości przystąpienia do Zespołu ds. rewitalizacji, powołaniu zespołu ds. rewitalizacji, prowadzonych badaniach ankietowych, przygotowywanej diagnozie, możliwości opiniowania diagnozy, wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, opiniowaniu Programu Rewitalizacji, spotkaniach warsztatowych i informacyjnych, forum społecznym, debacie społecznej;
- konsultowanie – pozwoliło to na zwiększony udział obywateli w prowadzonych działaniach. Poza poinformowaniem, dano mieszkańcom możliwość wypowiedzenia się na temat diagnozy, obszarów zdegradowanych i rewitalizacji oraz planowanych działań;
- współdecydowanie – wykorzystano tę formę na etapie programowania i w momencie definiowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Władze przekazały obywatelom części

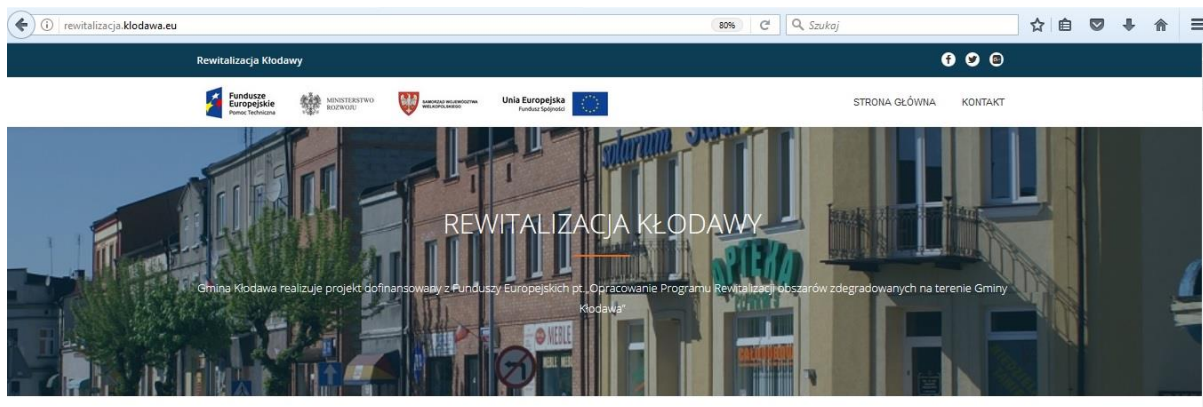
kompetencji (i tym samym odpowiedzialności) dotyczących podejmowanych działań i decyzji. Dzięki temu mieszkańcy gminy mieli realny wpływ na dotyczące ich (bezpośrednio lub pośrednio) planowane działania.

Podczas spotkań zapewniono interesariuszom szerokie uczestnictwo w dialogu. Istniała możliwość osobistej aktywności (bezpośredniej), biernej aktywności (poprzez e-mail lub głos w postaci pisma/notatki), umożliwiono także spotkania niepubliczne, zapewniające komfort rozmowy lub zgłoszenia uwag lub propozycji.

W opracowywaniu Programu Rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy Kłodawa i tym samym w czasie trwania wszystkich działań mających na celu uspołecznienie brali udział eksperci zewnętrzni, którzy byli: moderatorami spotkań, ankieterami i doradcami.

W ramach uspołecznienia Programu Rewitalizacji podejmowane były także następujące działania:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Kłodawie oraz na specjalnie stworzonej stronie internetowej www.rewitalizacja.klodawa.eu informacji o wszystkich działaniach podjętych w ramach opracowywania Programu Rewitalizacji;

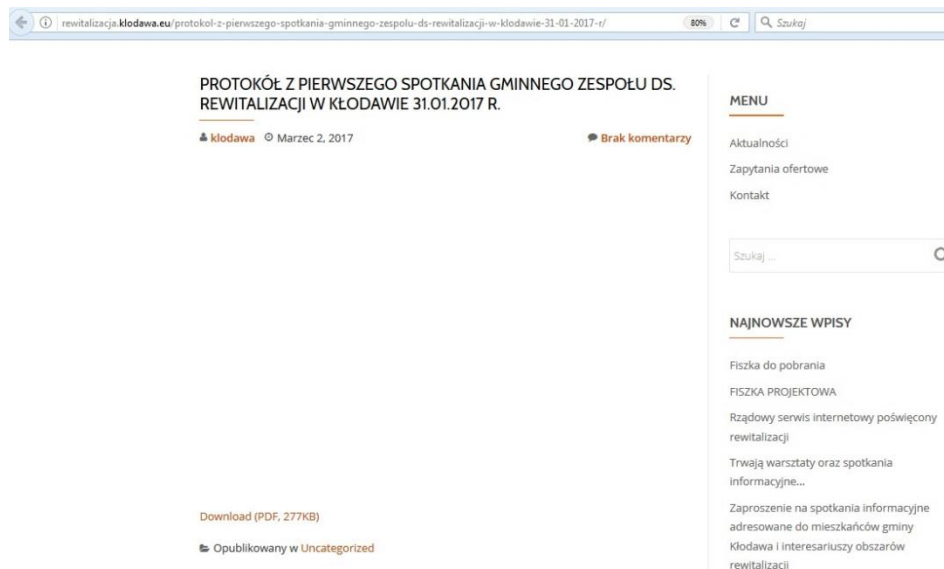

Źródło: strona internetowa, www.rewitalizacja.klodawa.eu

- umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych;
- bieżące informowanie przez Burmistrza Kłodawy;
- publikowanie informacji w mediach społecznościowych, stanowiących aktualnie najtańszy sposób dotarcia do grup docelowych, w szczególności osób w wieku do 25 lat;
- organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi (Zarząd Budynków i Usług Komunalnych, Komisariat Policji w Kłodawie,

Zakład Wodociągów i Kanalizacji, Ośrodek Pomocy Społecznej));

- publikacje w prasie.

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

W ramach zarządzania projektem prowadzone były: planowanie, harmonogramowanie, realizacja i kontrola zadań. Służył temu specjalnie powołany Pełnomocnik ds. Rewitalizacji oraz wielosektorowy Gminny Zespół ds. Rewitalizacji składający się z przedstawicieli zainteresowanych grup społecznych. Zadaniemi Pełnomocnika ds. Rewitalizacji były: koordynacja tworzenia Programu i partycypacji społecznej, utworzenia i współpracy z Gminnym Zespołem ds. Rewitalizacji i grupami interesariuszy, promocja działań wynikających z Programu, organizacja punktów konsultacyjnych, informowanie o możliwościach pozyskiwania finansowania zewnętrznego, monitoring i kontrola realizacji Programu.

Źródło: strona internetowa Gminy Kłodawa, www.klodawa.wlkp.pl

W ramach powołania do Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji było brane pod uwagę doświadczenie kandydatów: znajomość sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy, kreatywność, inicjatywa i umiejętność współpracy z lokalną społecznością i w zespole, doświadczenie we współpracy międzysektorowej, sporządzaniu analiz, opracowań i raportów, komunikatywność. Do Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji został ogłoszony otwarty nabór. Zadaniem Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji było m.in.: koordynowanie działań włączających lokalną społeczność w konsultacje społeczne, określenie kierunków działań mających na celu eliminację negatywnych zjawisk oraz wizji obszarów po rewitalizacji, organizacja debat i forum społecznego, ustanowienie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych, opracowanie systemu monitorowania i oceny Programu.

Gminny Zespół ds. Rewitalizacji powołał spośród siebie Przewodniczącego, którego zadaniem było m.in.: kierowanie pracami Zespołu, ustalanie harmonogramu i szczegółowej tematyki prac, reprezentowanie Zespołu, zwoływanie posiedzeń, powoływanie tematycznych grup roboczych, zapewnienie organizacji pracy i przebiegu posiedzeń, uzupełnianie składu Zespołu, przekazywanie stanowisk, opinii, wniosków z prac Zespołu Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, określenie form dokumentacji pracy i podejmowanie innych działań wynikających z pracy Zespołu.

W ramach zarządzania projektem został opracowany Plan Komunikacji wewnętrznej Zespołu oraz na zewnątrz. Na zewnątrz prowadzone były takie działania: umieszczenie

informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Kłodawie oraz w BIP, informacje na tablicach ogłoszeń, bieżące informowanie przez Burmistrza i Radnych z terenu Gminy, publikowanie informacji w mediach, organizowanie spotkań, debaty i forum społecznego z partnerami społeczno-gospodarczymi, umieszczenie tablic informacyjnej w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, prowadzenie akcji promocyjnej w ramach działalności UMiG w Kłodawie – ulotki, plakaty.

12. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU

12.1. WDRAŻANIE I MONITORING

Wdrażanie zapisów Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 jest kluczowym elementem ich realizacji. Zrealizowanie projektów zaplanowanych w programie jest uzależnione od pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych. Dla zapewnienia efektywności programu rewitalizacji konieczne jest sukcesywne wdrażanie i jego realizacja.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu Rewitalizacji jest Urząd Miasta i Gminy w Kłodawie, w ramach działania Zespołu ds. Rewitalizacji. W Zespole zostanie wyznaczona osoba Koordynatora, czyli osoby, która nadzoruje prace i wdrażanie zadań przez merytoryczne i organizacyjne jednostki Urzędu. Zastosowany będzie partycypacyjny model wdrażania, w który będą zaangażowani również lokalni partnerzy z sektorów: publicznych, społecznych i gospodarczych. Urząd Miasta i Gminy w Kłodawie i jednostki Samorządu Miasta i Gminy posiadają wykwalifikowaną kadrę do sprawnego i efektywnego realizowania projektu w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej, świadczących o kompleksowym procesie wyprowadzenia obszarów ze stanu kryzysowego. Do zadań Koordynatora realizacji Programu Rewitalizacji będzie należeć:

- bieżąca obsługa organizacyjna i administracyjna projektu;
- koordynowanie projektem zgodnie z budżetem i harmonogramem;
- nadzór nad finansami – zapewnienie obsługi finansowo-księgowej projektu;
- kontakt z lokalnymi partnerami z sektorów publicznych, społecznych, gospodarczych;
- promocja i bieżąca informacja – prowadzenie konsultacji społecznych;
- koordynowanie wdrażania projektów przewidzianych w PR;
- opracowanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych;
- realizacja projektów z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych będących w gestii miasta i gminy;
- prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji wdrażania projektu:

- monitorowanie podstawowych parametrów PR na etapie przyjęcia programu oraz późniejszych jego aktualizacji (m.in. ludność, powierzchnia oraz przestrzenny obraz obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, lista projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w programie wraz z podaniem szacowanych kosztów oraz przewidywanych rezultatów, ramy finansowe PR wraz z prognozowanym montażem finansowym);
- monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w PR (z częstotliwością co najmniej raz na dwa lata);
- monitorowanie skutków realizacji PR, poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji, dokonywaną cyklicznie co najmniej raz na dwa lata od momentu przyjęcia dokumentu do końca okresu obowiązywania, w odniesieniu do wartości analogicznych wskaźników (wyjściowych) obliczonych na etapie wyznaczania w/w obszarów (analiza efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych);
- bieżące monitorowanie poziomu wdrażania PR – aktualizowana na bieżąco lista przyjętych w programie przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających ze statusem: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”, w zależności od aktualnego postępu rzeczowego, wraz z podaniem poniesionych kosztów, stworzonego montażu finansowego, a także ewentualnych rezultatów ich wdrożenia – efekty rzeczowe.

Sprawozdania zawierające wymienione informacje będą przygotowywane raz na dwa lata w formie Raportów z postępów realizacji Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 przez Koordynatora realizacji PR. Dokument będzie udostępniany / przekazywany w formie elektronicznej do Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego co dwa lata, począwszy od początku 2018 roku (kolejne na początek 2020, 2022 i 2024 roku). Uzupełnieniem dla powyższego sprawozdania będzie „Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji”, którego wzór zawarto w załączniku do Zasad programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+. Formularz będzie wypełniany raz na pół roku w różnym zakresie i dostarczany do Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, zgodnie z wytycznymi określonymi w powyższych Zasadach.

Dodatkowo w celu wdrażania i monitorowania zaplanowanych działań rewitalizacyjnych w Programie Rewitalizacji zostaną powołane odpowiednie komórki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy. Odpowiedzialne będą również za przygotowanie dokumentacji niezbędnej przy projekcie, opracowanie raportów monitoringowych, zapewnienie promocji projektów rewitalizacyjnych będących w gestii miasta i gminy.

Wyznaczenie Koordynatora realizacji Programu Rewitalizacji upraszcza komunikację i przyczynia się do sprawnej realizacji projektu oraz szybkiego przeciwdziałania ewentualnym ryzykom i nieprawidłowościom przy realizacji.

Zapewniony będzie osobisty kontakt Koordynatora z innymi pracownikami Urzędu w celu omówienia bieżących spraw i podejmowania decyzji w projekcie oraz reagowania na potencjalne nieprawidłowości. Decyzje podejmowane będą na zasadzie konsensusu licząc się z opinią wszystkich. Kontrolę nad Koordynatorem i realizacją projektu będzie sprawować Burmistrz Kłodawy. Uczestniczyć on będzie również w ważnych spotkaniach i w podejmowaniu kluczowych decyzji. Koordynator w sprawach istotnych będzie komunikował się z interesariuszami, mając na uwadze całościowy system realizacji procesu rewitalizacji.

Nieodzowną częścią realizacji procesu rewitalizacji jest informowanie i promocja PR. Obowiązek ten spoczywa na Koordynatorze realizacji Programu Rewitalizacji oraz Gminie i Mieście Kłodawa.

Skutecznym sposobem włączenia interesariuszy w proces wdrażania Programu Rewitalizacji będą broszurki, plakaty informujące o możliwościach pozyskiwania finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych. Informowanie na stronie Urzędu Miasta i Gminy w Kłodawie pozwoli zainteresowanym na szybki dostęp do podstawowych informacji. Ponadto organizacja różnego rodzaju seminariów, wykładów czy prezentacji pozwoli na zwiększenie obustronnego przepływu informacji.

Monitoring powinien opierać się na bieżącej, wieloaspektowej analizie stopnia zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji, w tym sytuacji społeczno-gospodarczej oraz zbieżności efektów działań rewitalizacyjnych z założoną wizją i celami rewitalizacji. Mierząc stopień zmian zachodzących na terenie objętym Programem Rewitalizacji należy oprzeć się na wskaźnikach, które posłużyły do wskazania jego granic. Za wartość bazową w tym względzie uznano wartość stwierdzoną na obszarze zdegradowanym w badanym okresie. Za wartość docelową, zaplanowaną do osiągnięcia do roku 2023. W sytuacji, gdy średnia dla gminy była gorsza od

wartości wskaźnika dla obszaru zdegradowanego, za sytuację docelową uznano utrzymanie obecnej wartości wskaźnika w 2023 roku.

Tabela 25. Wskaźniki realizacji

Zjawisko	Opis zjawiska	Wartość bazowa w 2016 roku	Wartość docelowa w 2023 roku
Depopulacja	Dynamika zmian ludności – zgony i wymeldowania w poszczególnych sołectwach w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy – ich zmiana poprzez realizację fiszek projektowych, wzrost atrakcyjności Kłodawy i przekonanie młodych osób do pozostania w mieście	Zgony 4,43 Wymeldowania 0,38	Zgony 2,5 Wymeldowania 0,11
Starzenie się społeczeństwa	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy – przeciwdziałanie poprzez realizację fiszek projektowych, wzrost atrakcyjności Kłodawy i przekonanie młodych osób do pozostania w mieście	Ponad połowa mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym	Mniej niż połowa mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym
Bezrobocie	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy	20,01	10,00
Ubóstwo	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy	38,79	19,00
Niski stopień przedsiębiorczości	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy i liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy	Zarejestrowane podmioty 27,11 Zawieszone podmioty 2,75	Zarejestrowane podmioty 27,11 Zawieszone podmioty 0,14
Wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną	Wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną	1	1

Nagromadzenie wyrobów zawierających azbest	Ilość wyrobów zawierających azbest na danym terenie	4 127,231 Mg	3 000,000 Mg
--	---	--------------	--------------

Źródło: opracowanie własne

12.2. AKTUALIZACJA

Z uwagi na stosunkowo długi czas obowiązywania dokumentu (2017-2023), może zajść konieczność aktualizacji Programu Rewitalizacji.

Program Rewitalizacji będzie posiadać formułę otwartą, dlatego w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów, zmian w otoczeniu oraz potrzeby utworzenia nowych projektów – będzie on aktualizowany. Zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, możliwości budżetu Gminy Kłodawa oraz dostępność środków zewnętrznych będą determinować nowych odbiorców i zakres nowych projektów. Informacje o stanie realizacji PR oraz ewentualnych zamierzeniach aktualizujących dokument będą publicznie udostępniane.

Ewentualna aktualizacja PR zostanie poprzedzona konsultacjami społecznymi poprzez bezpośrednie konsultacje z mieszkańcami w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych. Następnie zostanie sporządzono lista nowych zadań rewitalizacji uwzględniają potrzeby interesariuszy, która przedłożona zostanie Radzie Miejskiej w Kłodawie.

13. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Burmistrz Kłodawy zwrócił się z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 13 czerwca 2017 roku, nr sprawy WOO-III.410.413.2017.MM.1 poinformował Burmistrza Kłodawy, że projekt Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023 nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 12 czerwca 2017 roku, znak DN-NS.9012.879.2017 również uzgodnił pozytywnie możliwość odstąpienia od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu Rewitalizacji Gminy Kłodawa na lata 2017-2023.

Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą OOS, organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2, może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których nowa w art. 57 i 58 (w przedmiotowym przypadku Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym), odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

14. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Były ratusz i budynek po Komisariacie Policji, Plac Wolności w Kłodawie	43
Rysunek 2. Podział gminy Kłodawa	50
Rysunek 3. Rozkład przestrzenny problemu największej ilości zgonów w gminie Kłodawa ...	56
Rysunek 4. Rozkład przestrzenny problemu największej ilości wymeldowań w gminie Kłodawa	57
Rysunek 5. Rozkład przestrzenny największej ilości osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Kłodawa	61
Rysunek 6. Rozkład przestrzenny największej ilości bezrobotnych w gminie Kłodawa	63
Rysunek 7. Rozkład przestrzenny problemu ubóstwa w gminie Kłodawa	65
Rysunek 8. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w gminie Kłodawa – aktywne firmy	69
Rysunek 9. Rozkład przestrzenny problemu niskiej aktywności gospodarczej w gminie Kłodawa – zawieszone firmy	69
Rysunek 10. Rozkład przestrzenny największej liczby zabytków w gminie Kłodawa	71
Rysunek 11. Historyczny układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków	71
Rysunek 12. Rozkład przestrzenny wyposażenia w sieć kanalizacyjną na terenie gminy Kłodawa	72
Rysunek 13. Rozkład przestrzenny nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w gminie Kłodawa	75
Rysunek 14. Działki z wyrobami zawierającymi azbest wg stopnia pilności w rejonie obszaru zdegradowanego	75
Rysunek 15. Obszar rewitalizacji w gminie Kłodawa – Starówka, Park Górnika i Osiedle Górnicze	81
Rysunek 16. Komplementarność przestrzenna – Osiedle Górnicze	122
Rysunek 17. Komplementarność przestrzenna – Starówka i Park Górnika	123

15. SPIS TABEL

Tabela 1. Powiązanie Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2014-2021 z PR	29
Tabela 2. Powiązanie Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Kłodawa na lata 2014-2021 z PR....	30
Tabela 3. Powiązanie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Kłodawa z PR	31
Tabela 4. Powiązanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodawa na lata 2008-2013 z PR.....	33
Tabela 5. Jednostki gminy do delimitacji	51
Tabela 6. Wskaźniki użyte na potrzeby wyznaczenia granic obszarów kryzysowych w gminie	51
Tabela 7. Liczba zgonów i wymeldowań w gminie Kłodawa	53
Tabela 8. Liczba zgonów i wymeldowań w mieście Kłodawa	54
Tabela 9. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Kłodawa w 2016 r.....	58
Tabela 10. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w mieście Kłodawa w 2016 r.....	59
Tabela 11. Rozkład bezrobotnych w gminie Kłodawa według miejsc zamieszkania w 2016 r.	62
Tabela 12. Rozkład bezrobotnych w gminie Kłodawa według miejsc zamieszkania w 2016 r.	62
Tabela 13. Liczba przyznanych zasiłków w gminie Kłodawa w 2016 r.	64
Tabela 14. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Kłodawa w 2016 r.	66
Tabela 15. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w mieście Kłodawa w 2016 r.	67
Tabela 16. Liczba zabytków w gminie Kłodawa w 2016 r.	70
Tabela 17. Liczba budynków w Administracji Zarządu Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie w 2016 r.....	73
Tabela 18. Zestawienie problemów w gminie Kłodawa.....	76
Tabela 19. Zestawienie problemów w mieście Kłodawa	77
Tabela 20. Indykatywne ramy finansowe	116
Tabela 21. Szacunkowy podział kosztów.....	119

Tabela 22. Komplementarność problemowa	125
Tabela 23. Komplementarność międzyokresowa	130
Tabela 24. Komplementarność źródeł finansowania	133
Tabela 25. Wskaźniki realizacji	150

Dla Gminy Kłodawa

Kłodawa, 2016

Niniejsze opracowanie powstaje dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Fundusz Spójności

OPRACOWALI:

mgr inż. Dariusz Kałużny

inż. Daria Jarońska

mgr inż. Katarzyna Korzeniewska

mgr Justyna Tomczak

ADRES BIURA:

NUVARRO Sp. z o. o.

ul. Reymonta 23, Posada

62-530 Kazimierz Biskupi

tel. (63) 233 00 15

e-mail: biuro@nuvarro.pl

www.nuvarro.pl

SPIS TREŚCI

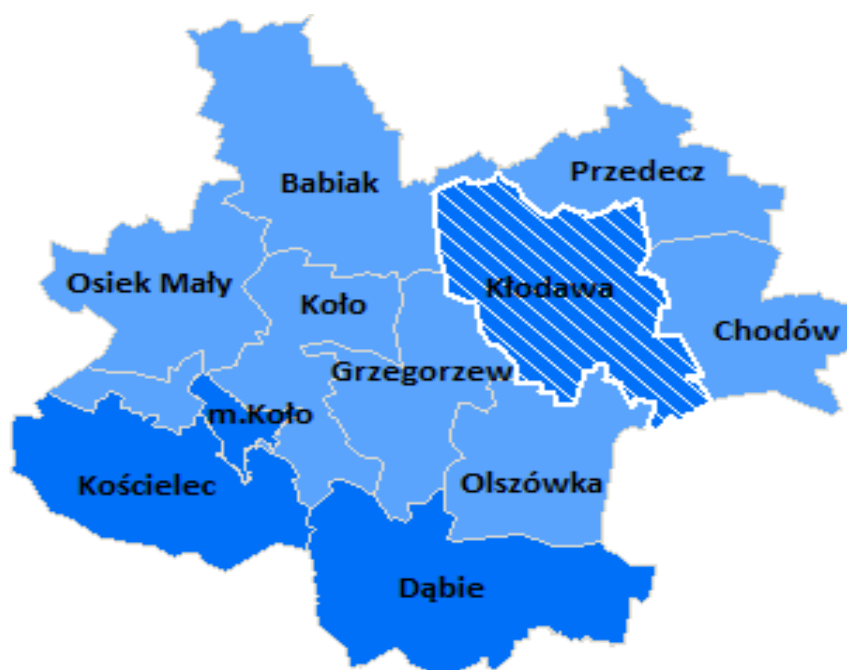
Spis treści.....	3
1. Położenie geograficzne	5
2. Sfera społeczna	9
2.1. Demografia	9
2.2. Bezrobocie	19
2.3. Ubóstwo, bezdomność	23
2.4. Uzależnienia.....	27
2.5. Przemoc	28
2.6. Bezpieczeństwo	28
2.7. Edukacja.....	30
2.8. Aktywność obywatelska	33
2.9. Kultura i turystyka.....	43
2.10. Badanie ankietowe	45
2.11. PODSUMOWANIE	47
3. Sfera gospodarcza	51
3.1. Rynek pracy	51
3.2. Turystyka	57
3.3. Badanie ankietowe	58
3.4. PODSUMOWANIE	60
4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	62
4.1. Infrastruktura wodociągowa	63
4.2. Infrastruktura kanalizacyjna	64
4.3. Zaopatrzenie w ciepło	67
4.4. Sieć gazowa.....	68
4.5. Transport i komunikacja	69
4.6. Telekomunikacja	73
4.7. Ochrona zdrowia	74
4.8. Dostępność sklepów	74
4.9. Dziedzictwo kulturowe i zabytki	74
4.10. Badanie ankietowe	82
4.11. PODSUMOWANIE	83
5. Sfera techniczna	87

5.1.	Mieszkalnictwo	87
5.2.	Budynki użyteczności publicznej	91
5.3.	Odnawialne źródła energii.....	92
5.4.	Badanie ankietowe	99
5.5.	PODSUMOWANIE	100
6.	Sfera środowiskowa	102
6.1.	Podział powierzchni geodezyjnej gminy według kierunków wykorzystania.....	102
6.2.	Środowisko przyrodnicze i warunki klimatyczne.....	103
6.3.	Złoża naturalne w gminie Kłodawa	107
6.4.	Gospodarka odpadami	108
6.5.	Emisja CO ₂	111
6.6.	Badanie ankietowe	121
6.7.	PODSUMOWANIE	122
7.	Spis rysunków	125
8.	Spis tabel.....	127
9.	Spis wykresów.....	129

1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Kłodawa to gmina o charakterze miejsko-wiejskim, położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kolskim. Centralnym ośrodkiem gminy jest miasto Kłodawa, gdzie następuje koncentracja funkcji mieszkaniowej, usługowej oraz administracyjnej. Gmina oddalona jest od miasta powiatowego Koło o 20 km, zaś od miasta wojewódzkiego Poznań o 152 km. Gmina graniczy z 5 jednostkami samorządowymi powiatu kolskiego oraz 1 jednostką samorządową powiatu łęczyckiego. Są to:

- Gmina Przedecz od północnego-wschodu,
- Gmina Chodów od wschodu,
- Gmina Olszówka od południa,
- Gmina Grzegorzew od zachodu,
- Gmina Babiak od północnego-zachodu,
- Gmina Grabów od południa (powiat łęczycki).

Rysunek 1. Położenie gminy Kłodawa na tle powiatu kolskiego

Źródło: <http://wybory2010.pkw.gov.pl>

System przestrzenny gminy, określony Statutem Gminy Kłodawa, przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Kłodawie Nr XL/250/2013 z 27 marca 2013 r. (Dz.U. Woj. Wlkp., poz. 2895

z 15.04.2013 r.), swym zasięgiem obejmuje miasto Kłodawę oraz 27 sołectw, do których należą: Bierzwienna Długa Kolonia, Bierzwienna Długa Wieś, Bierzwienna Krótka, Częstków, Dąbrówka, Dębina, Dzióbin, Głogowa, Górki, Janczewy, Kobylata, Krzykosy, Korzecznik, Leszcze, Luboniek, Łązek, Łubno, Okoleniec, Podgajew, Pomarzany Fabryczne, Rgielew, Rysiny Kolonia, Rycerzew, Słupeczka, Tarnówka, Wólka Czepowa, Zbójno. Podział ten został również przyjęty jako podział na jednostki analityczne do celów procesu rewitalizacji.

Powierzchnia gminy Kłodawa jest równa 12 893 ha, co stanowi 12,76% powierzchni powiatu kolskiego oraz 0,43% województwa wielkopolskiego.

Rysunek 2. Plan gminy Kłodawa

Źródło: wikipedia.org

Przybliżona powierzchnia poszczególnych sołectw została zawarta w poniższej tabeli.

Tabela 1. Powierzchnia sołectw

Sołectwo	Powierzchnia [ha]
Bierzwienna Długa	548,5006
Bierzwienna Długa-Kolonia	501,3305
Bierzwienna Krótka	382,6179
Częstków	642,9332

Dąbrówka	210,6867
Dębina	546,5139
Dzióbin	412,4685
Głogowa	434,4975
Górki	301,3921
Janczewy	367,2293
Kobylata	469,1677
Korzecznik	483,4959
Krzykosy	504,5433
Leszcze	336,1270
Luboniek	459,4859
Łązek	393,2197
Łubno	140,9383
Okoleniec	273,3285
Podgajew	252,5815
Pomarzany Fabryczne	483,0488
Rgielew	367,1344
Rycerzew	341,3822
Rysiny-Kolonia	572,0962
Słupeczka	296,8823
Tarnówka	186,9495
Wólka Czepowa	704,3699
Zbójno	398,1017
SUMA	11011,02
MIASTO KŁODAWA	575,5854

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy

Dokument programowy „Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego (Uszczegółowienie WRPO)” opracowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego zalicza gminę Kłodawa do obszarów: o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych, o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe, o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, miasta oraz do obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. Oznacza to, że poziom rozwoju społeczno-gospodarczego gminy przedstawia się niekorzystnie na tle województwa wielkopolskiego.

Funkcjami dominującymi gminy są rolnictwo i górnictwo. Kluczowym miejscem pracy jest Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. – zakład określany jako sezonowy, ze względu na specyfikę prowadzonej działalności. Decyzja o budowie kopalni zapadła jesienią 1949 r. W latach 1950-1954 zgłębiono szyby Michał i Barbara, po czym ruszyły prace poszukiwawcze. Eksploatację soli rozpoczęto w 1956 r. Jako siła pociągowa pracowało wówczas pod ziemią 40 koni. Zwierzęta pracowały pod ziemią 10 lat. Dopiero w 1966 r. uruchomiono w kopalni trakcję elektryczną. Równocześnie na powierzchni trwała rozbudowa zakładów przetwórczych soli.

Niecałe 4 km na północny zachód od kopalni wydrążono wentylacyjny szyb Chrobry. W 2007 r. w kopalni pobito rekord Guinnessa w kategorii – najniżej odbywający się koncert muzyczny na świecie. Impreza odbyła się 600 metrów pod ziemią. 7 września 2012 kopalnia uległa z powodu pożaru. Kopalnia jest udostępniana także zwiedzającym. Czynna jest tu najgłębsza na świecie podziemna trasa turystyczna na poziomie 600 metrów pod ziemią. Na poziomie 600 m, niedaleko podszybia, w solnej grocie znajduje się kaplica wykonana z soli rzeźbą Świętej Kingi – patronki górników solnych. Na ścianie kaplicy, na pamiątkowej tablicy, wyryto nazwiska 20 górników, którzy stracili życie pod ziemią. Najstarsza część kopalni w 2007 r. została wpisana do rejestru zabytków.

Gmina Kłodawa znajduje się w obszarze o potencjalnie najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju energii odnawialnej z biomasy rolniczej, energii z siły wiatru, energii słonecznej oraz geotermalnej. Centralne położenie gminy sprawia, iż w pobliżu mieszają się trzy kultury i tradycje: Kujaw, Wielkopolski, a także Łódzi z Mazowszem.

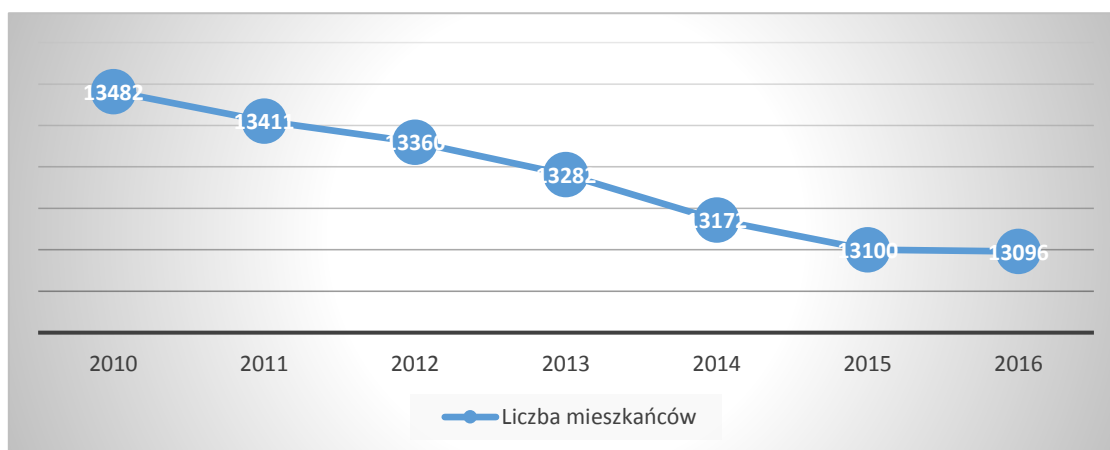
Gminę Kłodawa charakteryzuje krajobraz wiejski zwyczajny, w którym to w strukturze gruntów dominuje udział pól uprawnych, pojawia się zagrodowy charakter zabudowy, związany z prowadzeniem produkcji rolnej.

2. SFERA SPOŁECZNA

2.1.DEMOGRAFIA

Gminę Kłodawa pod koniec 2016 r. zamieszkiwało 13 096 mieszkańców, co stanowi 14,8% ludności powiatu kolskiego i 0,4% ludności województwa wielkopolskiego. Gęstość zaludnienia osiągnęła poziom 102 os / km². W ostatnich kilku latach w gminie Kłodawa odnotowywany jest spadek liczby mieszkańców. Dynamika zmian pokazuje, że liczba ta spadła o 386 osób, w ciągu 6 lat. Sytuację tę przedstawia wykres poniżej.

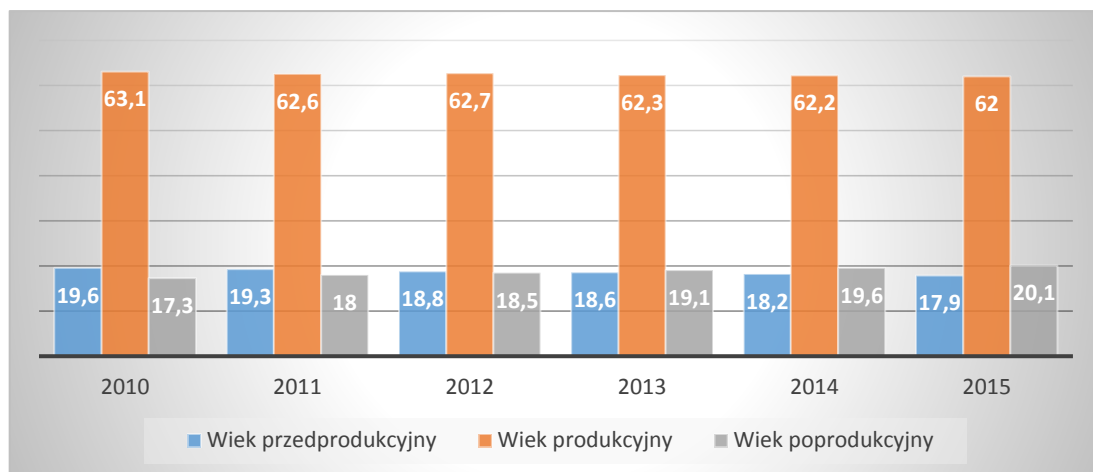

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2010-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Kłodawa na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety, wskaźnik ten jest nieco niższy od średniej krajowej, gdzie na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet. Tego typu sytuacja wynika z tego, iż przeciętnie kobiety żyją dłużej aniżeli mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego i mieszkańców całej Polski.

62% mieszkańców gminy Kłodawa jest w wieku produkcyjnym, 17,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni ostatnich pięciu lat wzrósł udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, natomiast maleje udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. To negatywne zjawisko jest zauważalne zarówno w gminie Kłodawa, jak i powiecie kolskim, województwie wielkopolskim oraz w kraju.

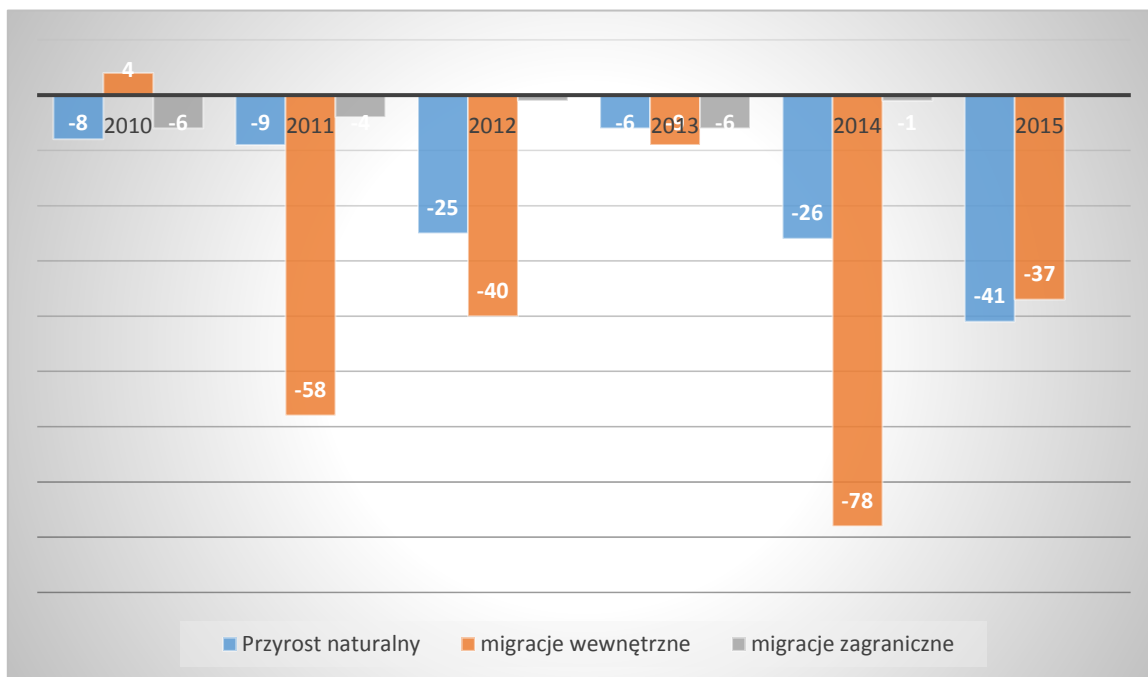
Wykres 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy Kłodawa zawarli w 2015 roku 82 małżeństwa, co odpowiada 6,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,8% mieszkańców gminy Kłodawa jest stanu wolnego, 57,7% żyje w małżeństwie, 3,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,7% to wdowy/wdowcy.

Gmina Kłodawa ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -41. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,1 na 1000 mieszkańców gminy Kłodawa. W 2015 roku urodziło się 111 dzieci, w tym 45,9% dziewczynek i 54,1% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,73 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2015 roku zarejestrowano 97 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 134 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Kłodawa -37. W tym samym czasie nie wystąpiły zameldowania z zagranicy i wymeldowania za granicę – daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

Wykres 3. Przyrost naturalny, migracje wewnętrzne i migracje zagraniczne w gminie Kłodawa w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Kłodawa mniej więcej połowa mieszkańców zamieszkuje obszar miejski, co oznacza, że współczynnik urbanizacji wynosi około 50%.

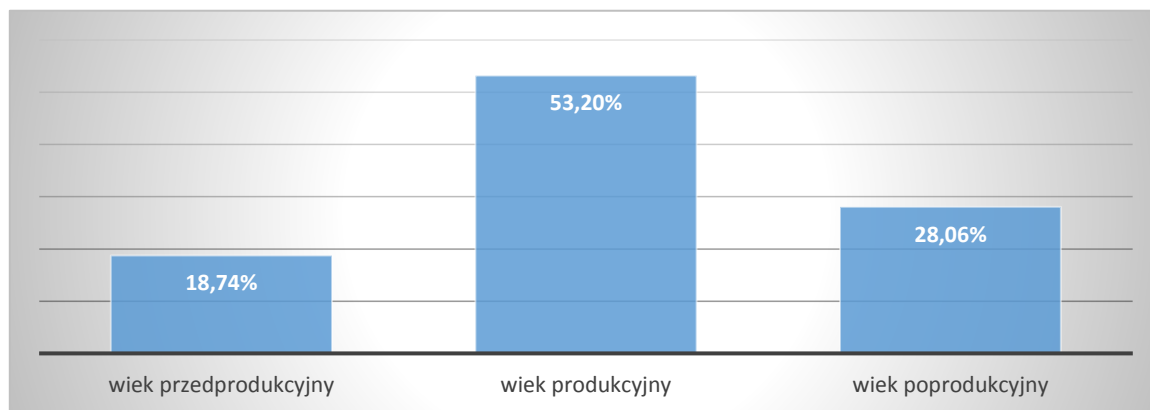
Tabela 2. Liczba ludności według sołectw w 2016 r.

Sołectwo	Liczba ludności
Bierzwienna Długa	353
Bierzwienna Długa-Kolonia	510
Bierzwienna Krótka	244
Cząstków	578
Dąbrówka	113
Dębina	291
Dzióbin	235
Głogowa	182
Górki	199
Janczewy	119
Kobylata	161
Korzecznik	202
Krzykosy	310
Leszcze	203
Luboniek	352
Łązek	191
Łubno	brak danych
Okoleniec	159
Podgajew	386
Pomarzany Fabryczne	443
Rgielew	282

Rycerzew	153
Rysiny-Kolonia	302
Słupeczka	104
Tarnówka	187
Wólka Czepowa	141
Zbójno	128
SUMA DLA SOŁECTW	6528
MIASTO KŁODAWA	6568
SUMA DLA SOŁECTW I MIASTA KŁODAWA	13 096

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

W mieście Kłodawa zamieszkuje 6 568 osób, a na terenach wiejskich zamieszkuje 6 528 osób. W wieku przedprodukcyjnym jest 18,74% ludności, w wieku produkcyjnym 53,20%, a w wieku poprodukcyjnym jest 28,06% ludności. Sytuację tę przedstawia wykres poniżej.

Wykres 4. Rozkład ludności w danej kategorii wieku w mieście Kłodawa

Źródło: dane gminy

Rozkład ludności według ulic, przy których zamieszkują przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Liczba ludności w mieście Kłodawa według ulic

Ulica	Liczba ludności	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym na 1000 mieszkańców	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców
11 listopada	24	1	0,15	19	4	0,61
3 Maja	154	16	2,44	79	59	8,98
Adama Mickiewicza	11	2	0,30	4	5	0,76
Adama Rustejki Pińkiewicza	38	7	1,07	19	12	1,83
Akademii Krakowskiej	71	9	1,37	42	20	3,05
Al. 1 Maja	213	60	9,14	110	43	6,55

Al. 1000-lecia	84	20	3,05	48	16	2,44
Al. Tadeusza Kościuszki	4	2	0,30	2	-	-
Armii Krajowej	220	32	4,87	101	87	13,25
Barbary	156	35	5,33	83	38	5,79
Bierzwieńska	37	7	1,07	23	7	1,07
Bohaterów Września 1939 r.	1022	170	25,88	532	320	48,72
Bolesława Prusa	4	1	0,15	3	-	-
Cegielniana	165	35	5,33	94	36	5,48
Dąbska	149	29	4,42	83	37	5,63
Dolna	18	4	0,61	11	3	0,46
Elizy Orzeszkowej	90	13	1,98	67	10	1,52
Górnicza	400	65	9,90	232	103	15,68
Grunтова	84	24	3,65	45	15	2,28
Harcerska	45	5	0,76	24	16	2,44
Henryka Dąbrowskiego	210	40	6,09	106	64	9,74
Jarzębinowa	5		0,00	5	-	-
Jasna	4		0,00	2	2	0,30
Jaśminowa	24	3	0,46	20	1	0,15
Józefa Grzymskiego	303	57	8,68	134	112	17,05
Juliana Tuwima	18	2	0,30	5	11	1,67
Juliusza Słowackiego	7	1	0,15	4	2	0,30
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	315	58	8,83	151	106	16,14
Klonowa	48	11	1,67	24	13	1,98
Kolska	62	11	1,67	32	19	2,89
Kościelna	52	8	1,22	32	12	1,83
Krępa	17	4	0,61	11	2	0,30
Krótką	16	3	0,46	7	6	0,91
Leona Kruczkowskiego	44	8	1,22	19	17	2,59
Lipowa	27	10	1,52	10	7	1,07
Łąkowa	68	15	2,28	40	13	1,98
Łęczyska	151	24	3,65	79	48	7,31
Marii Dąbrowskiej	34	3	0,46	20	11	1,67
Niezlomnych	18	2	0,30	7	9	1,37
Nowa	13	1	0,15	11	1	0,15
Ogrodowa	95	19	2,89	48	28	4,26
Pl. Wolności	79	12	1,83	50	17	2,59
Polna	119	26	3,96	67	26	3,96
Powstańców Wielkopolskich	44	8	1,22	26	10	1,52
Poznańska	69	14	2,13	28	27	4,11
Przedeczka	154	33	5,02	79	42	6,39
Rawity Witanowskiego	13		0,00	12	1	0,15

Rolnicza	37	9	1,37	20	8	1,22
Różana	7	2	0,30	3	2	0,30
Sędziwoja z Czechła	38	7	1,07	24	7	1,07
Solna		-	0,00	-	-	-
Sportowa	6	2	0,30	2	2	0,30
Spółdzielcza	46	6	0,91	20	20	3,05
Stanisława Staszica	44	8	1,22	24	12	1,83
Stefana Żeromskiego	21	1	0,15	11	9	1,37
Stodólna	5	1	0,15	4	0	0,00
Strażacka	3	1	0,15	2	0	0,00
Szkolna	93	19	2,89	58	16	2,44
Świętego Ducha	52	12	1,83	29	11	1,67
Targowa	15	1	0,15	7	7	1,07
Toruńska	112	22	3,35	56	34	5,18
Traktorowa	72	11	1,67	39	22	3,35
Warszawska	154	25	3,81	83	46	7,00
Wąska	4	-	0,00	4	-	-
Wiejska	6	-	0,00	4	2	0,30
Władysława Broniewskiego	19	6	0,91	6	7	1,07
Władysława Jagiełły	163	30	4,57	79	54	8,22
Władysława Kapicy	389	97	14,77	203	89	13,55
Własna	4	1	0,15	3	-	-
Włocławska	40	8	1,22	22	10	1,52
Wrzosowa	21	5	0,76	9	7	1,07
Wspólna	11	4	0,61	7	-	-
Wyżynna	62	11	1,67	35	16	2,44
Zagórnicka	2	-	0,00	1	1	0,15
Zawodnia	125	26	3,96	81	18	2,74
Zielona	19	6	0,91	8	5	0,76
SUMA	6568	1231		3494	1843	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

W porównaniu do ogółu mieszkańców poszczególnych ulic, najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje przy ulicach: 3 Maja, Adama Rustejki Pińkiewicza, Akademii Krakowskiej, Aleje 1 Maja, Armii Krajowej, Barbary, Bohaterów Września 1939 r., Dąbskiej, Górniczej, Harcerskiej, Henryka Dąbrowskiego, Józefa Grzyskiego, Juliana Tuwima, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Leona Kruczkowskiego, Łęczyckiej, Marii Dąbrowskiej, Niezłomnych, Ogrodowej, Plac Wolności, Poznańskiej, Przedeckiej, Toruńskiej, Traktorowej, Warszawskiej, Władysława Jagiełły i Wyżynnej.

Rozmieszczenie największej **liczby** osób w wieku poprodukcyjnym według ulic zamieszkania przedstawia mapa poniżej.

Rysunek 3. Rozkład ludności w wieku poprodukcyjnym według ulic zamieszkania

Źródło: opracowanie własne

Urodzenia, zgony oraz wymeldowania w 2016 roku w gminie Kłodawa według sołectw przedstawia poniższa tabela. Na czerwono zaznaczono wartości negatywne, a na zielono pozytywne. Jak widać najwięcej zgonów nastąpiło w mieście Kłodawa, a następnie były sołectwa: Bierzwienna Długa, Bierzwienna Długa-Kolonia i Łązek. Jeśli chodzi o wymeldowania to najwięcej nastąpiło w mieście Kłodawa oraz w sołectwach Częstków i Luboniek.

Tabela 4. Urodzenia, zgony i wymeldowania w gminie Kłodawa według sołectw

Sołectwo	Urodzenia	Urodzenia na 1000 mieszkańców	Zgony	Zgony na 1000 mieszkańców	Wymeldowania	Wymeldowania na 1000 mieszkańców
Bierzwienna Długa	4	0,31	7	0,53	4	0,31
Bierzwienna Długa-Kolonia	7	0,53	5	0,38	4	0,31
Bierzwienna Krótka	3	0,23	4	0,31	0	0,00
Częstków	5	0,38	2	0,15	7	0,53
Dąbrówka	2	0,15	1	0,08	0	0,00
Dębina	6	0,46	2	0,15	0	0,00
Dzióbin	3	0,23	4	0,31	0	0,00

Głogowa	2	0,15	1	0,08	1	0,08
Górki	3	0,23	2	0,15	0	0,00
Janczewy	0	0,00	2	0,15	0	0,00
Kobylata	4	0,31	2	0,15	2	0,15
Korzecznik	1	0,08	0	0,00	1	0,08
Krzykosy	1	0,08	2	0,15	3	0,23
Leszcze	2	0,15	3	0,23	0	0,00
Luboniek	3	0,23	4	0,31	5	0,38
Łązek	2	0,15	5	0,38	1	0,08
Łubno	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Okoleniec	1	0,08	3	0,23	2	0,15
Podgajew	0	0,00	3	0,23	0	0,00
Pomarzany Fabryczne	4	0,31	3	0,23	0	0,00
Rgielew	3	0,23	0	0,00	1	0,08
Rycerzew	3	0,23	1	0,08	0	0,00
Rysiny- Kolonja	2	0,15	2	0,15	0	0,00
Słupczka	0	0,00	4	0,31	2	0,15
Tarnówka	1	0,08	2	0,15	2	0,15
Wólka Czepowa	3	0,23	4	0,31	2	0,15
Zbójno	2	0,15	1	0,08	0	0,00
SUMA	67		69		37	
MIASTO KŁODAWA	55	4,20	58	4,43	5	0,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Urodzenia, zgony oraz wymeldowania w 2016 roku w Kłodawie według ulic przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Urodzenia, zgony i wymeldowania w mieście Kłodawa według ulic

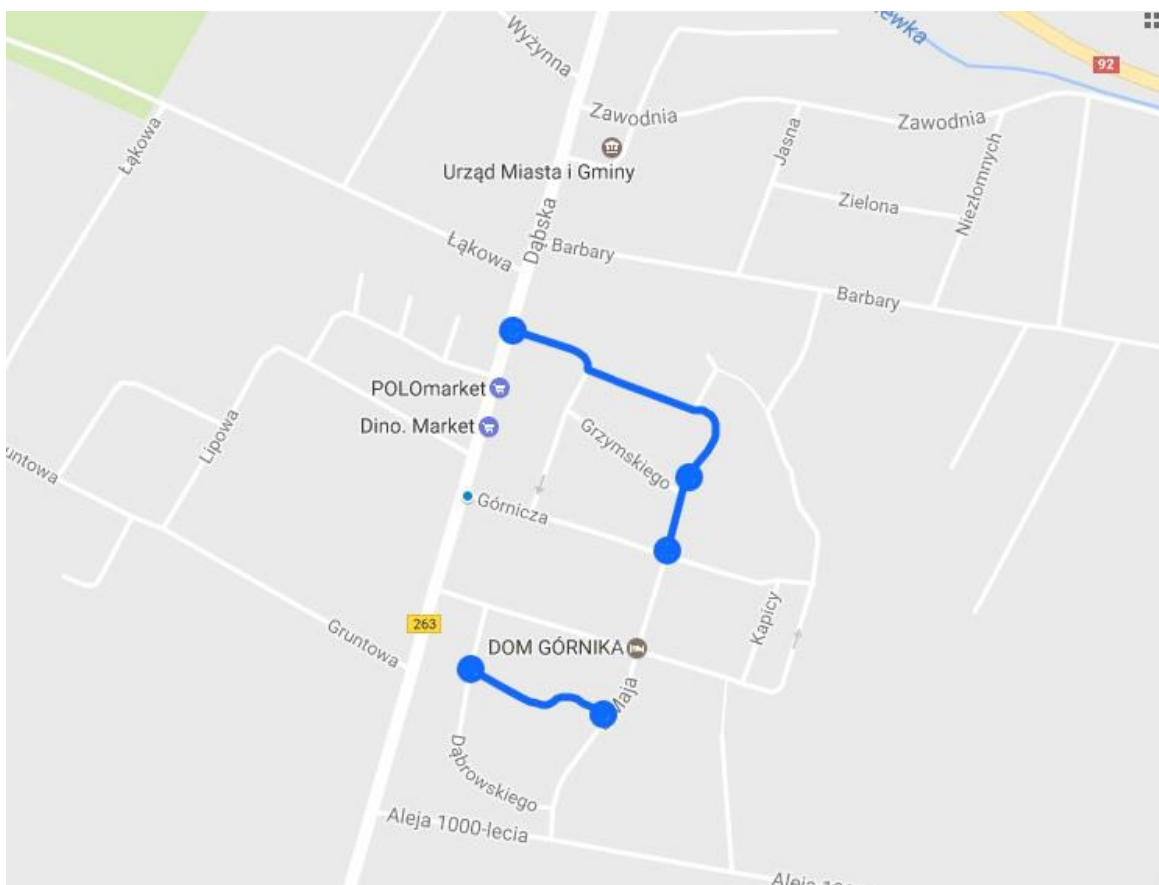
Ulica	Urodzenia	Urodzenia na 1000 mieszkańców	Zgony	Zgony na 1000 mieszkańców	Wymeldowania	Wymeldowania na 1000 mieszkańców
11 listopada	1	0,15	0	0,00	0	0,00
3 Maja	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Adama Mickiewicza	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Adama Rustejki Pińkiewicza	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Akademii Krakowskiej	0	0,00	1	0,15	0	0,00
Al. 1 Maja	0	0,00	1	0,15	0	0,00
Al. 1000-lecia	0	0,00	1	0,15	1	0,15
Al. Tadeusza Kościuszki	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Armii Krajowej	2	0,30	1	0,15	0	0,00
Barbary	0	0,00	3	0,46	0	0,00
Bierzwieńska	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Bohaterów Września 1939 r.	5	0,76	7	1,07	2	0,30
Bolesława Prusa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Cegielniana	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Dąbska	0	0,00	4	0,61	0	0,00
Dolna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Elizy Orzeszkowej	2	0,30	1	0,15	0	0,00
Górnicza	1	0,15	6	0,91	0	0,00
Gruntowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Harcerska	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Henryka Dąbrowskiego	3	0,46	2	0,30	0	0,00
Jarzębinowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Jasna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Jaśminowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Józefa Grzyskiego	4	0,61	2	0,30	0	0,00
Juliana Tuwima	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Juliusza Słowackiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	2	0,30	3	0,46	0	0,00
Klonowa	2	0,30	0	0,00	0	0,00
Kolska	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Kościelna	2	0,30	0	0,00	0	0,00
Krępa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Krótką	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Leona Kruczkowskiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Lipowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Łąkowa	0	0,00	1	0,15	0	0,00
Łęczycka	1	0,15	2	0,30	0	0,00
Marii Dąbrowskiej	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niezlomnych	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Nowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ogrodowa	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Pl. Wolności	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Polna	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Powstańców Wielkopolskich	0	0,00	1	0,15	0	0,00
Poznańska	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Przedeczka	0	0,00	2	0,30	0	0,00
Rawity Witanowskiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Rolnicza	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Różana	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Sędziwoja z Czechła	3	0,46	0	0,00	0	0,00
Solna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Sportowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Spółdzielcza	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Stanisława Staszica	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Stefana Żeromskiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Stodólna	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Strażacka	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Szkołna	2	0,30	0	0,00	0	0,00
Świętego Ducha	1	0,15	1	0,15	1	0,15
Targowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Toruńska	1	0,15	3	0,46	0	0,00
Traktorowa	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Warszawska	1	0,15	0	0,00	1	0,15
Wąska	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Wiejska	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Władysława Broniewskiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Władysława Jagiełły	0	0,00	6	0,91	0	0,00
Władysława Kapicy	8	1,22	3	0,46	0	0,00
Własna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Włocławska	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Wrzosowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Wspólna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Wyżynna	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Zagórnicka	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Zawodnia	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Zielona	0	0,00	0	0,00	0	0,00
SUMA	55		58		5	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Jak wynika z powyższej tabeli w 2016 roku w Kłodawie odnotowano więcej zgonów niż urodzeń. Najwięcej dzieci urodziło się przy ul. Bohaterów Września 1939 r., Józefa Grzymskiego i Władysława Kapicy. Najwięcej zgonów miało miejsce przy ul. Bohaterów Września 1939 r., Górniczej i Władysława Jagiełły. Spowodowane jest to największym zagęszczeniem mieszkańców na tym obszarze ze względu na zwartą zabudowę wielorodzinnymi blokami mieszkalnymi.

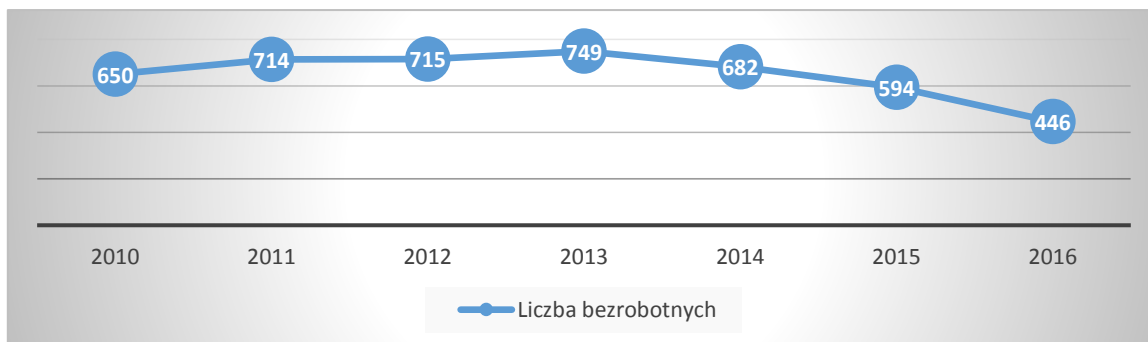

Rysunek 4. Zgony w mieście Kłodawa według ulic

Źródło: opracowanie własne

2.2.BEZROBOCIE

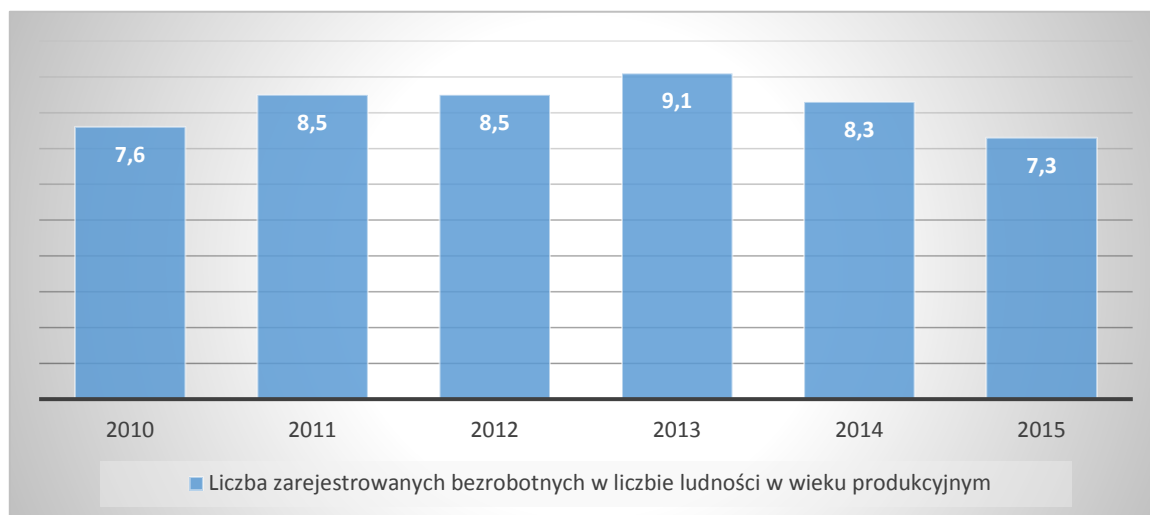
Liczba bezrobotnych w gminie Kłodawa w roku 2016 wynosiła 446 osób (3,40% mieszkańców ogółem). Liczba ta spadła od roku 2013 o 303, natomiast wcześniej (w latach 2011-2013) utrzymywał się trend wzrastający. W gminie występuje również bezrobocie ukryte, ponieważ część osób nie jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Wykres 5. Liczba bezrobotnych w gminie Kłodawa w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najbardziej miarodajną informacją o intensywności bezrobocia jest wskaźnik udziału liczby bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wartości wskaźnika wskazują, że najbardziej niekorzystna sytuacja w powiecie kolskim w 2014 roku występowała na terenie gmin Kłodawa i Babiak (8,3%). Średnia dla powiatu to 8,9%. Należy jednak podkreślić, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalała od roku 2013 (9,1%) do roku 2015 (7,3%).

Wykres 6. Udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Kłodawa w latach 2010-2015 w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według statystyk udział kobiet w strukturze osób bezrobotnych w gminie Kłodawa stanowił 67,93%, gdzie w powiecie kolskim było to 58,8%, a w województwie wielkopolskim – 57,7%.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kole wynika, że w gminie Kłodawa mieszka wiele osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy) (284 osoby). 93 osoby bezrobotne nie skończyły jeszcze 25 roku życia, a 80 osób ma powyżej 50 lat. Jak widać ponad połowa mieszkańców gminy Kłodawa to osoby, które powinny zostać objęte działaniami przewidzianymi w Programie Rewitalizacji, czyli osoby do 25 roku życia i po 50 roku życia. Ponad połowa bezrobotnych zamieszkuje miasto Kłodawa.

Tabela 6. Bezrobocie w gminie Kłodawa

31.12.2016	Ogółem	Kobiety
Bezrobotni ogółem	446	303

Z prawem do zasiłku	25	13
Niepełnosprawne	23	9
Do 25 roku życia	93	68
Powyżej 50 roku życia	80	37
Długotrwale bezrobotni	284	201

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kole

Dane dotyczące liczby bezrobotnych w poszczególnych sołectwach przedstawia poniższa tabela. Jak widać w mieście Kłodawa mieszka więcej osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych niż w pozostałych sołectwach razem.

Tabela 7. Bezrobotni w poszczególnych sołectwach

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych	Bezrobotni na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Długotrwale bezrobotni na 1000 mieszkańców
Cząstków	23	1,76	17	1,30
Dąbrówka	7	0,53	4	0,31
Janczewy	7	0,53	6	0,46
Korzecznik	9	0,69	5	0,38
Luboniek	9	0,69	6	0,46
Pomarzany Fabryczne	13	0,99	9	0,69
Rgielew	11	0,84	10	0,76
Tarnówka	9	0,69	3	0,23
SUMA	88		60	
MIASTO KŁODAWA	262	20,01	169	12,90

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kole

Sytuację dotyczącą bezrobocia w mieście Kłodawa przedstawia tabela poniżej.

Tabela 8. Bezrobotni w Kłodawie

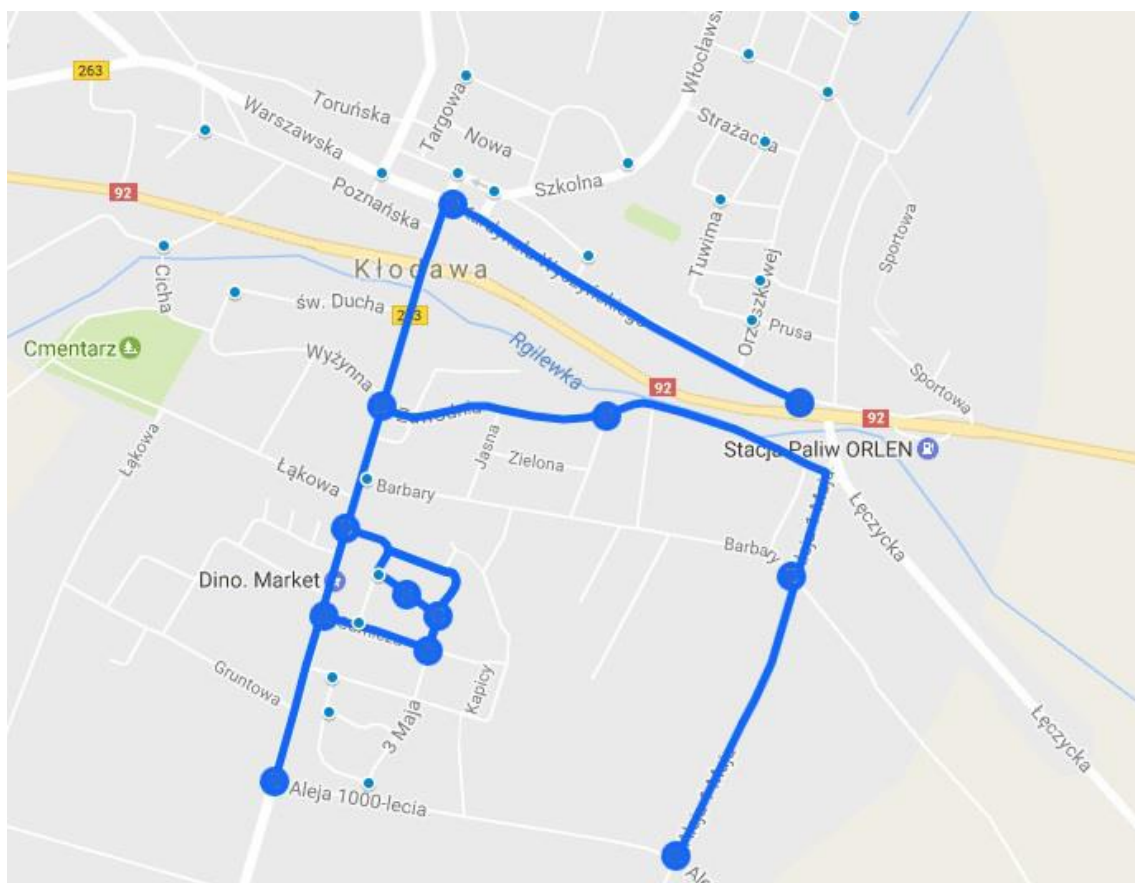
Ulica	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni na 1000 mieszkańców	Długotrwale	Długotrwale bezrobotni na 1000 mieszkańców
3 Maja	5	0,76	4	0,61
Al. 1 Maja	17	2,59	10	1,52
Al. 1000-lecia	5	0,76	2	0,30
Armii Krajowej	6	0,91	4	0,61
Barbary	5	0,76	2	0,30
Bohaterów Września 1939 r.	31	4,72	19	2,89
Dąbska	12	1,83	9	1,37
Elizy Orzeszkowej	7	1,07	5	0,76
Górnicza	16	2,44	8	1,22
Henryka Dąbrowskiego	6	0,91	4	0,61
Józefa Grzymalskiego	13	1,98	9	1,37

Kardynała Stefana Wyszyńskiego	19	2,89	13	1,98
Łęczycka	9	1,37	4	0,61
Przedeczka	7	1,07	5	0,76
Warszawska	6	0,91	3	0,46
Władysława Jagiełły	6	0,91	4	0,61
Władysława Kapicy	8	1,22	5	0,76
Zawodnia	12	1,83	10	1,52
SUMA	262		169	

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kole

Dyrektor PUP w Kole, zwraca uwagę na to, że dane dotyczące miasta Kłodawy (a w szczególności ulic) należy traktować w przybliżeniu. System SyriuszSTD, na którym Powiatowy Urząd Pracy w Kole wykonuje zestawienia statystyczne, nie dysponuje gotowymi formularzami sprawozdań bezrobocia według ulic danych miejscowości. W tabeli wymieniono tylko te ulice, gdzie udział bezrobotnych jest znaczący (powyżej 5 osób).

Jak wynika z powyżej tabeli najwięcej bezrobotnych zamieszkuje przy ulicach: Al. 1 Maja, Bohaterów Września 1939 r., Dąbskiej, Górniczej, Józefa Grzymskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Zawodniej. Mamy tam też do czynienia z sytuacją, gdzie minimum połowa bezrobotnych ma status osoby długotrwale bezrobotnej. Rozkład tego problemu według ulic przedstawia mapa poniżej.

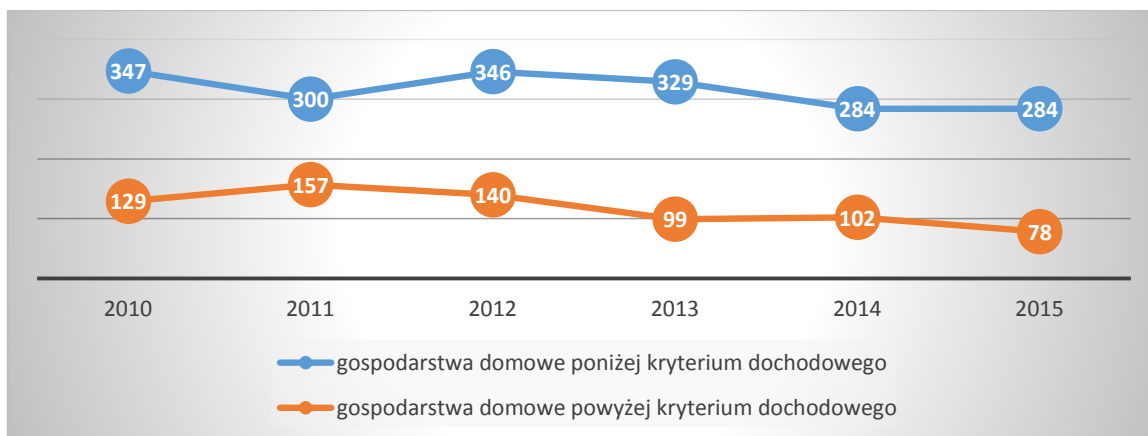

Rysunek 5. Rozkład największej liczby osób bezrobotnych w Kłodawie według ulic

Źródło: opracowanie własne

2.3. UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ

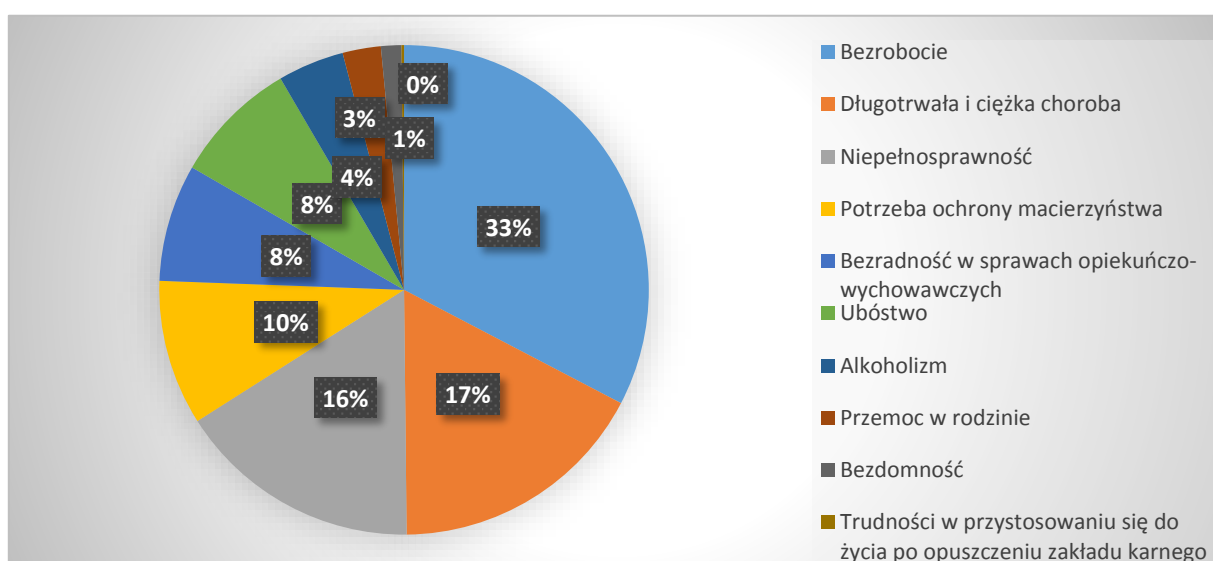
W 2015 roku wsparciem systemu pomocy społecznej w gminie Kłodawa objęto 1072 osoby. Duża liczba gospodarstw domowych korzysta z pomocy społecznej z powodu niskiego dochodu. Powyżej kryterium dochodowego jest 78 gospodarstw domowych, a poniżej aż 284. Poniżej kryterium dochodowego znajduje się aż 879 osób korzystających z pomocy społecznej, a powyżej – tylko 193 osoby.

Wykres 7. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2015 roku w gminie Kłodawa z pomocy społecznej korzystano głównie z powodu bezrobocia (194 rodziny, 628 osób w rodzinach). Kolejnymi powodami były: długotrwała i ciężka choroba (102 rodziny, 227 osób w rodzinach), niepełnosprawność (96 rodzin, 224 osoby w rodzinach), potrzeba ochrony macierzyństwa (57 rodzin, 292 osoby w rodzinach), ubóstwo (49 rodzin, 119 osób w rodzinach), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (46 rodzin, 194 osoby w rodzinach), alkoholizm (26 rodzin, 67 osób w rodzinach), przemoc w rodzinie (15 rodzin, 86 osób w rodzinach), bezdomność (8 rodzin, 8 osób w rodzinach), trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego (1 osoba).

Wykres 8. Powody korzystania z pomocy społecznej w gminie Kłodawa w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Sprawozdania z działalności i wykonania budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie za 2015 rok.

Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była na: zakup żywności, opału, leków, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego oraz na opłaty za energię elektryczną, gaz i czynsz.

Z zasiłku okresowego w 2015 roku w gminie Kłodawa skorzystało 180 osób, z czego 141 osób z powodu bezrobocia, 27 z powodu długotrwałej choroby i 16 z powodu niepełnosprawności.

Z pomocy opieki społecznej w formie usług opiekuńczych skorzystało 41 osób, 2 osobom sprawiono pogrzeb.

W 2015 roku pomocy w formie schronienia udzielono 5 osobom bezdomnym i opłacono 21 świadczeń za pobyt w schronisku dla bezdomnych w Poznaniu. W domach pomocy w 2015 roku przebywało 11 mieszkańców gminy Kłodawa.

W 2014 roku w powiecie kolskim z pomocy społecznej najwięcej osób korzystało w gminie Babiak (15,2%), następnie w gminach Kościelec (12,0%), Dąbie (11,2%) i Kłodawa (10,4%). Pozostałe siedem gmin miało niższe wskaźniki. Gmina Kłodawa w 2012 roku odznaczała się także największą ilością środków przeznaczanych na pomoc społeczną w całym powiecie kolskim. Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2012 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca to w gminie Kłodawa 547 złotych. Kolejna jest gmina Przedecz ze wskaźnikiem 165,96 złotych.

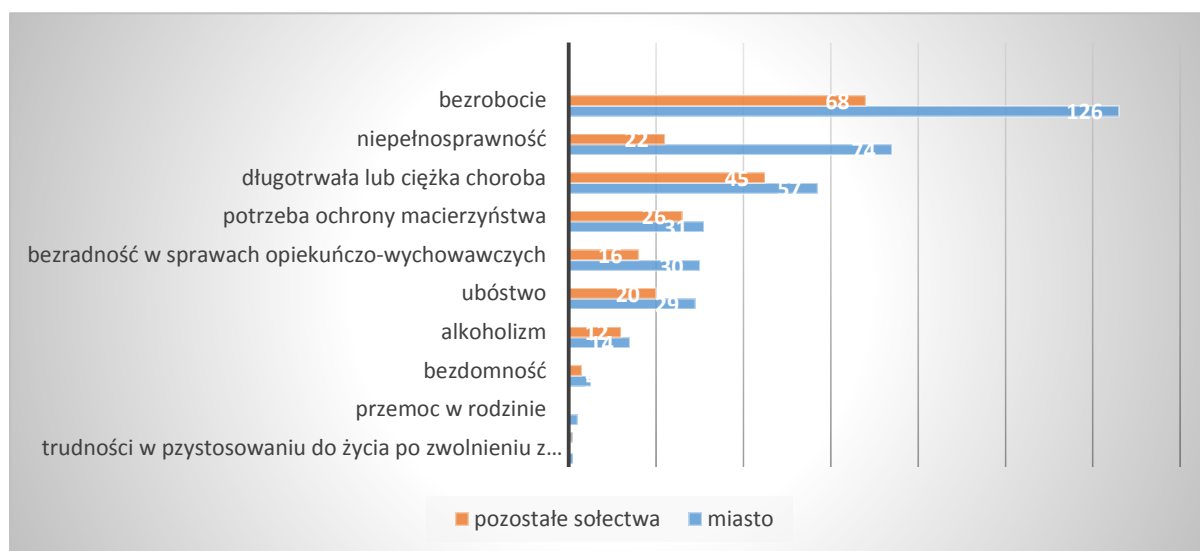
Należy zaznaczyć, że prawie tyle samo osób korzysta z pomocy społecznej w mieście Kłodawa niż w pozostałych sołectwach razem. Sytuację tę przedstawiają tabela i wykres poniżej.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej według sołectw

Sołectwo	liczba osób korzystających z pomocy	liczba osób korzystających z pomocy na 1000 mieszkańców
Bierzwienna Długa Kolonia	47	3,59
Bierzwienna Długa	31	2,37
Bierzwienna Krótka	48	3,67
Cząstków	8	0,61
Dąbrówka	2	0,15
Dębina	9	0,69
Dzióbin	43	3,28
Głogowa	0	0,00
Górki	11	0,84
Janczewy	20	1,53
Kobylata	3	0,23
Krzykosy	39	2,98
Korzecznik	35	2,67
Leszcze	7	0,53

Luboniek	28	2,14
Łązek	4	0,31
Łubno	1	0,08
Okoleniec	39	2,98
Podgajew	44	3,36
Pomarzany Fabryczne	27	2,06
Rgielew	21	1,60
Rysiny-Kolonia	35	2,67
Rycerzew	9	0,69
Słupeczka	11	0,84
Tarnówka	29	2,21
Wólka	12	0,92
Zbójno	1	0,08
SUMA	564	
Miasto Kłodawa	508	38,79

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie

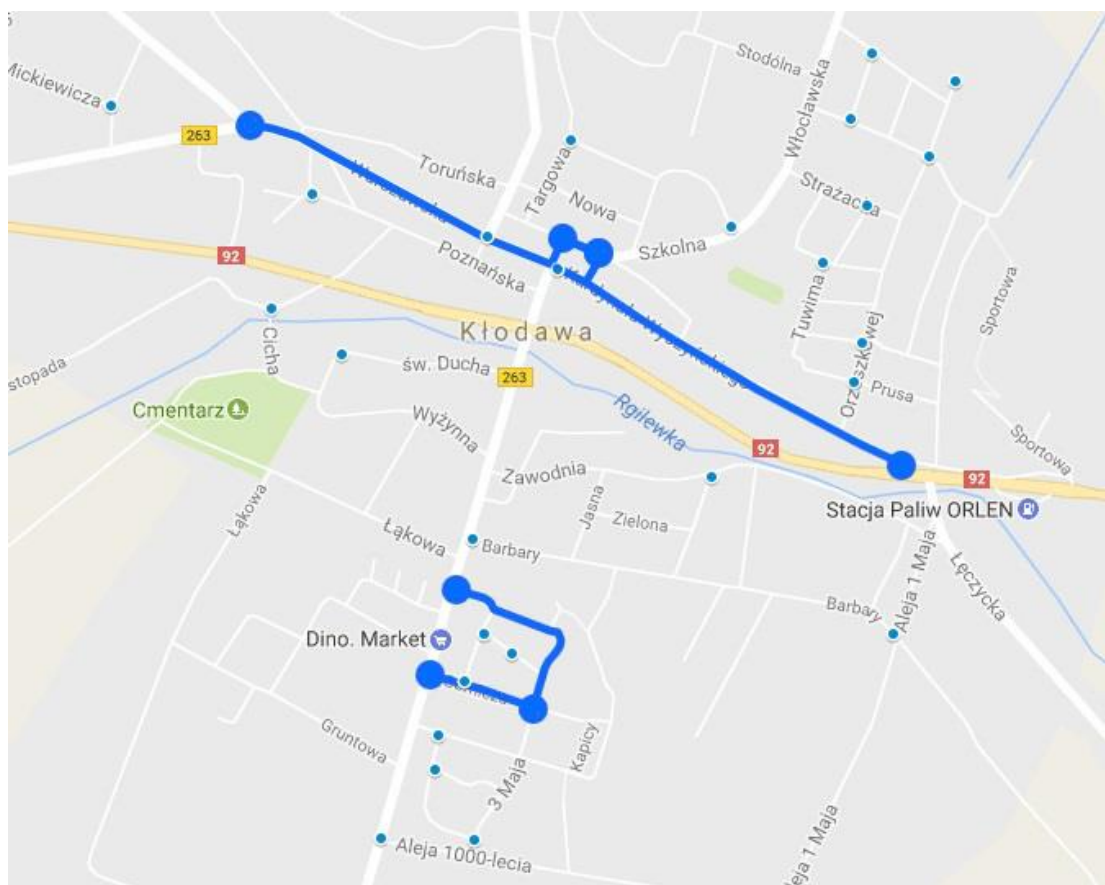

Wykres 9. Powody korzystania z pomocy społecznej w mieście i w pozostałych sołectwach gminy Kłodawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2015 r.

Jak przyznaje Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie najwięcej problemów społecznych i osób ubiegających się o pomoc społeczną pojawia się przy ulicach: Plac Wolności, Warszawska, Bohaterów Września 1939 r., Górniczej i Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Dyrektor OPS zwraca uwagę na problemy związane z alkoholizmem i przemocą w rodzinie, problemy wychowawcze, a także bezrobocie i niski dochód niepozwalającym na normalne funkcjonowanie rodzin.

Rozmieszczenie problemów społecznych według ulic w Kłodawie przedstawia poniższa mapa.

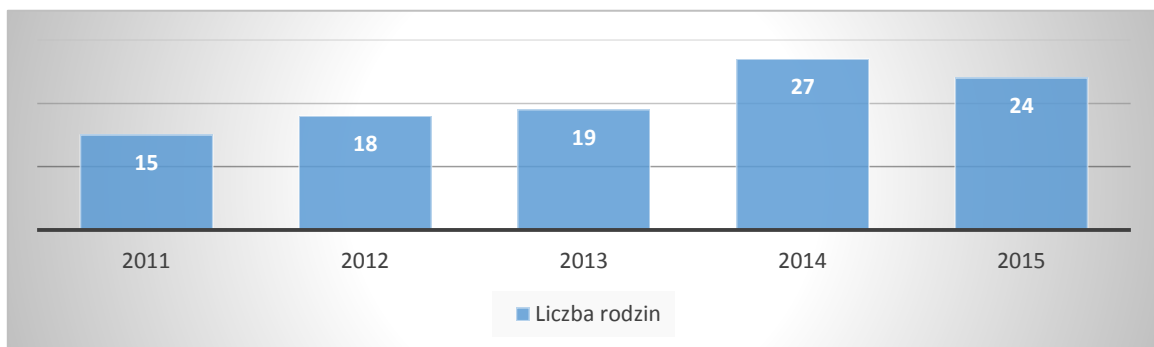

Rysunek 6. Rozmieszczenie problemów społecznych na terenie miasta Kłodawa

Źródło: opracowanie własne

2.4. UZALEŻNIENIA

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że liczba rodzin, które otrzymują pomoc finansową z OPS z tytułu problemów alkoholowych ulega tendencji wzrostowej (wykres poniżej). Należy podkreślić, że w 2015 roku (w okresie od 1 stycznia do 30 września) spośród 24 rodzin, 14 pochodziło z obszaru miasta Kłodawa, a 10 z terenów wiejskich.

Wykres 10. Liczba rodzin otrzymujących wsparcie z OPS z powodu problemów alkoholowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie

W 2015 roku w punkcie konsultacyjno-informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin udzielono 158 porad dla 25 osób z problemem alkoholowym, 130 porad dla 22 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współzależnionych i DDA).

W ciągu ostatnich lat liczba zgłoszeń, jak i liczba osób nadużywających alkoholu zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększyła się. W 2012 roku były to 62 wnioski, w 2013 roku – 63 wnioski, w 2014 roku – 67 wniosków, w 2015 roku (w okresie od 1 stycznia do 30 września) – 36 wniosków. Z danych Komendy Powiatowej Policji w Kole dotyczących zatrzymania osób do wytrzeźwienia, w Pomieszczeniu dla osób zatrzymanych, związanych ze spożyciem alkoholu wynika, że do dnia 30 września 2013 roku zatrzymano 15 osób. W tym samym okresie w 2014 i 2015 roku zatrzymano 25 osób.

W dniach 19 i 20 października 2015 roku wśród uczniów klas II i III gimnazjum z terenu gminy Kłodawa przeprowadzono badanie po warsztatach profilaktycznych „Dopalacze – odlot czy upadek?”. Z badań wynika, że spośród 65 dziewcząt żadna nie sięgnęła po dopalacze, a spośród 65 chłopców po dopalacze sięgnęło 4 uczniów. Zadowolający jest fakt, że uczniowie ci tylko raz w życiu mieli kontakt z dopalaczami, którymi były: marihuana (1 osoba) i mocarz (1 osoba). Dwie pozostałe osoby nie wiedzą z jakimi substancjami miały do czynienia. Zaznaczyć należy, że marihuana nie jest uznawana za dopalacz. Substancje te uczniowie kupili od znajomych (połowa odpowiedzi) lub zdobyli w inny sposób niż wymieniony w pytaniu. Powodami sięgnięcia po dopalacze były: ciekawość (50%), zabawa (25%) i nuda (25%).

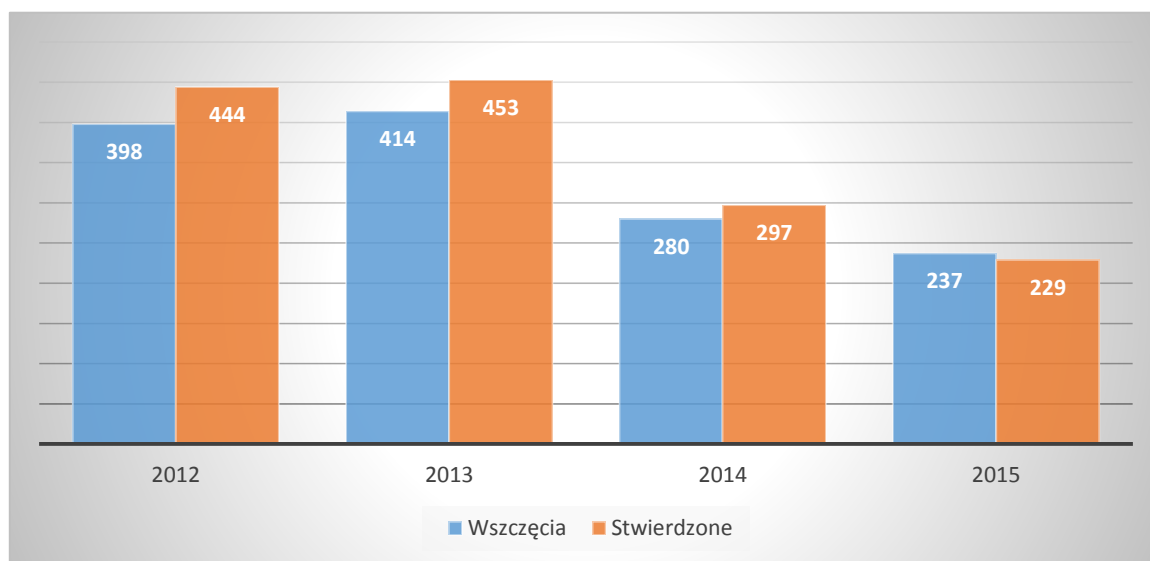
2.5.PRZEMOC

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Kole wynika, że na terenie gminy Kłodawa do 30 września 2015 roku założono 18 Niebieskich Kart. Odnotowano 19 osób pokrzywdzonych, 19 sprawców, w tym 10 pod wpływem alkoholu. Były to dwie kobiety i ośmiu mężczyzn.

2.6.BEZPIECZEŃSTWO

W 2015 roku w Komisariacie Policji w Kłodawie wszczęto 237 postępowań przygotowawczych i stwierdzono 229 przestępstw. Wskaźnik wykrywalności wynosił 87,4%.

Liczba wszczęć postępowań oraz stwierdzonych przestępstw w latach 2012-2015 przedstawia wykres poniżej.

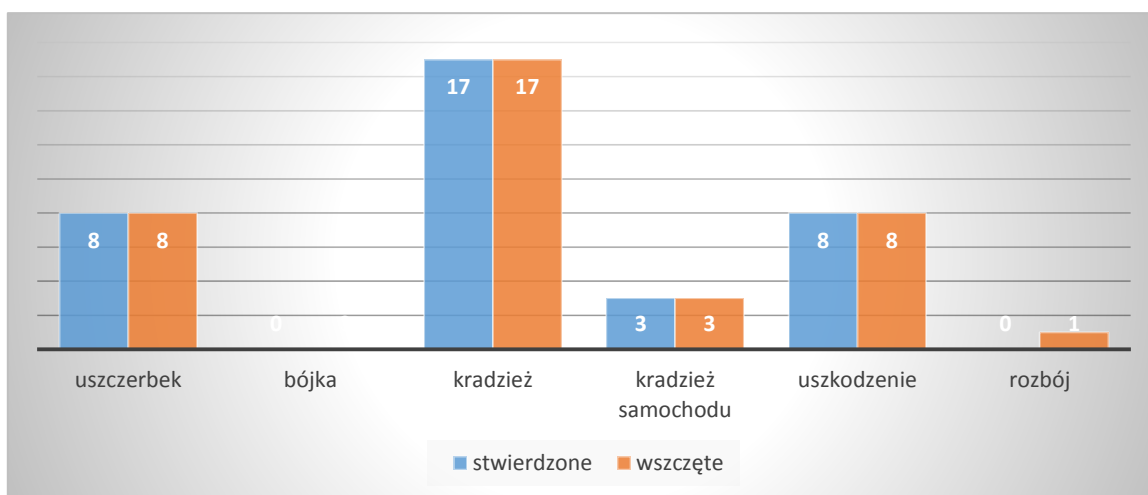
Wykres 11. Postępowania i przestępstwa w gminie Kłodawa w latach 2012-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie działania Komisariatu Policji w Kłodawie za 2015 rok

Jak widać na powyższym wykresie, w ostatnich latach nastąpił spadek wszczętych postępowań oraz liczby popełnionych przestępstw. W 2015 roku 166 postępowań przygotowawczych odnosiło się do czynów popełnionych na terenie miasta Kłodawa.

W kategorii przestępstw kryminalnych wskaźnik wykrywalności wynosił 80,5% i jest o 1,34% niższy niż w 2014 roku.

Poniższy wykres obrazuje liczbę wykrytych przestępstw w 7 podstawowych kategoriach przestępstw: uszczerbek na zdrowiu, bójka i pobicie, kradzież mienia, kradzież i kradzież z włamaniem samochodu, kradzież z włamaniem, uszkodzenie mienia oraz rozbój.

Wykres 12. Przestępstwa w gminie Kłodawa w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie działania Komisarzatu Policji w Kłodawie za 2015 rok

W gminie Kłodawa maleje liczba kradzieży z włamaniem oraz kradzieży. W 2015 roku stwierdzono następujące przestępstwa drogowe:

- 95 kolizji (o 16 więcej niż w 2014 roku),
- 48 nietrzeźwych kierowców (o 9 mniej niż w 2014 roku) – wyższa wartości ilości promili we krwi,
- 65 kierujących po spożyciu alkoholu (o 1 więcej niż w 2014 roku) – niższa wartości ilości promili we krwi,
- 3 wypadki (o 1 mniej niż w 2014 roku).

2.7.EDUKACJA

Na terenie gminy Kłodawa znajdują się liczne placówki oświatowe oferujące edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Wśród nich można wyróżnić placówki:

– **których organem prowadzącym jest Gmina Kłodawa:**

1. Gimnazjum nr 1 im. Św. Jana Pawła II w Kłodawie;
2. Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Białych Górników w Kłodawie;
3. Zespół Szkół w Rysinach-Kolonii, w skład którego wchodzi:
 - Szkoła Podstawowa im. Gen. Tadeusza Kutrzeby w Bierzwiennej Długiej,
 - Gimnazjum nr 3 w Rysinach-Kolonii;

4. Przedszkole Nr 1 im. Jana Brzechwy w Kłodawie;

– **przedszkola niepubliczne i szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych prowadzone przez stowarzyszenia:**

5. Szkoła Podstawowa w Lubońku;

6. Przedszkole Niepubliczne w Lubońku;

7. Szkoła Podstawowa w Korzeczniku;

8. Przedszkole Niepubliczne w Korzeczniku;

9. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Górkach;

10. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum SPSK im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Wólce Czepowej;

11. Punkt Przedszkolny „Poziomka” w Kłodawie;

– **których organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Kole:**

12. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kłodawie oferujący kształcenie w kierunkach:

➤ Liceum Ogólnokształcące:

– Klasa o profilu politechniczno-ekonomicznym,

– Klasa o profilu dziennikarsko-prawnym,

– Klasa o profilu biologiczno-chemicznym;

➤ Technikum:

– Technik informatyk,

– Technik handlowiec,

– Technik mechanik,

– Technik elektryk,

– Technik górnictwa podziemnego,

– Technik logistyk;

➤ Zasadnicza Szkoła Zawodowa:

– Piekarz,

– Mechanik pojazdów samochodowych,

– Elektryk,

– Sprzedawca;

➤ Liceum ogólnokształcące dla dorosłych;

➤ Kursy kwalifikacyjne:

– Technik informatyk,

- Technik mechanik,
- Technik handlowiec,
- Technik elektryk,
- Technik górnictwa podziemnego,
- Sprzedawca,
- Górnik eksploatacji podziemnej,
- Mechanik pojazdów samochodowych,
- Piekarz.

Baza edukacyjna na terenie gminy Kłodawa pozwala na otwieranie nowych kierunków odpowiadających zapotrzebowaniu ze strony inwestorów i gospodarki.

Tabela 10. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gm. Kłodawa

	2010	2013	2014	2015	trend 2015/2010
Liczba dzieci w przedszkolach	185	214	201	259	wzrost
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	843	764	808	902	wzrost
Liczba uczniów gimnazjów	482	456	432	428	spadek
Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych	744	559	504	451	spadek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa tabela przedstawia liczbę dzieci uczęszczających do przedszkoli, a także liczbę uczniów kształcących się w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Niepokojącym trendem jest ogólny spadek liczby uczniów, z wyjątkiem dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół podstawowych. Ważnym podkreśleniem jest fakt, że w przedszkolach brakuje miejsc dla dzieci. Sytuację tę przedstawia poniższa tabela.

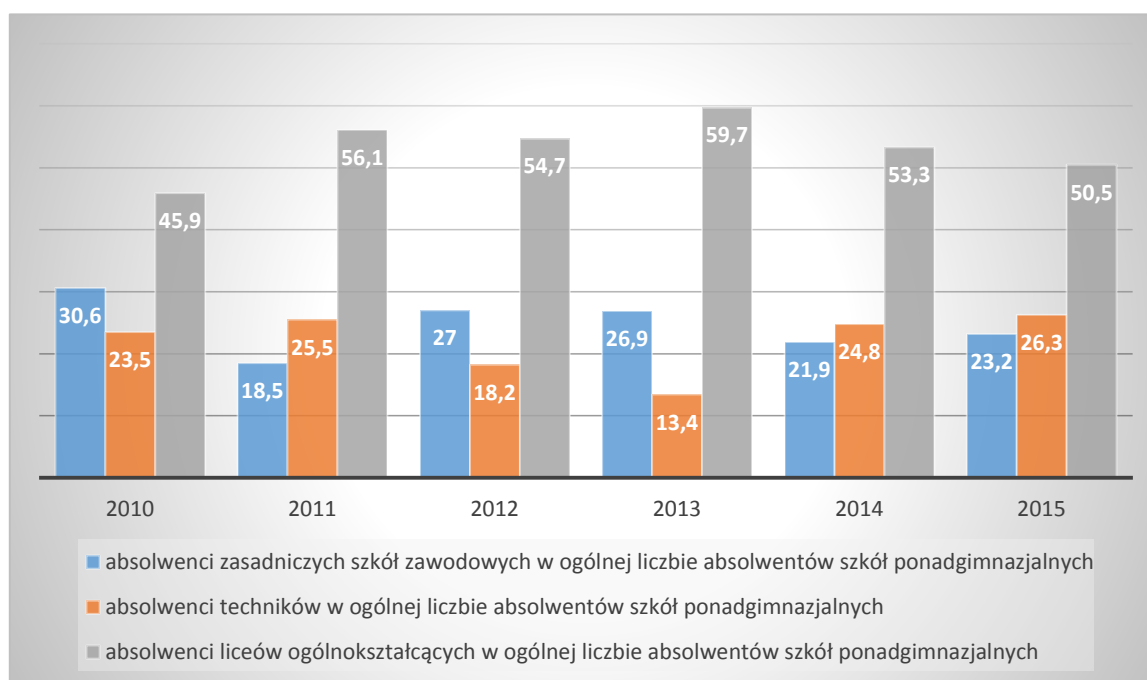
Tabela 11. Wychowanie przedszkolne w gminie Kłodawa

	Liczba dzieci	Liczba miejsc
2010	309	185
2012	363	190
2013	425	214
2014	409	201
2015	346	259

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Do kluczowych czynników determinujących poziom bezrobocia zaliczana jest **liczba** tworzonych miejsc pracy, ale także dopasowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy do oczekiwań pracodawców, dlatego niezwykle ważną rolę pełni edukacja, a także kierunki kształcenia młodzieży i dokonywane przez nich wybory zawodów.

W ciągu analizowanych pięciu lat odnotowano wzrost liczby absolwentów szkół ogólnokształcących (liceów) (do roku 2013). Od tego czasu odnotowywany jest ich spadek. Spadek zauważalny jest także w liczbie absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. Od 2013 roku wzrasta liczba absolwentów techników.

Wykres 13. Udział absolwentów poszczególnych szkół w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2015 roku 329 osobom przyznano pomoc w formie posiłku (obiady w szkole, wyżywienie w przedszkolu), a 318 uczniom wypłacono stypendia socjalne.

2.8. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Ważną rolę w gminie Kłodawa odgrywają liczne organizacje społeczne działające na terenie gminy Kłodawa – pełniące istotną rolę w aktywizacji mieszkańców. W gminie funkcjonują, między innymi:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Kłodawie,
- Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej” w Kłodawie,

- Stowarzyszenie „Kłodawska Jedyńka” w Kłodawie,
- Kłodawskie Stowarzyszenie „Rawita”,
- Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kłodawie,
- Stowarzyszenie „Solna Dolina”,
- Górnicza Orkiestra Dęta „Solanie”,
- Stowarzyszenie „Dziedzictwo Karmelu”,
- Kłodawskie Towarzystwo Gospodarcze,
- Stowarzyszenie Klub Sportowy „Górnik” Kłodawa,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Kłodawa „RAZEM”,
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых, Oddział 0470 w Kłodawie,
- Kłodawskie Towarzystwo Kulturalne,
- Grupa Nieformalna – Kłodawski Klub Solnych Cyklistów.

Dużą aktywnością wykazuje się Lokalna Grupa Działania (LGD) – Stowarzyszenie „Solna Dolina”. Stowarzyszenie to obejmuje swoim zasięgiem sześć gmin zlokalizowanych we wschodniej części powiatu kolskiego. Pierwotnie partnerstwo nawiązały trzy gminy: Kłodawa, Chodów i Przedecz. W 2015 roku przystąpiły trzy kolejne gminy: Grzegorzew, Olszówka i Dąbie. Członkowie Lokalnej Grupy Działania podejmują liczne inicjatywy mające na celu wsparcie i rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Realizują działania szkoleniowe, informacyjne, kulturowe. Lokalna Grupa Działania „Solna Dolina” działa na podstawie przepisów: ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), rozporządzenia Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 Dz. Urz. UEL 347 z 20.12.2013 roku str. 487, ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 13 marca 2015r., poz. 349), ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. 18 marca 2015 r., poz. 378) oraz Statutu Stowarzyszenia.

Ważną rolę w środowisku społecznym odgrywa też społeczeństwo obywatelskie, które cechuje się dużą aktywnością oraz zaangażowaniem w życie publiczne danej jednostki

samorządu terytorialnego. Dobrą praktyką podejmowaną w gminie Kłodawa jest wprowadzenie budżetu obywatelskiego, który umożliwia mieszkańcom dyskusję i bezpośredni wpływ na decyzję o przeznaczeniu pewnej części budżetu publicznego na realizację wskazanych w drodze głosowania przedsięwzięć. Proces związany z podziałem budżetu obywatelskiego w gminie Kłodawa przebiega następująco:

- 1). Miasto wyznacza kwotę do podziału;
- 2). Przeprowadza się spotkanie z mieszkańcami;
- 3). Odbywa się składanie przez mieszkańców propozycji projektów;
- 4). Rozpoczyna się weryfikacja i opiniowanie propozycji projektów;
- 5). Mieszkańcy głosują na wybrane projekty;
- 6). Ogłasza się listę zwycięskich projektów;
- 7). W dalszej kolejności powinna się rozpocząć realizacja projektów.

W ramach budżetu obywatelskiego na 2016 rok mieszkańcy Kłodawy zgłosili 8 projektów:

- Projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 1:
 1. Ogródek Jordanowski – miejsce zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży MEMI, miejsce realizacji projektu: działka przy ul. Orzeszkowej, wartość projektu: 150,000zł.
 2. Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu – miejsce realizacji projektu: Park Górnik, wartość projektu: 150,000zł.
 3. Rynek jako wizytówka miasta – rewitalizacja – miejsce realizacji projektu: Plac Wolności, wartość projektu: 150,000zł.
- Projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 2:
 1. Zielony zakątek – miejsce realizacji projektu: podwórko pomiędzy blokami przy ulicy Górniczej 3, 10, 14 i 12, wartość projektu: 30,000zł.
 2. Budowa parkingu przy ulicy Górniczej – miejsce realizacji projektu: działka nr 1333/7, wartość projektu: 115,620zł.
 3. Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej – miejsce realizacji projektu: plac zabaw al. T. Kościuszki, wartość projektu: 85 715,68zł.
 4. Modernizacja kuchni i sali bankietowej w Domu Działkowca – miejsce realizacji projektu: Dom Działkowca al. 1000-lecia 2, wartość projektu: 45,000zł.

5. Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej – miejsce realizacji projektu: ul. Dąbska 29, wartość projektu: 48 141,22zł.

Projekty były weryfikowane pod względem formalnym i merytorycznym. Wszystkie projekty spełniły wymagania formalne. Dwa projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 1 spełniły wszystkie wymagania merytoryczne. Były to projekty o nazwie: Ogródek Jordanowski – miejsce zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży MEMI oraz Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu. Cztery projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 2 spełniły wszystkie wymagania merytoryczne. Były to projekty o nazwie: Zielony zakątek, Budowa parkingu przy ulicy Górniczej, Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej oraz Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej.

Następnie odbyło się głosowanie, w którym wzięło udział 1878 mieszkańców uprawnionych do głosowania. Poniżej zostały przedstawione jego wyniki.

Osiedle Nr 1

Ogródek Jordanowski – miejsce zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży MEMI – 156 głosów

Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu – 494 głosy

Osiedle Nr 2

Zielony zakątek – 84 głosy

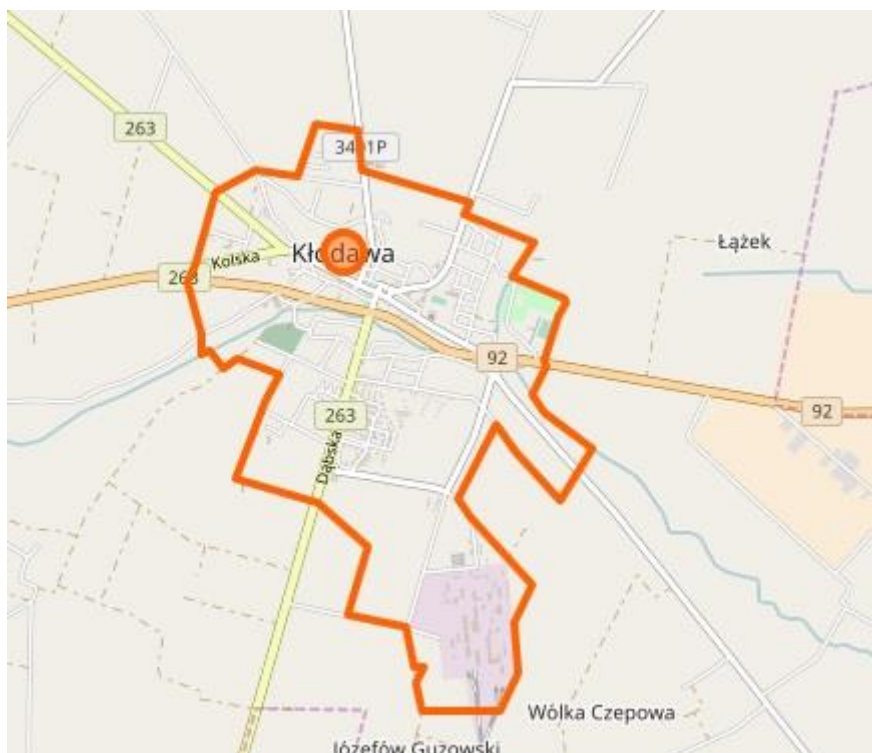
Budowa parkingu przy ulicy Górniczej – 181 głosów

Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej – 724 głosy

Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej – 219 głosów

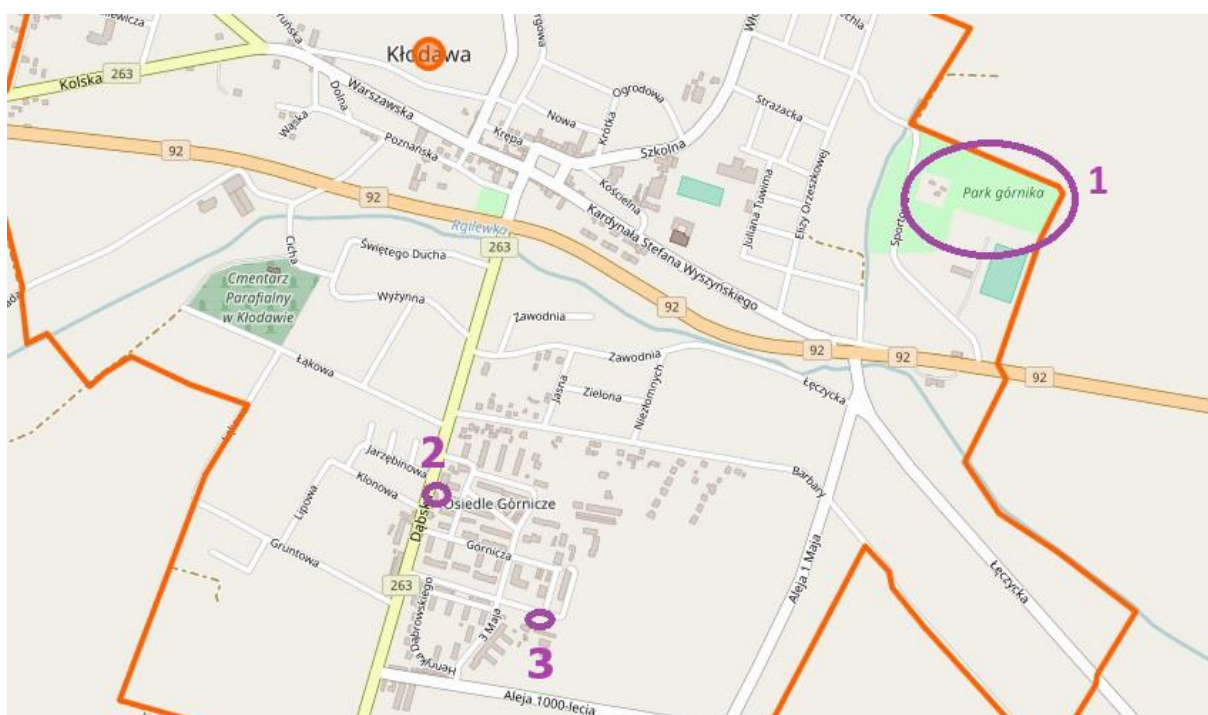
Kolejnym etapem wyboru projektów było stanowisko Burmistrza Miasta i Gminy w Kłodawie w sprawie wyników konsultacji. Burmistrz jednoznacznie określił, że trzy projekty, które otrzymały największą liczbę głosów będą realizowane w 2016 roku. Były to:

- Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu – 494 głosy
- Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej – 724 głosy
- Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej – 219 głosów.

Rysunek 7. Plan Miasta Kłodawa

Źródło: Open Street Map

Rysunek 8. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego na 2016 rok w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map

Na rysunku 8 przedstawiono rozmieszczenie projektów, które wygrały w pierwszej edycji budżetu obywatelskiego. Numerem 1 oznaczono Park Górnika i projekt Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu, numerem 2 oznaczono budynek przy ul. Dąbskiej 29 i projekt Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej, a numerem 3 oznaczono plac zabaw przy al. T. Kościuszki i projekt Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej.

MOJE MIEJSCE – KŁODAWSKI PARK REKREACJI, KULTURY I SPORTU

Projekt pod nazwą „Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu” obejmuje szereg prac dotyczących rewitalizacji centralnej części Parku Górnika wraz z montażem wyposażenia, oświetleniem oraz odnowieniem 1 alejki prowadzącej do Centrum. Pomysłodawcy zakładali utworzenie miejsca, z którego korzystać będą zarówno dzieci, jak i młodzież, dorośli oraz seniorzy. W ramach zadania zaplanowano wykonanie: prac ziemnych (rekultywacja terenu i wykonanie trawników), prac porządkowych (odchwaszczenie, niezbędne naprawy), prac związanych z odnowieniem drzewostanu oraz prac montażowych związanych z wyposażeniem Parku w niezbędną infrastrukturę rekreacyjno-sportową i oświetlenie. Podczas opracowywania dokumentacji wiele osób deklarowało chęć niesienia pomocy w realizacji projektu w postaci wykonania niektórych prac porządkowych w czynnie społecznym. Działanie przewidziane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego na rok 2016 jest pierwszym etapem propozycji zmian w „Parku Górnika”, który może docelowo stać się miejscem tętniącym życiem i przykładem aktywności sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej mieszkańców miasta i gminy Kłodawa.

ROZWÓJ AKTYWNEGO WYPOCZYNKU, REKREACJI I MIĘDZYPOKOLENIOWEJ INTEGRACJI POPRZEZ BUDOWĘ OTWARTEJ SIŁOWNI ZEWNĘTRZNEJ I INFRASTRUKTURY WYPOCZYNKOWEJ

Realizacja projektu ma na celu propagowanie aktywnej formy spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu i integracji międzypokoleniowej. Z efektów operacji będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy Osiedla nr 2. Siłownie zewnętrzne są przeznaczone dla wszystkich grup wiekowych: dzieci, młodzieży, dorosłych, a także osób starszych. Z urządzeń rekreacyjnych mogą korzystać zarówno bywalcy tradycyjnych siłowni, jak i ci, którzy nigdy wcześniej nie korzystali z tego typu urządzeń. Siłownia zewnętrzna będzie ogólnodostępnym i atrakcyjnym narzędziem wspierającym rozwój zdrowego stylu życia. Jej budowa przyczyni się

również do integracji środowiska lokalnego. Takie miejsca charakteryzują się bowiem wartością dodaną – nie tylko umożliwiają aktywność fizyczną, poprawę stanu zdrowia i kondycji, ale także stwarzają okazję do integracji wśród osób z nich korzystających. Dzięki bezpośredniemu sąsiedztwu placu zabaw czas na siłowni będą mogły spędzać całe rodziny. Dodatkowo oprócz elementów siłowni na placu zabaw zainstalowany zostanie szafas drewniany z wyposażeniem (ławki i stół), który służyć będzie jako miejsce odpoczynku dla przebywających na placu osób, a w okresie letnim będzie dobrym schronieniem przed słońcem dla opiekunów bawiących się na placu dzieci. W skład siłowni zewnętrznej wchodzi 8 podwójnych urządzeń wraz z panelem, na którym umieszczony jest instruktaż do samodzielnych ćwiczeń oraz 2 urządzenia hydrauliczne przeznaczone dla osób o większych wymaganiach treningowych: narty biegówki i wyciąg górny, wioślarz i piechur, rower i siedzący przywodziciel nóg, motyl w rewersie i orbitrek eliptyczny, jeździec i koła taichi, masażer z twisterem siedzącym, stepper i wyciskanie siedząc, surfer wahadło i prasa nożna, hydrauliczny trenażer ud i hydrauliczna sztanga w leżeniu.

KŁODAWSKIE CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Projekt dotyczy remontu budynku oraz terenu wokół, przy ulicy Dąbskiej 29, który polegać będzie na: wymianie konstrukcji i pokrycia dachu, dociepleniu, zrobieniu elewacji zewnętrznej oraz zagospodarowaniu terenu poprzez położenie kostki brukowej, ustawienie dwóch ławek i stolika w celu stworzenia miejsca kontaktu społeczności kłodawskiej Osiedla Nr 2. Dzięki temu, że budynek znajduje się przy jednej z głównych ulic miasta, w miejscu łatwo dostępnym dla wszystkich, mogą odbywać się w nim spotkania integrujące mieszkańców Kłodawy, a w szczególności grupy wyizolowane, czyli osoby niepełnosprawne i osoby starsze. W ramach integracji realizowane będą takie zadania, jak: imprezy integracyjne (okolicznościowe, sportowe, kulturalno-artystyczne), propagowanie zdrowego stylu życia, poradnictwo prawne oraz psychologiczne, rehabilitacja ruchowa z fizjoterapią. Spotkania mają na celu zorganizowanie czasu wolnego mieszkańców, wzrost aktywności życiowej, oderwanie się od problemów życia codziennego i podniesienie kondycji psychofizycznej starzejącego się społeczeństwa Kłodawy.

Wszystkie projekty zostały zrealizowane w 2016 roku. Projekt Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji został rozszerzony i oświetlenie, które miało zostać wykonane w 2016 roku będzie zainstalowane w większej ilości w 2017 roku.

Na 2017 rok mieszkańcy Kłodawy zgłosili 3 pomysły do budżetu obywatelskiego.

- Projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 1:

1. Moje Miejsce... na spacer i rekreację – ciąg dalszy prac mających na celu renowację Amptu, czyli Kłodawskiego Parku Rekreacji, Kultury i Sportu – wartość projektu 200.000.zł

- Projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 2:

1. Budowa parkingu przy ulicy Górniczej – wartość projektu: 115,620zł.
2. Rekreacja i edukacja – miasteczko ruchu drogowego łączy pokolenia – lokalizacja miejsca: boisko asfaltowe przy Szkole Podstawowej Nr 2 im. Białych Górników w Kłodawie, wartość projektu : 167.500,00zł.

W przeprowadzonym głosowaniu udział wzięło 1361 mieszkańców uprawnionych do głosowania. Wyniki głosowania na projekty do budżetu obywatelskiego na rok 2017 przedstawiono poniżej.

Osiedle Nr 1

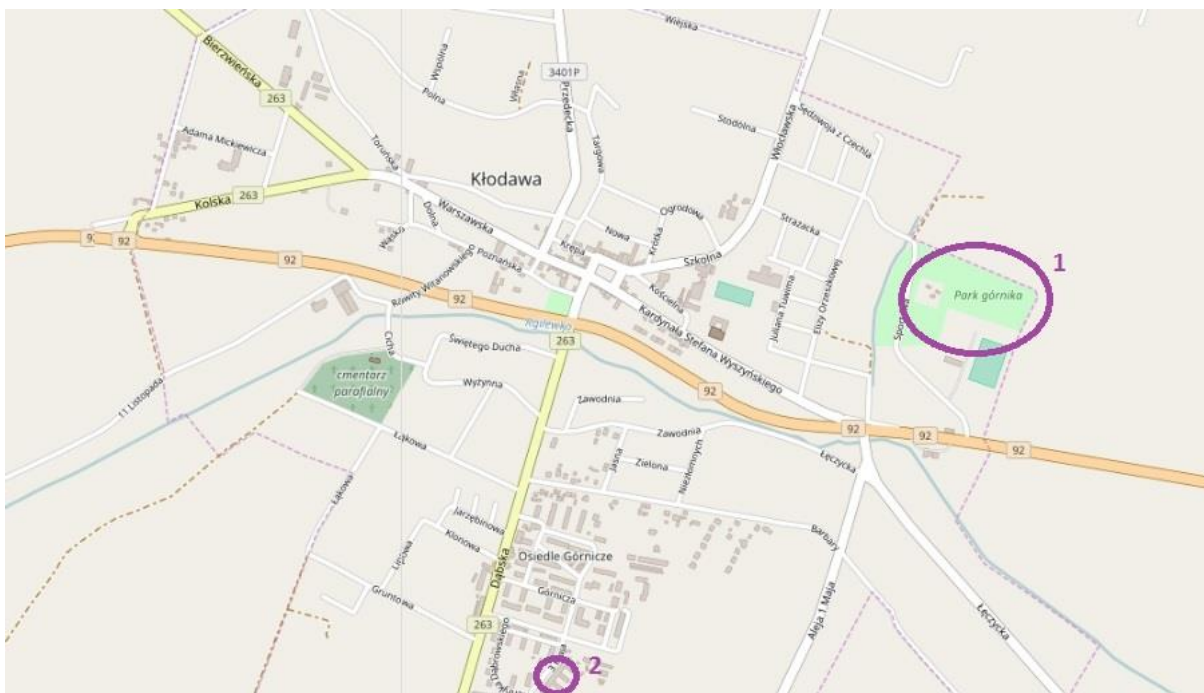
Moje miejsce... na spacer i rekreację – ciąg dalszy prac mających na celu renowację Amptu, czyli Kłodawskiego Parku Rekreacji, Kultury i Sportu – 242 głosy, ważnych 232

Osiedle Nr 2

Rekreacja i edukacja – miasteczko ruchu drogowego łączy pokolenia – 915 głosów

Budowa parkingu przy ulicy Górniczej – 204 głosów, ważnych 200

Następnie Burmistrz Miasta i Gminy w Kłodawie zdecydował, że zrealizowane zostaną 2 projekty, które otrzymały największą liczbę głosów, czyli: Moje miejsce... na spacer i rekreację – ciąg dalszy prac mających na celu renowację Amptu, czyli Kłodawskiego Parku Rekreacji, Kultury i Sportu oraz Rekreacja i edukacja – miasteczko ruchu drogowego łączy pokolenia.

Rysunek 9. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego na 2017 rok w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map

Na rysunku 9 przedstawiono miejsca realizacji projektów. Numerem 1 oznaczono Park Górnik i projekt Moje miejsce... na spacer i rekreację – ciąg dalszy prac mających na celu renowację Amptu, czyli Kłodawskiego Parku Rekreacji, Kultury i Sportu, a numerem 2 oznaczono boisko asfaltowe przy Szkole Podstawowej Nr 2 im. Białych Górników w Kłodawie i projekt Rekreacja i edukacja – miasteczko ruchu drogowego łączy pokolenia.

MOJE MIEJSCE... NA SPACER I REKREACJĘ – CIĄG DALSZY PRAC MAJĄCYCH NA CELU RENOWACJĘ AMPTU, CZYLI KŁODAWSKIEGO PARKU REKREACJI, KULTURY I SPORTU

Projekt zakłada realizację w roku 2017 zadań zmierzających do rewitalizacji kolejnej części Parku Górnik. Operacja zakłada wykonanie dokumentacji projektowej dla zaplanowanych prac, budowę ścieżki spacerowej wykonanej z asfaltu (prowadzącej od strony kładki i połączenia z dojazdem na Stadion do centrum Parku), która będzie stanowić I część prac służących w przyszłości odnowie wszystkich alejek), zakup i montaż drewnianego zestawu urządzeń sprawnościowych w postaci drabinek, drążków, kratownic i kół gimnastycznych – jako uzupełnienie istniejącego już Placu Zabaw i rekreacji. Niniejszy projekt przewiduje również zakup i montaż drewnianej gry integracyjnej kółko i krzyżyk oraz zakup i montaż betonowego stołu do gry w szachy z czterema siedziskami. Wszystkie zaplanowane prace

służyć będą renowacji jednego z najważniejszych miejsc zieleni na terenie miasta Kłodawa, tj. Parku Górnika. Jest to kolejny etap służący realizacji przyszłościowej wizji, w której „Ampt” jest pięknym, estetycznym i dobrze przygotowanym miejscem tętniącym życiem – miejscem przeznaczonym dla wszystkich. Walory użytkowe i przyrodnicze alejki spacerowej oraz zakupionych i zamontowanych urządzeń rekreacyjnych sprawia, że mieszkańcy chętniej będą spędzać swój wolny czas na świeżym powietrzu, odpoczywać wśród zieleni, a także integrować się podczas organizowanych imprez. Pomoże to także zaplanować etapy prac w Parku Górnika na kolejne lata, w szczególności rewitalizację stawów oraz odnowę kolejnych alejek spacerowych.

REKREACJA I EDUKACJA – MIASTECZKO RUCHU DROGOWEGO ŁĄCZY POKOLENIA

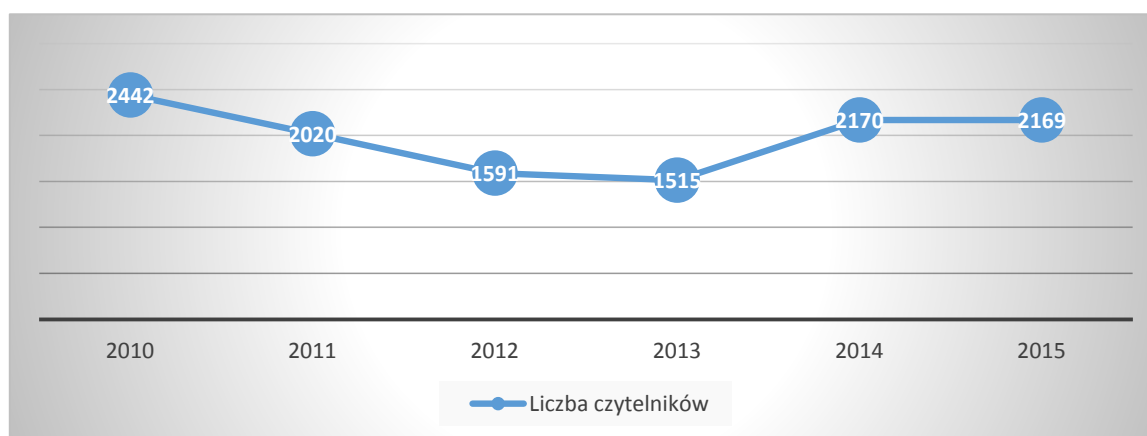
Projekt ma na celu zagospodarowanie terenu starego boiska do piłki ręcznej poprzez stworzenie miasteczka ruchu drogowego, które przyczyni się do edukacji mieszkańców gminy Kłodawa, a dodatkowo stworzy nową przestrzeń do rekreacji dla każdej grupy wiekowej. Projekt zakłada: modernizację ogrodzenia poprzez wykonanie furtki, wykonanie chodnika, demontaż bramek boiska do piłki ręcznej, wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej na miejscu boiska do piłki ręcznej, zakup i montaż pionowych znaków drogowych oraz sygnalizatorów świetlnych, wykonanie poziomych znaków drogowych, zakup i montaż elementów małej architektury (8 ławek z oparciami, 2 kosze na śmieci, 2 stojaki na rowery, tablica z regulaminem korzystania z miasteczka ruchu drogowego), plantowanie poboczy wokół miasteczka ruchu drogowego wraz z nasadzeniem drzew, oświetlenie (2 lampy uliczne bądź parkowe). Miasteczko ruchu drogowego będzie pierwszym takim placem rekreacyjnym na terenie całej gminy, jak i również gmin sąsiednich. Dzięki temu dzieci będą mogły nabywać praktyczne umiejętności jazdy rowerem, a ich rodzice oraz dziadkowie będą mogli korzystać z nowego miejsca do rekreacji i odpoczynku. Miasteczko ruchu drogowego pozwoli na poprawę atrakcyjności terenu wokół Szkoły Podstawowej Nr 2, a oświetlenie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa nowego terenu rekreacyjnego. Miasteczko ruchu drogowego to miniatura elementów drogowych z ulicami, skrzyżowaniem, rondem oraz znakami. Wszystko po to, aby odwzorować rzeczywiste warunki ruchu drogowego. Dzięki zabawie w miasteczku dzieci i młodzież w łatwy i bezpieczny sposób poznają podstawy bezpiecznego zachowania się na drodze.

Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 roku wynosiła w Kłodawie 43,10%. W powiecie kolskim wskaźnik ten wynosił 43,24%, w województwie wielkopolskim 50,16%, a w całej Polsce 50,91%. Wynika z tego, że frekwencja w Kłodawie była najniższa. W wyborach prezydenckich w 2015 roku frekwencja w Kłodawie wynosiła 40,93%. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten był wyższy (41,78%). W Wielkopolsce udział w głosowaniu wzięło 47,92% mieszkańców, a w Polsce 48,96%. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku wynosiła w Kłodawie 47,80%. W powiecie kolskim wskaźnik ten wynosił 50,62%, w województwie wielkopolskim 46,94%, a w całej Polsce 47,21%. Wynika z tego, że frekwencja w Kłodawie była niższa niż w powiecie, ale wyższa niż w województwie i w Polsce.

2.9.KULTURA I TURYSTYKA

Na terenie gminy znajduje się Gminny Ośrodek Kultury – organizujący i współorganizujący liczne imprezy o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, a także zapewniający mieszkańcom rozrywkę w formie kursów nauki tańca, zajęć plastycznych, zajęć wokalnych, sportowych i innych.

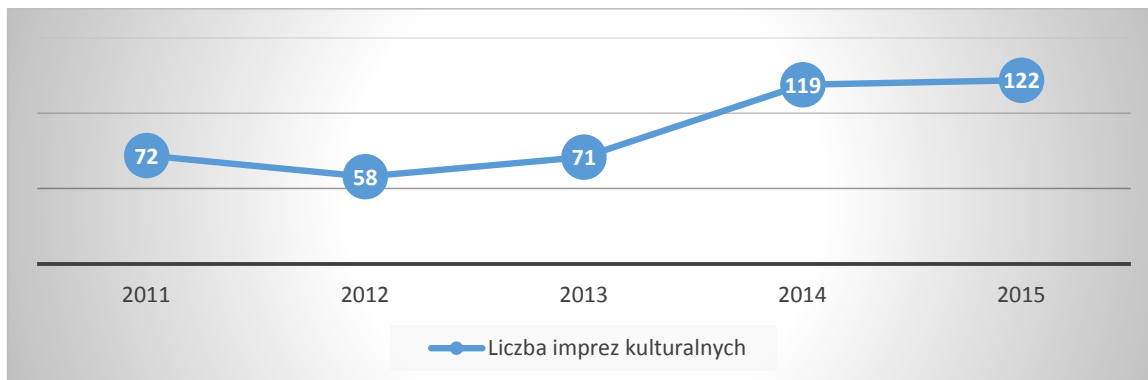
Mieszkańcy gminy mogą także korzystać z trzech placówek bibliotecznych. Warto podkreślić, że liczba czytelników wzrosła na przestrzeni lat 2013/2014 i utrzymuje się na stałym poziomie. Wszystkie biblioteki umożliwiają korzystanie z komputera, internetu bezprzewodowego, internetu szerokopasowego. Jedna z bibliotek umożliwia zdalne składanie zamówień na materiały biblioteczne.

Wykres 14. Liczba czytelników księgozbioru bibliotek w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Kłodawa nie ma kina, ale dużą rolę odgrywa wspomniany wcześniej Gminny Ośrodek Kultury. Z roku na rok wzrasta liczba organizowanych przez GOK seansów filmowych, wystaw, festiwali i przeglądów artystycznych, koncertów, prelekcji, spotkań, wykładów, konkursów, pokazów teatralnych, konferencji i warsztatów.

Wykres 15. Liczba imprez kulturalnych organizowanych przez GOK w Kłodawie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie działa także jeden klub sportowy – KS „Górnik” Kłodawa.

Ponadto na terenie gminy działają takie organizacje kulturowe, jak:

- Górnicza Orkiestra Dęta „Solanie”,
- Zespół taneczny „Gama”,
- Zespół ludowy „Honoratki”,
- Zespół ludowy „Luboniani”,
- Zespół ludowy „Kłodawiaczy”.

Do najważniejszych imprez cyklicznych organizowanych na terenie gminy zaliczamy:

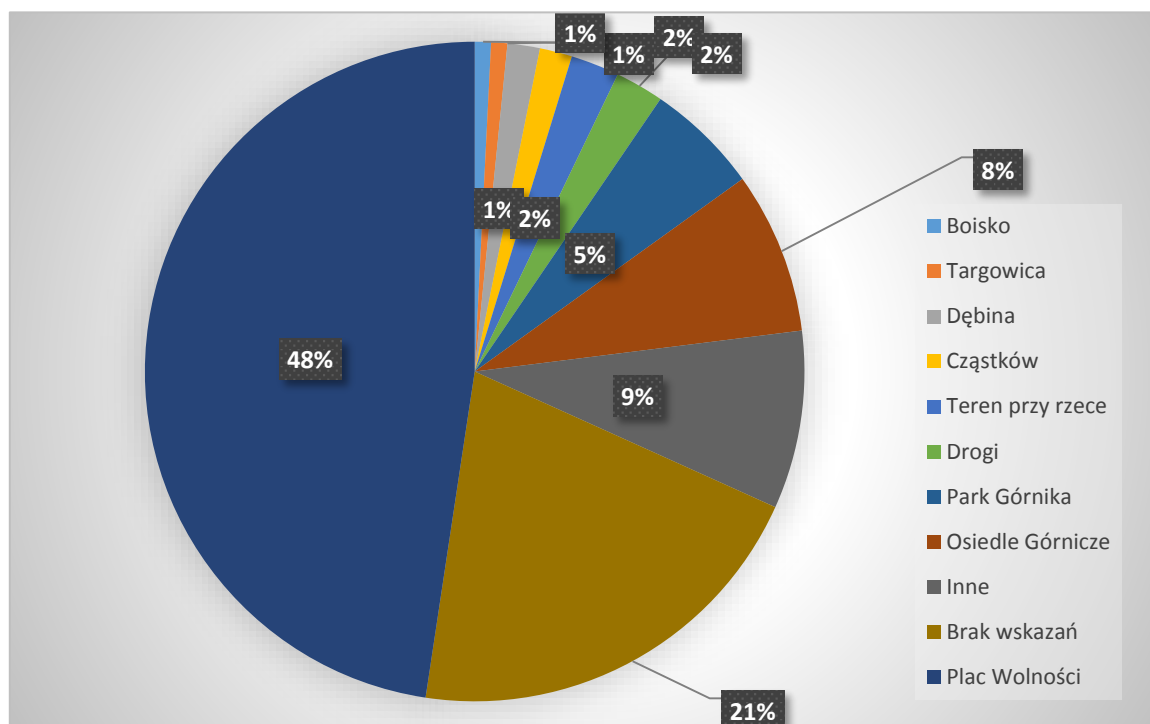
- Święto Kwitnącego Rzepaku – połowa maja,
- Święto Solnego Miasta – czerwiec,
- Dożynki Gminne – sierpień.

Tego typu wydarzenia kreują pozytywny wizerunek gminy oraz zwiększają jej atrakcyjność, są także ciekawą formą integracji mieszkańców.

2.10. BADANIE ANKIETOWE

W grudniu 2016 roku zostało przeprowadzone badanie ankietowe, które swym zasięgiem obejmowało mieszkańców gminy Kłodawa. Miało ono na celu wskazanie przestrzeni, które zdaniem mieszkańców powinno zostać zrewitalizowane, ale także pokazać miało na jakie problemy zwracają uwagę sami mieszkańcy gminy.

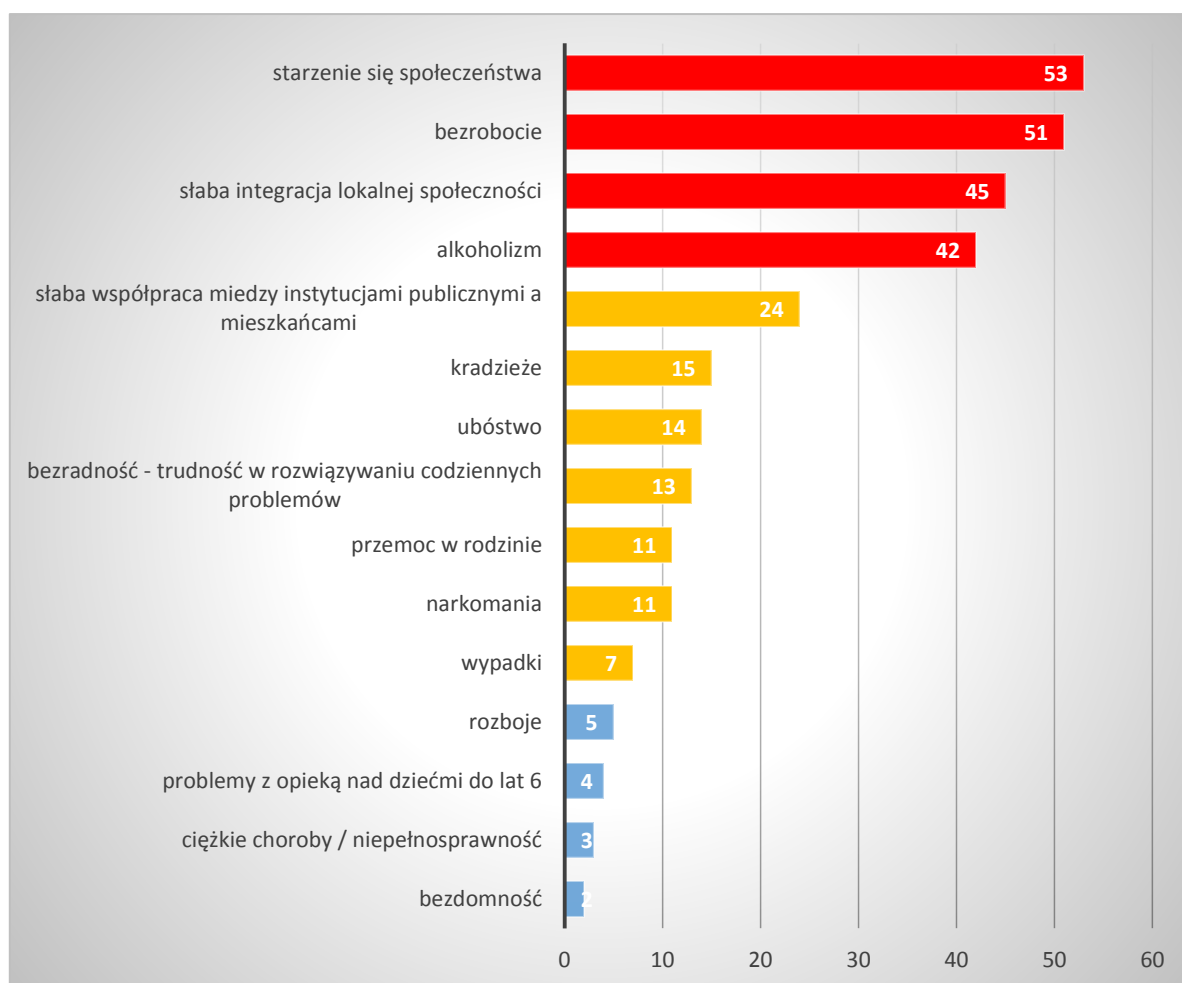
Wyniki badania wykazały, że największą uwagę zwraca się na zdegradowany Plac Wolności (48%), na Park Górnika (5%) oraz Osiedle Górnicze (8%). Należy podkreślić, że mieszkańcy gminy Kłodawa zauważają problemy w mieście Kłodawa a nie w poszczególnych sołectwach. Rozkład odpowiedzi dotyczących wskazania miejsca, które należy zrewitalizować przedstawia wykres poniżej.

Wykres 16. Miejsca, które powinno się zrewitalizować według mieszkańców gminy Kłodawa

Źródło: opracowanie własne

Na Placu Wolności, zdaniem ankietowanych występują następujące problemy społeczne: starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, słaba integracja lokalnej społeczności, alkoholizm. Rzadziej wymieniane były: słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami, kradzieże, ubóstwo, bezradność – trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów, przemoc w rodzinie, narkomania, wypadki. Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły też rozbojów i problemów z opieką nad dziećmi do lat 6. Całość obrazuje wykres poniżej.

Wykres 17. Problemy społeczne w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

2.11. PODSUMOWANIE

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące problemy:

- spadek liczby mieszkańców – o 382 osoby, w ciągu 5 lat;
- średni wiek mieszkańców wynosi 40,7;
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym;
- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym;
- aż 10,7% mieszkańców gminy to wdowy/wdowcy;
- ujemny przyrost naturalny wynoszący -41;
- współczynnik dynamiki demograficznej wynosi 0,73 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju;
- saldo migracji wewnętrznych wynosi -37;
- 53,20% mieszkańców miasta Kłodawa jest w wieku produkcyjnym, a 28,06% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa;
- przy wielu ulicach w Kłodawie mieszka więcej osób w wieku poprodukcyjnym niż przedprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa;
- w 2016 roku odnotowano więcej zgonów niż urodzeń;
- bezrobocie (446 osób = 3,40% mieszkańców);
- wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2014 r. to 9,0% – najwięcej w powiecie kolskim, średnia dla powiatu to 8,9%. Choć w 2015 r. wskaźnik ten wynosił 7,3% to nadal utrzymuje się na wysokim poziomie;
- udział kobiet w strukturze osób bezrobotnych to 67,93%, gdzie w powiecie kolskim – 58,8%, a w województwie wielkopolskim – 57,7%;
- wielu mieszkańców gminy ma status osoby długotrwale bezrobotnej (284 osoby), 93 osoby bezrobotne nie skończyły jeszcze 25 roku życia, a 80 osób ma powyżej 50 lat;
- 1072 osoby korzystają z pomocy ośrodka pomocy społecznej (8,16% ogółu mieszkańców);
- duża liczba gospodarstw domowych korzysta z pomocy społecznej z powodu niskiego dochodu;
- poniżej kryterium dochodowego są aż 284 gospodarstwa domowe (879 osób);

- z pomocy społecznej korzysta się głównie z powodu: bezrobocia, długotrwałej i ciężkiej choroby, niepełnosprawności, potrzeby ochrony macierzyństwa, ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu, przemocy w rodzinie;
- z zasiłku okresowego w 2015 roku w gminie Kłodawa skorzystało 180 osób, z czego 141 osób z powodu bezrobocia, 27 z powodu długotrwałej choroby i 16 z powodu niepełnosprawności;
- w 2014 roku w powiecie kolskim z pomocy społecznej najwięcej osób korzystało w gminie Babiak (15,2%), a na czwartym miejscu była gmina Kłodawa (10,4%). Pozostałe siedem gmin miały niższe wskaźniki;
- w 2012 r. największą ilość środków na pomoc społeczną w całym powiecie kolskim przeznaczała gmina Kłodawa. Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2012 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca to w gminie Kłodawa 547 złotych. Kolejna jest gmina Przedecz ze wskaźnikiem 165,96 złotych;
- liczba rodzin, które otrzymują pomoc finansową z OPS z tytułu problemów alkoholowych ulega tendencji wzrostowej;
- liczba zgłoszeń, jak i liczba osób nadużywających alkoholu zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększyła się w ostatnich latach;
- istnienie problemu przemocy – liczba Niebieskich Kart to 18;
- ogólny spadek liczby uczniów;
- brak miejsc w przedszkolach;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych uważa, że szczególnym wsparciem powinny zostać objęte osoby długotrwale bezrobotne, osoby młode do 30 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby starsze;
- mieszkańcy nisko ocenili poziom ofert aktywizacji dla trudnej młodzieży i seniorów oraz słaby stopień funkcjonowania wolontariatu;
- najwięcej problemów społecznych zlokalizowanych jest na Placu Wolności i Osiedlu Górniczym. Rejon te pojawiają się zarówno w statystykach (np. większa **liczba** osób w wieku poprodukcyjnym niż w wieku przedprodukcyjnym, najwięcej zgonów, najwięcej osób długotrwale bezrobotnych), jak i w wywiadach (wskazanie przez

Dyrektor OPS Placu Wolności, ul. Bohaterów Września 1939 r. i Kardynała Stefana Wyszyńskiego jako ulic z nagromadzeniem problemów społecznych takich, jak: alkoholizm, bezrobocie, bezradność, problemy wychowawcze, starzenie się społeczeństwa);

- wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Kłodawa wskazują, że mieszkańcy również zwracają uwagę na wymienione wyżej tereny. Większość z nich jako tereny, które powinny zostać poddane rewitalizacji wskazuje: Plac Wolności, Osiedle Górnicze i Park Górnika. Zdaniem Kłodawian występują tam następujące problemy społeczne: starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, słaba integracja lokalnej społeczności, alkoholizm. Pojawiają się też: słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami, kradzieże, ubóstwo, bezradność – trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów, przemoc w rodzinie, narkomania i wypadki.

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- w gminie Kłodawa zawarto w 2015 roku więcej małżeństw niż średnia dla województwa wielkopolskiego i kraju;
- w 2015 roku spadła liczba bezrobotnych – po raz pierwszy od 2011 roku;
- liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalała od roku 2013 (9,1%) do roku 2015 (7,3%);
- młodzież w gminie w zdecydowanej większości nie sięga po dopalacze – dane z badań ankietowych;
- wskaźnik wykrywalności przestępstw wynosił w 2015 roku 87,4%;
- liczba wszczęć postępowań oraz stwierdzonych przestępstw w latach 2013-2015 zmalała prawie o połowę;
- maleje liczba kradzieży z włamaniem oraz kradzieży;
- na terenie gminy Kłodawa znajdują się liczne placówki oświatowe oferujące edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym;
- baza edukacyjna na terenie gminy Kłodawa pozwala na otwieranie nowych kierunków odpowiadających zapotrzebowaniu ze strony inwestorów i gospodarki;
- wzrost liczby dzieci w przedszkolach i szkołach podstawowych;

- wzrasta liczba absolwentów techników, kształcących w kierunkach poszukiwanych przez pracodawców;
- ważna rola licznych organizacji społecznych;
- wprowadzenie i realizacja, a także zaangażowanie mieszkańców w budżet obywatelski;
- duża aktywność Gminnego Ośrodka Kultury i znaczny wzrost liczby organizowanych przez GOK imprez;
- wzrost liczby czytelników zbiorów bibliotek;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania pozytywnie oceniane są: poczucie bezpieczeństwa, jak i szybkości działania policji i straży pożarnej, wyposażenie szkół, zajęcia pozalekcyjne i biblioteki oraz działanie opieki społecznej, obiektów kultury, NGO w dziedzinie kultury, istniejących świetlic i dbałość o dziedzictwo kulturowe oraz dostępność ofert kulturalno-rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych.

3. SFERA GOSPODARCZA

3.1. RYNEK PRACY

Gmina Kłodawa zgodnie z podziałem administracyjnym i nomenklaturą GUS **zaliczana** jest do subregionu konińskiego (obejmującego powiat gnieźnieński, kolski, koniński, słupecki, turecki, wrzesiński i miasto Konin). Na podstawie przeprowadzonych analiz przygotowano zestawienie branż strategicznych, odgrywających kluczową rolę w subregionie konińskim. Są to m.in. branże takie, jak: handel detaliczny, roboty budowlane specjalistyczne, produkcja mebli, produkcja metalowych wyrobów gotowych (z wyłączeniem maszyn i urządzeń), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcja artykułów spożywczych, wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego.

W związku z tym pracodawcy najczęściej zgłaszali zapotrzebowanie na potrzeby kadrowe w zawodach takich, jak: agenci sprzedaży bezpośredniej, cieśle i stolarze budowlani, elektromechanicy, elektromonterzy, elektrycy budowlani, górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż, introligatorzy, kierowcy samochodów ciężarowych, księgowi, pakowacze, magazynierzy, mechanicy maszyn i urządzeń, operatorzy maszyn i urządzeń, opiekunowie dziecięcy, pracownicy przy pracach prostych, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, specjaliści do spraw public relations, specjaliści do spraw reklamy i marketingu, stolarze meblowi.

Według Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Kłodawa w 2015 roku funkcjonowało 928 podmiotów gospodarczych, z czego 882 należą do sektora prywatnego, a 723 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych działa w sektorze usług (724), następnie w sektorze przemysłu (174), a na końcu w rolnictwie (30).

Liczbę podmiotów gospodarczych według rodzaju prowadzonej działalności na terenie gminy Kłodawa przedstawia tabela poniżej.

Tabela 12. Podmioty według prowadzonej działalności gospodarczej

Sekcja A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	30
Sekcja B	górnictwo i wydobywanie	1
Sekcja C	przetwórstwo przemysłowe	63

Sekcja D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7
Sekcja F	budownictwo	103
Sekcja G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	330
Sekcja H	transport i gospodarka magazynowa	43
Sekcja I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18
Sekcja J	informacja i komunikacja	10
Sekcja K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25
Sekcja L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	47
Sekcja M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	57
Sekcja N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20
Sekcja O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11
Sekcja P	edukacja	44
Sekcja Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	41
Sekcja R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
Sekcja S i T	pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniając pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł w 2015 roku 114,1. W roku 2014 wskaźnik ten kształtował się na poziomie 112,3.

W strukturze przedsiębiorstw dominują mikro przedsiębiorstwa – zatrudniające do 9 osób (887), w tym większość z nich to jednoosobowe działalności gospodarcze. Na terenie gminy występuje 6 zakładów zatrudniających powyżej 50 osób oraz 1 zakład zatrudniający powyżej 250 pracowników – Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A.

Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. jest największym producentem soli kamiennej w Polsce. W swojej ofercie posiada produkty znajdujące zastosowanie w przetwórstwie spożywczym,

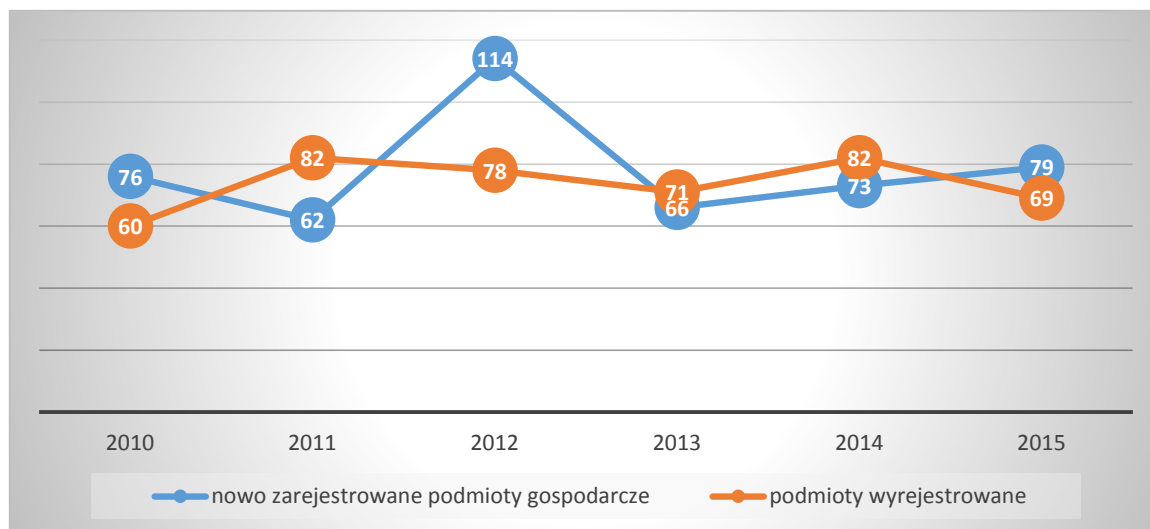
gospodarce hodowlanej, przemyśle chemicznym, utrzymaniu dróg zimą, rolnictwie, ciepłownictwie, przemyśle kosmetycznym. Kopalnia pełni także funkcję turystyczną. Kopalnia Soli w Kłodawie oferuje: sól, sól kamienną, kruchy solne, lampy solne, lizawki solne, sól drogową, sól jodowaną, sól paszową, tabletki solne, sól workowaną i świeczniki solne.

Według stanu na dzień 01.08.2015 jedynie trzy zakłady w Polsce posiadają koncesję na wydobywanie soli kamiennej, w tym: Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A., Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” S.A. oraz KGHM Polska Miedź S.A.

Kopalnia Soli „Wieliczka” oraz Kopalnia Soli „Bochnia” zaprzestały działalności związanej z wydobywaniem soli kamiennej z uwagi na coraz niższą opłacalność. Obecnie obiekty te pełnią funkcję turystyczną, rekreacyjną i kulturową.

Cechą kłodawskiego rynku pracy jest duży udział osób pracujących w rolnictwie i górnictwie. Ze względu na specyfikę tych branż częściej zatrudnienie znajdują mężczyźni.

W ostatnich latach widać wzrastającą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz malejącą liczbę wyrejestrowań firm. Sytuację tę przedstawia wykres poniżej.

Wykres 18. Podmioty gospodarcze w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Kłodawa najwięcej zawieszonych firm istnieje w mieście Kłodawa i sołectwie Dębina. W mieście Kłodawa funkcjonuje 315 podmiotów gospodarczych, a 36 jest obecnie zawieszonych. Rozkład podmiotów gospodarczych według ulic zarejestrowania przedstawia tabela poniżej.

Tabela 13. Liczba podmiotów gospodarczych według sołectw w gminie Kłodawa

Sołectwo	Liczba firm	Liczba firm na 1000 mieszkańców	Liczba aktywnych firm	Liczba aktywnych firm na 1000 mieszkańców	Liczba zawieszonych firm	Liczba zawieszonych firm na 1000 mieszkańców
Bierzwienna Długa	9	0,69	8	0,61	1	0,08
Bierzwienna Długa-Kolonia	22	1,68	21	1,60	1	0,08
Bierzwienna Krótka	5	0,38	5	0,38	0	0,00
Cząstków	16	1,22	14	1,07	2	0,15
Dębina	11	0,84	8	0,61	3	0,23
Dąbrówka	4	0,31	3	0,23	1	0,08
Dzióbin	6	0,46	6	0,46	0	0,00
Głogowa	6	0,46	4	0,31	2	0,15
Górki	3	0,23	3	0,23	0	0,00
Janczewy	2	0,15	1	0,08	0	0,00
Kobyłata	4	0,31	4	0,31	0	0,00
Korzecznik	10	0,76	10	0,76	0	0,00
Krzykosy	7	0,53	7	0,53	0	0,00
Leszcze	8	0,61	7	0,53	1	0,08
Luboniek	10	0,76	10	0,76	0	0,00
Łązek	7	0,53	6	0,46	1	0,08
Łubno	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Okoleniec	5	0,38	5	0,38	0	0,00
Podgajew	7	0,53	7	0,53	0	0,00
Pomarzany Fabryczne	10	0,76	9	0,69	1	0,08
Rgielew	8	0,61	8	0,61	0	0,00
Rycerzew	4	0,31	4	0,31	0	0,00
Rysiny-Kolonia	12	0,92	11	0,84	1	0,08
Słupeczka	1	0,08		0,00	1	0,08
Tarnówka	4	0,31	4	0,31	0	0,00
Wólka Czepowa	12	0,92	11	0,84	1	0,08
Zbójno	4	0,31	4	0,31	0	0,00
MIASTO KŁODAWA	355	27,11	315	24,05	36	2,75

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych według ulic w Kłodawie

Ulica	Liczba firm	Liczba firm na 1000 mieszkańców	Liczba aktywnych firm	Liczba aktywnych firm na 1000 mieszkańców	Liczba zawieszonych firm	Liczba zawieszonych firm na 1000 mieszkańców
11 listopada	4	0,61	1	0,15	0	0,00
3 Maja	3	0,46	2	0,30	1	0,15
Adama Mickiewicza	3	0,46	3	0,46	0	0,00
Adama Rustejki Pińkiewicza	2	0,30	2	0,30	0	0,00

Akademii Krakowskiej	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Al. 1 Maja	4	0,61	3	0,46	1	0,15
Al. 1000-lecia	4	0,61	3	0,46	1	0,15
Al. Tadeusza Kościuszki	8	1,22	8	1,22	0	0,00
Armii Krajowej	3	0,46	3	0,46	0	0,00
Barbary	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Bierzwieńska	4	0,61	4	0,61	0	0,00
Bohaterów Września 1939 r.	23	3,50	17	2,59	6	0,91
Cegielniana	15	2,28	14	2,13	1	0,15
Dąbska	31	4,72	29	4,42	2	0,30
Elizy Orzeszkowej	7	1,07	5	0,76	2	0,30
Górnicza	12	1,83	10	1,52	2	0,30
Grunтова	5	0,76	5	0,76	0	0,00
Harcerska	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Henryka Dąbrowskiego	6	0,91	6	0,91	0	0,00
Jarzębinowa	1	0,15	0	0,00	1	0,15
Jaśminowa	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Józefa Grzymskiego	6	0,91	5	0,76	1	0,15
Juliusza Słowackiego	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	28	4,26	26	3,96	2	0,30
Kolska	4	0,61	3	0,46	1	0,15
Kościelna	12	1,83	9	1,37	3	0,46
Krępa	4	0,61	3	0,46	1	0,15
Krótką	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Leona Kruczkowskiego	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Łąkowa	3	0,46	3	0,46	0	0,00
Łęczycka	6	0,91	6	0,91	0	0,00
Nowa	3	0,46	2	0,30	1	0,15
Ogrodowa	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Pl. Wolności	14	2,13	12	1,83	2	0,30
Polna	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Powstańców Wielkopolskich	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Poznańska	11	1,67	11	1,67	0	0,00
Przedeczka	11	1,67	11	1,67	0	0,00
Rawity Witanowskiego	4	0,61	4	0,61	0	0,00
Różana	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Sędziwoja z Czechła	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Solna	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Spółdzielcza	3	0,46	3	0,46	0	0,00
Stanisława Staszica	4	0,61	4	0,61	0	0,00
Stodólna	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Szkolna	2	0,30	2	0,30	0	0,00

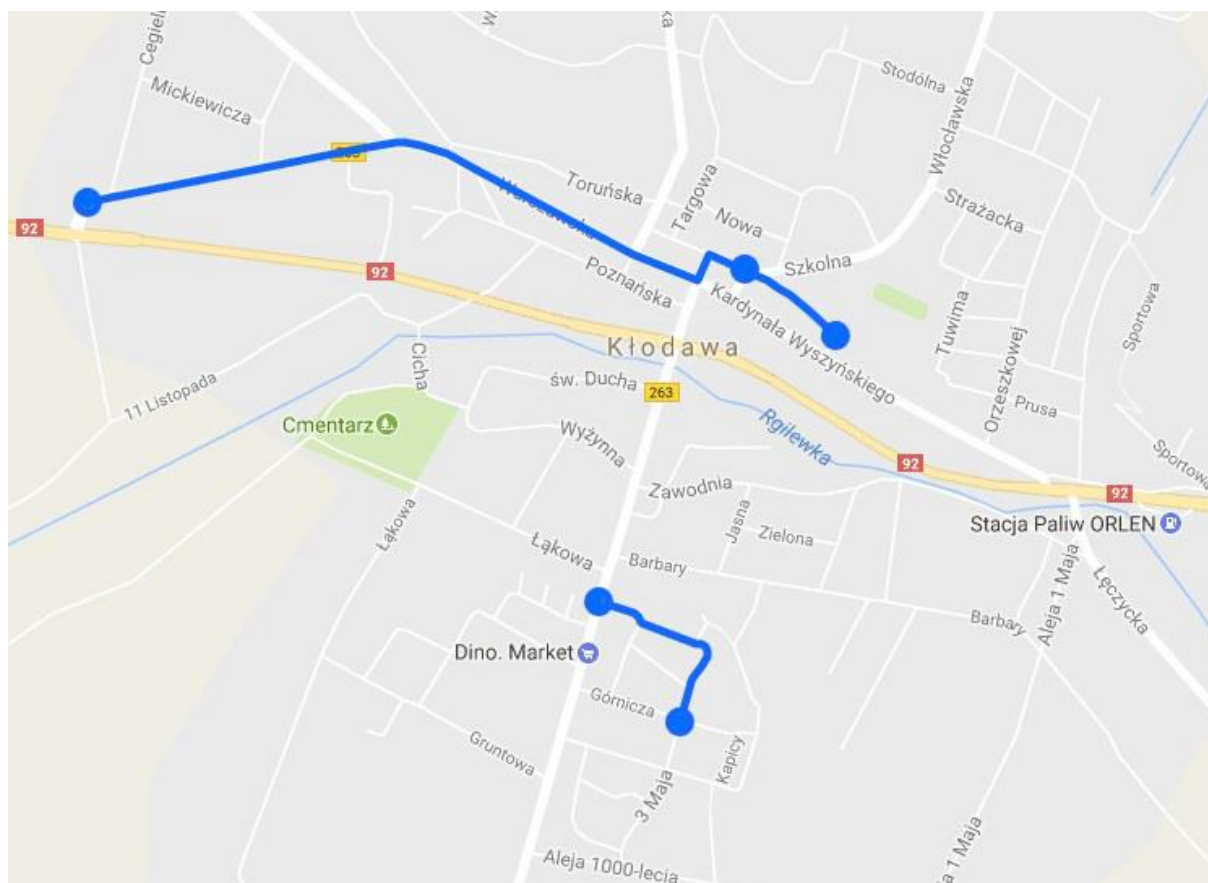
Świętego Ducha	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Toruńska	8	1,22	8	1,22	0	0,00
Traktorowa	2	0,30	0	0,00	2	0,30
Warszawska	35	5,33	32	4,87	3	0,46
Wąska	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Wiśniowa	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Władysława Broniewskiego	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Władysława Jagiełły	3	0,46	2	0,30	1	0,15
Władysława Kapicy	15	2,28	14	2,13	1	0,15
Własna	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Włocławska	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Wrzosowa	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Wspólna	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Wyżynna	5	0,76	4	0,61	1	0,15
Zawodnia	5	0,76	4	0,61	1	0,15
Zielona	1	0,15	1	0,15	0	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Jak wynika z powyższej tabeli najwięcej aktywnych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest przy ulicach: Al. Tadeusza Kościuszki, Bohaterów Września 1939 r., Cegielnianej, Dąbskiej, Górniczej, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Kościelnej, Plac Wolności, Poznańskiej, Przedeckiej, Toruńskiej, Warszawskiej, Władysława Kapicy.

Najmniej podmiotów funkcjonuje przy ulicach: 11 listopada, 3 Maja, Adama Rustejki Pińkiewicza, Akademii Krakowskiej, Barbary, Harcerskiej, Jaśminowej, Juliusza Słowackiego, Krótkiej, Leona Kruczkowskiego, Nowej, Ogrodowej, Polnej, Powstańców Wielkopolskich, Różanej, Sędziwoja z Czechła, Solnej, Stodólnej, Szkolnej, Świętego Ducha, Wąskiej, Wiśniowej, Władysława Broniewskiego, Władysława Jagiełły, Własnej, Włocławskiej, Wrzosowej, Wspólnej i Zielonej.

Najwięcej zawieszonych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych jest przy ulicach: Bohaterów Września 1939 r., Kościelnej i Warszawskiej.

Rysunek 10. Ulice w Kłodawie z największą ilością zawieszonych podmiotów gospodarczych

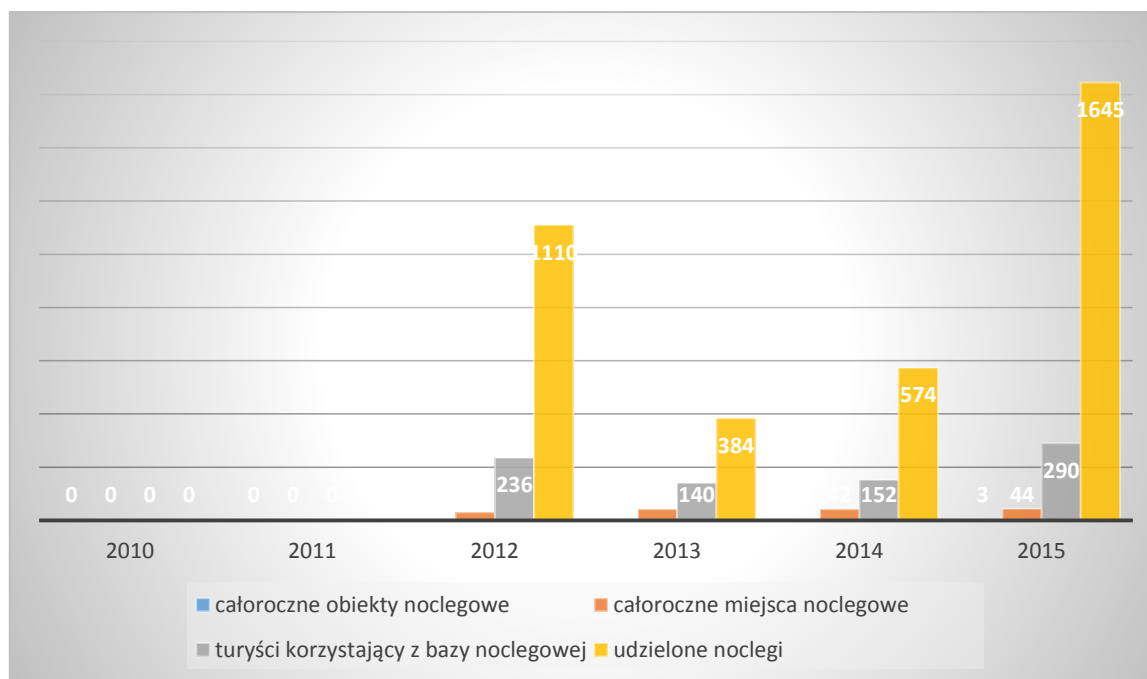
Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego przez Lokalną Grupę Działania „Solna Dolina” wśród mieszkańców gminy Kłodawa w 2015 roku wskazują, że mieszkańcy jako sprzyjające ocenili warunki do prowadzenia działalności rolniczej. Mniej sprzyjające według nich są warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. Na rynku lokalnym niedostępni są wyszkoleni pracownicy, występuje brak pracy i szkoleń zawodowych, wskazano również na słabą dostępność do terenów do prowadzenia działalności gospodarczej.

3.2. TURYSTYKA

Gmina Kłodawa wraz z sześcioma innymi gminami województwa łódzkiego, Starostwem Powiatowym w Łęczycy oraz kilkunastoma innymi podmiotami podjęła wspólną inicjatywę pod nazwą „Centralny Łuk Turystyczny”. Jest to oferta skierowana do turystów, promująca liczne atrakcje turystyczne, zlokalizowane w promieniu 50 km. Dzięki tego typu przedsięwzięciom nastąpił rozwój bazy noclegowej oraz gastronomicznej. Na terenie gminy

Kłodawa od 2012 r. obserwuje się wzrost liczby miejsc noclegowych oferowanych turystom. Są to w znacznej mierze gospodarstwa agroturystyczne. Odnotowywany jest także wzrost liczby turystów korzystających z bazy noclegowej oraz wzrost liczby udzielonych noclegów. Turyści korzystający z bazy to liczba osób, a udzielone noclegi to liczba turystów pomnożona przez liczbę wykorzystanych noclegów.

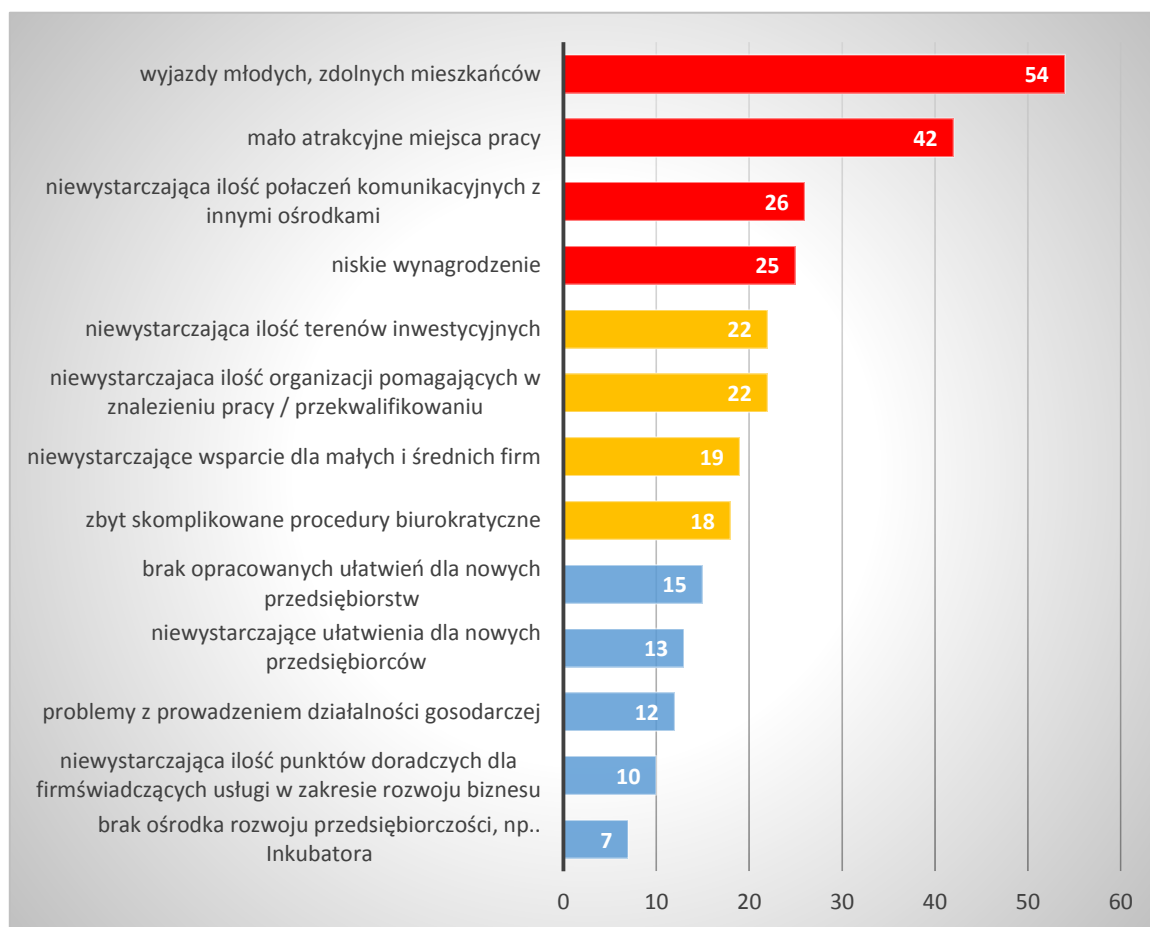
Wykres 19. Turystyczne obiekty noclegowe w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na Placu Wolności, w Parku Górnika oraz na Osiedlu Górniczym występują następujące problemy gospodarcze: wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców, niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy i niewystarczająca ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami. Następnie wymieniane były: niewystarczająca ilość organizacji pomagających w znalezieniu pracy / przekwalifikowaniu, niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm, zbyt skomplikowane procedury biurowe i niewystarczająca ilość terenów inwestycyjnych. Mieszkańcy wymieniali też, choć rzadziej, niewystarczającą ilość punktów doradczych dla firm świadczących usługi w zakresie rozwoju biznesu, niewystarczające ułatwienia dla nowych przedsiębiorców, brak opracowanych ułatwień dla nowych przedsiębiorstw, problemy z prowadzeniem działalności gospodarczej

oraz brak ośrodka rozwoju przedsiębiorczości, np. inkubatora. Problemy gospodarcze przedstawia wykres poniżej.

Wykres 20. Problemy gospodarcze w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

3.4. PODSUMOWANIE

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące problemy:

- mieszkańcy oceniają warunki do prowadzenia działalności gospodarczej jako mało sprzyjające;
- brak wyszkolonych pracowników na rynku lokalnym;
- brak pracy i szkoleń zawodowych;
- niska dostępność do terenów do prowadzenia działalności gospodarczej;
- Kłodawa to obszar o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych;
- Kłodawa to obszar o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe, o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, miasta;
- Kłodawa to obszar tracący dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania za najbardziej zaniedbane mieszkańcy uznali przedsiębiorczość, kursy zawodowe, rolnictwo oraz lokalne produkty i usługi;
- według mieszkańców pieniądze pochodzące z dotacji unijnych należy przeznaczyć na: nowe inwestycje, dofinansowanie prywatnych firm, w których mieszkańcy znajdą zatrudnienie, organizowanie kursów kwalifikacyjnych, warsztatów, szkoleń, na rozwój produktu lokalnego i agroturystyki;
- według mieszkańców na rozwój gminy wpłynie: utworzenie miejsc pracy, aktywizacja mieszkańców, podniesienie wiedzy i kwalifikacji mieszkańców, edukacja w zakresie przedsiębiorczości, rolnictwo i przetwórstwo. Preferowanymi kierunkami rozwoju gminy były: rolnictwo, przemysł/strefy gospodarcze oraz turystyka;
- z badań ankietowych przeprowadzonych wśród Kłodawian wynika, że największymi problemami gospodarczymi w Kłodawie są: wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców, niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy i niewystarczająca ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami. Rzadziej wymieniano: niewystarczającą ilość organizacji pomagających w znalezieniu pracy / przekwalifikowaniu, niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm, zbyt skomplikowane procedury biurokratyczne

i niewystarczającą ilość terenów inwestycyjnych. Informacje te odzwierciedlają także statystyki ilości zawieszonych firm w mieście Kłodawa.

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące potencjały:

- wzrost wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym;
- wzrastająca liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz malejąca liczba wyrejestrowań firm;
- badanie ankietowe przeprowadzone przez Lokalną Grupę Działania „Solna Dolina” wśród mieszkańców gminy Kłodawa w 2015 roku wskazuje, że mieszkańcy jako sprzyjające ocenili warunki do prowadzenia działalności rolniczej;
- rozwój bazy noclegowej oraz gastronomicznej;
- wzrost turystów korzystających z bazy noclegowej oraz wzrost liczby udzielonych noclegów.

4. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Jednym z kluczowych zadań realizowanych przez gminę jest budowa i rozwój infrastruktury przestrzenno-funkcjonalnej zapewniającej mieszkańcom podstawowe potrzeby, w tym dostępu do bieżącej wody, wyposażenia w kanalizację sanitarną, zagospodarowania odpadów, zaopatrzenia w ciepło sieciowe (o ile jest to możliwe i uzasadnione ekonomicznie). Spełnienie tych wszystkich warunków technicznych wpływa na atrakcyjność inwestycyjną danego regionu. Oprócz tego na atrakcyjność inwestycyjną danego terenu ma wpływ sytuacja, w której dany teren objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. MPZG pełni podstawowe źródło informacji o możliwościach przeznaczenia danego terenu pod konkretne inwestycje. Korzyści wynikające z faktu posiadania MPZG to także uproszczenie procedury administracyjnej oraz skrócenie czasu oczekiwania, ubiegania się o wydanie decyzji w przypadku planowania danej inwestycji.

Gmina Kłodawa w całości objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Gmina w swojej ofercie posiada tereny inwestycyjne i nieruchomości przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne, pod aktywizację gospodarczą, pod zabudowę wielorodzinną, zabudowę siedliskową, usługi komercyjne.

Jedną z możliwości promocji terenów przeznaczonych na inwestycje jest umieszczenie oferty w Bazie Danych Ofert prowadzoną przez Polską Agencję Inwestycji Zagranicznych. Specjaliści zatrudnieni w agencji pomagają wybrać spośród zgłoszonych ofert zainteresowanym inwestorom dogodny dla nich obszar przeznaczony pod aktywizację gospodarczą.

Z obszaru powiatu kolskiego zamieszczono kilka ofert. Gmina Kłodawa zamieściła tam 6 ofert.

Kłodawa jest centralnym ośrodkiem gminy, skupiającym główne funkcje administracyjne i usługowe, rzemieślnicze, handlowe, a także gastronomiczne, kulturalne i oświatowe.

W centrum miasta Kłodawa dominuje historyczna zabudowa, najczęściej w postaci dwupiętrowych ceglanych budowli o spadzistych dachach, z lokalami usługowymi usytuowanymi w parterach budynków.

W południowej części miasta mieści się Kopalnia Soli. Dla pracowników kopalni utworzono osiedle mieszkaniowe – Osiedle Górnicze, gdzie rozwinął się system różnorodnych usług. Nowe osiedla zabudowy jednorodzinnej powstające w mieście powoli wypierają tereny rolne. Obrzeża miasta zajmują małe zakłady przemysłowe, warsztaty oraz ogrody działkowe. Na całym obszarze gminy można zaobserwować procesy urbanistyczne, w postaci rozwoju nowego budownictwa. W miejscowościach położonych bliżej Kłodawy trend rozwoju miejscowości jest bardziej widoczny niż na peryferiach gminy, gdzie zauważa się opuszczanie domostw.

4.1.INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

Na terenie gminy Kłodawa zaopatrzenie w wodę następuje z dwóch gminnych ujęć i stacji uzdatniania zlokalizowanych w miejscowości Częstków i Luboniek. Dodatkowo na terenie gminy znajdują się lokalne ujęcia w takich miejscowościach, jak: Kobylata, Zbójno, Dębina, Głogowa, Mała Wieś i Cegielnia. Ponadto część gminy zaopatrywana jest w wodę z ujęcia Olszówka (gmina Olszówka), Rdutów (gmina Chodów) i Bylice (gmina Grzegorzew). Do 2014 roku gmina Kłodawa zaopatrywana była także w wodę z ujęcia Dzierzbice, znajdującego się w gminie Chodów.

Administratorem infrastruktury wodnej na terenie gminy Kłodawa jest Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Kłodawie oraz w niewielkim stopniu Zakład Usług Wodnych w Koninie. ZUW w Koninie administruje na terenie gminy Kłodawa siecią wodociągową doprowadzającą wodę do mieszkańców Kłodawy z ujęć Olszówka (gmina Olszówka), Rdutów (gmina Chodów) i Bylice (gmina Grzegorzew). Na terenie gminy zlokalizowane są 2 stacje uzdatniania wody – SUW Kłodawa i SUW Luboniek.

Według danych statystycznych GUS za 2015 rok długość sieci wodociągowej na terenie gminy Kłodawa wynosi 236,6 km (wg. Danych ZWiK ok. 20 km znajduje się w mieście Kłodawa), natomiast liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wynosi 2 122 sztuk. Zużycie wody w ciągu roku przez jednego mieszkańca kształtuje się na poziomie 33,4 m³ i wzrasta od roku 2013 (2013 r. to 28,4 m³, 2014 r. to 29,8 m³). Na terenie gminy Kłodawa znajduje się także ujęcie wody na potrzeby Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. w miejscowości Kłodawa.

Z danych statystycznych wynika, że 90,3% ogółu ludności korzysta z instalacji wodociągowej. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten to 93,4%.

Stan infrastruktury sieci wodociągowej na terenie miasta Kłodawa wymaga modernizacji lub wymiany. Sieć wodociągowa na terenie gminy zbudowana jest głównie z rur żeliwnych, budowanych w latach 60.-70., azbestocementowych, budowanych w latach 60.-70. i PCV. Na terenie Gminy przeważają rury PCV, lata 90. do obecnie, natomiast na terenie miasta są to głównie rury żeliwne. Na uwagę zasługuje głównie część Starówki, gdzie zlokalizowane są rury azbestocementowe (stanowią ok. 35% sieci na terenie całej gminy Kłodawa), szczególnie niebezpieczne dla zdrowia mieszkańców. Na tym obszarze do modernizacji są też wszystkie przyłącza do budynków (ok. 90 szt.), ze względu na ich zły stan techniczny. Na terenie Starówki sieć wodociągowa pochodzi z lat 60.-70., co ze względu na przestarzałą technologię wskazuje na jej modernizację. Na uwagę zasługują także rury żeliwne w tym rejonie, które charakteryzują się dużą awaryjnością. Kolejny problem stanowi także sieć zlokalizowana na terenie Osiedla Górniczego, gdzie sieć wodociągowa budowana była od lat 50. Najstarsza część sieci jest w bardzo złym stanie i w całości wymaga modernizacji. Istnieją plany wymiany infrastruktury wodociągowej w najstarszej części Osiedla Górniczego (w rejonie ulic: Kościuszki, Górnicza, Dąbska, 3-go Maja) – na to zadanie przygotowana została dokumentacja techniczna. Ok 2% domostw nie posiada przyłączy sieci wodociągowej, ulice na terenie miasta nie przyłączone do sieci to: Św. Ducha i Gruntowa.

Tabela 15. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy

Kategoria	Jednostka	2014			2015		
		ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś
Korzystający z instalacji	%	90,2	97,5	82,8	90,3	90,3	90,3
Długość czynnej sieci	km	236,6			236,6		
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	11882			11823		
Przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	2106			2122		
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	29,8	46,6	12,5	33,4	46,3	20,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.2. INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

Miasto i Gmina Kłodawa obsługiwane są przez 2 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w miejscowościach Pomarzany Fabryczne i Straszków. Przepustowość oczyszczalni w Pomarzanach Fabrycznych wynosi 3 160 m³/dobę. Obsługuje ona miasto Kłodawę. Corocznie oczyszczonych zostaje ok. 553,1 tys. m³ ścieków.

Przepustowość oczyszczalni ścieków w Straszku wynosi 74 m³/dobę. Do oczyszczalni podłączone są gospodarstwa ze wsi Straszów oraz Straszówek. W ciągu roku oczyszcza ok. 8,26 tys. m³ ścieków. Osad ściekowy będący produktem oczyszczania wykorzystywany jest w rolnictwie oraz do rekultywacji terenów, ponadto część osadów jest tymczasowo magazynowana. Istnieją plany modernizacyjne oczyszczalni ścieków w Pomarzanach Fabrycznych. Na terenie gminy 38 gospodarstw domowych korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków, natomiast pozostali korzystają ze zbiorników bezodpływowych, z których nieczystości ciekłe wywożone są wozami asenizacyjnymi. Długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie wynosi 29 km (na terenie miasta ok. 24,5 km), zaś liczba przyłączy to 511 sztuk. Stan infrastruktury sieci jest dobry. Teren miasta Kłodawa został skanalizowany w 95%. Brak sieci kanalizacyjnej występuje na ulicach lub ich częściach: Cegielnianej, Gruntowej, Kolskiej, Łęczyckiej, 1-go Maja. Odbiornikiem wód opadowych i roztopowych z terenu gminy są rowy melioracyjne, rzeki oraz zbiorniki wód stojących. Wody odprowadzane są powierzchniowo. Występuje także fragment sieci ogólnospławnej odbierającej wody opadowe – długość na terenie miasta wynosi ok. 10 km.

Inwentaryzacja wykazała, że w kamienicach w rejonie Starówki, występują wspólne łazienki dla wielu lokatorów jednej kamienicy, co stwarza fatalne warunki sanitarne dla mieszkańców.

Tabela 16. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Kłodawa

Kategoria	Jednostka	2014			2015		
		ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś
Korzystający z instalacji	%	43,6	80,3	6,3	43,6	43,6	43,6
Długość czynnej sieci	km	29,0			29,0		
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	5743	5331	412	5713	5303	410
Przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	507			511		
Ścieki odprowadzone	dam ³	267			213		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu zidentyfikowania wyposażenia poszczególnych miejscowości w gminie Kłodawa zweryfikowano w jakich miejscowościach zlokalizowane są sieć kanalizacyjna i wodociągowa. W poniższej tabeli „TAK” oznaczono występowanie danej infrastruktury, natomiast „NIE” oznaczono braki.

Tabela 17. Wyposażenie w sieć kanalizacyjną i wodociągową na terenie gminy Kłodawa

	Sieć wodociągowa	Sieć kanalizacyjna
	TAK/NIE	TAK/NIE
Brzezienna Długa Kolonia	TAK	TAK (ul. Cegielniana)
Brzezienna Długa Wieś	TAK	NIE
Brzezienna Krótkak	TAK	NIE
Cząstków	TAK	TAK (ul. Gruntowa)
Dąbrówka	TAK	NIE
Dębina	TAK	NIE
Dzióbin	TAK	NIE
Głogowa	TAK	NIE
Górki	TAK	NIE
Janczewy	TAK	NIE
Kłodawa	TAK	TAK
Kobylata	TAK	NIE
Krzykosy	TAK	NIE
Korzecznik	TAK	NIE
Leszcze	TAK	NIE
Luboniek	TAK	NIE
Łązek	TAK	NIE
Łubno	TAK	NIE
Okoleniec	TAK	NIE
Podgajew	TAK	NIE
Pomarzany Fabryczne	TAK	NIE
Rgielew	TAK	NIE
Rysiny Kolonia	TAK	NIE
Rycerzew	TAK	NIE
Słupeczka	TAK	NIE
Straszków	TAK	TAK
Straszkówek	TAK	TAK
Tarnówka	TAK	NIE
Wólka Czepowo	TAK	NIE
Zbójno	TAK	NIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy Kłodawa

Jak wynika z tabeli gmina Kłodawa jest wyposażona w sieć wodociągową we wszystkich miejscowościach. W przypadku sieci kanalizacyjnej skanalizowane zostały miejscowości Kłodawa, Staszków, Straszków, Cząstków (kilka posesji przy ulicy Gruntowej), Brzezienna Długa Kolonia (kilka posesji znajdujących się przy ulicy Cegielnianej). W dalszej eksploatacji sieci kanalizacyjnej, wskazany jest dalszy rozwój tego typu infrastruktury. Wyposażenie w sieć kanalizacyjną przyczyni się do eliminacji zbiorników bezodpływowych, a jednocześnie wyeliminuje zagrożenie skażenia gleby ściekami. Sieć kanalizacyjna jest wskazana w miejscach, gdzie technicznie i ekonomicznie możliwe jest jej wybudowanie. W miejscowościach o rozproszonej zabudowie wskazane jest lokalizowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, wpływających na uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy.

4.3.ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie gminy Kłodawa znajduje się ciepłownia Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. przy Al. 1000-lecia 2. W ciepłowni znajdują się jednostki wytwórcze o zainstalowanej mocy 23 MW. Wytworzone ciepło przeznaczone jest przede wszystkim do zaspokojenia potrzeb własnych Kopalni (60%), tj.: podgrzania ciepłej wody użytkowej oraz na centralne ogrzewania własnych obiektów ciepłowniczych. W ilości ok. 4 MW zamówionej mocy cieplnej ciepło sprzedawane jest przez Kopalnię odbiorcom zewnętrznym, którym ciepło doprowadzane jest magistralą ciepłowniczą „Ciepłik”. Od września 2014 roku rolę dostawcy energii siecią ciepłowniczą przejęła jednostka organizacyjna gminy Kłodawa, świadcząca usługi przesyłu i dystrybucji ciepła sieciowego.

Sieć ciepłownicza ułożona jest w przeważającej części (ok. 2 km), w kanale ciepłowniczym. Około 0,5-0,6 km zewnętrznej sieci ciepłowniczej jest ciepłociągiem napowietrznym. Sieć „Ciepłik” wykonana jest w technologii tradycyjnej. Zaledwie 0,5 km zewnętrznej sieci ciepłowniczej jest wykonana w technologii preizolowanej. Stan sieci jest zły. Łączna długość sieci ciepłowniczej wynosi 7250 m. Liczba odbiorców zasilana ciepłem sieciowym wynosi 53, w skład których wchodzi obiekty kulturalne, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, obiekty handlowo-usługowe, osoby prywatne. Wykaz odbiorców podłączony do sieci ciepłowniczej „Ciepłik” przedstawiono w punktach poniżej.

- Szkoła Podstawowa Nr 2,
- Przedszkole,
- „FRAPO INVEST” – Konin,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Sklep – Tyszer – Kościuszki,
- Środowska Paulina – sklep monopolowy,
- Sklep – Jaranowska,
- Dom Działkowca,
- Wsp. M. ul. Boh. Września 1,
- Wsp. M. ul.3-go Maja 2, 4, 6,
- Wsp. M. ul. Armii Krajowej 4, 6, 8,
- Wsp. M. ul. Boh. Września 7, 9,
- Wsp. M. ul. Dąbrowskiego 1, 2, 4, 6, 8, 10,

- Wsp. M. ul. Górnicza 1-3, 4, 6, 8, 10, 12, 14,
- Wsp. M. ul. Grzymskiego 2,
- Wsp. M. ul. Jagiełły 2, 4, 6,
- Wsp. M. ul. Kapicy 1-3,
- Dom Pawłowski,
- Ferszt,
- Gawłowski,
- Ogorzelski Wojciech – dom,
- Kędzierski Tadeusz – dom,
- Hejna Krzysztof – dom,
- M. Głowczyńska – Michalak,
- Wojciechowski Zbigniew.

Gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są trzy kotłownie, które dostarczają ciepło do obiektów wspólnot mieszkaniowych oraz mieszkań socjalnych. Kotłownie te znajdują się w Kłodawie przy ul. Wyszyńskiego oraz w miejscowościach Luboniek i Górki. Nominalna moc cieplna kotłowni przy ul. Wyszyńskiego wynosi 0,5 MW. Opalana jest ona miałem. Kotłownie w miejscowościach Luboniek i Górki opalane są eko-groszkiem, a ich nominalna moc cieplna wynosi odpowiednio 0,04 MW i 0,1 MW.

„Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Kłodawa na lata 2015-2030” zakłada w rejonie osiedla Górnik oraz szeroko pojętego rejonu starówki rozwój systemu ciepłowniczego w zakładanych scenariuszach.

4.4.SIEĆ GAZOWA

Na terenie gminy Kłodawa nie ma sieci gazowej i dystrybucja gazu nie jest prowadzona. Gazyfikacja gminy Kłodawa możliwa będzie w powiązaniu z doprowadzeniem gazu do dużych odbiorców przemysłowych. W przypadku gminy Kłodawa kluczowym czynnikiem jest zapotrzebowanie na gaz przez Kopalnię Soli „Kłodawa” S.A. Spełnienie tego warunku w istotny sposób mogłoby przybliżyć proces gazyfikacji gminy i doprowadzenia gazu do terenów inwestycyjnych. Jednak z uwagi na brak konkretnych planów inwestycyjnych ze strony

operatora Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa gmina poszukuje także alternatywnych rozwiązań w zakresie gazyfikacji.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kłodawa przyjęte uchwałą Nr XLVII/290/2013 Rady Miejskiej w Kłodawie z dnia 25 października 2013 r. w kwestii planowanych kierunków rozwoju gazyfikacji zakłada również budowę sieci gazowej. Realizacja budowy gazociągu wysokiego ciśnienia DN 100 wraz ze stacjami redukcyjnymi relacji Nowiny Brdowskie – Kłodawa zaplanowana została na lata 2015-2024. Obecnie prowadzone są rozmowy pomiędzy Burmistrzem gminy Kłodawa i Wójtem gminy Daszyna na temat realizacji gazyfikacji terenu gminy Kłodawa jako jednego z etapów rozbudowy dystrybucyjnej sieci gazowej przeprowadzanej aktualnie przez gminę Daszyna. Budowa gazociągu na terenie gminy Kłodawa będzie uzasadniona ekonomicznie ze względu na zakładane przyłączenie do sieci dystrybucyjnej miejscowości Opiesin, dogodnie położonej w bliskiej relacji z gminą Kłodawa. W związku z tym zaspokojenie potencjalnego zapotrzebowania na paliwa gazowe może zostać zrealizowane poprzez budowę gazociągu na terenie gminy Kłodawa.

4.5. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Zgodnie z klasyfikacją miast województwa wielkopolskiego gmina Kłodawa pełni następujące funkcje:

- **Komunikacyjne:**
 - *Dostępność dróg krajowych i wojewódzkich. Rozwinięta oferta komunikacji miejskiej i wewnątrzregionalnej.*
- **Kulturalno-edukacyjne:**
 - *Lokalne ośrodki oraz obiekty kultury i sportu organizujące wydarzenia o charakterze lokalnym.*
 - *Występowanie szkół o znaczeniu lokalnym, przeważnie na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym.*
 - *Występowanie szkół ponadgimnazjalnych w wybranych ośrodkach.*
- **Administracyjne:**
 - *Występowanie rozbudowanych instytucji gminnych.*

- *Realizacja wybranych funkcji powiatowych w zakresie szkolnictwa i administracji przez niektóre ośrodki.*

Gmina Kłodawa posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez gminę przebiegają następujące drogi, będące w administracji:

- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad – na terenie miasta Kłodawa zlokalizowanych jest 2,165 km:
 - droga krajowa nr 92;
- Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu – droga wojewódzka o długości na terenie gminy 15 km, w tym na terenie miasta Kłodawa 2,168 km:
 - droga nr 263 relacji Dąbie – Kłodawa – Sompolno;
- Powiatowego Zarządu Dróg w Kole – drogi powiatowe – o łącznej długości na terenie gminy 67 km, w tym na terenie miasta Kłodawa 9,205 km:
 - droga nr 3401P relacji Rybno – Rycerzew,
 - droga nr 3405P relacji Kłodawa – Liliopol,
 - droga nr 3406P relacji Brdów – Przedecz,
 - droga nr 3407P relacji Przedecz – Kolonia Częstków,
 - droga nr 3408P relacji Głogowa – Chełmno,
 - droga nr 3410P relacji Rycerzew – Bowieczyny,
 - droga nr 3413P relacji Kobylata – Niwki,
 - droga nr 3415P relacji Górki – Przybyszew,
 - droga nr 3419P relacji Budziszew Stary – Luboniek,
 - droga nr 3429P relacji Bierzwienna – Borysławice,
 - droga nr 3430P relacji Luboniek – Tarnówka,
 - droga nr 3431P relacji Dzióbin – Bierzwienna,
 - droga nr 3433P relacji Kolonia Bierzwienna – Bierzwienna Długa Kolonia,
 - droga nr 3443P relacji Straszów – Straszów.

Ponadto na terenie gminy istnieje 109 km dróg gminnych, w tym na terenie miasta Kłodawa znajduje się 12,7 km dróg gminnych (6,1 km to drogi utwardzone, 6,6 km to drogi nieulepszone).

Na mapie poniżej została przedstawiona mapa sieci drogowej na terenie gminy Kłodawa.

Rysunek 11. Mapa sieci drogowej na terenie gminy Kłodawa

Źródło: kłokawakolska.e-mapa.net

Korzystne położenie lokalizacyjne sprawia, że w odległości 20 km znajduje się węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A2 oraz w odległości 50 km węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A1.

Odległości drogowe i średni czas dojazdu do poszczególnych miast powiatowych i wojewódzkich z miejscowości Kłodawa:

Tabela 18. Odległość w kilometrach i średni czas dojazdu do większych miejscowości

	Odległość w km	Czas dojazdu
m. Warszawa	192 km	1 h 57 min
m. Łódź	87 km	1 h 15 min
m. Poznań	152 km	2 h 00 min
m. Włocławek	51 km	50 min
m. Konin	50 km	45 min

Źródło: Google Maps, opracowanie własne

Korzystne położenie gminy Kłodawa sprawia, iż czas przejazdu do największych miast wojewódzkich mieści się w granicy do 2 godzin.

Z badań natężenia ruchu na drogach wynika, że liczba pojazdów na najdłuższych odcinkach dróg w 2015 roku w ciągu roku w stosunku do roku 2010 zmniejszyła się, co może być związane z przeniesieniem się ruchu na autostradę znajdującą się w najbliższej odległości.

Tabela 19. Natężenie ruchu na drodze krajowej i wojewódzkiej w 2010 i 2015 rok

Badany odcinek	2010	2015
dr. kraj. nr 92 relacji Koło - Kłodawa	8541	7281
dr. Woj. Nr. 263 relacji Bugaj - Kłodawa	1981	1453

Źródło: GDDKiA 2010 i 2015

Mimo zmniejszenia się natężenia ruchu na drogach, ich stan techniczny ciągle ulega degradacji i wymaga ciągłych napraw oraz budowy nowych dróg.

Ścieżki pieszo-rowerowe

Na terenie gminy występuje brak rozwiniętej infrastruktury pieszo-rowerowej. Ścieżki rowerowe nie występują, z wizji lokalnej i ankietyzacji mieszkańców wynika konieczność ich lokalizacji. Na terenie gminy występują chodniki dla pieszych, które w większym stopniu wymagają modernizacji. Infrastruktura służąca użyteczności publicznej w mieście Kłodawa jest w stanie złym i wymaga modernizacji.

Rysunek 12. Stan infrastruktury pieszej na terenie gminy Kłodawa (wizja lokalna grudzień 2016)

Źródło: Opracowanie własne

Kolej na terenie gminy

Przez gminę Kłodawa przebiega linia kolejowa łącząca Berlin z Moskwą. Przewozy pasażerskie obsługiwane są przez Spółkę Koleje Wielkopolskie, zapewniając połączenia do miejscowości takich, jak: Kutno, Poznań, Zbąszynek. Stacja kolejowa zlokalizowana jest w Pomarzanach Fabrycznych w odległości ok. 3 km od Kłodawy.

Komunikacja miejska

Komunikację autobusową zapewnia przewoźnik PKS Gostynin, realizując połączenia do takich miejscowości, jak: Gostynin, Kalisz, Koło, Kutno, Oleśnica, Płock, Turek, Wrocław, Konin, ale także do mniejszych miejscowości: Izbica Kujawska, Kościelec, Krośniewice, Przedecz, Chodów, Babiak.

Na terenie miasta znajduje się przystanek autobusowy na ulicy Poznańskiej.

Kursy rozpoczynają się od godziny 5:00, a ostatnie z nich odbywają się około godziny 20:10. Przystanek na ulicy Poznańskiej jest kluczowym i najważniejszym przystankiem komunikacyjnym na terenie miasta Kłodawa.

Rysunek 13. Przystanek na ulicy Poznańskiej w mieście Kłodawa

Źródło: Dane Urząd Miasta i Gminy w Kłodawie

4.6. TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy istnieje dostęp do usług telekomunikacyjnych. Mieszkańcy mają możliwość przyłączy telefonii stacjonarnej, a także mogą korzystać z telefonii komórkowej. W przypadku telekomunikacji bezprzewodowej, zasięg na danym obszarze zależy od operatora sieci.

Na terenie gminy dostęp do Internetu nie jest w żaden sposób ograniczony. Można korzystać z Internetu przewodowego, jak i bezprzewodowego.

4.7.OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy gminy Kłodawa mogą korzystać z 6 aptek zlokalizowanych na terenie gminy, natomiast opiekę zdrowotną zapewniają placówki medyczne takie, jak:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” s.c. Medycyna Rodzinna,
2. Przychodnia Zakładowa Kopalni Soli „Kłodawa”,
3. NZOZ Centrum Rehabilitacyjno-Lecznicze,
4. NZOZ „Sanmed” Poradnia Lekarzy Rodzinnych i Specjalistów,
5. Grupowa Praktyka Lekarska Kukawka – Chmielecki s.c.,
6. Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Poradnia „Ginekologiczno-Położnicza”,
7. Indywidualna Praktyka Lekarska Janusz Pudło,
8. NZOZ „ZDROWIE” s.c. Grupowa Praktyka Pielęgniarek Środowiskowo – Rodzinnych „Pomocna Dłoń” s.c.

4.8.DOSTĘPNOŚĆ SKLEPÓW

W gminie Kłodawa funkcjonują 4 supermarkety, sklepy prywatne prowadzące działalność handlowo-usługową, 2 targowiska stałe i 2 targowiska sezonowe. Ponadto zlokalizowane są obiekty gastronomiczne, pocztowe, kosmetyczne, rzemieślnicze i inne.

4.9.DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI

Miejsca warte odwiedzenia w gminie Kłodawa:

- Ratusz miejski,
- Zespół obiektów poklasztornych karmelitów trzewickowych,
- Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny,
- Szkoła klasztorna z XVIII wieku,
- Kościół pw. św. Fabiana i Sebastiana,
- Podziemna Trasa Turystyczna Kopalni Soli „Kłodawa” S.A.

W rejestrze zabytków publikowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa znalazły się liczne miejsca występujące na terenie gminy Kłodawa:

- **Bierzwienna Długa**
 - kościół p.w. św. Dominika, 1901,
 - dzwonnica, XIX/XX,
 - cmentarz parafii rzymsko-katolickiej (najstarsza część), poł. XIX,
 - cmentarz ewangelicko–augsburski, czynny, 2 poł. XIX,
 - zespół dworski, XIX/XX,
 - dwór,
 - park;
- **Kęcerzyn**
 - zespół dworski, XIX/XX,
 - dwór,
 - park;
- **Kłodawa**
 - historyczny układ urbanistyczny miasta, k. XIV-XIX,
 - kościół par. p.w. św. Sebastiana, drewn., 1557, 1806-7,
 - dzwonnica drewniana, XVIII, 1958,
 - zespół klasztorny karmelitów trzewickowych, ul. Wrocławska 2, nr rej.: 681/Wlkp/A z 17.01.1953 i z 18.06.2008,
 - kościół, ob. par. p.w. Wniebowzięcia NMP, 1755-66,
 - klasztor, ob. plebania, 1718-1755, 2 poł. XIX,
 - ogród klasztorny, XVIII-XX,
 - dziedziniec odpustowy „Ogrójec”,
 - ogrodzenie Ogrójca z 4 kapliczkami, 1850,
 - ratusz, 1820, nr rej.: 184 z 21.08.1968,
 - dom, ul. Poznańska 17, drewn., 1 poł. XIX,
 - wyrobisko podziemne w polu Nr 3, w kopalni soli „Kłodawa”, 1937, 1946-50;
- **Krzykosy**
 - zespół dworski,
 - dwór, drewn., 1902,
 - park, pocz. XIX,

- chata, Kolonia 18, drewn., ok. 1850;
- **Leszcze**
 - zespół dworski, po 1925,
 - dwór,
 - park;
- **Marynki**
 - chata, nr 14, drewn., 1 poł. XIX;
- **Rgilew**
 - zespół dworski, pocz. XX,
 - dwór,
 - park;
- **Rycerzew**
 - dwór obronny, ruiny, XV (w zespole pałacowym),
 - zespół pałacowy, 2 poł. XIX,
 - pałac,
 - park;
- **Straszków**
 - zespół dworski, 2 poł. XIX,
 - dwór,
 - park;
- **Straszkówek**
 - zespół dworski, 2 poł. XIX,
 - dwór,
 - park;
- **Wólka Czepowa**
 - zespół dworski, 1930,
 - dwór,
 - park.

Do Gminnej Ewidencji Zabytków zostały wpisane następujące miejsca występujące na terenie gminy Kłodawa:

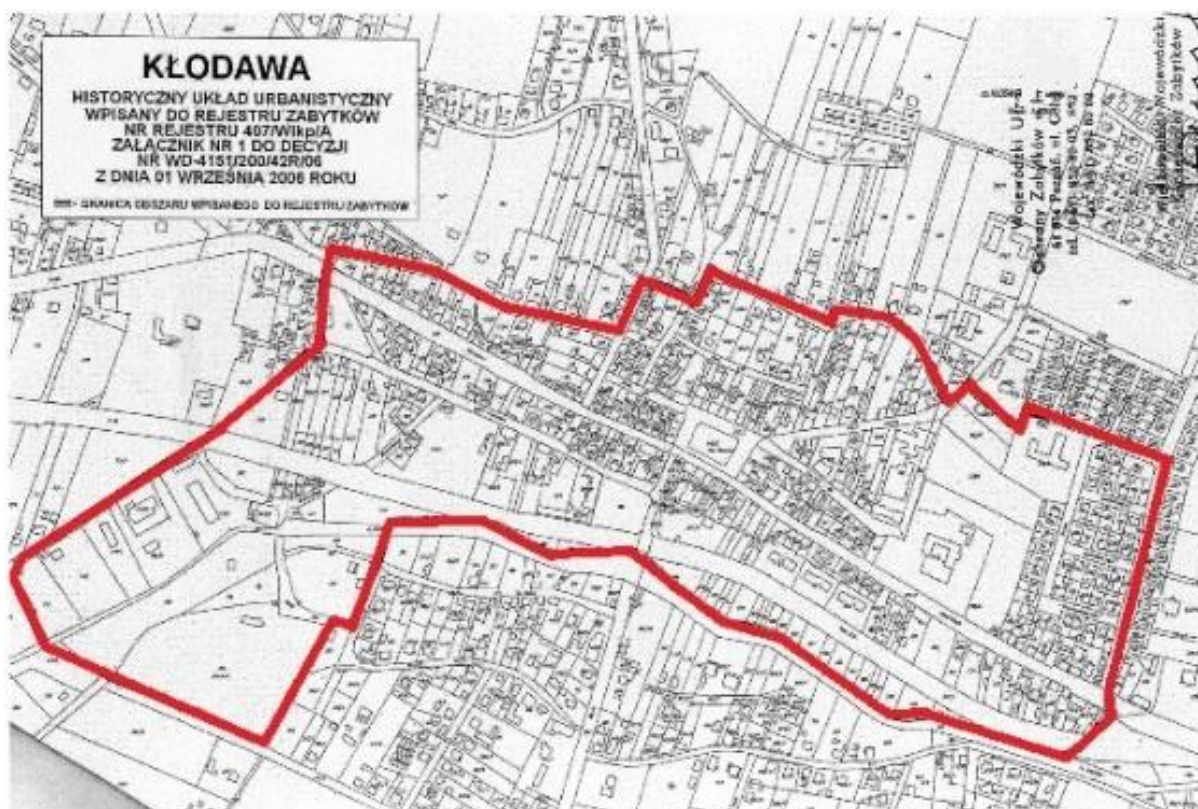
- **Bierzwienna Długa**
 - Zespół kościoła par. p.w. św. Dominika,
 - Cmentarz rzymskokatolicki, ok. poł. XIX w.,
 - Park dworski, XIX/XX w.,
 - Zespół dworski;
- **Bierzwienna Długa – Kolonia**
 - Cmentarz ewangelicko-augsburski, XIX w.;
- **Bierzwienna krótka**
 - Park dworski, 2 poł. XIX w.;
- **Dębina**
 - Cmentarz ewangelicko-augsburski, pocz. XX.;
- **Kęcerzyn**
 - Zespół dworski;
- **Kłodawa**
 - Układ urbanistyczny, 1430 r. - k. XIX w.,
 - Zespół klasztorny karmelitów, ob. Zespół kościoła par. p.w. Wniebowzięcia NMP, ul. Włocławska 2,
 - Zespół kościoła fil. P.w. św. Sebastiana, ul. Cicha,
 - Cmentarz żydowski, ul. Łęczycka, XVIII w.,
 - Ratusz, pl. Wolności 16, mur., ok. 1820 r.,
 - Park dworski, ul. Sportowa, ok. poł. XIX w.,
 - ul. Bierzwińska – dom nr 16, mur., ok. 1920.,
 - ul. Kościelna – dom nr 5, ob. Ośrodek kultury, mur., ok. 1930 r., dom nr 9, mur., 1924 r.,
 - ul. Krępa – dom nr 5, mur., ok. 1928 r.,
 - ul. Poznańska – dom nr 9, mur., 1908 r.,
 - Ul. Słowackiego – dom nr 4, drew., ok. 1920 r.,
 - Ul. Szkolna – dom nr 1, mur., ok. 1935 r., dom nr 2, mur., ok. 1935 r.,
 - Ul. Św. Ducha – dom nr 25, mur., ok. 1926 r.,
 - Ul. Toruńska – dom nr 6, mur., ok. 1930 r., dom nr 16, mur., 1930 r.,

- Ul. Warszawska – dom nr 49, mur., 1930 r., dom nr 51, mur., 1920 r., dom nr 54, mur., ok. 1920 r., dom nr 58, mur., 1933 r.,
- Pl. Wolności – dom nr 2, mur., pocz. XX w., dom nr 3, mur., pocz. XX w., dom nr 6, mur., ok. 1910 r., dom nr 7, mur., ok. 1910 r., dom nr 8, mur., pocz. XX w.,
- Ul. Wyszyńskiego – dom nr 70, mur., ok. 1918 r., dom nr 92, mur., XIX / XX w.,
- Wyrobisko podziemne w pld. części pola nr 3 Kopalni Soli „Kłodawa”, 1937 r., 1946-1950 r.;
- **Krzykosy**
 - Kapliczka, mur., k. XIX w.,
 - Kapliczka, mur., pocz. XX w.,
 - Zespół dworski,
 - Dom nr 18, drew., 1 poł. XIX w.,
 - Dom nr 21, drew., ok. 1900 r.;
- **Leszcze**
 - Kapliczka, mur., ok. 1930 r.,
 - Zespół dworski;
- **Luboniek**
 - Kapliczka, mur. Pocz. XX w.,
 - Zespół dworski;
- **Okoleniec**
 - Kapliczka, mur., l. 40 XX w.;
- **Pomarzany fabryczne**
 - Zespół dworski;
- **Rgielew**
 - Zespół dworski;
- **Rycerzew**
 - Zespół pałacowy;
- **Rysiny – kolonia**
 - Cmentarz ewangelicko-augsburski, k. XIX w.;
- **Stupeczka**
 - Kapliczka, mur., pocz. XX, odnow. 1959 r.,

- Obora folwarczna, nr 12, 1935 r.;
- **Straszków**
 - Zespół dworski,
 - Wieża ciśnień, mur., pocz. XX w.;
- **Straszków**
 - Zespół dworski;
- **Wólka Czepowa**
 - Kapliczka, mur., ok. 1930 r.,
 - Zespół dworski.

Do rejestru zabytków pod numerem 407/Wlkp/A decyzją Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 1 września 2006 r. wpisany został historyczny układ urbanistyczny miasta Kłodawa. Teren ukształtowany w średniowieczu z elementami rozwiniętymi w XVIII w. oraz w XIX i pocz. XX w. obejmuje:

- nawarstwienia kulturowo-osadnicze od czasów pradziejowych po okres nowożytny;
- znajdujący się w centrum Rynek (pl. Wolności);
- układ ulic w centrum miasta, stanowiących granicę średniowiecznej lokacji: Kościelna, Szkolna, Warszawska, Wyszyńskiego, Krępa, Dąbska;
- ulice odchodzące od centrum: Targowa, Przedecka, Poznańska, Nowa;
- ulice skrajne okalające zespół: Ogrodowa, św. Ducha, Toruńska, Broniewskiego, 11 Listopada, Orzeszkowej, Cicha;
- cmentarz na przedmieściu zw. Starą Kłodawą przy ul. Cichej;
- architekturę sakralną: dawny zespół klasztorny karmelitów, drewniany kościół św. Sebastiana z dzwonnica;
- zabudowę mieszkalną przy wyżej wymienionych ulicach, o przeważającym typie domów parterowych z dachami dwuspadowymi;
- zabudowę użyteczności publicznej: ratusz na pl. Wolności.

Rysunek 14. Historyczny układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków

Źródło: GEZ, Karta adresowa zabytku nieruchomego

Dobry stan zachowania poszczególnych elementów układu przestrzennego: ulic, placów, podziałów gruntów, architektury sakralnej i mieszkalnej oraz wyraźna czytelność ich genezy widzianej w szerokim kontekście rozwoju gospodarczo-społecznego Wielkopolski w czasie reformy państwa w średniowieczu, a także w kontekście dalszych przekształceń w wiekach późniejszych, szczególnie w końcu XVIII wieku i w wieku XIX, stawia historyczny ośrodek miejski w grupie cennych zespołów współtworzących dziedzictwo kulturowe kraju.

W rozdziale 2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kłodawa „Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy Kłodawa”, pkt 2.4. „Środowisko kulturowe” zaprezentowano najcenniejsze obiekty zabytkowe z terenu gminy wpisane do rejestru zabytków. Historyczny układ urbanistyczny starej części miasta Kłodawa z 1430 roku jest zespołem zabytkowym, wpisanym do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu, w którym specjalne miejsce zajmuje zabudowa dawnego Rynku wraz z sąsiadującymi ulicami (obecnie Plac Wolności). Rejestr zabytków miasta i gminy Kłodawa, sporządzony przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, liczy 34 pozycje (stan na 31 marca 2013 r.). Są to ważne obiekty budownictwa murowanego

i drewnianego: historyczny układ urbanistyczny miasta k. XIV-XIX, kościół par. p.w. św. Sebastiana, dzwonnica drewniana XVIII w., zespół klasztorny karmelitów trzewickowych, ul. Wrocławska 2, Ratusz, dom drew., ul. Poznańska 17, wyrobisko podziemne w polu Nr 3 w Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. W rozdziale 3. „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy Kłodawa”, w punkcie 3.4. przedstawiono obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego:

- Odnosnie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich w kierunkach ich zagospodarowania;
- Działania podejmowane w odniesieniu do tych zabytków wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Studium zawiera też zapis o tym, że należy dążyć do rewitalizacji obiektów zabytkowych. Ich zagospodarowanie nie powinno zmieniać ich historycznego charakteru, w tym kompozycji przestrzennej, kształtu obiektów, detali architektonicznych itp. Oprócz tego należy utrzymać historyczne podziały działek, zachować historyczne linie zabudowy, a także otoczenie historycznych zespołów zabudowy (w szczególności założeń zieleni).

Studium stwierdza, że należy dążyć do zwiększenia walorów przestrzennych tych terenów. W szczególności dotyczy to centrum Kłodawy wymagającego rewitalizacji. Podniesienie walorów urbanistycznych powinno być oparte o odtworzenie historycznych pierzei i historycznych kwartałów zabudowy. Należy zadbać o wysoką jakość użytych w budownictwie materiałów, dbałość o detale architektoniczne obiektów, wysoki standard posadzek, wyposażenie przestrzeni w elementy małej architektury oraz zieleni urządzoną.

Największą atrakcją regionu jest Kłodawska Podziemna Trasa Turystyczna, a także liczne zabytki opisane powyżej.

Gmina Kłodawa wraz z sześcioma innymi gminami województwa łódzkiego, Starostwem Powiatowym w Łęczycy oraz kilkunastoma innymi podjęła wspólną inicjatywę pod nazwą „Centralny Łuk Turystyczny”. Jest to oferta skierowana do turystów, promująca liczne atrakcje turystyczne, zlokalizowane w promieniu 50 km. Dzięki tego typu przedsięwzięciom nastąpił rozwój bazy noclegowej oraz gastronomicznej. Na terenie gminy Kłodawa od 2012 r. obserwuje się wzrost liczby miejsc noclegowych oferowanych turystom. Są to w znacznej mierze gospodarstwa agroturystyczne. Zestawienie baz turystycznych ujęte zostało w opisie Sfery gospodarczej.

4.10. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na Placu Wolności, w Parku Górnika oraz na Osiedlu Górniczym występują następujące problemy przestrzenno-funkcjonalne: niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych (najbardziej odczuwalny ich brak), niska estetyka otoczenia, zły stan infrastruktury około drogowej, niewystarczająca infrastruktura gazowa, zdewastowane, opuszczone tereny, zły stan zabytków, zły stan nawierzchni dróg. Ankietowani rzadziej wymieniali: niewystarczającą infrastrukturę kanalizacyjną, kulturalno-rekreacyjną i sportową oraz słaby rozwój usług i handlu. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na słabo rozwiniętą bazę turystyczno-wypoczynkową, niewystarczającą infrastrukturę wodociągową i niski stopień poczucia bezpieczeństwa. Problemy przestrzenno-funkcjonalne przedstawia wykres poniżej.

Wykres 21. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

4.11. PODSUMOWANIE

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące problemy:

- zużycie wody w ciągu roku przez jednego mieszkańca kształtuje się na poziomie 33,4 m³ i wzrasta od roku 2013;
- 90,3% ogółu ludności korzysta z instalacji wodociągowej. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten to 93,4%;
- stan infrastruktury sieci wodociągowej na terenie miasta Kłodawa wymaga modernizacji lub wymiany, sieć wodociągowa na Starówce pochodzi z l. 60.-70. i stworzona została w przestarzałej technologii (rury azbestocementowe szkodliwe dla zdrowia oraz żeliwne charakteryzujące się dużą awaryjnością), ponadto konieczna jest wymiana przyłączy wodociągowych w rejonie Starówki, gdzie są one przestarzałe i wymagają modernizacji;
- inwentaryzacja wykazała także bardzo zły stan infrastruktury wodociągowej w rejonie Osiedla Górniczego, gdzie infrastruktura wymaga modernizacji w 100%;
- 43,6% ogółu ludności korzysta z instalacji kanalizacyjnej. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten to 45,9%;
- W kamienicach w rejonie Starówki istnieją fatalne warunki sanitarne, polegające na występowaniu jednej wspólnej łazienki dla wielu lokatorów budynku;
- zaledwie 0,5 km zewnętrznej sieci ciepłowniczej jest wykonana w technologii preizolowanej; stan sieci jest zły, a gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym;
- na terenie gminy Kłodawa nie ma sieci gazowej i dystrybucja gazu nie jest prowadzona;
- mimo zmniejszenia natężenia ruchu na drogach, ich stan techniczny ulega degradacji i wymaga ciągłych napraw;
- brak rozwiniętej infrastruktury pieszo-rowerowej (ścieżki rowerowe nie występują);
- infrastruktura służąca użyteczności publicznej w mieście Kłodawa jest w złym stanie i wymaga modernizacji;
- odnośnie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich w kierunkach ich zagospodarowania, działania podejmowane w odniesieniu do tych zabytków wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków;

- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania za najbardziej zaniedbane mieszkańcy uznali zagospodarowanie przestrzeni publicznej oraz infrastrukturę sportową;
- na terenie gminy Kłodawa według jej mieszkańców brakuje usług związanych z: ochroną zdrowia i opieką społeczną, z opieką nad osobami starszymi, z rolnictwem i przetwórstwem, z rekreacją, kulturą i sportem. Mieszkańcy negatywnie oceniają też: jakość techniczną dróg wraz z infrastrukturą, niewystarczającą ilość połączeń komunikacji zbiorowej, niski stopień skanalizowania, niewystarczające zagospodarowanie centrów wsi, brak parkingów i oświetlenie ciągów komunikacyjnych, brak pomocy medycznej w nocy, brak lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych, słaby stopień wykonania niezbędnych badań i działań edukacyjnych dotyczących zdrowia;
- wyniki badań ankietowych mieszkańców Kłodawy wskazują, że koncentracja problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występuje wokół Placu Wolności, Osiedla Górniczego. Problemami, które wskazują Kłodawianie są: niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych, niska estetyka otoczenia, zły stan infrastruktury około drogowej, niewystarczająca infrastruktura gazowa, zdewastowane, opuszczone tereny, zły stan zabytków, zły stan nawierzchni dróg. Ankietowani rzadziej wymieniali: niewystarczającą infrastrukturę kanalizacyjną, kulturalno-rekreacyjną i sportową oraz słaby rozwój usług i handlu. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na słabo rozwiniętą bazę turystyczno-wypoczynkową, niewystarczającą infrastrukturę wodociągową i niski stopień poczucia bezpieczeństwa. W ankietach najczęściej pojawiał się postulat renowacji budynku byłego ratusza (Plac Wolności), który mógłby stać się miejscem spotkań zarówno młodzieży, jak i dorosłych i osób starszych.

Rysunek 15. Były ratusz i budynek po Komisariacie Policji, Plac Wolności w Kłodawie

Źródło: Opracowanie własne (wizja lokalna grudzień 2016)

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące potencjały:

- gmina Kłodawa w całości objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego;
- gmina w swojej ofercie posiada tereny inwestycyjne i nieruchomości przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne, pod aktywizację gospodarczą, pod zabudowę wielorodzinną, zabudowę siedliskową, usługi komercyjne;
- w sieć wodociągową wyposażone są wszystkie miejscowości w gminie Kłodawa;
- skanalizowanie Miasta Kłodawa w ok. 95%, wskazany jest dalszy rozwój kanalizacji, który przyczyni się do eliminacji zbiorników bezodpływowych, a jednocześnie wyeliminuje zagrożenie skażenia gleby ściekami;
- gmina Kłodawa posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne;
- czas przejazdu do największych miast wojewódzkich mieści się w granicy do 2 godzin;
- przez gminę Kłodawa przebiega linia kolejowa łącząca Berlin z Moskwą oraz trasy autobusowe;
- w odległości 20 km znajduje się węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A2 oraz w odległości 50 km węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A1;
- na terenie gminy istnieje dostęp do usług telekomunikacyjnych – możliwość przyłączy telefonii stacjonarnej i korzystanie z telefonii komórkowej;
- na terenie gminy dostęp do Internetu nie jest w żaden sposób ograniczony;

- w rejestrze zabytków publikowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa znalazły się liczne miejsca występujące na terenie gminy Kłodawa;
- największą atrakcją regionu jest Kłodawska Podziemna Trasa Turystyczna;
- gmina Kłodawa wraz z sześcioma innymi gminami podjęła wspólną inicjatywę pod nazwą „Centralny Łuk Turystyczny”;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych pozytywnie ocenia: dostępność aptek, atrakcyjne położenie, istniejącą sieć wodociągową, potencjał turystyczny, dostępność terenów rekreacyjnych i placów zabaw oraz imprez sportowo-rekreacyjnych.

5. SFERA TECHNICZNA

5.1. MIESZKALNICTWO

Na obszarze gminy Kłodawa zanotowano 115 mieszkań zamieszkałych w budynkach wybudowanych przed rokiem 1918. Najwięcej budynków powstało w latach 1945-1970. Liczbę mieszkań w obiektach wybudowanych w danych latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Struktura wieku budynków w gminie Kłodawa

Wiek budynków	Lata powstania	Liczba budynków
	Przed 1918	115
	1918 - 1944	430
	1945 - 1970	1624
	1971 - 1978	634
	1979 - 1988	762
	1989 - 2002	381
	2003-2013	241
	2013-2015	32

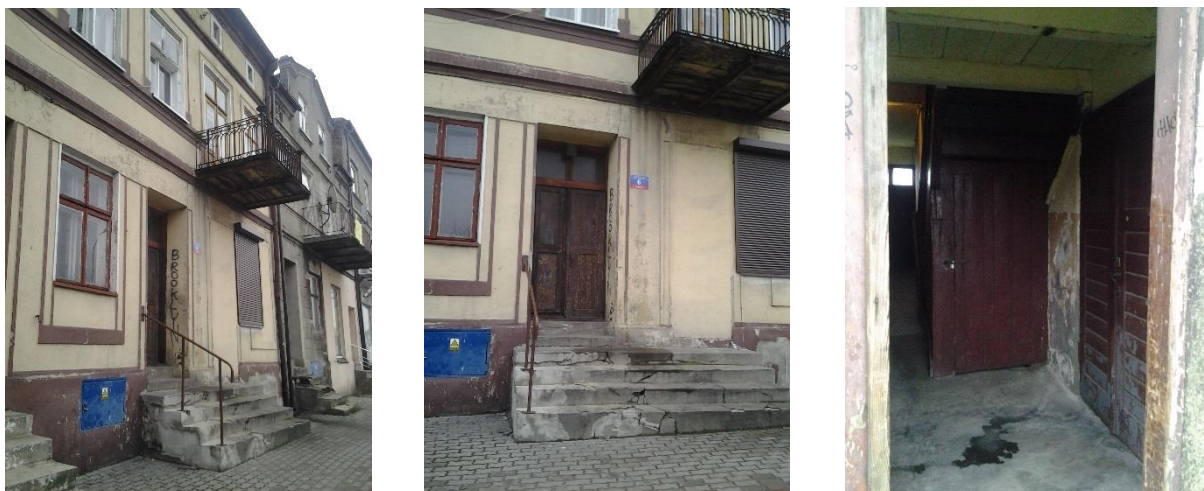
Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Stan infrastruktury budynków zlokalizowanych w mieście Kłodawa znajduje się w stanie złym, np. na Starówce znajdują się budynki należące do „grupy konserwatorskiej B”, ich stan w dużej mierze może stanowić zagrożenie dla zamieszkujących w nich osób. Z racji takiego stanu zlokalizowanych jest tutaj wiele pustostanów.

Rysunek 16. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne (wizja lokalna grudzień 2016)

Rysunek 17. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa

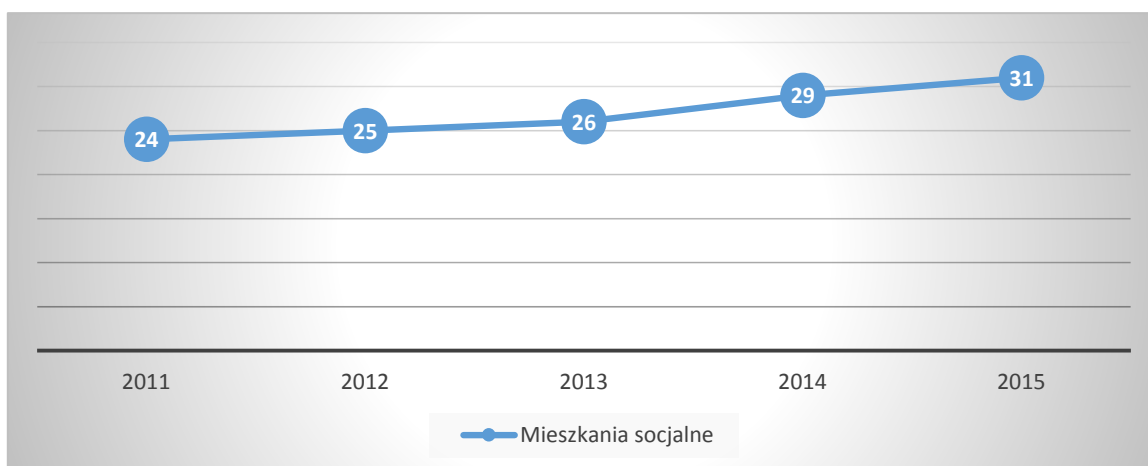
Źródło: Opracowanie własne (wizja lokalna grudzień 2016)

Rysunek 18. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne (wizja lokalna grudzień 2016)

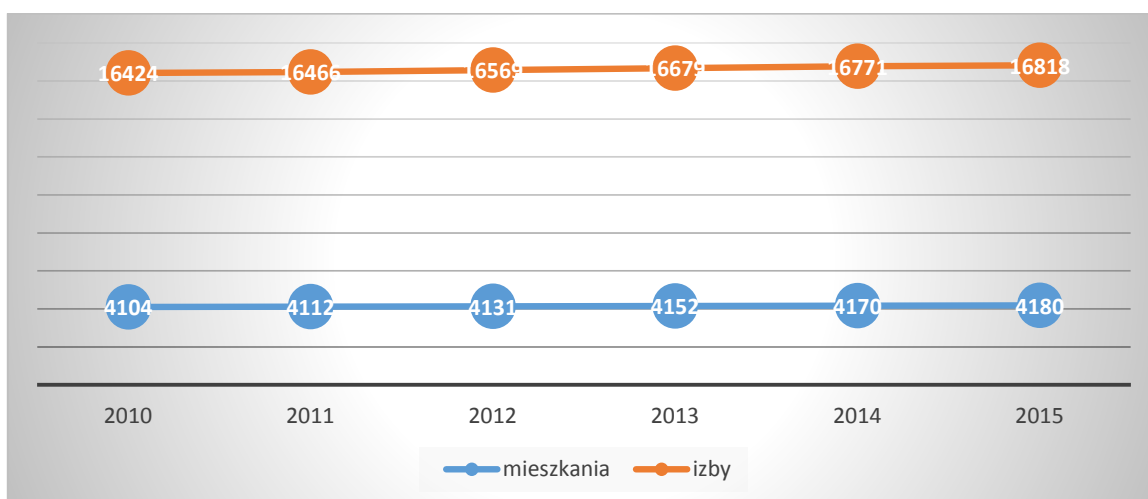
W gminie Kłodawa od 2011 roku wzrasta liczba mieszkań socjalnych. Jest to efektem zwiększającego się zapotrzebowania na tego typu mieszkania.

Wykres 22. Mieszkania socjalne w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zasoby mieszkaniowe gminy Kłodawa przedstawiają się następująco: 4180 mieszkań, 16 818 izb, 327 511 m² powierzchni użytkowej mieszkań. Zasoby te na przestrzeni lat przedstawia poniższy wykres.

Wykres 23. Zasoby mieszkaniowe gminy Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy dominuje zabudowa siedliskowa, zauważa się rozproszenie struktury osadczej, dominująca jest zagrodowa zabudowa jednorodzinna wraz z budynkami gospodarczymi. Natomiast na terenie miasta jest to zabudowa zwarta i wolnostojąca. Na terenie miasta Kłodawa zlokalizowane są budynki wielorodzinne, w dużej mierze skoncentrowane w południowej części miasta, zlokalizowane są też osiedla np. Osiedle Górnicze, gdzie znajdują się bloki tworzące zabudowę wielorodzinną. Infrastruktura zabudowy

wielorodzinnej wymaga remontów. Dużym zapotrzebowaniem cieszy się budownictwo wielorodzinne. Na terenie gminy Kłodawa znajdują się budynki wielomieszkaniowe, którymi zarządza Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kole. W zasób Spółdzielni wchodzi 350 mieszkań. Budynkami będącymi własnością gminy zarządza Zarząd Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie. Do mienia gminy Kłodawa należą następujące kamienice znajdujące się na starówce: Pl. Wolności 3, Pl. Wolności 6, Kościelna 4, Szkolna 1, Szkolna 2.

Liczba budynków będących w Administracji ZBIUK została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 21. Liczba budynków w Administracji Zarządu Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie

Rok budowy	Ilość budynków	Rodzaj budynku	Budynki Starówka	Budynki Osiedle Górnicze
Przed 1918	2	mieszkalne	1	1
1918-1944	7	mieszkalne	5	2
1918-1944	7	gospodarcze	5	2
1945-1970	32	mieszkalne	1	31
1971-1978	7	mieszkalne	6	1
1979-1988	4	mieszkalne		4
1989-2002	1	mieszkalne		1
2003-2013	-	-		
2013-2015	-	-		
RAZEM	60	-	18	42

Źródło: Dane ZBIUK

Na terenie gminy 3933 mieszkania wyposażone są w wodociąg, 3688 w ustęp splukiwany, 3541 w łazienkę, 3154 w centralne ogrzewanie i 1 w gaz sieciowy. Wynika z tego, że 98,2% mieszkań w mieście (stan niezmienny od 2010 roku) i 88,7% mieszkań na wsi (stan niezmienny od 2014 roku) wyposażonych jest w wodociąg.

Duży problem z wyposażeniem budynków w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną występuję w budynkach zlokalizowanych w obrębie Starówki. Są to budynki, które posiadają wspólne toalety i łazienki dla kilkunastu mieszkań. Taka sytuacja stanowi dość duży problem społeczny, jak i gospodarczy dla mieszkańców tego regionu.

Najstarsza część miasta zlokalizowana jest wokół Pl. Wolności oraz ul. Warszawskiej, Kardynała St. Wyszyńskiego, Kościelnej, Szkolnej, Poznańskiej i Krępej. Ulice te znajdują się w centrum Starego Miasta, w sąsiedztwie Pl. Wolności, czyli dawnego rynku miejskiego. Najstarsza część osiedla Górniczego (najstarsze budynki) to budynki z dachami wielospadowymi przy ul. Górniczej (budynki wielorodzinne) oraz 2 budynki przy ul. Al. 1000-

lecia. Budynki te wybudowane były w latach 50.-60. i są w stanie dobrym, pozostałe 5 wymaga prac remontowych.

Budynki zlokalizowane na terenie Osiedla Górniczego, mimo że były budowane w latach 1950-1990 wymagają różnych prac modernizacyjnych uzależnionych od stanu zużycia poszczególnych budynków. Wszystkie budynki nadają się do użytkowania i nie wymagają generalnego remontu. Mieszkania posiadają infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.

Na ulicy 1 Maja zlokalizowane są 4 tzw. „baraki” oraz 1 budynek przy ul. Dąbskiej (są to budynki powstałe w latach 50.-60., na potrzeby zaplecza przedsiębiorstw budowlanych, które budowały Kopalnie Soli „Kłodawa”). Budynki te są parterowe z drewnianymi dachami, kryte papą. W latach 1965-1970 zostały zaadoptowane na budynki mieszkalne wielorodzinne wraz z przynależnymi budynkami gospodarczymi i są nadal użytkowane. Baraki posiadają przyłącza do wody. Ponadto każdy z budynków posiada wspólną łazienkę.

Według danych przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania na terenie gminy Kłodawa wynosi 78,4 m². Jest to nieco mniej aniżeli wynosi średnia dla powiatu kolskiego – 80,1 m². Mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców jest także porównywalnie mniej w gminie Kłodawa (319,1), gdzie w powiecie kolskim jest ich 326,7. Tego typu sytuacja może być spowodowana niskim przyrostem nowych mieszkań.

5.2. BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Na terenie gminy Kłodawa zlokalizowane są następujące budynki użyteczności publicznej będące w posiadaniu gminnym:

Tabela 22. Budynki użyteczności publicznej na terenie gminy Kłodawa

Rodzaj budynku	Liczba	Stan techniczny	Zapotrzebowanie
Budynki urzędów	1	Dobry	Duże
Budynki oświaty	9	Dobry	Duże
Budynki kulturowe	1	Dobry	Duże
Świetlice wiejskie	14	Dobry	Duże
Budynki wod-kan.	3	Dobry	Duże
Budynki OSP/ straży miejskiej	1	Dobry	Duże

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Stan techniczny budynków jest dobry. Głównym źródłem pozyskiwania energii cieplnej przez te budynki są gaz płynny, olej opałowy i węgiel.

5.3.ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Energia ze źródeł odnawialnych na terenie gminy Kłodawa obejmuje przede wszystkim energię słońca i wiatru. Wśród właścicieli prywatnych zastosowanie znalazły kolektory słoneczne, które energię słońca wykorzystują do przygotowania ciepłej wody użytkowej. Na obiektach będących w administrowaniu gminy lub jej jednostek nie ma zlokalizowanych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są elektrownie wiatrowe.

Energia wiatru

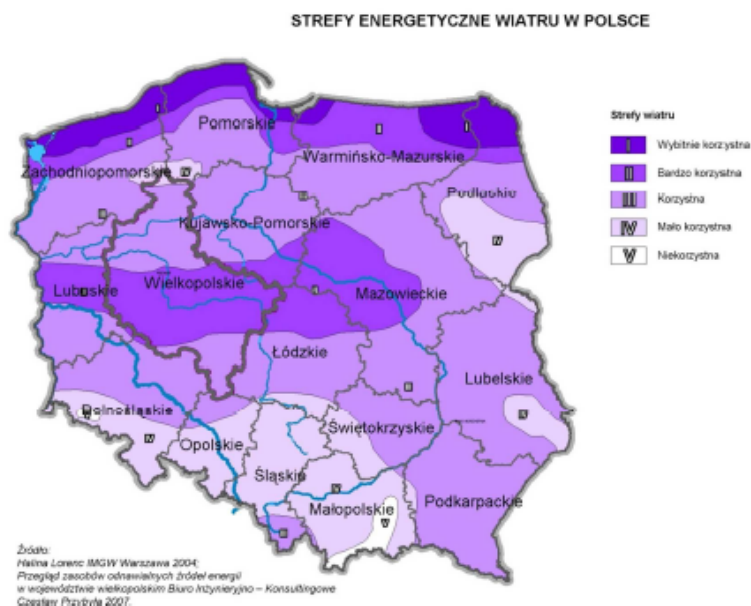
Potencjał gminy w obrębie odnawialnych źródeł energii nie jest wykorzystany. Gmina Kłodawa zlokalizowana jest na terenie o stosunkowo wysokiej prędkości wiatru w ciągu roku. Jak pokazują dane Ministerstwa Rozwoju dla typowych lat meteorologicznych dla stacji w Kole, średnia prędkość wiatru wynosi ok 2,83 m/s.

Tabela 23. Średnie miesięczne prędkość wiatru dla stacji meteorologicznej w Kole

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Śr. rok
Średnia prędkość wiatru [m/s]	4,3	4,4	4,5	4,1	3,7	3,5	3,5	3,3	3,6	3,9	4,0	4,3	3,93

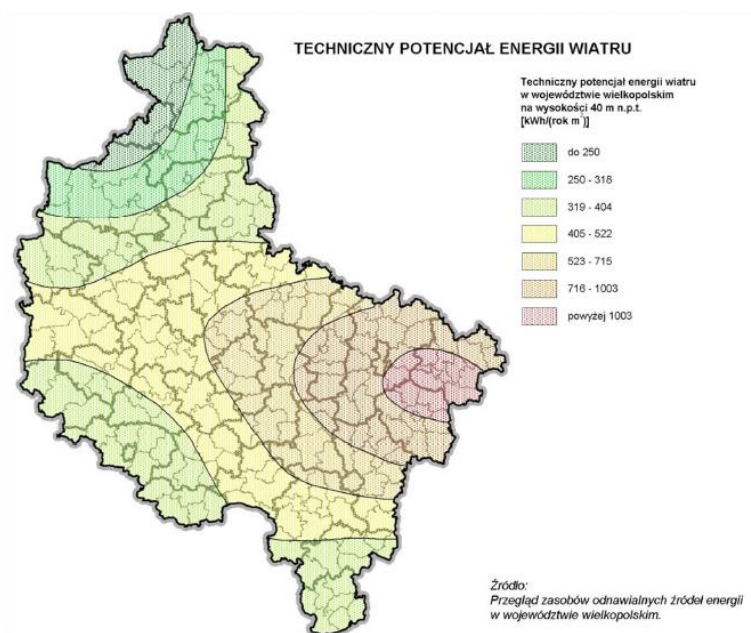
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MliR

Na tle Polski, gmina Kłodawa ma duże predyspozycje do wykorzystania energii pochodzącej z siły wiatru. Na rysunku poniżej widać, że gmina ta leży w bardzo korzystnej strefie energetycznej, którą mogłaby wykorzystać do produkcji energii.

Rysunek 19. Strefy energetyczne wiatru w Polsce

Źródło: Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju, Poznań 2012

Rysunek 20. Techniczny potencjał energii wiatru dla Wielkopolski i poszczególnych powiatów

Źródło: Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju, Poznań 2012

Obecnie na terenie gminy Kłodawa zlokalizowanych jest 10 turbin wiatrowych o łącznej mocy 10 MW. Tabela poniżej przedstawia specyfikację i lokalizacje turbin wiatrowych znajdujących się na terenie gminy.

Tabela 24. Specyfikacja istniejących turbin wiatrowych na terenie gminy Kłodawa

Lokalizacja	Ilość i moc turbin	Wysokość masztu
obręb Bierzwienna Długa, dz. nr 547	1 x 0,5 MW	70 m
obręb Bierzwienna Długa Kolonia, dz. nr 394	2 x 0,5 MW	65 m
obręb Dębina, dz. nr 191/3	2 x 2 MW	65-98 m
obręb Głogowa, dz. nr 27/5	1 x 2 MW	110 m
obręb Łązek, dz. nr 242 i 244	1 x 0,8 MW	90 m
obręb Okoleniec dz. nr 116/1	1 x 0,6 MW	70 m
obręb Bierzwienna Długa Kolonia, dz. nr 411/2	1 x 0,5 MW	65 m
obręb Łązek, dz. nr 1/1	1 x 0,6 MW	78-100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminy Kłodawa

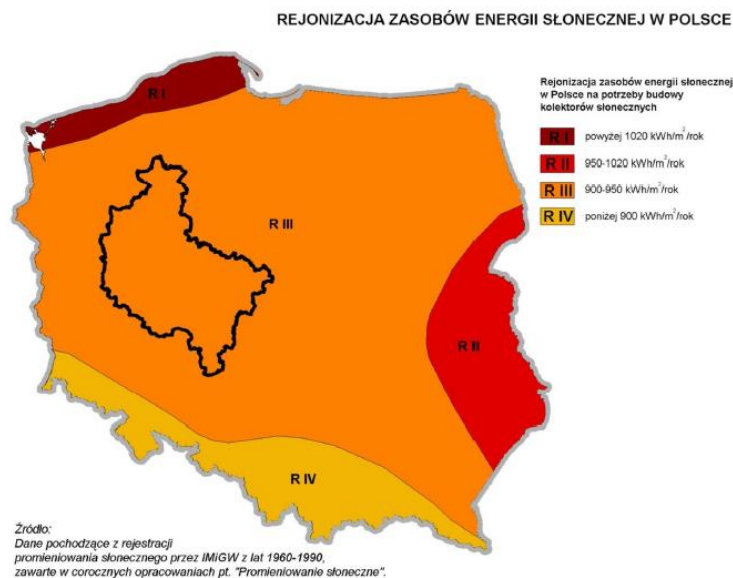
Energia słońca

Jak pokazują tabela i rysunek poniżej równie wysoki potencjał przejawia się w energii słonecznej. Gmina Kłodawa znajduje się w części wysokiego promieniowania słonecznego. Największe natężenie występuje w miesiącach letnich. Energia słoneczna może być pobierana przez instalacje kolektorów słonecznych, które będą wykorzystywać energię słońca do podgrzewania wody lub systemy PV, które z kolei wyprodukują energię elektryczną.

Tabela 25. Średnie miesięczne natężenie słoneczne ze stacji meteo w Kole

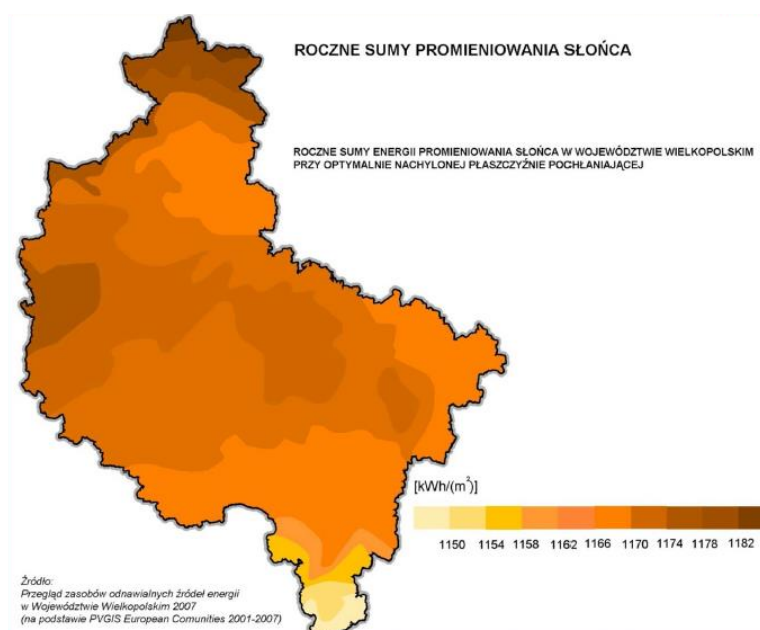
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Śr. rok
Natężenie słoneczne [kWh/m²]	24,49	35,22	75,28	110,62	149,95	144,79	146,32	129,02	81,02	49,06	31,45	23,02	83,35

Źródło: Dane z okresu 1971-2000 wg: www.mir.gov.pl

Rysunek 21. Rejonizacja zasobów energii słonecznej w Polsce

Źródło: Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju, Poznań 2012

Rysunek 22. Roczne sumy promieniowania słonecznego dla Wielkopolski

Źródło: Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju, Poznań 2012

Potencjał energii słonecznej istniejący w gminie Kłodawa klasyfikuje się jako III stopień (w skali IV-stopniowej). Takie natężenie promieniowania słonecznego zapewnia ekonomiczne przetwarzanie promieni w energię użyteczną. Potencjał ten jest wystarczający do wykorzystania na potrzeby bytowe mieszkańców do podgrzewania ciepłej wody, natomiast

nie zaspokoi w pełni, ze względu na dużą zmienność dobową i sezonową, potrzeb grzewczych i przemysłowych.

Istnieje uargumentowana możliwość zainstalowania instalacji paneli fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych na budynkach publicznych w gminie Kłodawa – przykładowe mapki lokalizacji instalacji poniżej.

Rysunek 23. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Urząd Miasta i Gminy w Kłodawie,
ul. Dąbska 17

Źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Rysunek 24. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Gminny Ośrodek Kultury w Kłodawie,
ul. Kościelna 5

Źródło: <http://kłodawakolska.e-mapa.net/>

Rysunek 25. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Gimnazjum nr 1 w Kłodawie, ul. Kościelna 15

Źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Rysunek 26. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Szkoła Podstawowa nr 2 w Kłodawie, ul.

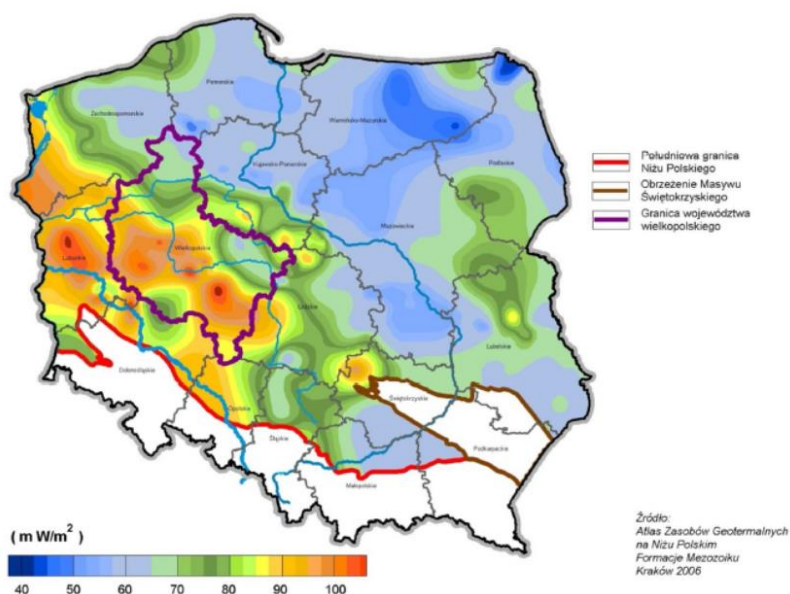
3 Maja 5

Źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia pochodząca z wnętrza ziemi, gdzie znajdują się rozległe masy gorącego strumienia cieplnego, który można wykorzystać poprzez np. instalacje pomp ciepła. Jak pokazuje mapa, gmina ta jest położona w obszarze o wysokiej temperaturze wód podziemnych, która sięga do 80°C, co rekomenduje montaż np. gruntowych pomp ciepła na terenie gminy.

ROZKŁAD GĘSTOŚCI ZIEMSKIEGO STRUMIENIA CIEPLNEGO NA NIŻU POLSKIM

Rysunek 27. Mapa gęstości ziemskiego strumienia ciepłego dla obszaru polski

Źródło: *Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju*, Poznań 2012

Biomasa i biogaz

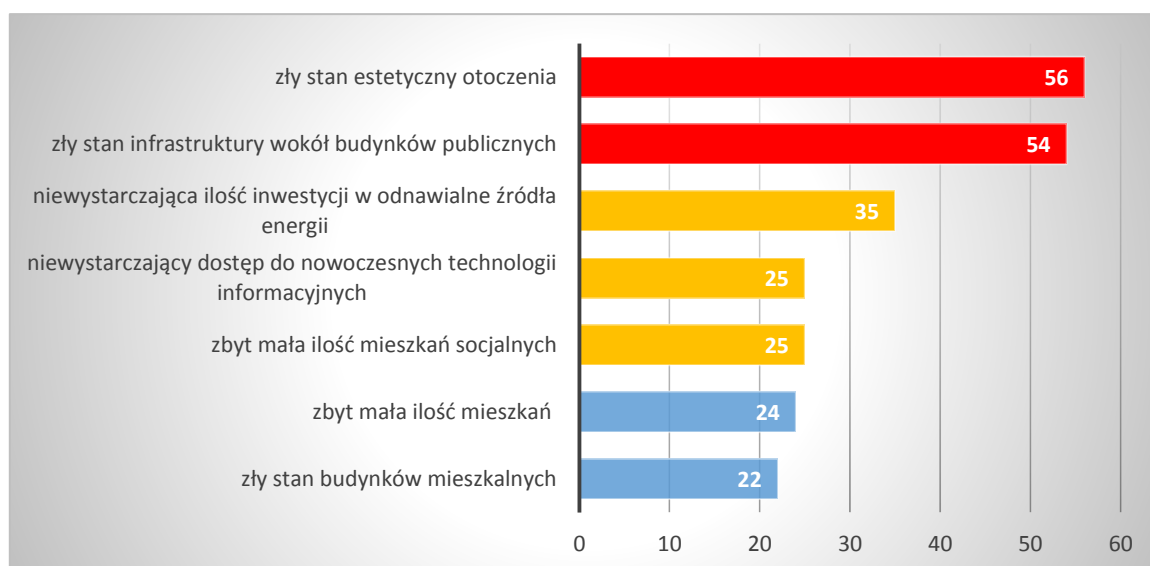
Gmina Kłodawa o charakterze gminy miejsko-wiejskiej ma duże predyspozycje do produkcji biomasy i biogazu. Na terenie gminy występują bowiem nadwyżki słomy pochodzącej ze zbóż, istnieją duże tereny ugorów i odłogów, które można zagospodarować pod uprawę roślin wysokoenergetycznych. W miejscowości Straszków znajduje się Kutnowska Hodowla Buraka Cukrowego Sp. z o. o., która to produkuje na cele opałowe brykiet wykonany ze słomy zbożowej. Ponadto zajmuje się sprzedażą nasion sorgo, których żdźbła służą jako opał.

Należy zaznaczyć, że przetwarzanie związków organicznych zawartych w biomase może produkować również biogaz, który stanowi paliwo ekologiczne. Biogaz przeważnie uzyskiwany jest techniką fermentacji metanowej. Jest to paliwo coraz bardziej dostępne z uwagi na zmiany technologiczne w rolnictwie i związaną z tym zmianę charakteru gospodarstw z małych rodzinnych gospodarstw na wyspecjalizowane kombinaty produkcyjne. Obecnie na terenie gminy Kłodawa nie jest zlokalizowana żadna biogazownia, ale biorąc pod

uwagę korzystne warunki panujące na terenie gminy i zmiany prawne dotyczące instalacji wykorzystujących OZE należy dążyć do wspierania instalacji tego typu na terenie gminy.

5.4. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na Placu Wolności, w Parku Górnika oraz na Osiedlu Górniczym występują największe natężenie następujących problemów w sferze technicznej: zły stan estetyczny otoczenia i zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych. Kolejnymi problemami są: niewystarczająca ilość inwestycji w odnawialne źródła energii, niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych i zbyt mała ilość mieszkań socjalnych. Mieszkańcy zwracają też uwagę na zły stan budynków mieszkalnych i zbyt małą liczbę mieszkań. Problemy techniczne przedstawia wykres poniżej.

Wykres 24. Problemy techniczne w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

5.5. PODSUMOWANIE

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące problemy:

- najwięcej budynków powstało w latach 1945-1970;
- budynki zlokalizowane w mieście Kłodawa znajdują się w złym stanie, np. budynki przy Placu Wolności, znajdujące się pod ochroną konserwatorską i pustostany;
- od 2011 roku wzrasta liczba mieszkań socjalnych. Jest to efektem zwiększającego się zapotrzebowania na tego typu mieszkania;
- infrastruktura zabudowy wielorodzinnej wymaga remontów, np. Osiedle Górnicze;
- w budynkach zlokalizowanych przy Placu Wolności występują wspólne dla kilku mieszkań toalety i łazienki;
- na obiektach będących w administrowaniu gminy lub jej jednostek nie ma zlokalizowanych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych;
- potencjał gminy w obrębie odnawialnych źródeł energii nie jest wykorzystany;
- na terenie gminy Kłodawa nie jest zlokalizowana żadna biogazownia, ale biorąc pod uwagę korzystne warunki panujące na terenie gminy i zmiany prawne dotyczące instalacji wykorzystujących OZE należy dążyć do wspierania instalacji tego typu na terenie gminy;
- Kłodawianie w sferze technicznej zwracają uwagę na problemy związane z: złym stanem estetycznym otoczenia, złym stanem infrastruktury wokół budynków publicznych, niewystarczającą ilością inwestycji w odnawialne źródła energii, niewystarczającym dostępem do nowoczesnych technologii informacyjnych, zbyt małą ilością mieszkań socjalnych, złym stanem budynków mieszkalnych i zbyt małą liczbą mieszkań.

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- 85,2% mieszkań w mieście wyposażonych jest w centralne ogrzewanie. Dla powiatu kolskiego po raz kolejny wskaźnik ten jest niższy dla miast (84,2%);
- na terenie gminy zlokalizowane są elektrownie wiatrowe;
- gmina Kłodawa zlokalizowana jest na terenie o stosunkowo wysokiej prędkości wiatru w ciągu roku. Na tle Polski, gmina Kłodawa ma duże predyspozycje do wykorzystania energii pochodzącej z siły wiatru;

- gmina Kłodawa znajduje się w części wysokiego promieniowania słonecznego. Potencjał energii słonecznej istniejący w gminie Kłodawa klasyfikuje się jako III stopień (w skali IV-stopniowej). Takie natężenie promieniowania słonecznego zapewnia ekonomiczne przetwarzanie promieni w energię użyteczną;
- gmina ta jest położona w obszarze o wysokiej temperaturze wód podziemnych, która sięga do 80°C, co rekomenduje montaż np. gruntowych pomp ciepła na terenie gminy;
- gmina Kłodawa o charakterze gminy miejsko-wiejskiej ma duże predyspozycje do produkcji biomasy i biogazu. Na terenie gminy występują bowiem nadwyżki słomy pochodzącej ze zbóż, istnieją duże tereny ugorów i odłogów, które można zagospodarować pod uprawę roślin wysokoenergetycznych;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych pozytywnie ocenia: dostęp do Internetu i zasięg telefonii komórkowej.

6. SFERA ŚRODOWISKOWA

6.1. PODZIAŁ POWIERZCHNI GEODEZYJNEJ GMINY WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA

Gmina Kłodawa jest gminą, w której dominującymi funkcjami są rolnictwo i górnictwo. Skład powierzchni gminy został przedstawiony w poniższej tabeli.

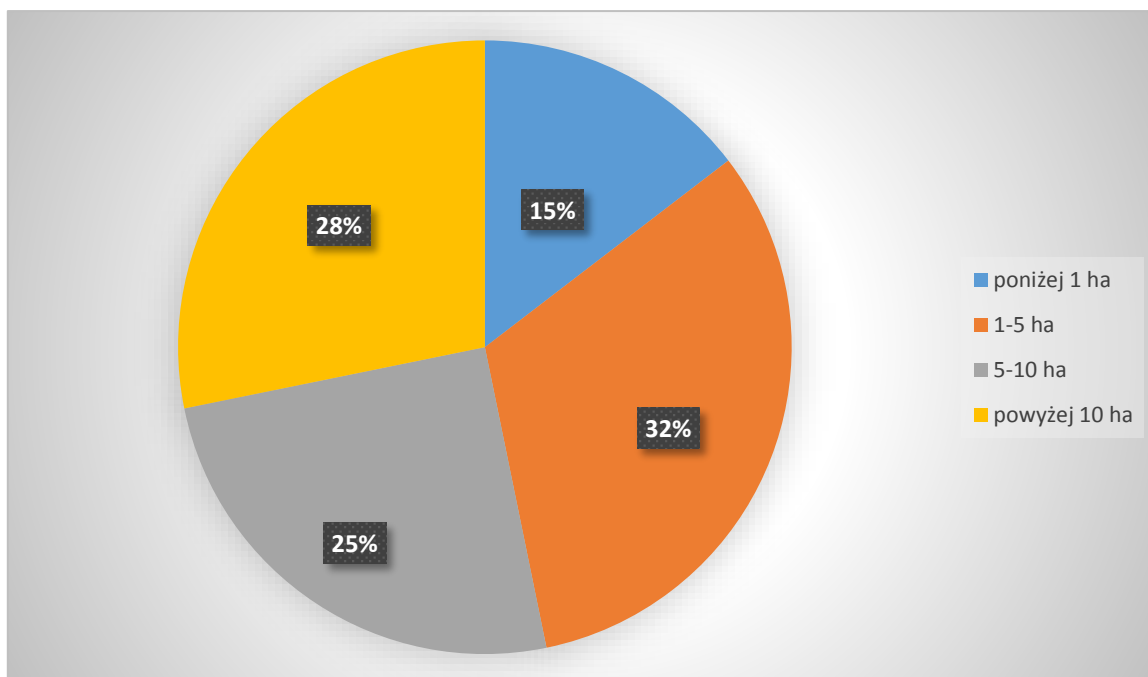
Tabela 26. Skład powierzchni gminy Kłodawa

Skład obszaru gminy:	Rok 2013		Rok 2014	
	Powierzchnia [ha]	Skład procentowy do ogólnej powierzchni gminy:	Powierzchnia [ha]	Skład procentowy do ogólnej powierzchni gminy:
Użytki rolne	11 720	90,90%	11 715	90,86%
Grunty leśne i zadrzewione	477	3,70%	478	3,71%
Grunty pod wodami	47	0,36%	47	0,36%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	535	4,15%	539	4,18%
Nieużytki	110	0,85%	110	0,85%
Tereny różne	4	0,03%	4	0,03%
Ogółem	12 893	100,00%	12 893	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z powyższej tabeli wynika, iż ponad 90% powierzchni gminy, która wynosi 12 893 ha, zajmują użytki rolne. Na terenie gminy brak jest większych cieków i zbiorników wodnych, stąd grunty pod wodami stanowią niewielki odsetek jej powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 539 ha (4,18%) powierzchni, zaś grunty leśne i zadrzewione 478 ha (3,71%), w powiecie kolskim to 11,7%. Udział nieużytków i terenów różnych w ogólnej powierzchni stanowi znikomy procent. Porównując lata 2013 i 2014 obserwuje się zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych, wynika to z tego, iż część gruntów została przekształcona na działki budowlane. Ponadto odnotowano przyrost powierzchni gruntów leśnych i zadrzewionych oraz zabudowanych i zurbanizowanych.

Jak pokazuje wykres poniżej na terenie gminy najwięcej jest gospodarstw rolnych o powierzchni od 1-5 ha (395 = 32,19%) oraz powyżej 10 ha (346 = 28,2%). Trzecie miejsce zajmują gospodarstwa o powierzchni od 5-10 ha (307 = 25,02%), natomiast gospodarstw o powierzchni do 1 ha jest najmniej (179 = 14,59%).

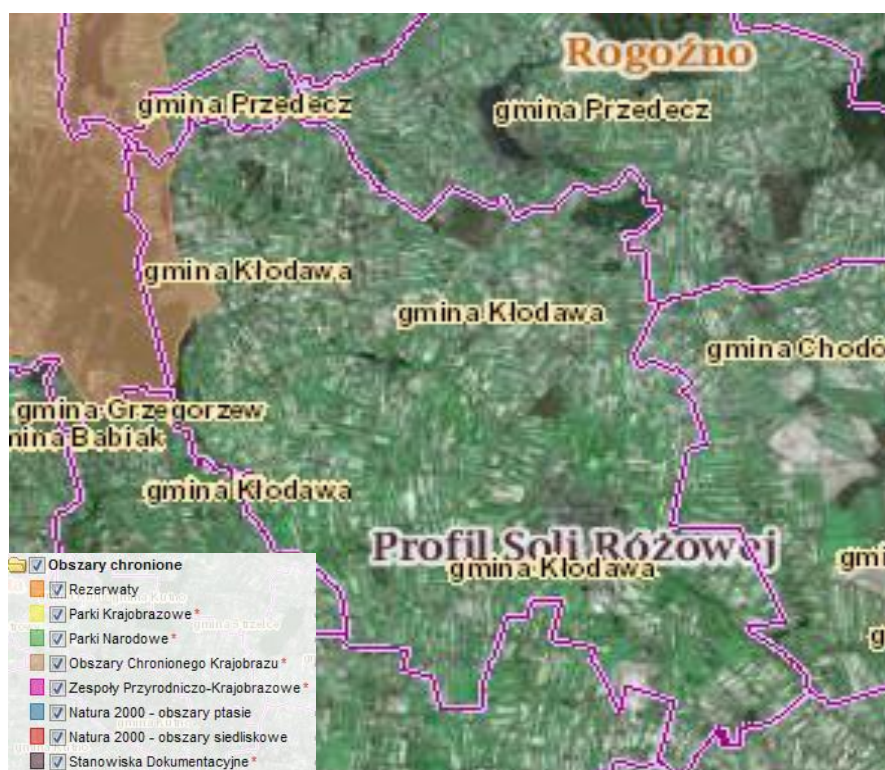
Wykres 25. Gospodarstwa rolne według powierzchni w gminie Kłodawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I WARUNKI KLIMATYCZNE

Według regionalizacji klimatycznej Wosia teren gminy Kłodawa należy do Regionu Środkowopolskiego, który charakteryzuje się przewagą dni z pogodą ciepłą i pochmurną. Suma opadów rocznych kształtuje się na poziomie 514 mm. Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie. Okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni. Średnia temperatura miesiąca lipca wynosi 18,9°C, zaś stycznia -1,2°C.

Na terenie gminy Kłodawa zlokalizowane są takie formy ochrony przyrody, jak: Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu, stanowisko dokumentacyjne „Profil Soli Różowej” oraz 2 pomniki przyrody. Na terenie gminy brak jest obiektów tworzących sieć obszarów Natura 2000, przez jej teren nie przebiegają także korytarze ekologiczne znaczące w skali województwa. Całkowita powierzchnia obszarów objętych ochroną prawną zlokalizowanych na terenie gminy wynosi 458,3 ha.

Rysunek 28. Obszary chronione na terenie gminy Kłodawa

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Powierzchnia Goplańsko-Kujawskiego OChK wynosi 66 000 ha. Na terenie gminy jego powierzchnia wynosi 458,3 ha i swym zasięgiem obejmuje on północno-wschodni skrawek gminy. Rozciąga się on na terenie polodowcowych jezior rynnowych, obejmując także fragment kanału Warta – Gopło. Jego krajobraz to mozaika lasów mieszanych, łąk, pól uprawnych i jezior. Rejon ten to także miejsca lęgowe ptactwa wodnego, błotnego i lądowego, w tym tak rzadkich gatunków, jak: czaple purpurowe i bataliony. Podczas wiosennych i jesiennych wędrówek w regionie tym zatrzymują się na odpoczynek gęsi białoczelne i zbożowe, którym często towarzyszą stada żurawi. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane jest stanowisko dokumentacyjne „Profil Soli Różowej”. Stanowisko to znajduje się w mieście Kłodawa, a jego powierzchnia wynosi 0,026 ha. Stanowisko to jest fragmentem formacji geologicznej, zlokalizowanym w przekopie południowo-zachodnim w podziemnych wyrobiskach Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. na głębokości 600 m.p.p.t. Dodatkowo na terenie gminy ustanowiono 2 pomniki przyrody ożywionej, za które uznano aleję lipową złożoną z ok. 50 drzew oraz lipę drobnolistną.

Pod względem oceny jakości powietrza gmina Kłodawa należy do strefy wielkopolskiej. W ocenie jakości powietrza za rok 2015 na terenie strefy wielkopolskiej stwierdzono

przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla B(a)P, pyłu PM_{2,5} oraz pyłu PM₁₀ i zakwalifikowano ją do klasy C. Dla pozostałych substancji, czyli dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, kadmu, arsenu, niklu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, ozonu nie stwierdzono przekroczeń i w związku z tym strefę zaliczono do klasy A. Obecnie dla stref, w których stwierdzone zostało przekroczenie choćby jednego poziomu dopuszczalnego lub docelowego w odniesieniu do substancji podlegających ocenie jakości powietrza, sporządzony zostaje Program Ochrony Powietrza, którego celem jest osiągnięcie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej został przyjęty uchwałą NR XXXIX/769/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 listopada 2013 r. W dokumencie tym dla strefy wielkopolskiej szczególnej analizie poddano dwa zanieczyszczenia powietrza: pył zawieszony PM₁₀ oraz benzo(a)piren. Na terenie gminy Kłodawa odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń wyżej wymienionych zanieczyszczeń, w związku z tym gmina jest zobowiązana do realizacji działań naprawczych ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym dla miast i gmin, w których wyznaczono obszary przekroczeń. Działania naprawcze polegają na obniżeniu emisji z indywidualnych systemów grzewczych w wyniku eliminacji niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe (WpZSO) oraz obniżeniu emisji poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą – działania termomodernizacyjne ograniczające straty ciepła (WpTMB). Wymagany efekt redukcji pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla działania o kodzie WpZSO wynosi odpowiednio 64,94 Mg/rok i 35,95 kg/rok, natomiast dla działania o kodzie WpTMB wymagany efekt redukcji pyłu PM₁₀ wynosi 1,3 Mg/rok, a dla B(a)P – 0,0008 kg/rok. W ramach realizacji programu ochrony powietrza termomodernizacji zostały poddane m.in. budynki mieszkalne położone pod adresem Górnicza 6 oraz Kardynała Stefana Wyszyńskiego 42, 44 i 48.

Na terenie gminy Kłodawa system ciepłowniczy stanowią głównie indywidualne paleniska domowe, co ma istotny wpływ na stan czystości powietrza. Z badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa wynikało, iż głównym nośnikiem ciepła jest węgiel, natomiast do najczęściej stosowanych kotłów należą kotły węglowe z podajnikiem oraz kotły węglowe rusztowe. Spalanie niskiej jakości paliw w niskosprawnych urządzeniach grzewczych jest głównym źródłem emisji niskiej, której nasilenie obserwuje się w sezonie grzewczym. Wskutek niskiej

emisji w powietrzu następuje wzrost stężenia takich substancji, jak: pyły zawieszone (PM₁₀ i PM_{2,5}), dwutlenek siarki, tlenki azotu, dioksyne oraz WWA.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne. W przypadku gminy Kłodawa jest to droga krajowa nr 92 oraz droga wojewódzka nr 263. Źródło hałasu stanowią również drogi gminne i powiatowe, jednak ze względu na mniejszą przepustowość i natężenie ruchu pojazdów mają mniejsze znaczenie. W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu nie prowadził pomiarów poziomu hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Kłodawa. Ponadto okresowe pomiary prowadzone przez zarządców dróg (krajowych i wojewódzkich) również nie objęły odcinków dróg przebiegających przez gminę Kłodawa. Jednakże z prowadzonych w cyklach pięcioletnich Generalnych Pomiarów Ruchu, wynika, iż natężenie ruchu na odcinkach drogi krajowej nr 92 oraz wojewódzkiej nr 263 przebiegających przez teren gminy Kłodawa zmniejszyło się (z wyjątkiem odcinka dr. woj. nr 263 relacji Kłodawa – Gr. miasta Kłodawa, gdzie odnotowano wzrost). Należy zaznaczyć, iż dla dróg krajowych o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, czyli dla ŚDR powyżej 8 200 pojazdów na dobę, sporządza się mapy akustyczne, bowiem drogi, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, klasyfikowane są do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach. Na odcinkach dróg przebiegających przez teren gminy Kłodawa ŚDR wynosi poniżej 8 200 pojazdów na dobę, co oznacza, iż nie powodują one negatywnego oddziaływania akustycznego na znacznych obszarach.

Na terenie gminy hałas przemysłowy nie stanowi zagrożenia. Przeważają niewielkie zakłady, prowadzące działalność na małą skalę, w których wykorzystywanie maszyn i urządzeń emitujących hałas jest znikome.

Gmina Kłodawa należy do dorzecza Odry i regionu Wodnego Warty. Gmina położona jest w granicach jednolitych części wód powierzchniowych płynących, jak: Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń, Orłówka oraz Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej. W roku 2015 monitoringiem została objęta JCWP Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej, której stan wód określono jak zły. Ponadto w roku 2013 monitoringiem została objęta JCWP Orłówka, również charakteryzująca się złym stanem wód.

Gmina Kłodawa wg Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016r. poz. 1967) zlokalizowana jest w obszarze jednolitych części wód podziemnych

(JCWPd) nr 62 o kodzie PLGW600062, charakteryzująca się dobrym stanem ilościowym i słabym stanem chemicznym. Przyczyną złego stanu chemicznego jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród presji antropogenicznych występujących w obrębie jednostki wymienia się również presję związaną z odwadnianiem kopalń węgla brunatnego. Zidentyfikowano także obszary narażone na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego.

Na terenie gminy Kłodawa w miejscowości Leszcze zlokalizowane są 4 punkty pomiarowo-kontrolne. Wody podziemne w punktach tych zostały zaklasyfikowane do klasy III – wody zadowalającej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny), IV – wody niezadowalającej jakości (2 punkty pomiarowo-kontrolne), V – wody złej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny). Użytkowanie terenu stanowiła zabudowa wiejska.

Do największych jezior można zaliczyć Jezioro Korzecznik o powierzchni 20 ha oraz Jezioro Kęcerskie, którego powierzchnia jest równa 5,2 ha.

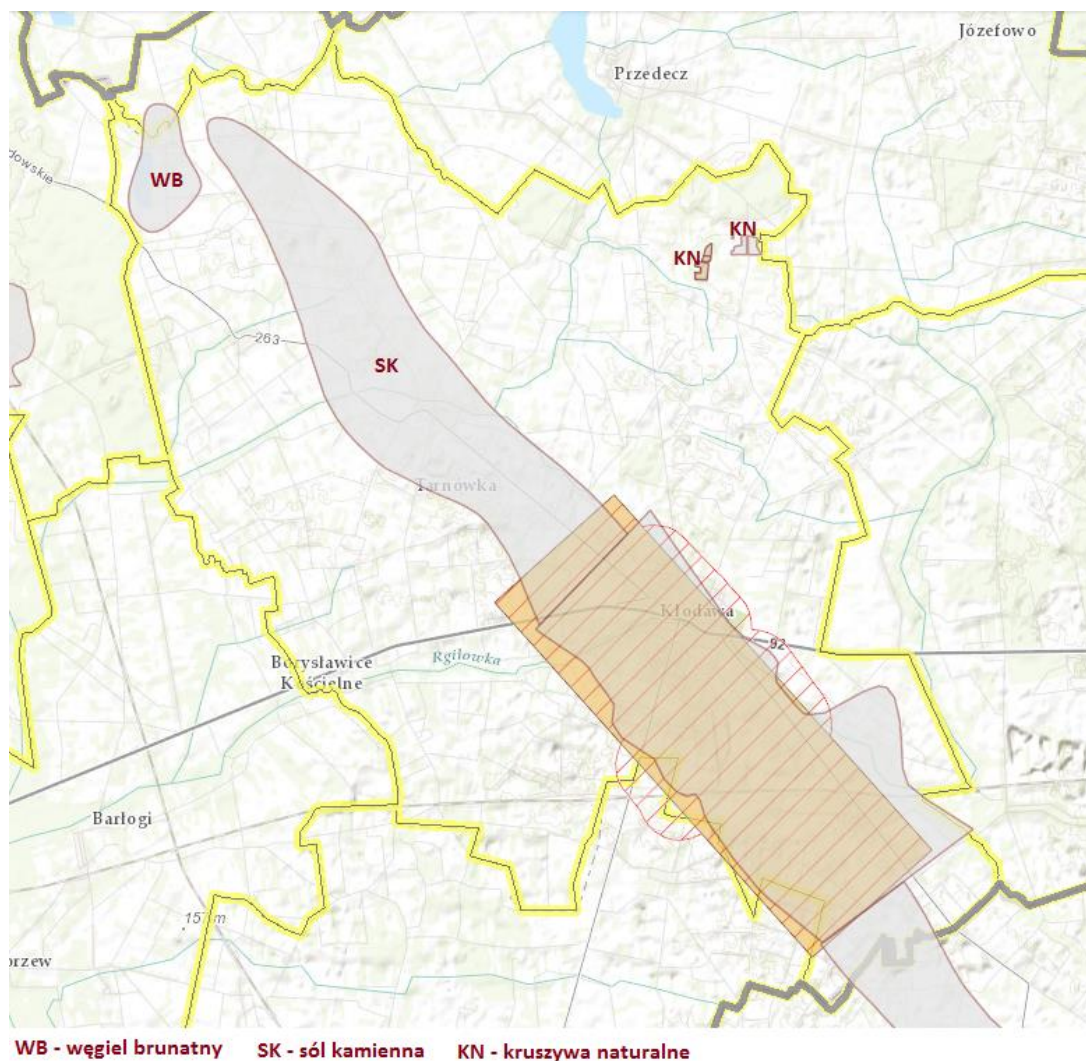
6.3. ZŁOŻA NATURALNE W GMINIE KŁODAWA

Według opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny dokumentu prezentującego bilans zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na dzień 31.12.2015 r. na terenie gminy Kłodawa znajdują się niewielkie ilości soli potasowo-magnezowych. Jednak, ze względu na zmienną miąższość pokładu oraz trudności z wzbogaceniem kopaliny, są one w bardzo niewielkim stopniu wykorzystywane na cele gospodarcze. Obecnie w Polsce nie prowadzi się wydobywania soli potasowo-magnezowych.

Średnio w ciągu roku z kopalni soli kamiennej w gminie Kłodawa wydobywa się 380 tys. ton, co stanowi 10,9% krajowego wydobywania soli kruszonej. W stosunku do 2014 r. nastąpił spadek wydobywania soli w Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. o 20,3%.

Poddane eksploatacji są złoża stanowiące zasoby w ilości 944 630 tys. ton, jednak przeprowadzony bilans złóż kopalin wskazał, iż na terenie gminy Kłodawa występują złoża o zasobach wstępnie rozpoznanych – szacując, iż zasoby są na poziomie 10 960 415 tys. ton.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są udokumentowane złoża surowców skalnych i okruszowych oraz węgla brunatnego.

Rysunek 29. Złoża kopalin na terenie gminy Kłodawa

Źródło: <http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg/#/main>

6.4.GOSPODARKA ODPADAMI

Według Planu Gospodarki Odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017 gmina Kłodawa wchodzi w skład regionu VIII gospodarki odpadami. W regionie tym regionalną instalacją przetwarzania odpadów komunalnych jest Zakład Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Koninie oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Koninie przy ul. Sulańskiej 13.

W ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy Kłodawa w roku 2015 odbierane były takie odpady, jak: zmieszane odpady komunalne, odpady zielone, selektywnie zbierane odpady opakowaniowe z grupy 15, odpady wielkogabarytowe,

zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, przeterminowane lekarstwa, odpady remontowe i budowlane.

Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów. W przypadku zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej zbiórka odbywa się u „źródła” za pomocą plastikowych worków do selektywnej zbiórki, natomiast w przypadku zabudowy wielorodzinnej odpady są zbierane do pojemników o większej pojemności bądź kontenerów o odpowiednio zastosowanej kolorystyce do danej frakcji. Z terenu nieruchomości odbierane są: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji oraz pozostałe odpady (zmieszane). Wyselekcjonowane odpady komunalne (jak przeterminowane leki) mieszkańcy mogą oddawać bezpłatnie w aptekach do specjalistycznych pojemników, natomiast zużyte baterie do specjalnych pojemników usytuowanych na terenie gminy. Chemikalia i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady wielkogabarytowe, ubrania, zużyte opony, a także odpady budowlane i rozbiórkowe są przyjmowane w punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Punkt ten zlokalizowany jest w Kłodawie przy ul. Cegielnianej 15. Do 2012 r. na terenie gminy Kłodawa w miejscowości Zbójno działało składowisko odpadów. Obecnie teren przy składowisku jest wykorzystywany na potrzeby magazynowania surowców wtórnych i ich przygotowania do sprzedaży. Zadania te wykonuje Zarząd Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie.

Ilość zebranych odpadów komunalnych z terenu gminy w roku 2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Ilość odpadów komunalnych zebranych na terenie gminy Kłodawa w 2015 r.

Rodzaj odpadów	Masa [t]
Zmieszane odpady komunalne	2362,2
Opakowania z papieru i tektury	23,7
Opakowania z tworzyw sztucznych	19,8
Tworzywa sztuczne	100
Zmieszane odpady opakowaniowe	8,2
Opakowania ze szkła	169,4
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	159,8
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	3,6
Odpady wielkogabarytowe	12,4
Zużyte opony	13,4
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	420
Suma	3 344,6

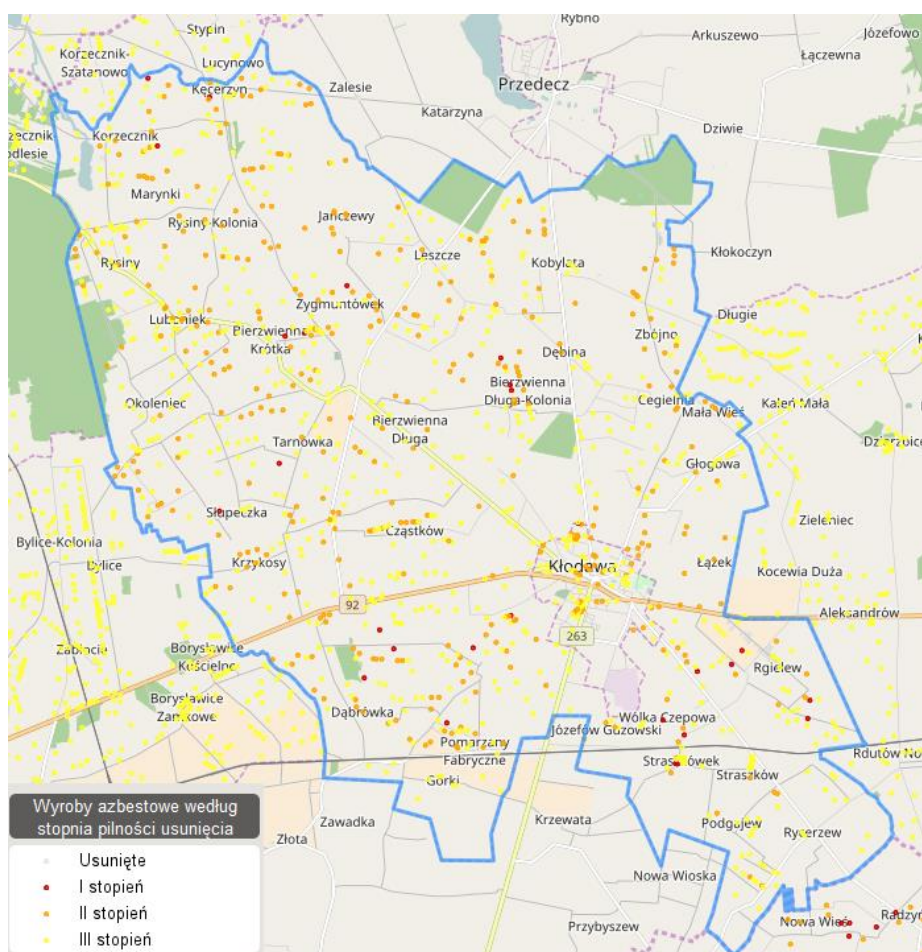
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Kłodawie

W 2015 r. osiągnięto na terenie gminy Kłodawa następujące poziomy:

- poziom recyklingu takich frakcji, jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło – 31,81%;
- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – 24,15%;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 72,43%

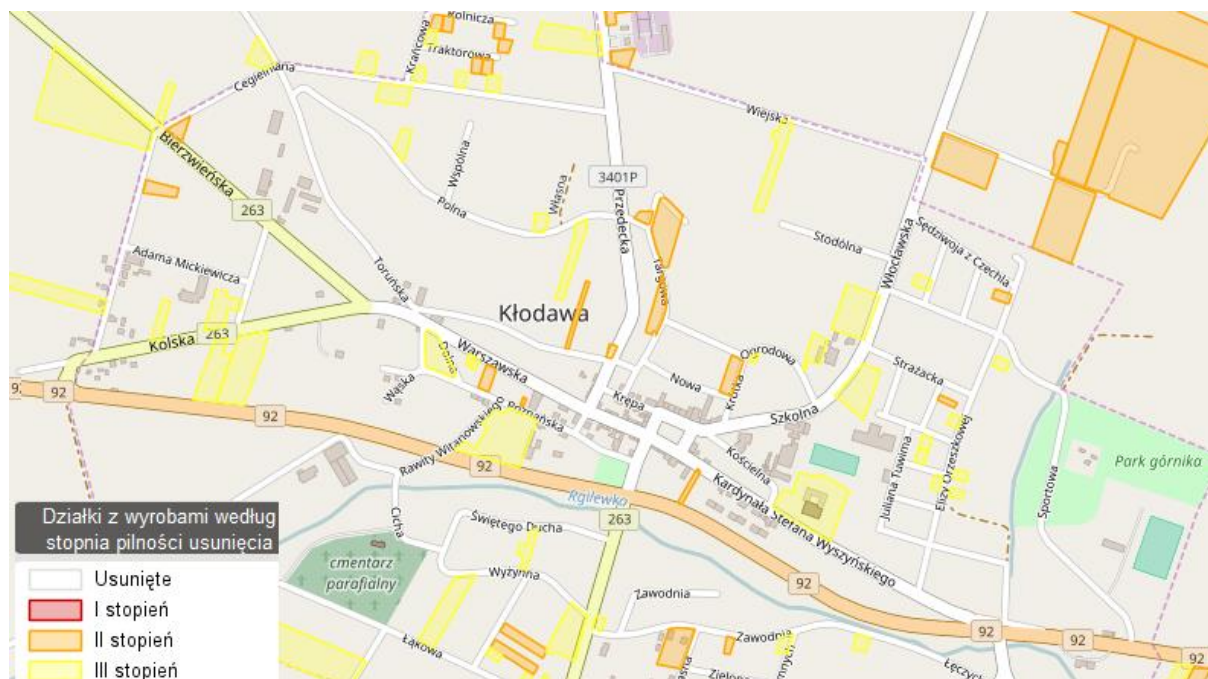
Wyroby zawierające azbest

Według danych bazy azbestowej, prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju, na terenie gminy Kłodawa zinwentaryzowano 4 143,916 Mg wyrobów zawierających azbest. Unieszkodliwić udało się 16,658 Mg, natomiast do unieszkodliwienia pozostało 4 127,231 Mg wyrobów zawierających azbest. Poniższy rysunek przedstawia rozmieszczenie wyrobów azbestowych według stopnia pilności usunięcia.

Rysunek 30. Wyroby azbestowe wg stopnia pilności usunięcia

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

Rysunek 31. Działki z wyrobami zawierającymi azbest wg stopnia pilności usunięcia

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

6.5. EMISJA CO₂

W Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa przedstawiono podsumowanie całkowitego zużycia energii oraz emisji gazów cieplarnianych z terenu gminy Kłodawa w podziale na grupy: „Samorząd” i „Społeczeństwo”, a także w podziale na poszczególne nośniki energii w roku bazowym.

W poniższych tabelach przedstawione zostały szczegółowe dane dotyczące zużycia energii oraz wynikającą z tego produkcję dwutlenku węgla na terenie gminy Kłodawa. Tabele te przedstawiają sporządzaną bazę inwentaryzacji zużycia energii pochodzącą z różnych nośników, a także wynikającą z niej produkcję dwutlenku węgla emitowaną do atmosfery. Wiersze na samym dole zaznaczone kolorem zielonym zawierają dane dotyczące produkcji „zielonej energii” na terenie gminy Kłodawa w roku bazowym.

Tabela 28. Raport zużycia energii na terenie gminy Kłodawa

Raport z zużycia energii w gminie		Zużycie energii przez poszczególne podmioty w sektorze społeczeństwa													SUMA		SUMA	
		Energia elektryczna	Ciepło z sieci	Gaz płynny	Gaz zaazotowany	Olej opałowy	Węgiel kamienny	Węgiel brunatny	Inne paliwa kopalne	Drewno/inna biomasa	Benzyna	Olej napędowy	LPG	Odpady komunalne				
		[MWh]													[MWh/rok]	%	[MWh/rok]	%
Sektor Publiczny	Budynki gminne	269,23	657,69	125,14	0,00	1193,05	822,15	0,00	0,00	5,56	0,00	0,00	0,00	0,00	3072,81	0,93%	6186,67	1,86%
	Transport publiczny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,81	785,45	0,00	0,00	791,26	0,24%		
	Oświetlenie publiczne	808,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	808,29	0,24%		
	Gospodarka odpadami	16,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,00	0,00%		
	G. wodno-ściekowa	1 160,28	0,00	0,00	0,00	0,00	338,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1498,30	0,45%		
	Suma	2 253,80	657,69	125,14	0,00	1193,05	1 160,17	0,00	0,00	5,56	5,81	785,45	0,00	0,00	6 186,67			
Sektor Społeczeństwa	Budynki mieszkalne	5 879,65	7 049,69	314,38	0,00	2728,67	47099,53	0,00	0,00	8 617,68	0,00	0,00	0,00	0,00	71 689,60	21,58%	325 959,54	98,14%
	Przemysł	23 510,10	10014,32	0,00	0,00	0,00	34471,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	67 996,34	20,47%		
	Usługi	1 348,38	61,36	214,50	0,00	35,96	2 518,14	0,00	0,00	1 117,31	0,00	0,00	0,00	0,00	5 295,65	1,59%		
	Produkcja energii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	225,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	225,94	0,07%		
	Transport prywatny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26340,95	89 369,69	65041,38	0,00	180 752,02	54,42%		
	Suma	30 738,13	17125,37	528,88	0,00	2764,63	84315,53	0,00	0,00	9 734,99	26340,95	89 369,69	65041,38	0,00	325 959,54			
SUMA [MWh]		32991,93	17783,06	654,02	0,00	3957,67	85475,70	0,00	0,00	9740,54	26346,76	90155,14	65041,38	0,00	332 146,22	100,00%	332 146,22	100,00%
Udział %		9,93%	5,35%	0,20%	0,00%	1,19%	25,73%	0,00%	0,00%	2,93%	7,93%	27,14%	19,58%	0,00%	100,00%			
Udział OZE		12700,00					6,42											
Suma + OZE [MWh]		20291,93	17783,06	654,02	0,00	3957,67	85469,28	0,00	0,00	9740,54	26346,76	90155,14	65041,38				319 439,80	103,98%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Tabela 29. Raport emisji CO₂ na terenie gminy Kłodawa

Raport emisji w gminie		Emisja przez poszczególne podmioty w sektorze społeczeństwa													SUMA		SUMA	
		Energia elektryczna	Ciepło z sieci	Gaz płynny	Gaz zaazotowany	Olej opałowy	Węgiel kamienny	Węgiel brunatny	Inne paliwa kopalne	Drewno/inna biomasa	Benzyna	Olej napędowy	LPG	Odpady komunalne				
		[tCO ₂]													[tCO ₂ /rok]	%	[tCO ₂ /rok]	%
Sektor Publiczny	Budynki gminne	218,61	171,66	28,41	0,00	329,28	280,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1028,31	0,96%	2966,21	2,77%
	Transport publiczny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,45	209,72	0,00	0,00	211,16	0,20%		
	Oświetlenie publiczne	656,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	656,33	0,61%		
	Gospodarka odpadami	12,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,99	0,01%		
	G. wodno-ściekowa	942,15	0,00	0,00	0,00	0,00	115,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1057,41	0,99%		
	Suma	1 830,08	171,66	28,41	0,00	329,28	395,62	0,00	0,00	0,00	1,45	209,72	0,00	0,00	2 966,21			
Sektor Społeczeństwa	Budynki mieszkalne	4 774,27	1839,97	71,36	0,00	753,11	16060,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23499,66	21,92%	104 248,77	97,23%
	Przemysł	19 090,20	2613,74	0,00	0,00	0,00	11754,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33458,86	31,21%		
	Usługi	1 094,89	16,02	48,69	0,00	9,92	858,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2028,21	1,89%		
	Produkcja energii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77,04	0,07%		
	Transport prywatny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6558,90	23 861,71	14764,39	0,00	45185,00	42,14%		
	Suma	24 959,36	4469,72	120,06	0,00	763,04	28751,60	0,00	0,00	0,00	6558,90	23 861,71	14764,39	0,00	104 248,77			
SUMA [tCO ₂]		26789,45	4641,38	148,46	0,00	1092,32	29147,21	0,00	0,00	0,00	6560,34	24071,42	14764,39	0,00	107214,98	100,00%	107 214,98	100,00%
Udział %		24,99%	4,33%	0,14%	0,00%	1,02%	27,19%	0,00%	0,00%	0,00%	6,12%	22,45%	13,77%	0,00%	100,00%			
Udział OZE		10312,4					2,19											
Suma + OZE [MWh]		16477,05	4641,38	148,46	0,00	1092,32	29145,03	0,00	0,00	0,00	6560,34	24071,42	14764,39	0,00			96900,39	110,64%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Grupa Samorząd

Przeprowadzona inwentaryzacja ujawniła skalę emisji CO₂ w grupie Samorząd, czyli w budynkach gminnych, z transportu publicznego i gminnego, oświetlenia publicznego, gospodarki odpadami oraz obiektach wod-kan. Łączne zużycie energii w grupie Samorząd w roku 2013 roku wynosiło 6 186,67 MWh, a emisja 2 966,21 tCO₂.

Tabela 30. Zużycie energii i emisja w sektorach grupy Samorząd w 2013 roku

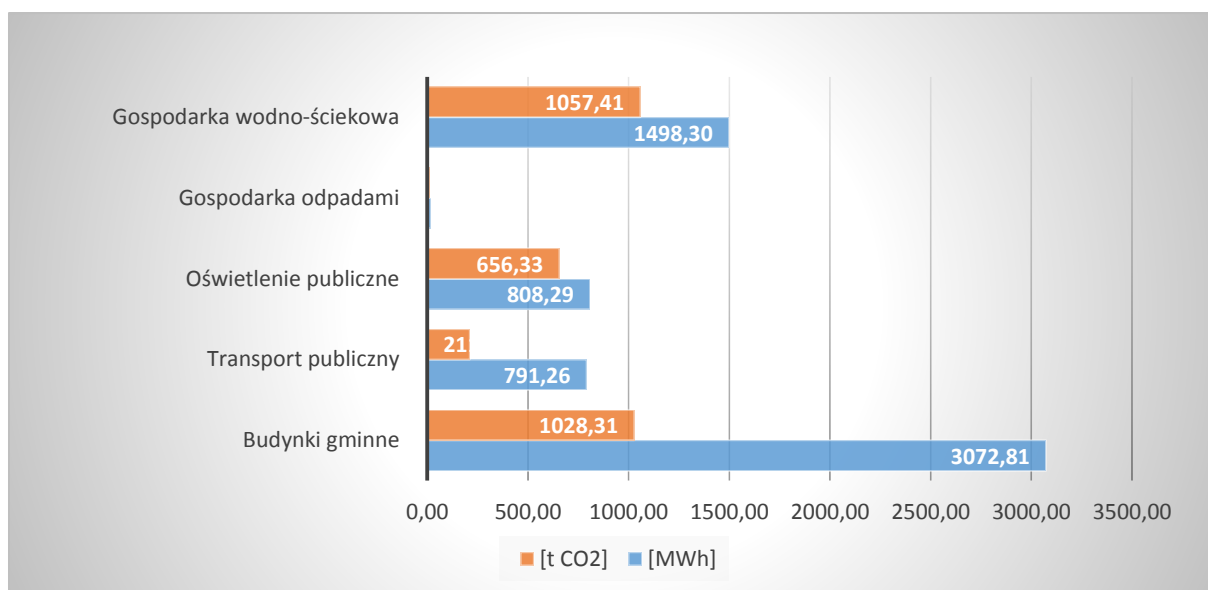
Obiekty gminne	Zużycie energii [MWh]	Udział [%]	Emisja CO ₂ [tCO ₂]	Udział [%]
Budynki gminne	3 072,81	49,67%	1 028,31	34,67%
Transport publiczny	791,26	12,79%	211,16	7,12%
Oświetlenie publiczne	808,29	13,06%	656,33	22,13%
Gospodarka odpadami	16,00	0,26%	12,99	0,44%
Gospodarka wodno-ściekowa	1498,30	24,22%	1057,41	35,65%
Suma	6 186,67	100,00%	2 966,21	100,00%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Największym konsumentem energii są budynki gminne, które zużyły 3 072,81 MWh energii (49,67%). Znacznie mniejsze zużycie energii występuje w sektorze gospodarka odpadami i wynosi 16 MWh (0,26%).

Rosnące zużycie energii wpływa bezpośrednio na wielkość emisji CO₂. Wartość emisji w roku bazowym wyniosła 2 966,21 tCO₂. W analizowanym okresie największy udział w emisji CO₂ w grupie Samorząd ma gospodarka wodno-ściekowa, która emituje 1057,41 tCO₂ (35,65%). Na drugim miejscu znajdują się budynki gminne, które emitują 1 028,31 tCO₂, czyli 34,67% łącznej emisji w grupie Samorząd.

Udział poszczególnych sektorów grupy Samorząd w zużyciu energii oraz emisji przedstawiony został na poniższym wykresie.

Wykres 26. Udział sektorów grupy Samorząd w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w roku bazowym

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Głównym nośnikiem stosowanym w tej grupie jest energia elektryczna, której zużycie kształtowało się na poziomie 2 253,80 MWh. Na drugim miejscu występuje olej opałowy, którego zużyto 1 193,05 MWh.

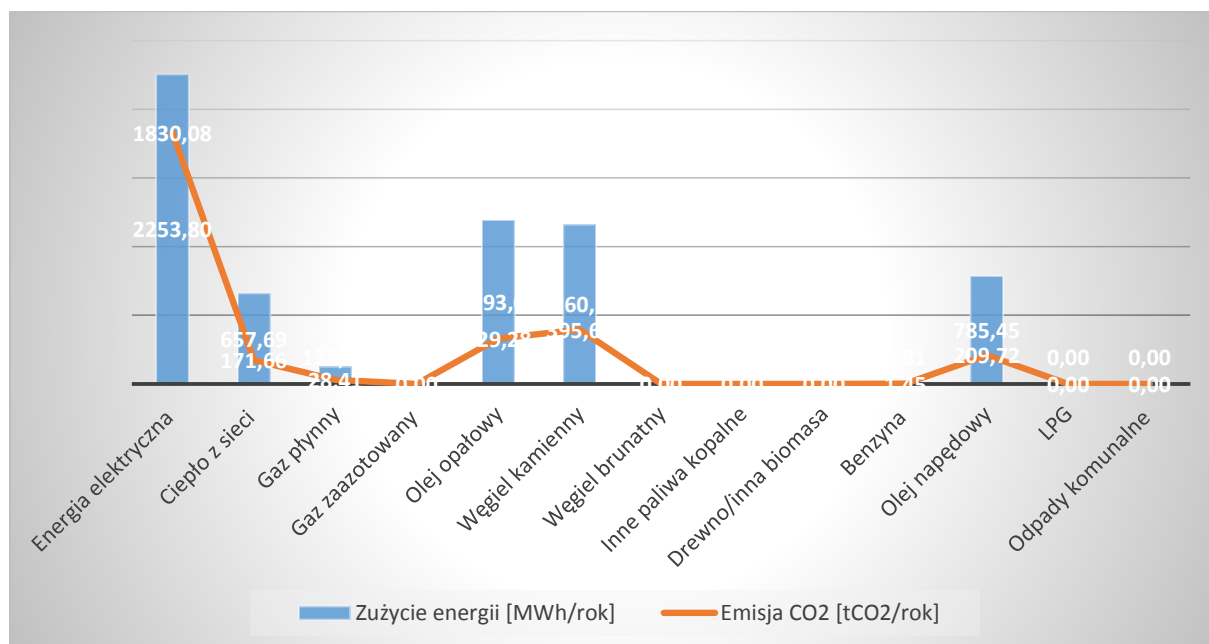
Największa emisja dwutlenku węgla wśród wymienionych nośników energii występuje przy wykorzystaniu energii elektrycznej i wynosi ona 1 830,08 tCO₂. Na drugim miejscu znajduje się emisja wywołana wykorzystywaniem węgla kamiennego, którego spalanie spowodowało emisję 395,62 tCO₂, czyli 13,34% całkowitej emisji w tym sektorze.

Tabela 31. Zużycie energii i emisja według nośników w grupie Samorząd

	Zużycie energii	Udział	Emisja CO ₂	Udział
	[MWh/rok]	[%]	[tCO ₂ /rok]	[%]
Energia elektryczna	2 228,53	36,43%	1 830,08	61,70%
Ciepło z sieci	657,69	10,63%	171,66	5,79%
Gaz płynny	125,14	2,02%	28,41	0,96%
Olej opałowy	1 193,05	19,28%	329,28	11,10%
Węgiel kamienny	1 160,17	18,75%	395,62	13,34%
Drewno i inna biomasa	5,56	0,09%	0,00	0,00%
Benzyna	5,81	0,09%	1,45	0,05%
Olej napędowy	785,45	12,70%	209,72	7,07%
LPG	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Suma	6 186,67	100,00%	2 966,21	100,00%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Udział poszczególnych nośników energii w zużyciu oraz emisji CO₂ w grupie Samorząd zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 27. Udział nośników w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w sektorze Samorządu w roku bazowym

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Grupa Społeczeństwo

W grupie Społeczeństwo wyszczególniono zużycie energii i związaną z nią emisję CO₂ pochodzącą z pięciu sektorów: budynki mieszkalne, przemysł, usługi, produkcja energii i transport prywatny.

Przeprowadzona inwentaryzacja ujawniła skalę zużycia energii i emisji CO₂ w grupie Społeczeństwo, co zostało zobrazowane w tabeli i na wykresie poniżej. Z przeprowadzonej analizy wynika, że łączne zużycie energii w roku bazowym w tej grupie wynosiło 325 959,54 MWh, natomiast łączna emisja w tej grupie wyniosła 104 248,77 tCO₂.

Tabela 32. Zużycie energii w grupie Społeczeństwo

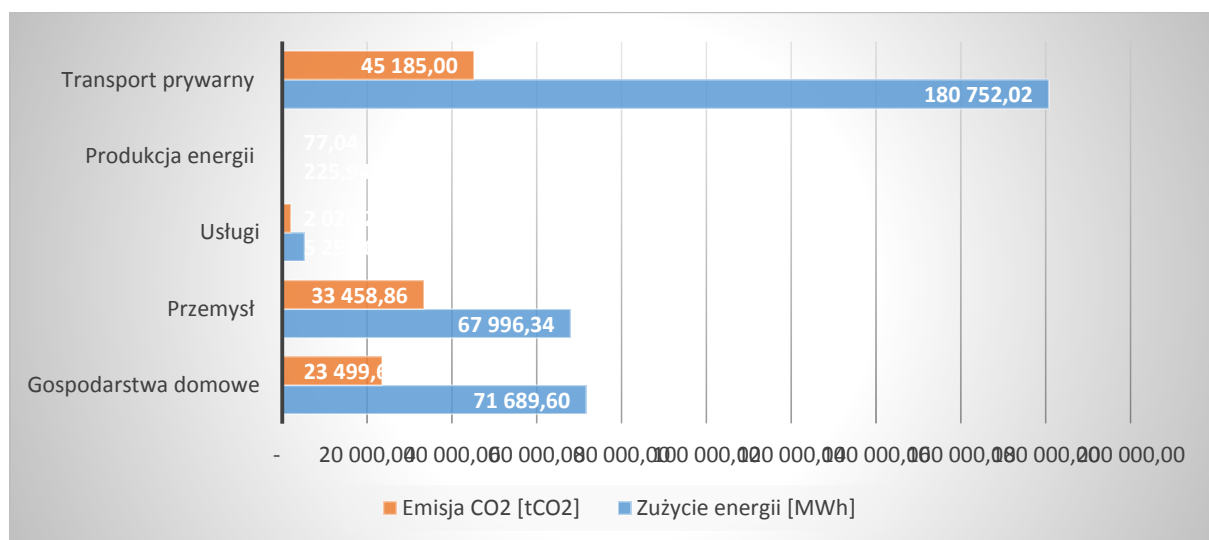
	Zużycie energii	Udział	Emisja CO ₂	Udział
	[MWh/rok]	[%]	[tCO ₂ /rok]	[%]
Gospodarstwa domowe	71 689,60	21,99%	23 499,66	22,54%
Przemysł	67 996,34	20,86%	33 458,86	32,10%
Usługi	5 295,65	1,62%	2 028,21	1,95%
Produkcja energii	225,94	0,07%	77,04	0,07%
Transport prywatny	180 752,02	55,45%	45 185,00	43,34%
Suma	325 959,54	100%	104 248,77	100%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Największym konsumentem energii w sektorze prywatnym w roku bazowym był transport prywatny, którego konsumpcja wyniosła 180 752,02 MWh, czyli 55,45% energii w tej grupie. Na drugim miejscu występują gospodarstwa domowe, gdzie zużycie energii wyniosło 71 689,6 MWh, czyli około 21,99% zużycia energii w tej grupie.

Wartość emisji związanej ze zużyciem energii w grupie Społeczeństwo wynosiła 104 248,77 tCO₂. Największa produkcja dwutlenku węgla miała miejsce w transporcie prywatnym, gdzie emisja wyniosła 45 185 tCO₂ (43,34%). Na drugim miejscu występuje przemysł z emisją 33 458,86 tCO₂ czyli 32,1% emisji w grupie Społeczeństwo.

Udział poszczególnych sektorów grupy Społeczeństwo w zużyciu energii oraz emisji CO₂ przedstawiony został na poniższym wykresie.

Wykres 28. Udział sektorów grupy Społeczeństwa w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w roku bazowym

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Tabela i wykres poniżej przedstawiają zużycie poszczególnych nośników energii w grupie Społeczeństwo wraz z wynikających z ich zużycia emisją dwutlenku węgla do atmosfery.

Nośnikiem o największym udziale w strukturze energii jest olej napędowy, który w sektorze prywatnym jest wykorzystywany w około 27,42%. Drugim, co do wielkości zużycia, nośnikiem jest węgiel kamienny, którego zużycie w roku bazowym wyniosło 84 315,53 MWh, co stanowi około 25,87%.

Największa emisja w grupie Społeczeństwo powstała w wyniku wykorzystania węgla kamiennego, która wynosi 28 751,6 tCO₂. Na drugim miejscu występuje zużycie energii

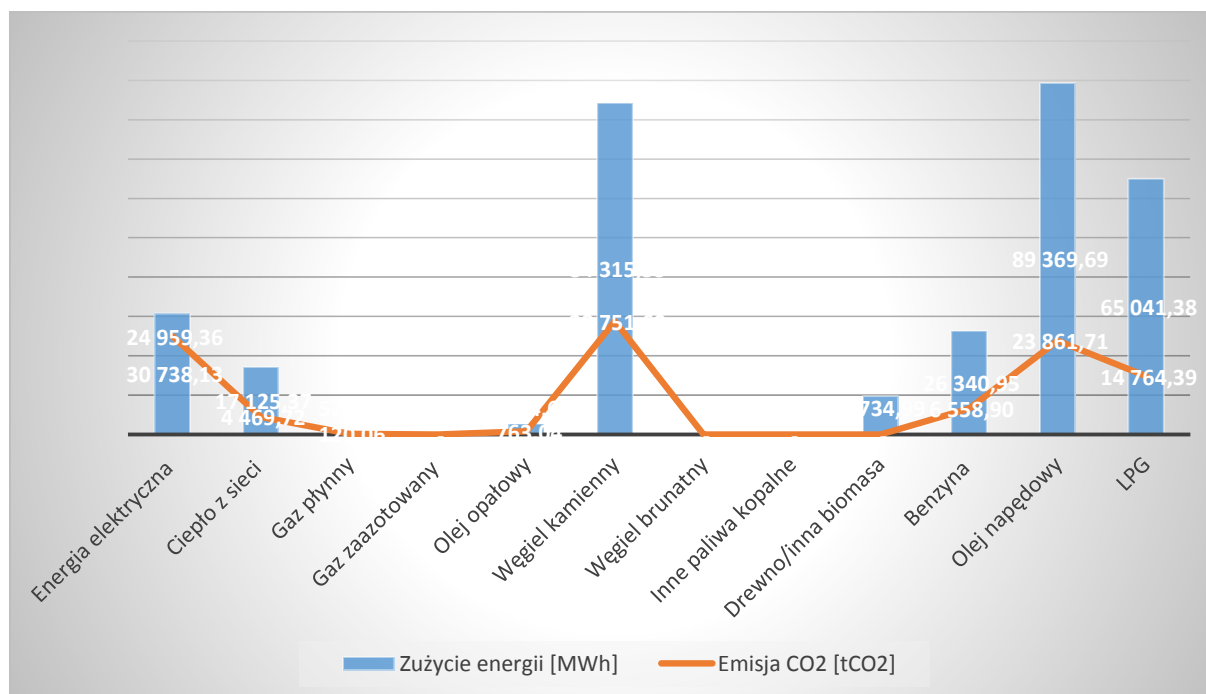
elektrycznej, co przyczyniło się do emisji 24 959,36 tCO₂ (23,94%). Szczegółowe dane dotyczące zużycia i emisji zostały pokazane w tabeli poniżej.

Tabela 33. Zużycie energii i emisja według nośników w grupie Społeczeństwo

	Zużycie energii	Udział	Emisja CO ₂	Udział
	[MWh/rok]	[%]	[tCO ₂ /rok]	[%]
Energia elektryczna	30 738,13	9,43	24 959,36	23,94
Ciepło z sieci	17 125,37	5,25	4 469,72	4,29
Gaz płynny	528,88	0,16	120,06	0,16
Olej opałowy	2 764,63	0,85	763,04	0,73
Węgiel kamienny	84 315,53	25,87	28 751,60	27,58
Węgiel brunatny	0,00	0,00	0,00	0,00
Drewno / inna biomasa	9 734,99	2,99	0,00	0,00
Benzyna	26 340,95	8,08	6 585,90	6,29
Olej napędowy	89 369,69	27,42	23 861,71	22,89
LPG	65 041,38	19,95	14 764,39	14,16
Suma	325 959,54	100%	104 248,77	100%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Udział poszczególnych nośników energii w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w grupie Społeczeństwo został przedstawiony na poniższym wykresie.

Wykres 29. Udział poszczególnych nośników w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w grupie Społeczeństwo w roku bazowym

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Podsumowanie inwentaryzacji emisji gminy Kłodawa

Zgodnie z inwentaryzacją przeprowadzoną na terenie gminy Kłodawa końcowe zużycie energii w roku bazowym wyniosło 332 146,22 MWh. Z kolei całkowita emisja CO₂ do atmosfery w roku bazowym (2013) wyniosła 107 214,98 tCO₂.

Tabela 34. Bilans zużycie energii, oraz emisji CO₂ w gminie Kłodawa

Grupa	Zużycie energii		Emisja CO ₂	
	MWh/rok	%	[tCO ₂ /rok]	%
Samorząd	6 186,67	1,86	2 966,21	2,77
Społeczeństwo	325 959,54	98,14	104 248,77	97,23
RAZEM	332 146,22	100%	107 214,98	100%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Grupa, która zdecydowanie dominuje w bilansie zużyciem energii oraz emisji dwutlenku węgla jest grupa społeczeństwo, która konsumuje blisko 98,14% energii na terenie gminy oraz emituje blisko 97,23% ilość dwutlenku węgla. Bilans zużycia energii oraz emisji CO₂ w podziale na grupy przedstawiony został w tabeli powyżej.

Sektorem o największym zużyciu energii jest transport prywatny (180 752,02 MWh), który stanowi blisko 54,42% zużytej energii na terenie gminy Kłodawa. Na drugim miejscu znajduje się sektor gospodarstw domowych, który w ogólnym bilansie stanowi 21,58% zużytej energii. Najmniej energii jest wykorzystywane przez gospodarkę odpadami, która konsumuje niewielką ilość energii na terenie gminy Kłodawa.

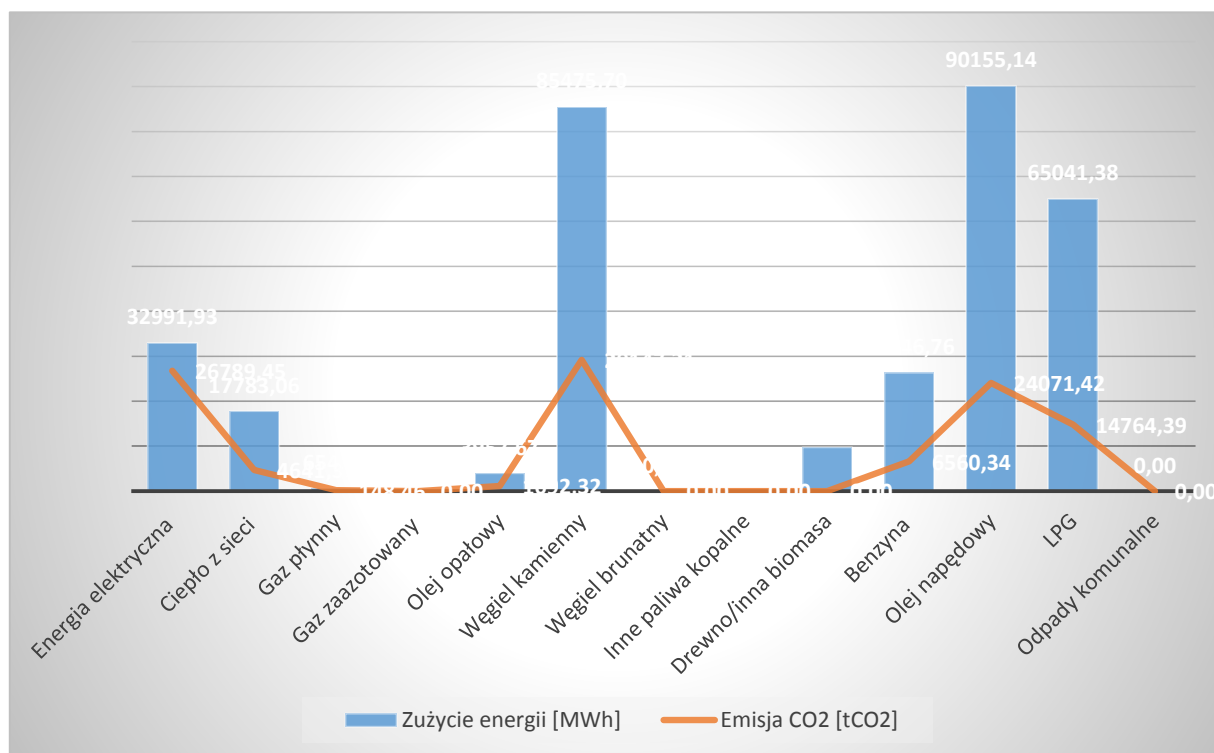
Nośnikiem energii dominującym w strukturze zużycia paliwa jest olej napędowy, którego zużycie w roku bazowym wynosiło 90 155,14MWh, czyli 27,14%. Drugim nośnikiem co do wielkości zużycia jest węgiel kamienny, którego zużycie wynosiło 85 475,7 MWh, co stanowi 25,73 % zużycia na terenie gminy.

Największą emisję zanotowano przy wykorzystaniu węgla kamiennego, a mianowicie 29 147,21 tCO₂, co stanowi blisko 27% całkowitej emisji na terenie gminy. Na drugim miejscu znajduje się energia elektryczna, z której emisja wynosiła 26 789,45 tCO₂, czyli około 25%. Szczegółowe dane dotyczące zużycia i emisji poszczególnych nośników zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 35. Zużycie poszczególnych nośników i ich emisja na terenie gminy Kłodawa

	Zużycie energii	Udział	Emisja CO ₂	Udział
	[MWh/rok]	%	[tCO ₂ /rok]	%
Energia elektryczna	32 991,93	9,93	26 789,45	24,99
Ciepło z sieci	17 783,06	5,35	4 641,38	4,33
Gaz płynny	654,02	0,20	148,46	0,14
Olej opałowy	3 957,67	1,19	1 092,32	1,02
Węgiel kamienny	85 475,70	25,73	29 147,21	27,19
Drewno/inna biomasa	9 740,54	2,93	0,00	0,00
Benzyna	26 346,76	7,93	6 560,34	6,12
Olej napędowy	90 155,14	27,14	24 071,42	22,45
LPG	65 041,38	19,58	12 764,39	13,77
Suma	332 146,22	100,00%	107 214,98	100,00%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

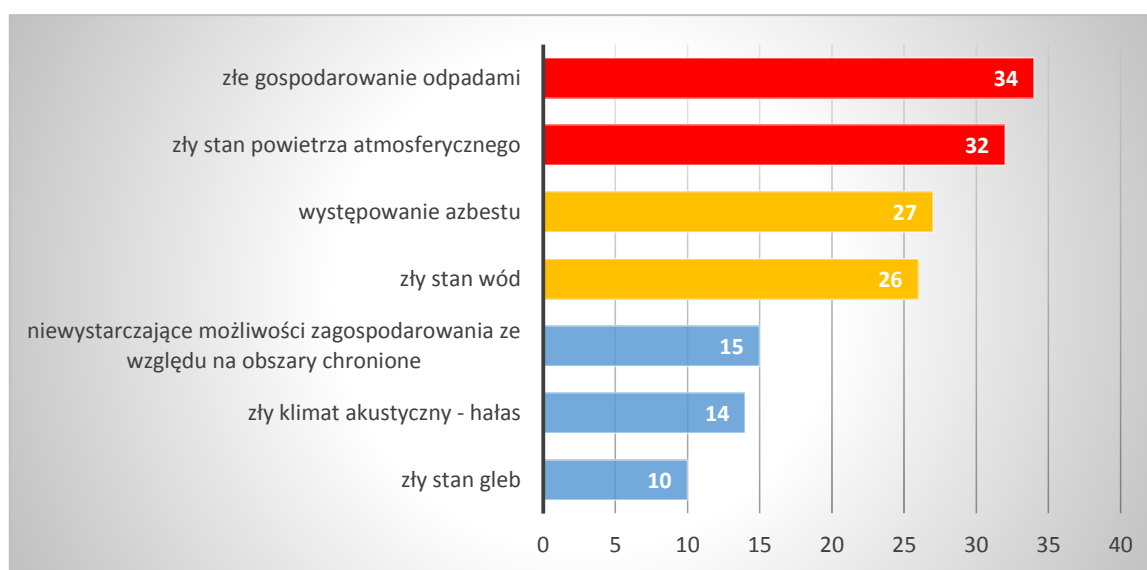
Wykres 30. Bilans zużycia energii oraz emisji CO₂ dla poszczególnych nośników energii

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Po wnikliwej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla na terenie gminy Kłodawa w roku 2013, można stwierdzić, że każdy mieszkaniec gminy zużył około 25,01 MWh rocznie, a tym samym wyprodukował około 8,07 tCO₂/rok.

6.6. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na Placu Wolności, w Parku Górnika oraz na Osiedlu Górniczym występują następujące problemy w sferze środowiskowej: złe gospodarowanie odpadami, zły stan powietrza atmosferycznego, występowanie azbestu i zły stan wód. Żle oceniane były też: niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione, zły klimat akustyczny – hałas oraz zły stan gleb. Problemy środowiskowe przedstawia wykres poniżej.

Wykres 31. Problemy środowiskowe w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

6.7. PODSUMOWANIE

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące problemy:

- zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych, przyrost powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych;
- wskaźnik lesistości gminy wynosi 4%, a w powiecie kolskim 11,7%;
- końcowe zużycie energii w roku bazowym wyniosło 332 146,22 MWh;
- całkowita emisja CO₂ do atmosfery w roku bazowym wyniosła 107 214,98 tCO₂;
- grupa społeczeństwo konsumuje blisko 98,14% energii na terenie gminy oraz emituje blisko 97,23% ilość dwutlenku węgla;
- największe zużycie energii występuje w transporcie prywatnym (180 752,02 MWh), który stanowi bliski 54,42% zużytej energii na terenie gminy Kłodawa. Na drugim miejscu znajduje się sektor gospodarstw domowych, który w ogólnym bilansie stanowi 21,58% zużytej energii;
- największą emisję zanotowano przy wykorzystaniu węgla kamiennego (29 147,21 tCO₂, co stanowi blisko 27% całkowitej emisji na terenie gminy);
- w 2013 roku mieszkańiec gminy zużył około 25,01 MWh rocznie, a tym samym wyprodukował około 8,07 tCO₂/rok;
- na terenie gminy Kłodawa odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu;
- głównym nośnikiem ciepła jest węgiel, natomiast do najczęściej stosowanych kotłów należą kotły węglowe z podajnikiem oraz kotły węglowe rusztowe. Spalanie niskiej jakości paliw w niskosprawnych urządzeniach grzewczych jest głównym źródłem emisji niskiej, której nasilenie obserwuje się w sezonie grzewczym;
- w roku 2015 monitoringiem została objęta JCWP Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej, której stan wód określono jak zły, a w 2013 roku monitoringiem została objęta JCWP Orłówka, również charakteryzująca się złym stanem wód;
- gmina Kłodawa zlokalizowana jest w obszarze jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 43, oznaczonej europejskim kodem PLGW650043, która charakteryzuje się słabym stanem chemicznym (stan na 2015 r.) oraz słabym stanem ilościowym (stan na 2012 r.);

- problemem jednostki jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród presji antropogenicznych występujących w obrębie jednostki wymienia się również presję związaną z odwadnianiem kopalń węgla brunatnego i obszary narażone na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego;
- wody podziemne w punktach kontrolnych zostały zaklasyfikowane do klasy III – wody zadawalającej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny), IV – wody niezadawalającej jakości (2 punkty pomiarowo-kontrolne), V – wody złej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny);
- do unieszkodliwienia pozostało 4 127,231 Mg wyrobów zawierających azbest;
- Kłodawianie (w badaniu ankietowym) wskazują na następujące problemy środowiskowe: złe gospodarowanie odpadami, zły stan powietrza atmosferycznego, występowanie azbestu i zły stan wód. Źle oceniane były też: niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione, zły klimat akustyczny – hałas oraz zły stan gleb. Problemy środowiskowe przedstawia wykres poniżej. Mieszkańcy zwracają uwagę na wypalanie śmieci w piecach oraz wyrzucanie śmieci do rowów;

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące potencjały:

- przyrost powierzchni gruntów leśnych i zadrzewionych;
- gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów;
- na terenie gminy wdrożono także system zbiórki przeterminowanych lekarstw w aptekach oraz zużytych baterii w szkołach i jednostkach użyteczności publicznej;
- w gminie organizowane są mobilne zbiórki zużytej folii rolniczej, worków po nawozach oraz opakowań po środkach ochrony roślin, zużytego oleju silnikowego;
- 94% zebranych zmieszanych odpadów komunalnych podlega różnym procesom przetwarzania;
- natężenie ruchu na odcinkach drogi krajowej nr 92 oraz wojewódzkiej nr 263 przebiegających przez teren gminy Kłodawa zmniejszyło się (z wyjątkiem odcinka dr. woj. nr 263 relacji Kłodawa – Gr. miasta Kłodawa, gdzie odnotowano wzrost);

- na odcinkach dróg przebiegających przez teren gminy Kłodowa ŚDR wynosi poniżej 8 200 pojazdów na dobę, co oznacza, iż nie powodują one negatywnego oddziaływania akustycznego na znacznych obszarach;
- na terenie gminy hałas przemysłowy nie stanowi zagrożenia;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2015 roku wyniósł 72,43%;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych pozytywnie ocenia środowisko naturalne gminy oraz dobry i bardzo dobry odbiór odpadów komunalnych.

7. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Kłodawa na tle powiatu kolskiego.....	5
Rysunek 2. Plan gminy Kłodawa	6
Rysunek 3. Rozkład ludności w wieku poprodukcyjnym według ulic zamieszkania	15
Rysunek 4. Zgony w mieście Kłodawa według ulic.....	19
Rysunek 5. Rozkład największej liczby osób bezrobotnych w Kłodawie według ulic	23
Rysunek 6. Rozmieszczenie problemów społecznych na terenie miasta Kłodawa.....	27
Rysunek 7. Plan Miasta Kłodawa.....	37
Rysunek 8. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego na 2016 rok w Kłodawie	37
Rysunek 9. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego na 2017 rok w Kłodawie	41
Rysunek 10. Ulice w Kłodawie z największą ilością zawieszonych podmiotów gospodarczych	57
Rysunek 11. Mapa sieci drogowej na terenie gminy Kłodawa.....	71
Rysunek 12. Stan infrastruktury pieszej na terenie gminy Kłodawa (wizja lokalna grudzień 2016).....	72
Rysunek 13. Przystanek na ulicy Poznańskiej w mieście Kłodawa	73
Rysunek 14. Historyczny układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków	80
Rysunek 15. Były ratusz i budynek po Komisariacie Policji, Plac Wolności w Kłodawie	85
Rysunek 16. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa	87
Rysunek 17. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa	88
Rysunek 18. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa	88
Rysunek 19. Strefy energetyczne wiatru w Polsce	93
Rysunek 20. Techniczny potencjał energii wiatru dla Wielkopolski i poszczególnych powiatów	93
Rysunek 21. Rejonizacja zasobów energii słonecznej w Polsce	95
Rysunek 22. Roczne sumy promieniowania słonecznego dla Wielkopolski	95
Rysunek 23. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Urząd Miasta i Gminy w Kłodawie, ul. Dąbska 17	96

Rysunek 24. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Gminny Ośrodek Kultury w Kłodawie, ul. Kościelna 5	96
Rysunek 25. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Gimnazjum nr 1 w Kłodawie, ul. Kościelna 15.....	97
Rysunek 26. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Szkoła Podstawowa nr 2 w Kłodawie, ul. 3 Maja 5	97
Rysunek 27. Mapa gęstości ziemskiego strumienia ciepłego dla obszaru polski	98
Rysunek 28. Obszary chronione na terenie gminy Kłodawa	104
Rysunek 29. Złoża kopalin na terenie gminy Kłodawa	108
Rysunek 30. Wyroby azbestowe wg stopnia pilności usunięcia	110
Rysunek 31. Działki z wyrobami zawierającymi azbest wg stopnia pilności usunięcia.....	111

8. SPIS TABEL

Tabela 1. Powierzchnia sołectw	6
Tabela 2. Liczba ludności według sołectw w 2016 r.....	11
Tabela 3. Liczba ludności w mieście Kłodawa według ulic.....	12
Tabela 4. Urodzenia, zgony i wymeldowania w gminie Kłodawa według sołectw	15
Tabela 5. Urodzenia, zgony i wymeldowania w mieście Kłodawa według ulic.....	16
Tabela 6. Bezrobocie w gminie Kłodawa.....	20
Tabela 7. Bezrobotni w poszczególnych sołectwach	21
Tabela 8. Bezrobotni w Kłodawie	21
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej według sołectw	25
Tabela 10. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gm. Kłodawa.....	32
Tabela 11. Wychowanie przedszkolne w gminie Kłodawa	32
Tabela 12. Podmioty według prowadzonej działalności gospodarczej.....	51
Tabela 13. Liczba podmiotów gospodarczych według sołectw w gminie Kłodawa	54
Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych według ulic w Kłodawie.....	54
Tabela 15. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy	64
Tabela 16. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Kłodawa	65
Tabela 17. Wyposażenie w sieć kanalizacyjną i wodociągową na terenie gminy Kłodawa	66
Tabela 18. Odległość w kilometrach i średni czas dojazdu do większych miejscowości	71
Tabela 19. Natężenie ruchu na drodze krajowej i wojewódzkiej w 2010 i 2015 rok.....	72
Tabela 20. Struktura wieku budynków w gminie Kłodawa	87
Tabela 21. Liczba budynków w Administracji Zarządu Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie.....	90
Tabela 22. Budynki użyteczności publicznej na terenie gminy Kłodawa	91
Tabela 23. Średnie miesięczne prędkość wiatru dla stacji meteorologicznej w Kole	92
Tabela 24. Specyfikacja istniejących turbin wiatrowych na terenie gminy Kłodawa	94
Tabela 25. Średnie miesięczne natężenie słoneczne ze stacji meteo w Kole	94
Tabela 26. Skład powierzchni gminy Kłodawa	102
Tabela 27. Ilość odpadów komunalnych zebranych na terenie gminy Kłodawa w 2015 r. ...	109
Tabela 28. Raport zużycia energii na terenie gminy Kłodawa	112
Tabela 29. Raport emisji CO ₂ na terenie gminy Kłodawa	113

Tabela 30. Zużycie energii i emisja w sektorach grupy Samorząd w 2013 roku	114
Tabela 31. Zużycie energii i emisja według nośników w grupie Samorząd.....	115
Tabela 32. Zużycie energii w grupie Społeczeństwo	116
Tabela 33. Zużycie energii i emisja według nośników w grupie Społeczeństwo	118
Tabela 34. Bilans zużycie energii, oraz emisji CO ₂ w gminie Kłodawa	119
Tabela 35. Zużycie poszczególnych nośników i ich emisja na terenie gminy Kłodawa.....	120

9. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2010-2016	9
Wykres 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2010-2015	10
Wykres 3. Przyrost naturalny, migracje wewnętrzne i migracje zagraniczne w gminie Kłodawa w latach 2010-2015	11
Wykres 4. Rozkład ludności w danej kategorii wieku w mieście Kłodawa.....	12
Wykres 5. Liczba bezrobotnych w gminie Kłodawa w latach 2010-2015	19
Wykres 6. Udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Kłodawa w latach 2010-2015 w %.....	20
Wykres 7. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w gminie Kłodawa	24
Wykres 8. Powody korzystania z pomocy społecznej w gminie Kłodawa w 2015 roku	24
Wykres 9. Powody korzystania z pomocy społecznej w mieście i w pozostałych sołectwach gminy Kłodawa	26
Wykres 10. Liczba rodzin otrzymujących wsparcie z OPS z powodu problemów alkoholowych	27
Wykres 11. Postępowania i przestępstwa w gminie Kłodawa w latach 2012-2015	29
Wykres 12. Przestępstwa w gminie Kłodawa w 2015 roku.....	30
Wykres 13. Udział absolwentów poszczególnych szkół w gminie Kłodawa	33
Wykres 14. Liczba czytelników księgozbioru bibliotek w gminie Kłodawa	43
Wykres 15. Liczba imprez kulturalnych organizowanych przez GOK w Kłodawie	44
Wykres 16. Miejsca, które powinno się zrewitalizować według mieszkańców gminy Kłodawa	45
Wykres 17. Problemy społeczne w Kłodawie.....	46
Wykres 18. Podmioty gospodarcze w gminie Kłodawa	53
Wykres 19. Turystyczne obiekty noclegowe w gminie Kłodawa	58
Wykres 20. Problemy gospodarcze w Kłodawie	59
Wykres 21. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Kłodawie	82
Wykres 22. Mieszkania socjalne w gminie Kłodawa	89
Wykres 23. Zasoby mieszkaniowe gminy Kłodawa	89

Wykres 24. Problemy techniczne w Kłodawie	99
Wykres 25. Gospodarstwa rolne według powierzchni w gminie Kłodawa	103
Wykres 26. Udział sektorów grupy Samorząd w zużyciu energii oraz emisji CO ₂ w roku bazowym	115
Wykres 27. Udział nośników w zużyciu energii oraz emisji CO ₂ w sektorze Samorządu w roku bazowym	116
Wykres 28. Udział sektorów grupy Społeczeństwa w zużyciu energii oraz emisji CO ₂ w roku bazowym	117
Wykres 29. Udział poszczególnych nośników w zużyciu energii oraz emisji CO ₂ w grupie Społeczeństwo w roku bazowym	118
Wykres 30. Bilans zużycia energii oraz emisji CO ₂ dla poszczególnych nośników energii	120
Wykres 31. Problemy środowiskowe w Kłodawie	121